

*„Gyermekekkel foglalkozni:
ez minden bizonnyal a leghálásabb munka, mi e földön osztályrészünkül juthat,
és saját tökéletesebbülésünket is ez mozgathatja leginkább előre.,,
/Brunsztvík Teréz/*

BALATONFÜREDI ÓVÁROSI ÓVODA

Balatonfüred, Kossuth Lajos u. 37. sz.

OM azonosító: 036880

PEDAGÓGIAI PROGRAM

**Készítette: a Balatonfüredi Óvárosi Óvoda
igazgatója a nevelőtestület bevonásával 1998.**

1. sz. módosítás:	2004. június
2. sz. módosítás:	2010. április
3. sz. (saját hatáskörű) módosítás:	2010. október
4. sz. módosítás:	2013. augusztus
5. sz. módosítás:	2015. augusztus
6. sz. módosítás (névváltozás miatt):	2016. január
7. sz. módosítás:	2018. augusztus
8. sz. módosítás:	2019. augusztus
9. sz. (saját hatáskörű) módosítás:	2020. szeptember
10. sz. módosítás:	2021. szeptember
11. sz. módosítás:	2025. augusztus

2025.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Balatonfüredi Óvárosi Óvoda
8230 Balatonfüred, Kossuth L. u. 37..
 (Az óvoda neve és címe)

Az óvoda OM azonosítója:036880	A Balatonfüredi Óvárosi Óvoda Pedagógiai Programját érintő módosításokat az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján: Készítette a nevelőtestület bevonásával: _____ Igazgató Ph.
Legitimációs eljárás – Az érvényességet igazoló aláírások:	
Az óvoda Pedagógiai Programját a nevelőtestület a 2011. évi CXCV. tv. 70. § (1) bekezdésében biztosított döntési, véleményező és javaslattevő hatáskörében a 3/2025. (VIII. 25.) határozat számon elfogadta: _____ a nevelőtestület nevében	
Az Nkt. 72. § (5) bekezdése a) pontja és a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 82. § (6) bekezdése alapján a szülői szervezet megismerte, véleményezte az óvoda módosított Pedagógiai Programját és támogatja annak megvalósítását. _____ az óvodai Szülői Szervezet nevében	
A Pedagógiai Program tartalmáról a nevelő- oktató munkát segítő alkalmazottak a tájékoztatást megkapták. _____ a nevelő – oktató munkát segítő alkalmazottak nevében	
Igazgatói nyilatkozat Az intézmény felelős igazgatójaként nyilatkozom, hogy a Balatonfüredi Óvárosi Óvoda módosított Pedagógiai Programjának megvalósítása a rendelkezésünkre álló költségvetési kereten felül a fenntartóra többletkötelezettséget nem ró. _____ Igazgató Ph.	
A Balatonfüredi Óvárosi Óvoda Pedagógiai Programját az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a fenntartónak jóváhagyásra benyújtotta: _____ Igazgató Ph.	
Az Nkt. 26. § (1) 83. § (2) bek. g) pont bekezdése által felhatalmazva, a(z) – Balatonfüredi Óvárosi Óvoda Pedagógiai Programját a fenntartó Balatonfüredi Közüoktatási Intézményfenntartó Társulás megismerte és/2025. (.....) számú határozatával jóváhagyta. _____ A Fenntartó képviselőjében Ph.	
A dokumentum jellege: <u>Nyilvános</u> a 20/2021. EMMI rendelet 82. § (3)* és az Nkt. 26. § (1) Az óvoda Pedagógiai Programját, a nevelési-oktatási intézmény honlapján nyilvánosságra kell hozni. (Nkt. 26. § (1) Megtálalható a feladatellátási - helyen, az OH felületén és az óvoda honlapján: www.ovarosiovoda.hu A 229/2012. (VIII.28.) Korm. rend. 23. § (1) bek. g) pontja alapján a Pedagógiai Program a közzétételi lista kötelező eleme.)	
Időbeni hatályossága, érvényessége: A kihirdetés napjától - 2025. szeptember 01.-től - visszavonásig	
Verziószám: 11. módosított változat /2025./	Készült : 2 eredeti példányban Iktatószám: 52/2025.

TARTALOMJEGYZÉK

LEGITIMÁCIÓS ELJÁRÁS – AZ ÉRVÉNYESSÉGET IGAZOLÓ ALÁÍRÁSOK.....	2
TARTALOMJEGYZÉK.....	3
AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI.....	10
JOGSZABÁLYI HÁTTÉR.....	11
I. BEVEZETŐ.....	14
I. 1. NEVELÉSI PROGRAM TOVÁBBFEJLESZTÉSÉT, MÓDOSÍTÁSÁT MEGHATÁROZÓ TÉNYEZŐK.....	15
I. 2. A PEDAGÓGIAI FEJLŐDÉS ÚTJÁN.....	18
I. 3. ÓVODÁNK KÜLDETÉS NYILATKOZATA.....	19
II. ÓVODÁNK SAJÁTOSARCULATA.....	21
II. 1. GYERMEKKÉPÜNK.....	24
II. 2. ÓVODAKÉPÜNK.....	26
II. 2. 1. A pedagógiai program készítése.....	26
II. 2. 2. Természeti környezetünk.....	29
II. 2. 3. Tárgyi környezetünk.....	29
II. 2. 4. Szociokulturális környezetünk.....	29
II. 2. 5. Pedagógusképünk, Nevelőtestületünk.....	30
II. 3. ÓVODAI NEVELÉSÜK ELVEI, CÉLKITŰZÉSEI.....	32
II. 3. 1. Kiemelt nevelési elveink.....	32
II. 3. 1. 1. Helyi sajátosságokból fakadó elvek.....	33
II. 3. 2. Nevelési célrendszer.....	33
II. 3. 2. 1. Nevelési célok és alapelvek.....	34
II. 3. 2. 2. Helyi nevelési céljaink.....	34
II. 3. 3. Óvodánk funkciói.....	35
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI.....	36
III. 1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA (EGÉSZSÉGNEVELÉS-, FEJLESZTÉS).....	38
III. 1. 1. Az óvoda egészségvédő programja.....	40
III. 1. 1. 1. Az egészséges táplálkozás.....	41
III. 1. 1. 2. A gyermek testi fejlődésének elősegítése.....	42
III. 1. 1. 3. Mentális (Pszicho-higiénés) egészségvédelem.....	44
III. 1. 1. 4. Személyi higiénia.....	45
III. 1. 1. 5. Környezeti higiénia.....	47
III. 1. 1. 6. Bántalmazás -, baleset és betegség megelőzés - egészségmegőrzés, elsősegélynyújtás.....	48
III. 1. 2. A környezettudatos magatartás megalapozása.....	50
III. 1. 2. 1. A környezettudatos magatartás kialakításának célja.....	51
III. 1. 2. 2. A célokat megvalósító feladatok.....	51
III. 1. 2. 3. A célokat megvalósító tevékenységek és tartalmak.....	52
III. 1. 2. 4. Az óvodapedagógusi feladatok.....	52
III. 1. 3. Az integrációs nevelés feladatai az egészséges életmód kialakításakor.....	53
III. 1. 3. 1. Gondozás.....	53
III. 1. 3. 2. Testi nevelés.....	54
III. 1. 4. Gyermeki tevékenységek az egészséges életmód alakítása során.....	54
III. 1. 5. Módszertani alapelvek.....	55

III. 1. 6. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére.....	55
III. 1. 6. 1. Az egészséges életmód alakítására vonatkozóan.....	55
III. 1. 6. 2. A testi képességfejlesztés eredményei.....	56
III. 1. 7. A szülők bevonásának lehetőségei.....	56
III. 2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS.....	57
III. 2. 1. Óvodapedagógusi feladatok.....	58
III. 2. 2. Az integrációs nevelés óvodapedagógusi feladatai a kiemelt figyelmet igénylő gyermek nevelésére vonatkozóan.....	60
III. 2. 3. Kiemelt feladatok.....	61
III. 2. 4. A környezet megismerésére törekvő, óvó-, védő szemléletű nevelésünk és az érzelmi, értékorientált közösségi nevelés alakulásának színterei.....	61
III. 2. 4. 1. A beszoktatás elvei és folyamata.....	61
III. 2. 4. 2. Az együttlét a mindennapokban.....	62
III. 2. 4. 3. Óvodai ünnepnapok - A mindennapokhoz kapcsolódó ünnepek.....	62
III. 2. 4. 4. Jeles napok	63
III. 2. 5. Gyermeki tevékenységek.....	65
III. 2. 6. Módszertani alapelvek.....	65
III. 2. 7. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére.....	65
III. 2. 8. Kapcsolatok más nevelési területekkel.....	66
III. 3. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA.....	67
III. 3. 1. Anyanyelvi nevelés.....	67
III. 3. 1. 1. Az óvodapedagógusok modell szerepéből adódó feladatok.....	67
III. 3. 1. 2. Az óvodapedagógusok és a gyermek kapcsolatából adódó feladatok.....	68
III. 3. 1. 3. Gyermeki tevékenységek.....	68
III. 3. 1. 4. A gyermek kommunikációja.....	68
III. 3. 1. 5. Módszertani alapelvek.....	69
III. 3. 1. 6. A fejlődés várható jellemzői.....	69
III. 3. 1. 7. Kapcsolata más nevelési területekkel.....	70
III. 3. 2. Értelmi fejlesztés, és nevelés megvalósítása.....	71
III. 3. 2. 1. Az óvodapedagógusok feladatai	71
III. 3. 2. 2. Az értelmi nevelés tevékenységformái.....	71
III. 3. 2. 3. Az integrációs nevelés óvodapedagógusi feladatai a kiemelt figyelmet igénylő gyermek nevelésére vonatkozóan.....	72
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	73
IV. 1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK.....	73
IV. 1. 1. Humán erőforrás.....	73
IV. 1. 2. A nevelőtestület képzettségi mutatói.....	75
IV. 1. 3. Tervezett továbbképzési irányultság.....	75
IV. 2. TÁRGYI FELTÉTELEK.....	78
IV. 3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE.....	81
IV. 3. 1. 1. Csoportszervezés.....	81
IV. 3. 1. 2. Napirend, heti rend.....	82
IV. 3. 1. 3. A tevékenységi formák idő – és szervezési jellemzői.....	83

IV. 3. 2. Az óvoda dokumentációs rendszere.....	84
IV. 3. 2. 1. Az általános működéssel összefüggő dokumentumok.....	84
IV. 3. 2. 2. A pedagógiai munkát közvetlenül befolyásoló dokumentumok.....	85
IV. 3. 2. 3. A gyermekcsoport nevelési –fejlesztési programjának dokumentumai.....	85
IV. 3. 2. 3. 1. A csoportnapló tartalma	86
IV. 3. 2. 3. 2. A felvételi – és mulasztási napló.....	87
IV. 3. 2. 4. A fejlődés nyomon követése, mérése, eredmények elemzése.....	87
IV. 3. 2. 4. 1. A gyermekek egyéni fejlődésének – fejlesztésének dokumentumai.....	89
IV.4. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE.....	92
IV. 4. 1. Elsődleges partner - a család az óvoda - család együttműködése, formái, a továbbfejlesztés lehetőségei.....	93
IV. 4. 1. 1. Az óvoda és a család kapcsolatának elvei.....	93
IV. 4. 1. 2. Partnerközpontú együttműködés.....	93
IV. 4. 1. 3. Az együttműködés a szülői szemléletformálására is lehetőséget ad számunkra az alábbi területeken.....	94
IV. 4. 1. 4. Az óvodapedagógus kettős feladata a fejlesztés során.....	94
IV. 4. 1. 5. Az óvoda menedzselése a szülő felé.....	94
IV. 4. 1. 6. Kapcsolatfelvétel a leendő szülővel.....	94
IV. 4. 1. 7. A szülők bevonásának lehetőségei.....	95
IV. 4. 1. 8. A szülők bevonásának lehetőségei a környezettudatos magatartás szemléletének kialakítása, formálása céljából.....	95
IV. 4. 1. 9. A kapcsolattartás lehetséges módjai az óvodában.....	95
IV. 4. 1. 10. Az együttműködés lehetséges tartalmi formái.....	96
IV. 4. 2. Másodlagos partnerek.....	97
IV. 4. 2. 1. Az óvoda és a fenntartó önkormányzat kapcsolata.....	97
IV. 4. 2. 2. Az óvoda és a pedagógiai szakmai szolgáltató intézmények kapcsolata.....	98
IV. 4. 2. 2. 1. Az óvoda és a Balatonfüredi Pedagógiai Szakszolgálat kapcsolata.....	98
IV. 4. 2. 2. 2. Az óvoda és a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság.....	99
IV. 4. 2. 3. Az óvoda és a társóvodák kapcsolata.....	99
IV. 4. 2. 4. Az óvoda és az egyházak kapcsolata.....	100
IV. 4. 2. 5. Az óvoda és a Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő Szolgálat, Gyámügyi Hivatal kapcsolata.....	100
IV. 4. 2. 5. 1. A kapcsolattartás tartalma, gyakorisága a Gyermekjóléti Szolgálattal.....	101
IV. 4. 2. 5. 2. A kapcsolattartás tartalma, gyakorisága a Családsegítő Szolgálattal, Gyámügyi hivatallal.....	101
IV. 4. 2. 6. Az óvoda és a konyha kapcsolata.....	102
IV. 4. 3. Egyéb partneri kapcsolataink.....	103
IV. 4. 3. 1. Óvoda és bölcsőde kapcsolata.....	103
IV. 4. 3. 2. az óvoda és az általános iskolák kapcsolata.....	103
IV. 4. 3. 3. Az óvoda és a zeneiskola kapcsolata.....	104
IV. 4. 3. 4. Az óvoda és az egészségügyi Szakszolgálatok kapcsolata.....	105
IV. 4. 3. 5. Az óvoda és a közművelődési intézmények kapcsolata.....	106
IV. 4. 3. 6. Kapcsolat a Magyar Úszószövetséggel és a városi uszodával.....	106
IV. 4. 3. 7. Kapcsolat határon túli magyar óvodákkal.....	107
IV. 5. ÓVODÁNK SAJÁTOS FELADATAI ÉS SZOLGÁLTATÁSAI.....	108
IV. 5. 1. Inkluzív pedagógia – integráció (Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek).....	108
IV. 5. 1. 1. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseink.....	108

IV. 5. 1. 2. Az óvodapedagógus feladatai az egyéni bánásmód, a differenciált fejlesztés terén.....	109
IV. 5. 1. 3. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek.....	110
IV. 5. 2. Multikulturalizmus és interkulturalizmus.....	119
IV. 5. 2. 1. Az interkulturális nevelés alapelveinek értelmezése óvodánkban.....	119
IV. 5. 2. 2. Céljaink az interkulturális nevelés terén.....	120
IV. 5. 2. 3. Óvodapedagógusi feladataink.....	120
IV. 5. 3. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk.....	121
VI. 5. 3. 1. A gyermekvédelmi munkánk során alkalmazott fogalmak értelmezése.....	122
IV. 5. 3. 2. A gyermekvédelmi munkánk céljai és elvei.....	122
IV. 5. 3. 3. Az intézményi gyermekvédelem folyamata.....	123
IV. 5. 3. 4. Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén.....	124
IV. 5. 3. 5. A gyermekvédelmi program megvalósításának erőforrásai, feltételei.....	125
IV. 5. 4. Óvodánk egyéb szolgáltatásai.....	127
IV. 5. 4. 1. Népi tánc foglalkozás.....	127
IV. 5. 4. 2. Úszásoktatás.....	127
IV. 5. 4. 3. Ovifoci.....	128
IV. 5. 4. 4. Hitoktatás.....	128
IV. 5. 4. 5. Logopédia.....	128
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI...	129
V. 1. JÁTÉK.....	130
V. 1. 1. Célunk.....	130
V. 1. 2. A játék személyi feltételei.....	131
V. 1. 3. A játék objektív feltételei.....	131
V. 1. 3. 1. Nyugodt légkör.....	131
V. 1. 3. 2. Játékidő.....	131
V. 1. 3. 3. Megfelelő hely.....	131
V. 1. 3. 3. 1. <i>A játék tere az udvaron</i>	131
V. 1. 3. 4. A tapasztalatszerzés, élmények szerepe.....	132
V. 1. 3. 5. Játékeszközök.....	132
V. 1. 4. A játékformák bemutatása	132
V. 1. 4. 1. Gyakorló játék (konstrukciós játék).....	132
V. 1. 4. 2. Szimbolikus és szerepjáték: színlelő-, szerep-, fantázia játék, bábozás, dramatizálás, alkotójáték, barkácsolás... ..	133
V. 1. 4. 3. A szabályjáték	133
V. 1. 5. Az óvodapedagógusok feladatai	134
V. 1. 6. Az integrációs nevelés óvodapedagógusi feladatai a játék során a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésére vonatkozóan.....	136
V. 1. 7. Az anyanyelvi nevelés feladatai a játék során	136
V. 1. 8. Módszertani alapelvek.....	136
V. 1. 9. Kapcsolatok más nevelési területekkel.....	137
V. 1. 10. A fejlődés várható jellemzői.....	138
V. 2. A FEJLESZTÉS ESZKÖZEI, A FEJLESZTÉS TARTALMA.....	139
V. 2. 1. Verselés, mesélés.....	139
V. 2. 1. 1. Az irodalmi nevelés célja, feladata.....	140

V. 2. 1. 2. Az óvodapedagógusok feladatai.....	140
V. 2. 1. 3. Az integrációs nevelés óvodapedagógusi feladatai a kiemelt figyelmet igénylő, nemzetiségi, etnikai, hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek nevelésére vonatkozóan.....	142
V. 2. 1. 4. Az anyanyelvi nevelés feladatai a vers, mese tevékenység területén.....	142
V. 2. 1. 5. Gyermekei tevékenységek.....	142
V. 2. 1. 6. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére.....	143
V. 2. 1. 7. Módszertani alapelvek.....	143
V. 2. 1. 8. Kapcsolatok más nevelési területekkel.....	143
V. 2. 2. Ének, zene, népi játék, tánc.....	144
V. 2. 2. 1. Az óvodai zenei nevelés célja.....	145
V. 2. 2. 2. Az óvodapedagógusok feladatai.....	145
V. 2. 2. 3. Az integrációs nevelés óvodapedagógusi feladatai a kiemelt figyelmet igénylő, nemzetiségi, etnikumhoz tartozó, hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek nevelésére vonatkozóan.....	146
V. 2. 2. 4. A gyermeki tevékenységek.....	147
V. 2. 2. 5. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére.....	147
V. 2. 2. 6. Módszertani alapelvek.....	147
V. 2. 2. 7. Az ének, zene, népi játék, tánc hatása, a gyermek nyelvi-, kommunikációs fejlődésére.....	148
V. 2. 2. 8. Kapcsolatok és nevelési területekkel.....	148
V. 2. 3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	149
V. 2. 3. 1. Az ábrázolótevékenység célja.....	149
V. 2. 3. 2. Az óvodapedagógusok feladatai.....	149
V. 2. 3. 3. Az integrációs nevelés óvodapedagógusi feladatai a kiemelt figyelmet igénylő gyermek nevelésére vonatkozóan.....	151
V. 2. 3. 4. Az anyanyelvi nevelés feladatai a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka tevékenységben.....	151
V. 2. 3. 5. A gyermeki tevékenységek.....	152
V. 2. 3. 6. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére.....	152
V. 2. 3. 7. Módszertani alapelvek.....	152
V. 2. 3. 8. Kapcsolatok és nevelési területekkel.....	153
V. 2. 4. Mindennapos mozgás.....	154
V. 2. 4. 1. A tevékenység alapvető szervezeti keretei.....	154
V. 2. 4. 1. 1. <i>Mozgásfejlesztés a szabad játékban.....</i>	<i>155</i>
V. 2. 4. 1. 2. <i>Mozgásfejlesztés a testnevelés foglalkozásokon.....</i>	<i>156</i>
V. 2. 4. 1. 3. <i>Mozgásfejlesztés a mindennapos testnevelésen.....</i>	<i>157</i>
V. 2. 4. 2. A mozgásfejlesztés fő feladatai.....	157
V. 2. 4. 3. Az óvodapedagógusok feladatai.....	157
V. 2. 4. 4. Az integrációs nevelés óvodapedagógusi feladatai a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésére vonatkozóan.....	159
V. 2. 4. 5. Az anyanyelvi nevelés feladatai a mozgás tevékenységben.....	159
V. 2. 4. 6. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére.....	159
V. 2. 4. 7. Módszertani alapelvek.....	160
V. 2. 4. 8. Kapcsolatok más nevelési területekkel.....	160
V. 2. 4. 8. 1. <i>Hatása az értelmi képességek fejlődésére.....</i>	<i>160</i>
V. 2. 4. 8. 2. <i>Hatása a szociális képességek fejlődésére.....</i>	<i>161</i>
V. 2. 5. Külső világ tevékeny megismerése.....	162
V. 2. 5. 1. A gyermek természeti és tárgyi környezete.....	162

V. 2. 5. 1. 1. A környezet megismerése.....	163
V. 2. 5. 1. 2. Környezettudatosságra, természetvédelemre és fenntarthatóságra nevelés.....	164
V. 2. 5. 1. 3. Az óvodapedagógusok feladatai:.....	166
V. 2. 5. 1. 4. Az integrációs nevelés óvodapedagógusi feladatai a külső világ tevékeny megismerése során a kiemelt figyelmet igénylő gyermek nevelésére vonatkozóan.....	168
V. 2. 5. 1. 5. Gyermeki tevékenységek:.....	168
V. 2. 5. 2. Környezetünk mennyiségi és formai összefüggései - matematikai tapasztalatszerzés.....	169
V. 2. 5. 2. 1. Az óvodapedagógus feladatai.....	169
V. 2. 5. 2. 2. Az integrációs nevelés óvodapedagógusi feladatai a matematikai tapasztalatszerzés során a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésére vonatkozóan.....	170
V. 2. 5. 2. 3. Gyermeki tevékenységek.....	171
V. 2. 5. 2. 4. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére.....	171
V. 2. 5. 2. 5. Módszertani alapelvek.....	172
V. 2. 5. 2. 6. Az anyanyelvi nevelés feladatai a külső világ tevékenységének megismerésében:.....	172
V. 2. 5. 2. 7. Kapcsolata más nevelési területtel.....	172
V. 3. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK.....	173
V. 3. 1. A gyermek, munka jellegű tevékenységének célja, sajátosságai.....	173
V. 3. 2. Az óvodában a gyermekek által végzett munka jellegű tevékenységek.....	174
V. 3. 3. Az óvodapedagógusok feladatai.....	174
V. 3. 4. Az integrációs nevelés óvodapedagógusi feladatai a munka jellegű tevékenységek területén a kiemelt figyelmet igénylő gyermek nevelésére vonatkozóan.....	175
V. 3. 5. Gyermeki tevékenységek.....	175
V. 3. 6. Az anyanyelvi nevelés feladatai a munka jellegű tevékenységek során.....	176
V. 3. 7. Módszertani alapelvek.....	176
V. 3. 8. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére.....	177
V. 3. 9. A munka kapcsolata más nevelési területekkel.....	177
V. 4. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS.....	178
V. 4. 1. A tanulás elsődleges célja.....	178
V. 4. 2. A tanulás lehetséges formái az óvodában.....	180
V. 4. 2. 1. Szervezett tanulás:.....	181
V. 4. 2. 2. Munkaformák.....	181
V. 4. 2. 3. Az átlagtól eltérő tanulás (egyéni fejlesztés).....	181
V. 4. 3. A tanulási folyamattal kapcsolatok óvodapedagógusi feladatok.....	182
V. 4. 4. Az integrációs nevelés óvodapedagógusi feladatai a tanulási folyamat során a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésére vonatkozóan.....	182
V. 5. A GYERMEK ÉRÉSI FOLYAMATÁHOZ IGAZÍTOTT DIFFERENCIÁLT TERVEZÉS.....	183
V. 6. AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI.....	184
V. 6. 1. A gyermek és környezetének sokoldalú megismerése.....	184
V. 6. 2. A fejlődés nyomonkövetése, az eredmények elemzése.....	184
VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE.....	185
VI. 1. AZ ISKOLAI ALKALMASSÁG.....	185
VI. 1. 1. A 3 éves kortól kötelező óvodába járás alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata.....	185

VI. 1. 2. Az iskolakezdéshez testi, lelki és szociális feltételek megléte szükséges.....	185
VI. 1. 3. Az egészségesen fejlődő gyermek biológiai, pszichológiai jellemzői.....	186
VI. 1. 4. Az iskolaérett gyermek elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.....	186
VI. 1. 5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai.....	186
VI. 1. 6. A sajátos nevelési igényű gyermekek	186
VI. 2. AZ ISKOLÁBA LÉPÉS TÖRVÉNYI FELTÉTELEI, HÁTTERE.....	187
VI. 2. 1.A tankötelesség.....	187
VI. 2. 2. Tanköteles kor előtti iskolakezdés.....	187
VI. 2. 3. A tankötelezettség halasztásának eljárásrendje.....	187
VI. 2. 3. 1. A kérelem benyújtása.....	187
VI. 2. 3. 2. Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleménye.....	188
VI. 3. A PEDAGÓGIAI GYAKORLAT ELLENŐRZÉSÉNEK TERÜLETEI.....	190
VII. A PROGRAM BEVÁLÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSE.....	191
VIII. ZÁRÓGONDOLAT.....	192
MELLÉKLETEK:.....	193
Legitimációs Záradék	
Megismerési Nyilatkozat	
Jegyzőkönyv – Jelenléti ív	
Nyilatkozatok (Nevelőtestületi – Szülői – Igazgatói)	
3/2025. (VIII. 25.) sz. Nevelőtestületi Határozat a Pedagógiai Program elfogadásáról	

AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI	
Az intézmény megnevezése:	Balatonfüredi Óvárosi Óvoda OM azonosító: 036880
Székhelye, címe:	8230 Balatonfüred, Kossuth L. u. 37. Tel/fax: (87) 342-785
Honlap címünk:	http://www.ovarosiovoda.hu
E-mail cím:	vezeto@ovarosiovoda.hu
Az óvoda alapítói jogokkal felruházott irányító szerve, székhelye:	Balatonfüred Város Önkormányzata 8230 Balatonfüred, Szent István tér 1.
Az alapítás időpontja:	1997. 07. 01.
Az óvoda alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv:	Közoktatási Intézményfenntartó Társulás 8230 Balatonfüred, Szent István tér 1.
Az óvoda fenntartó/irányító és felügyeleti szerve, címe:	Balatonfüredi Közoktatási Intézményfenntartó Társulás 8230 Balatonfüred, Szent István tér 1.
A pedagógiai program készítője:	az óvodaigazgató
A pedagógiai program elfogadója:	a nevelőtestület
A pedagógiai program jóváhagyója:	az óvodaigazgató
Eljárásjog gyakorlása, egyetértés nyilvánítás:	Balatonfüredi Közoktatási Intézményfenntartó Társulás
Az óvodai nevelés nyelve:	magyar
Hit-és vallásoktatás:	SZMSZ-ben szabályozottak szerint biztosított
A köznevelési intézmény jogszabályban meghatározott alaptevékenysége:	óvodai nevelés, sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása – az Nkt. 4. § 1. bekezdés a) és r) pontja szerint.

A NEVELŐTESTÜLET NÉVSORA 2025. 09. 01.	
Sorszám	NÉV
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	KOVÁCS ALÍZ
6.	
7.	
8.	
9.	

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről és módosításai
- 2023. évi LII. Törvény a pedagógusok új életpályájáról (Púétv.)
- 401/2023. (VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- Az Alkotmánybíróság 9/2021. (III. 17.) AB határozata a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 8. § (2) bekezdésére vonatkozóan
- 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról és módosításai
- 77/2025. (IV. 15.) Kormányrendelet Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet és módosításai a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012 (VIII.28.) Kormányrendelet a 2011. évi CXC. Törvény a Nemzeti Köznevelésről szóló törvény végrehajtási utasítása
- 15/2013. (II. 26.) EMMI - rendelet és módosításai a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről;
- 419/2024. (XII. 23.) Kormányrendelet a pedagógus – továbbképzés rendszeréről;
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
- 148/2017. (VI.12.) Kormányrendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet módosításáról
- 26/1997. (IX.3.) NM rendelet Az egészségügyi ellátásról
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.)
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 401/2023. (VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

- A pedagógusok teljesítményértékeléséről szóló 18/2024. (IV.4.) BM rendelet (a továbbiakban TÉR- rendelet)
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatások, a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- Az oktatási nyilvántartásról szóló 2018. évi LXXXIX. törvény (Onyvt.)
- Egyes köznevelést érintő törvények módosításáról szóló 2021. évi LII. törvény
- Az Oktatási Hivatalról szóló 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet
 - A tanfelügyeleti, minősítési és önértékelési kézikönyvek az óvodák részére.
 - A Balatonfüredi Óvárosi Óvoda hatályos Alapító Okirata
 - A Balatonfüredi Óvárosi Óvoda Pedagógiai Programja

Intézményünk belső szabályzatai:

- Alapító Okirat
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házi rend
- Éves pedagógiai munkaterv
- Továbbképzési – és Beiskolázási terv
- Helyi rendeletek és belső szabályzatok

„Ha a jövő évről akarsz gondoskodni, vess magot.

Ha egy évtizeddel számolsz, ültess fát.

Ha terved egy életre szól, embert nevelj!”

(kínai bölcsesség)

„Az óvoda már valóságos véres élet. Ami sebet ott kap valaki, gyakran holtáig sem heveri ki. S ha jó magot ültetünk bele, egész életében virágzik.” /Kodály Z./

I. BEVEZETŐ

Kedves Szülők, kedves gyerekek!

Óvodánkban a gyermekek szükségleteit, életkori és egyéni sajátosságait szem előtt tartva, **boldog gyermekként** igyekszünk biztosítani a hozzánk járó gyermekeknek. Hogy mi jelent boldogságot? Mindig az értékek birtoklása. Az pedig, hogy ki mit tart értéknek, neveltetése során dől el!

Pedagógiai Programunk a gyermekek óvodai nevelésében érvényesítendő elveinket fogalmazza meg. Megvalósítása során szerencsésnek mondhatjuk magunkat, mivel testületünk stabil, hosszabb ideje együtt dolgozó nevelőközösség.

Folyamatosan szem előtt tartjuk, hogy a gyermekek fejlődésének alapja a mozgás és a szabad játék. A mozgás a gyermekek legtermészetesebb tevékenysége, a szabad játék pedig megteremti kapcsolatukat környezetükkel.

Valljuk, hogy az óvodás gyermek életében a legnagyobb örömforrás a szabad játék.

A játékon keresztül épül be személyiségbe az őt körülvevő világ megismerése, az értékek megbecsülése. Éppen ezért változatos programokkal, múzeumlátogatásokkal, kirándulásokkal, sétákkal, báb- színházi előadásokkal gazdagítjuk gyermekeink élményvilágát, mely egyben a szabad játékuk alapja is.

Óvodai nevelésünk során nagy hangsúlyt helyezünk az egészséges életmód és környezeti nevelés alapelveinek érvényesülésére, az egészséges életmód alakítására, a mindennapos testmozgásra és testedzésre.

Ennek érdekében nevelőtestületünk nagy hangsúlyt helyez a környezet megismerésére, óvására, védelmére, a környezettudatos magatartás megalapozására. Tapasztalják meg, hogy a természetben minden érték!

Fontos szempontnak tartottuk óvodánk városon belüli elhelyezkedésének kedvező adottságait (erdő, mező, a Balaton közelsége), hisz a természet a maga sokszínűségével az egyik legcsodálatosabb terület, ahol a gyermek sokoldalú nevelése biztosítható.

Olyan gazdag ingerhatást semmilyen mesterségesen kialakított környezet nem kelt a gyermekben, mint a virágok, a fák, a víz, a madarak, stb. Ahhoz, hogy ezt biztosítsuk számára, ki kell vinni az erdőbe, a mezőbe. Azt, hogy élvezhesse gyermek a természetet, meg kell szerettetni vele, ahhoz, hogy megszeresse, meg kell ismertetni vele, ahhoz, hogy sokáig élvezhesse, vigyáznia kell rá! E folyamatban az óvodapedagógus és a szülők személyes példamutatásának meghatározó szerepe van, hisz a gyermek számára mindkettő modell értékű.

A program - a tapasztalat -, és ismeretszerzés során - a gyermekek alapvető tevékenységére a szabad játékra épül, amely döntő szerepet játszik a szokások kialakításában, a kultúra közvetítésében. Lehetőséget ad az ingerszegény környezet ellensúlyozására is.

Olyan pedagógiai programmal neveljük a gyermekeket, amely eredményesen szolgálja az óvodás gyermek testi-, lelki-, értelmi-, erkölcsi fejlődését. A nálunk töltött évek alatt kialakulnak a gyermekekben mindazon képességek, amelyek birtokában képesek lesznek biztonságban átlépni az iskola kapuját.

Kovács Alíz
igazgató

I. 1. NEVELÉSI PROGRAM TOVÁBBFEJLESZTETÉSÉT, MÓDOSÍTÁSÁT MEGHATÁROZÓ TÉNYEZŐK

Pedagógiai Programunk 1998-ban készült el.

A bevezetéstől eltelt időszak - *1999. év szeptemberétől* - sokféle tapasztalattal gazdagította a program gyakorlati kimunkálásnak folyamatát.

A törvényi változások, illetve a program alkalmazása során szerzett tapasztalatok indokolták az eddig elvégzett módosításokat:

1. sz. módosítás ideje:	2004. június
2. sz. módosítás ideje:	2010. április
3. sz. (saját hatáskörű) módosítás ideje:	2010. október
4. sz. módosítás ideje:	2013. augusztus
5. sz. módosítás ideje:	2015. augusztus
6. sz. módosítás ideje:	2016. január
7. sz. módosítás ideje:	2018. augusztus
8. sz. módosítás ideje:	2019. augusztus
9. sz. (saját hatáskörű) módosítás ideje:	2020. szeptember 01.
10. sz. módosítás ideje:	2021. szeptember 01.
11. sz. módosítás ideje:	2025. augusztus

A 2013. évi - felülvizsgálatot, Magyarország Alaptörvényének

(*15. cikk, 1. bekezdésben foglaltak alapján*), továbbá a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény és azt módosító 2012. évi CXXIV. Törvény, valamint az Óvodai nevelés Országos Alapprogramját módosító 363/2012 (XII. 17.) Kormányrendelet tette szükségessé. (*továbbiakban Alapprogram*).

E tartalmi elemek a következők voltak:

- Inkluzív pedagógia -Integráció a sajátosságok megőrzésével a különbségekhez való alkalmazkodással-
- Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztés, fejlődésének elősegítése:
 - *tanulási, valamint magatartási problémákkal küzdő gyermekek;*
 - *kivételes képességű gyermekek;*
 - A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése;
- Multikulturalizmus és interkulturalizmus;
- A szociális hátrányok enyhítését elősegítő pedagógiai tevékenységek;
- A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések;
- Óvodai integrációs program- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésére;
- A nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok,
- Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága
- **Az egészség és környezeti nevelés alapelvei- Az egészséges életmód alakítása**
 - *A környezettudatos magatartás megalapozása*
 - *Az óvoda egészségvédő programja*

A 2015. évi – felülvizsgálatot :

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. törvény által elrendelt egységes szempontok alapján történő külső ellenőrzési és értékelési rendszer bevezetése tette szükségessé *(tanfelügyelet, pedagógusminősítés)*.
- **továbbá a pedagógiai – szakmai ellenőrzéshez kapcsolódó átfogó intézményi önértékelés elvégzése;**

Az oktatásirányítás által bevezetett ezen új szerkezetű intézményhálózat, irányítási és ellenőrzési modell a magyar köznevelési rendszer minőségének javítását célozza meg.

A 2016. évi – felülvizsgálatot :

Az 1/1332-30/2015. Képviselőtestületi határozatszámmal, 2016. 01. 05. nappal hatályba lépett módosított Alapító Okirat tette szükségessé a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 22/2015. (IV. 21.) EMMI rendelet módosítása értelmében, mely az intézmény névhasználatára vonatkozott.

Az óvoda új neve:

Balatonfüredi Óvárosi Óvoda

Tagintézmény elnevezése:

Balatonfüredi Óvárosi Óvoda – Mogyoró Tagóvodája.

A 2018. évi – felülvizsgálatot:

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendeletet módosító 137/2018. (VII. 25.) kormányrendelet változásai tették szükségessé, mely az alábbi területekre terjedt ki 2018. 09. 01. hatállyal:

- Az óvodai nevelés feladatai (III. fejezet) közül: - *egészséges életmód alakítása; az érzelmi, az erkölcsi és az értékközpontú közösségi nevelés;*
- Az óvodai élet megszervezésének elvei (IV. fejezet) közül: - *az óvoda kapcsolatai;*
- Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai (V. fejezet) közül: - *Verselés, mesélés; Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; - A külső világ tevékeny megismerése;*

Saját hatáskörű módosítást végeztünk a nyár (2018) folyamán, az alábbi területeken és módon: **A 2017/18.** nevelési évben történt szaktanácsadói látogatások véleménye alapján felülvizsgáltuk a „Gyermekek egyéni fejlődési naplóját”, és módosításként **bővítettük a fejlesztési javaslatokra szánt felületet.**

Az iskolába lépők fejlettségi szintjének rögzítésére (kimeneti állapot rögzítése) használt dokumentumot (*Tudás – és neveltségi szint felmérőlap*) is felülvizsgáltuk és a dokumentációs terhek csökkentése céljából egyszerűbb mérőlapot választottunk (*Fejlettségi jellemzők óvodáskor végén*).

Továbbá nevelőtestületi szinten **felülvizsgáltuk csoportnaplóinkat és módosításokat végeztünk az alábbi területeken:**

- *Nevelési terv: az óvodai nevelés feladatainak tervezése, értékelése (féléves – éves!);*
- *A heti reflexiók helyett fontosabbnak ítéltük a gyermekcsoport fejlődésének nyomon követését az egyéni fejlődési naplók alapján (január és június, összevetésük alapján éves értékelést készítettünk.*

A módosításokat a Pedagógiai Programban is rögzítettük.

A dokumentumok bevezetése nevelőtestületi elfogadás és vezetői jóváhagyást követően a 2018/19. nevelési évkezdődően történt **(2018. 09. 01.).**

A 2019. évi –módosítást a köznevelési törvény alábbi területeket érintő módosításai tették szükségessé:

- Az óvodai ellátás igénybe vételével és a tankötelezettség kezdetével kapcsolatos szabályok:
 - *A kötelező óvodáztatás alóli felmentés időtartamának csökkentése*
 - *Tankötelezettség – iskolakezdés szabályozása*
- Szociális segítők az óvodában (együttműködési megállapodás alapján)

A 2020. szeptember 01.- i módosítást a Mogyoró Tagóvoda 2020. 09. 01-től érvénybe lépő fenntartó váltása indokolta. Tagóvodánk ezen időponttól önkormányzati fenntartásból a Református Egyház fenntartásában működik tovább.

A fenntartó váltás óvodánk Alapító Okiratának módosítását is szükségessé tette.

A Balatonfüredi Óvárosi Óvoda **4 csoporttal** (1 vegyes és 3 tiszta korosztályú) **88 férőhellyel** működik tovább.

Az intézményi dokumentumokban **a 2021. szeptember 01.- i módosítást** az Alapító Okirat, az Óvodai Alapprogram valamint a 2011. évi CXCV. Nemzeti köznevelésről szóló törvény (Nkt.) 2021. év nyarán történt módosításai tették szükségessé. (SZMSZ, PP, Házirend, Különös Közzétételi lista/

Módosítással érintett területek:

- 2021. 07. 01. –től hatályos - az óvodai nevelésben történő kötelező részvétel alóli felmentés /Nkt. 8. §. (2)/ -
- 2021. 05. 28. –től hatályos a tankötelezettséget érintő módosítás /Nkt. 45. § (2) /
- *A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek ellátása / Nkt. 4. /*
- *Az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátása /Nkt. 62. § (1a-c) /*
- *Az óvodai jogviszony szabályainak pontosítása /Nkt. 49. § (1); Nkt. 91. § (4) /*
- *A gyermekek adatainak nyilvántartása /Nkt. 41. §. /*
- *Az óvodapedagógusok személyes adatainak kezelése – GDPR*

2025. szeptember 1-i módosítás indoklása:

Kihirdetésre került a 77/2025. (IV.15.) Kormányrendelet, mely az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról (a továbbiakban: Alapprogram) szóló 363/2012 (XII.17.)

Kormányrendeletet minden területre kiterjedően módosította.

Az Alapprogram módosításának célja:

- **az óvoda és az iskola közötti átmenet zökkenőmentes biztosítása.**

Az óvodai nevelés kiemelt szerepet játszik abban, hogy a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi képességei az iskolakezdéshez szükséges szintre fejlődjenek, biztosítva számukra a stabil alapokat a későbbi tanulmányi sikerekhez. Ezért cél, hogy az óvodai nevelési programok keretében megerősítse az iskolai életre való felkészülést szolgáló tevékenységeket és szervezési kérdéseket, ezáltal garantálva, hogy minden gyermek képességeinek megfelelő támogatást kapjon, miközben az óvodák nevelési folyamatai továbbra is a gyermekek egyéni fejlődési igényeit tartják szem előtt.

A módosítás biztosítja a gyermekek sikeres iskolai előrehaladásához szükséges képességek, készségek célzott óvodapedagógiai fejlesztését, a minőségi és megfelelő pedagógiai, módszertani tartalom megjelenítését, a nagycsoportos korosztályú gyermekek személyiségfejlődésének segítését, a tanulás, ismeretszerzés iránti motiváció és a hazája, nemzete értékei iránt való elköteleződés kialakítását.

Az említett Kormányrendelet 2025. IV. 16-tól vált hatályossá.

I. 2. A PEDAGÓGIAI FEJLŐDÉS ÚTJÁN- APEDAGÓGIAI PROGRAM TÖRVÉNYI MEGFELELÉSE

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve – Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek különböző – köztük innovatív törekvések.

Az óvoda elkészíti pedagógiai programját, melynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak.

Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni

- a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda nemzetiségi nevelést végez;
- a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel.

Napjainkban elengedhetetlenül fontossá vált, hogy a megváltozott társadalmi környezetet, - amelyből a gyermekek érkeznek - figyelembe vegyük óvodai nevelő munkánkban.

Nevelőtestületünk az Alapprogramra építve, azzal összhangban – **a környezeti nevelést kiemelő- pedagógiai programot készített el**, melyben lehetőség nyílt a pedagógiai nézetek, értékrendek, a módszertani szabadság alkotó érvényesítésére, érvényesülésre, a helyi lehetőségek és szükségletek figyelembevételére a gyermekek harmonikus fejlődése érdekében.

Nevelési gyakorlatunk mellett, a pedagógiai munkánk korszerűsítése szükségessé teszi, az általunk meghatározott, közvetlen partnereink véleményének, igényeinek, elvárásainak figyelembevételét is. Így a törvényi előírások mellett programunkban ezek is érvényre jutnak.

Feltárt erősségeink megőrzésére folyamatosan törekszünk, melyek összhangban vannak nevelési programunk fő értékeivel.

E dokumentum határozza meg az óvodánkban folyó nevelőmunka célját, feladatait, alapelveit, a gyermeki tevékenységeket és a fejlődés kritériumait.

Pedagógiai Programunkban érvényesülnek azok a saját tapasztalaton alapuló törekvések is melyeket nevelőtestületünk célravezetőnek minősít.

A közös programalkotás elősegítette, hogy az egységes óvodapedagógusi nézetek által, egységes szemlélet alakuljon ki az óvodapedagógusok, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők körében is, s így egységes nevelői hatások érvényesülhetnek minden csoportban, melyet **óvodánk küldetés nyilatkozata** igen kifejezően tükröz.

I. 3. ÓVODÁNK KÜLDETÉS NYILATKOZATA

- Az óvodai nevelésünk, az emberi és a gyermeket megillető jogok tiszteletbe tartására irányul.
- Az egyenlő hozzáférés biztosításával minden gyermek egyenlő esélyekkel jut az élményekhez, a fejlődés lehetőségeihez, mellyel elősegítjük a teljes személyiség kibontakoztatását.
- **A gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg!**
- Az óvodai nevelésben a **felnőttek modell szerepe kiemelkedő** jelentőségű, egész nevelőmunkánkat a gyermeki személyiség tiszteletbe tartása, szeretete, megbecsülése, őszintesége, hatja át.
- Az óvodai nevelésünk **gyermekközpontú, befogadó** ennek megfelelően a gyermeki személyiség sokoldalú, harmonikus, fejlesztésére, kibontakoztatására törekszünk az **életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével** (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátást is).
- Az óvodai nevelésben a teljes nevelési időben biztosítjuk a gyermeki tevékenységek a érvényesülését annak érdekében, hogy tevékenységein keresztül tapasztalatait, vágyait, érzelmeit kifejezhesse.
- Az alkalmazott pedagógiai hatásokat a gyermek személyiségéhez igazítjuk.
- Valljuk, hogy **a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.**
 - Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézményeként, kizárólag a családdal együtt, a családi nevelés funkcióját erősítve, kiegészítve, esetenként a hátrányokat csökkentve tudja nevelő szerepét betölteni a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.
- Támogatjuk a nemek társadalmi egyenlőségét.
- Óvodai nevelésünk során elfogadjuk a különbözőséget, melyet figyelembe veszünk a különleges bánásmódot igénylő gyermekek (*sajátos nevelési igényű, tanulási, vagy magatartási problémákkal küzdők, illetve tehetségigérek*).
- **A gyermek elsődleges és alapvető tevékenysége a játék**, ezért a személyisége teljes kibontakoztatását e tevékenységformára építjük.
- **Óvodai nevelésünk során nagy hangsúlyt helyezünk az egészség és környezeti nevelés alapelveinek érvényesülésére**, az egészséges életmód alakítására, a mindennapos testmozgásra és testedzésre.

- **Kiemelt feladatnak tekintjük a környezet megismerésére, óvására, védelmére nevelést, a környezettudatos magatartás megalapozását.** Tapasztalják meg, hogy a természetben minden érték!
- A gyermek fejlettségi szintjét, a fokozatosság elvét szem előtt tartva vonjuk be a környezetvédelmi munkába.
- Az óvodáskorra alapozzuk meg azokat a szokás - és szabályrendszereket, amelyek a környezet rendjét, a természet védelmét szolgálják.
- A nevelőmunkánk színvonalának és hatékonyságának növelése érdekében folyamatos önképzéssel, tanulással az előírt kötelező képzések teljesítésével kívánunk naprakész, korszerű ismeretek birtokába jutni.
- Nevelő – oktató munkánk során folyamatos fejlődésre, innovációra (*pedagógiai módszerek, eszközök, tanulási eljárások, IKT eszközök alkalmazása*) törekszünk.

II.

ÓVODÁNK SAJÁTOS ARCULATA

Óvodánk az Óvárosban, a Fehér templom mellett helyezkedik el, jól megközelíthető helyen, több mint 65 éve várja az óvodás korú gyermekeket.

A Balatonfüredi Óvárosi Óvoda, melyben négy *(1 vegyes és 3 tiszta korosztályú)* csoport működik, régen járásbíróság volt, többször átalakították, bővítették.

A férőhelyek száma: 88 fő. Napi nyitvatartási időnk 10 óra. A gyermekcsoportok reggel 6.30 -tól 7.30 -ig, és délután 16.00 -tól 16.30 -ig összevontan üzemelnek.

Minden olyan tárgyi feltételt igyekszünk biztosítani, ami az óvodás korosztály testi, szellemi és lelki fejlődéséhez szükséges. Csoportszobáinkban galéria található. Bútoraink, játékaink, tornaszereink a XXI. század igényeinek megfelelőek.

Külön tornaszobában valósul meg a csoportok heti kötelező testnevelés foglalkozása, az alapellátáson túli-térítés mentes- népi tánc, továbbá a logopédia és a hitoktatás.

Ugyancsak itt kapnak helyet alkalmanként a gyermekek számára szervezett zenés szórakoztató műsorok is.

Óvodánkban a forgalomtól elzárt játszóudvara van, amely 2024. májustól teljes körűen felújított, korszerű, az előírt EU –s szabványoknak megfelelő, udvari játékokkal, fedett udvarrészrel rendelkezik.

Jelenleg 1414 m² áll rendelkezésre gyermekeinknek számára a testmozgásra, levegőztetésre, a szabad játékokra és a madárvilág foglalkozásainak megtartására, A felújítás során - a fenntartó engedélye alapján- udvarunk területe 182 m² –rel növekedett az óvoda és a Városi Könyvtár közti területen kialakított játszóudvar létesítésével. **Az új kis udvarrész**

4 db játékeszköz: 1 kishajó, 1 rugós játék, 1 fészkes hinta és 1 homokozó **Az óvoda nagy játszóudvarára** 2db 2-es lengő hinta, 2 db kombinált mászóka csúszda, 4 db rugós játék, 2 db homokozó, 1 db egyensúlyozó híd, 1 db mászóka, 1 db trambulín, 1 db mókuskerek, 2 db babaház került beépítésre.

Minden játék alá biztonságos ütőcsillapító gumiburkolat, a sportkertben és a zöld területek alá öntözőrendszer került kialakításra valamint a csapadék elvezetése is megoldottá vált.

A régi, balesetveszélyes **fedett terasz** helyére modern, a kánikula idején az erős napsugárzástól védő közösségi tér került kialakításra, mely kiváló színtere a vizuális tevékenységeknek, építő-, szerep- és társas játékoknak, zenés, mesés interaktív előadásoknak.

Az árnyat adó fák, a virágos kertek esztétikus környezetet biztosítanak gyermekeink számára.

Az óvoda közvetlen környezetében elterülő Nagymező és a Balaton közelsége a lehetőségek széles tárházát hordozza:

- Napi séták, kirándulások alkalmával közvetlen tapasztalatszerzést tesz lehetővé az erdő, mező és a Balaton megismerésében, megfigyelésében.
- Biztosítja a rendszeres levegőzést tiszta, oxigén dús környezetben.
- Lehetőséget nyújt a természetes mozgásra (futás, ugrás, függés,...stb.).

Intézményünkben **minden óvónő szabadon képezheti magát** pedagógiai érdeklődésének megfelelően. Tapasztalt, szakmailag és módszertanilag felkészült, óvónőink alakítják a gyermekekben a helyes viselkedési formákat, az érzelmi és erkölcsi viszonyokat, közvetítik a helyi hagyományokat, a nemzeti és egyetemes kultúra értékeit, és nevelnek az egészséges életmódra.

Logopédus és fejlesztő pedagógus látogatja rendszeresen óvodánkat és foglalkozik a rászoruló gyermekek fejlesztésével.

Erősségeink közé tartozik az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetet biztosító óvodai légkör, egyéni bánásmód és rugalmas napirend, amit minden hozzánk beiratkozó kisgyermek és szülői átélhetnek. Csak ilyen környezetben bontakozhat ki személyiségük, valósulhat meg sokoldalú fejlődésük.

Az érdeklődő szülők és gyermekek először a számukra szervezett **nyílt napok** keretében ismerkedhetnek óvodánkkal, a többi gyermekkel, az itt dolgozó óvó nénikkel, dajka nénikkel.

Beiratkozáskor a szülő jelezheti igényét, hogy melyik csoportba szeretné gyermekét, melyet a lehetőség szerint teljesítünk. A beszoktatás során – az egyéni szükségletek figyelembevételével - a szülőnek lehetősége van folyamatos, fokozatos **szülős beszoktatásra. Ennek lehetőségét, időtartamát a gyermek igénye és a fennálló járványügyi helyzet fogja meghatározni az egész nevelési év folyamán.** Fontosnak tartjuk, hogy az óvodába járó gyerekek és szüleik is jól érezzék magukat nálunk, ezt különféle programokkal, őszinte, barátságos kommunikációval próbáljuk elérni. Az így kialakított csoportokban kölcsönös a bizalom és hatékonyabb az együttműködés a családok és a pedagógusok között.

A szülőkkel ezután is, az év során többször igyekszünk közös programokat szervezni.

Az óvoda - család kapcsolatát erősítik: a **nyílt napok, anyák napi és évzáró műsorok**, ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódó **munka délelőttök vagy délutánok** illetve minden csoportot érintően az évvégén **a szülőkkel közösen szervezett kirándulások.**

Márton nap alkalmából vidám „libás” gyermekműsorral készülünk és a szülők bevonásával lámpás felvonulást szervezünk.

Szülői Fórumot szervezünk az iskola előtt álló gyermekek szüleinek az iskolaérettségi vizsgálatokról, az iskolaérettség kritériumairól.

Óvodai rendezvényeink:

- Szüreti mulatság
- Márton-nap
- Farsang
- Télapó-várás
- Karácsony
- Húsvét
- Bábszínház
- Anyák-napi műsor
- Gyermeknap
- Évzárók
- Világnapok (Állatok napja, Víz világnapja, Egészség napja, Föld napja)
- Kirándulások

Óvodai nevelésünk során az **Alapprogrammal** és a **Pedagógiai Programmal** összhangban fontosnak tartjuk továbbra is a **néphagyományőrzést** és a **Zöld jeles napok** megünneplését, amely **elősegíti a nemzeti identitástudat erősödését is**. Mindezekhez remek lehetőséget adnak a város természeti adottságai.

Az őszi időszakban - kiemelve Balatonfüred egyik jellegzetes mezőgazdasági tevékenységét- **Szüreti mulatságot** szervezünk az óvoda udvarán népzenei együttes, és/vagy hivatásos népi táncoktató bevonásával. A műsort mindig táncház zárja, melyet a gyerekek mindig nagy örömmel fogadnak.

A műsor után szőlőt darálunk, préselünk, vagy lehetőség szerint szüretelünk egy közeli vagy falubeli szőlőhegyen.

A Zöld jeles napjaink közül kiemelkedik az **Állatok világnapja** (*Kutyaterápiás foglalkozás*) **a kézmosás világnapja**, továbbá a **Víz világnapja**.

A tanköteles korú gyermekek számára minden év június elején, három napos Erdei Óvodai Programot szervezünk.

A téli ünnepkör nálunk az adventi várakozás időszakával kezdődik. **Az advent időszakára** az ünnepi, meghitt hangulat megteremtése a jellemző.

Természetesen minden év december 6-án megérkezik hozzánk a Mikulás is.

A karácsonyi időszakban főként az ünnepvárás eseményét tartjuk fontosnak és az Adventi készülődésre helyezzük a hangsúlyt. A Tornaszobában mind a 4 csoportunk közösen gyűlik össze és örvendeztetni meg egymást az általuk tanult versekkel és dalokkal. **Meglepetésként karácsonyváró interaktív zenés műsorokat szervezünk** a gyermekek számára.

Az új évben a farsangi karneválra készülünk először, ahol mindenki beöltözhet egy számára kedves jelmezbe.

Az Egészség hét, a tavaszváráshoz kapcsolódó Mackó hét és a Föld világnapjának megünneplését témahét keretében valósítjuk meg.

Húsvétkor, ha szép az idő, az óvoda udvaron „rejt el a nyuszi” az ajándékot, amit a gyermekek nagy izgalommal keresgélnek a fűben, a bokrok alatt, a fák tövében.

Május elején **Anyák napi köszöntővel** kedveskedünk az édesanyáknak, nagymamáknak.

A hagyományos **gyermeknap rendezvényünket** a délelőtti időszakban zártkörűen tartjuk, mivel az udvarunkon annak méretbeli adottságai miatt ez nem megvalósítható. Sok zenével, arcfestéssel, lufi bohóccal, kézműves tevékenységekkel, játékos feladatokkal, zenés műsorokkal kedveskedünk a gyermekeknek.

Évvégén – a kiscsoportosok kivételével - **minden csoport évváró műsorral készül**, ahol – a nagy és vegyes csoportokban - **az iskolába menő gyermekeket is elbúcsúztatják**.

Az év során a tanköteles korú gyerekek heti rendszerességgel vesznek részt a **Nemzeti Úszóprogramban és az Ovi - Foci Programban**.

Továbbá színházi és zeneiskolai előadásokra látogatunk el, s ezen kívül kihasználunk minden olyan lehetőséget, ami megfelelő, érdekes, szórakoztató programot kínál az óvodás korú gyermekeknek (pl. hajókirándulás, zenei előadások, Könyvtár- és múzeumlátogatás, múzeumpedagógiai foglalkozások, interaktív előadások..stb.)

A 9 alkalmas **Madárovei foglalkozásoknak** minden évben helyt adunk.

2012-ben óvodánk megkapta a Madárbarát Óvoda címet.

Bekapcsolódunk a város életébe is, verses, zenés, táncos műsorokkal részt veszünk városi rendezvényeken (*Emlékdiploma átadó, Pedagógusnap*).

II. 1. GYERMEKKÉPÜNK

*„Szent kíncs a gyermek teste-lelke, Szeretni kell azt melegen,
És fölnevelni féltő gonddal, Hogy tiszta, jó, erős legyen.”
(Szemplér Ferenc)*

Nevelőközösségünk azonosulni tud Szemplér Ferenc gondolataival.

Az óvónő szerető, védő, óvó befogadó attitűdöt sugárzó gondoskodása, simogató keze, biztató tekintete mellett felcseperedő gyermekek tiszták, jók és erősek legyenek. Tudjanak nevetni, felfedezni, csodálkozni, de tudják elviselni a kudarcot is! Önként, örömmel vegyenek részt minden tevékenységben. **Nyitottak legyenek az őket körülvevő világra, óvják, védjék környezetüket, aktívan vegyenek részt annak szebbé tételében, megóvásában, fenntarthatóságában.**

A nyugodt, derűs, bizalmat-, be- és elfogadást, megértést árasztó légkörben szabad játékokban és egyéb tevékenységeik során legyenek érdeklődők, kreatívak, kitartóak és önérvényesítők.

*Vegyék észre az egyforma hétköznapiakban, a különlegeset, a szépet, aminek örülni lehet!
Őrizzék sokáig őszinte mosolyukat.
Örömben, nyugalomban, szeretetteljes légkörben éljék mindennapjukat.*

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó nevelési attitűdön alapuló.

Minden gyermek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes, előítéletektől mentes nevelést biztosítunk, melynek során szem előtt tartjuk, hogy az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg.

E tényezők hatásainak következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek.

Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A családi nevelés kiegészítőjeként, szükség esetén hátránycsökkentő szerepet betöltve törekszünk a gyermeki személyiség sokoldalú kibontakoztatására.

E folyamatban az érlelődés korai szakaszában figyelembe vesszük, hogy a gyermekek számára legfontosabb **a szeretet, a biztonság,** az őket **elfogadó és megértő felnőttek gyermekek közössége,** valamint a család melege, ahonnan mindig kitekinthetnek, de bármikor visszatérhetnek. Mind e mellett azonban a világ megismerése is lehetővé válik számukra, amelynek során **a mással nem helyettesíthető játék elsődlegességére építünk.**

Szem előtt tartjuk azt is, hogy 3-7 éves korban, - az intenzív én-fejlődés szakaszában- a szeretet szükségletén kívül fontossá válik számukra a gyermek társak, felnőttek közössége, mivel **a teljes személyiségfejlődés csak szocializációval biztosítható.**

Nevelésünk során arra törekszünk, hogy egyéniségük, egyediségük megtartásával merjék véleményüket tisztelettudóan őszintén, szorongásmentesen, kultúráltn elmondani: legyenek nyitottak mások véleményének meghallgatására és elfogadására.

A megfelelő pedagógia környezet biztosításával törekszünk arra, hogy tudják be-és elfogadni, **megérteni, tisztelni a különbözőségekből fakadó eltéréseket** a kiemelt figyelmet igénylő (*különleges bánásmódot igénylők, és HH, HHH*) nemzeti, etnikai kisebbségi, felnőttek és gyermektársak tekintetében. Ennek megfelelően hangsúlyt helyezünk arra, hogy gyermekek óvodáskor végére e különbözőségekkal természetes módon tudjanak együtt élni, koruknak megfelelő szolidáris játszó-és csoporttársakká váljanak.

Óvodai nevelésünk során biztosítjuk, a gyermekek nemi identitásának kialakítását, erősítését és megőrzését, s nem adunk helyet a nemi, társadalmi és egyéb előítéletek kibontakozásának. Törekszünk továbbá arra is, hogy olyan **inkluzív**, az élmények feldolgozását támogató környezetben nevelkedjenek, ahol csak a szépet, nemeset és igazat kapják az őket formáló felnőttektől. Ez által ő is ezt adja tovább másoknak, anélkül, hogy tudná jóért jót ad cserébe.

Fő célunknak tartjuk, hogy **a gyermeki tevékenykedtetés, a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamat alkalmazása** révén megalapozzuk azokat a képességeket, készségeket, amelyek a későbbiekben egy pozitív személyiség kibontakozását segíthetik elő.

Programunkkal, alkalmazott pedagógiai módszereinkkel támogatjuk **a gyermekek kompetenciáinak fejlődését.** Ennek során **közvetett módon megkönnyítjük, az iskolai beilleszkedést**, hogy képesek legyenek az iskolai élet szabályait és követelményeit elfogadni és betartani, legjobb tudásuk szerint teljesíteni.

Arra törekszünk, és bízunk abban, hogy az inkluzív, integrált, **az egyenlő hozzáférést biztosító, bizalmat sugárzó nevelésünk** során a gyermekekben rejlő egyéni képességekből minél többet kibontakoztassunk, érzelmileg, erkölcsileg, és értelmileg önmagukhoz képest gazdagodjanak, képességeik kiteljesedjenek.

Célunk, hogy szűkebb közösségük tevékeny tagjává váljanak, fogadják el, és együttműködően alakítsák annak szokás-és szabályrendszerét.

Bízunk abban, hogy nevelésünk által elősegítjük a gyermekek harmonikus, sokoldalú személyiségének kibontakozását, s ezáltal tágabb környezetükhöz, szülőföldjükhöz és annak néphagyományaihoz ragaszkodó, becsületes emberekké válnak.

II. 2. ÓVODAKÉPÜNK

Óvodánkban a gyermekek szükségleteit, életkori és egyéni sajátosságait szem előtt tartva, **boldog gyermekkort igyekszünk biztosítani** a hozzánk járó gyermekeknek a változatos, sokszínű, élményt nyújtó tevékenységeken, és az itt dolgozók modell értékű bánásmódján és kommunikációján keresztül.

S hogy mi jelent boldogságot? Mindig az értékek birtoklása. Az pedig, hogy ki mit tart értéknek, neveltetése során dől el!-

Ezzel a felelősséggel készítettük el pedagógiai programunkat, melyben nagy hangsúlyt fektettünk arra, hogy a gyermeki személyiséget tisztelet, szeretet, bizalom, biztonság, megbecsülés, be- és elfogadás övezze, s a nevelés folyamatában **minden gyermek egyenlő esélyekkel jusson élményekhez, a fejlődés lehetőségeihez.**

Rendkívül lényeges feladatnak tekintettük, hogy programunk feleljen meg a gyermekek szükségleteinek, a szülők igényeinek, az óvodapedagógusok felkészültségének és a meglévő feltételeknek. Figyelembe vettük a szülők mit tartanak fontosnak gyermekük nevelése érdekében valamint, hogy a helyi sajátosságainknak megfelelően együtt működünk partnereinkkel, és segítségükkel folyamatosan javítsuk a gyermekek élet-és nevelési feltételeit.

Céljaink meghatározásánál abból a meggyőződésből indultunk ki, hogy a megelőzésre (prevencióra), a korai fejlődés tudatos támogatására szükség van.

Fejlődés lélektani kutatások igazolják, hogy **a gyermekek öröklődött tulajdonságai csak is kizárólag a befogadó nevelésen alapuló, megfelelő, optimális környezeti tényezők és feltételek biztosításával bontakozhatnak ki.**

II. 2. 1. NEVELŐKÖZÖSSÉGÜNK OLYAN PEDAGÓGIAI PROGRAM ELKÉSZÍTÉSÉT VÁLLALTA FEL, amely:

- *A fenntartó esélyegyenlőségi intézkedési tervével összhangban az egyenlő hozzáférés elvének érvényesítésével (HH, HHH, SNI, nemzetiségi, kisebbségi, hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekek) biztosítja az esélyegyenlőség kialakítását, valamint*
- *A nemzetiségi és a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei tekintetében biztosítja emberi jogait, alapvető szabadságukat, önazonosságuk megőrzését, ápolását-erősítését, társadalmi integrálódásukat.*
- *Figyelembe veszi a hazai óvodai neveléstörténet hagyományait;*
- *A helyi adottságok figyelembevételével a minden gyermeknek egyformán a legjobbat nyújtja, és ezáltal elősegíti a gyermekek személyiségfejlődésének, egyéni készségeinek, részképességeinek, képességeinek kibontakoztatását, fejlesztését.*
- *Az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével segíti a felzárkóztatást, valamint lehetőséget ad a kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerésére, képességeik megerősítésére, kibontakoztatására.*

Az alapelvek megvalósítása érdekében pedig gondoskodunk:

- a gyermeki szükséglet kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és a fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékra,

mozgásra, e tevékenységeken keresztül az életkorhoz, és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről,

- a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről.
- a felekezeti, illetve egyházi óvodai nevelésben szükséges, hogy az intézmény teljes szellemisége biztosítsa a hit megélésének lehetőségét a nevelési és tanulási folyamatokban.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek az óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

A nevelőtestület által elkészített pedagógiai program a gyermekek alapvető tevékenységére a szabad játékra épül, amely döntő szerepet játszik a szokások kialakításában és a kultúra közvetítésében is, amely által lehetőség nyílik az ingerszegény környezet, az esetlegesen fennálló hátrányok ellensúlyozására is.

Az óvodánk a pedagógiai tevékenységrendszer, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja a gyermekek fejlődésének, nevelésének legoptimálisabb feltételeit. Az óvodai nevelésfunkcióinak (óvó-védő; szociális; nevelő-személyiségfejlesztő) megvalósítása során megteremtjük a következő életszakaszba (kisiskolás kor) való átlépés belső pszichikus feltételeit.

Sajátos arculatunkat erősíti-, hogy óvodapedagógusaink szervezésében

- programunkhoz kapcsolódva – kirándulásokra, színházi előadások megtekintésére, sportolási lehetőségekre, **népi gyermektáncra** is lehetőséget biztosítunk gyermekeink számára.

A családi nevelés kiegészítőjeként, **az óvoda és a család együttnevelését erősítjük** azzal, hogy a hagyományos kapcsolattartási formákon túl (fogadó óra, nyílt nap, szülői értekezlet, családlátogatás, beszélgetések) az ünnepekre, rendezvényekre közösen készülődünk, a család minden tagját érintő programokat szervezünk.

E tevékenységek során is szem előtt tartjuk, hogy a gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család.

Programunk kidolgozásánál nagyobb hangsúlyt fektettünk a mozgás az egészséges életmód és kultúraátadás területeire, valamint a környezettudatos magatartás megalapozására, annak személyiségformáló, szokásalakító erejére.

Kiemelt feladatunknak tartjuk a környezet megismerését, védelmét, és a környezettudatos magatartás kialakítását.

A lakóhelyünkön fellelhető régi és a napjainkban születő értékek megismertetése, megóvása a napi nevelő munkánkban való felhasználása a helyi nevelési rendszerünk alapját képezi.

Valljuk, hogy ez a nevelés fonala, és a nevelés tevékenységeit (néphagyomány ápolás, játékok, mese, vers, ének, zene, mozgás, rajzolás...) gyöngyként fűzzük fel rá, így lesz komplex egész.

Lehetőségünk nyílik általa a gyermekek szókincsének, beszéd-és kifejezőképességének, a beszéd műveltségének fejlesztésére, az évszakokhoz és azok ünnepköreihez fűződő jeles napok és népszokások felelevenítésével is.

Az óvodai környezeti nevelés alapozó jellegű, így meghatározó szerepet játszik az egyén környezetkultúrájának, a környezettudatos életvitel kialakításában, a környezetbarát magatartás alapjainak megteremtésében.

Fontos szempontnak tartottuk ebben óvodánk városon belüli elhelyezkedésének kedvező adottságait is (erdő, mező *a Balaton közelsége*), hisz a természet a maga sokszínűségével az egyik legcsodálatosabb terület, ahol a gyermek sokoldalú nevelése biztosítható. Olyan gazdag ingerhatást semmilyen mesterségesen kialakított környezet nem kelt a gyermekben, mint a virágok, a fák, a víz, a madarak, stb.

Fontosnak tartjuk a gazdag ingerhatást. Ahhoz, hogy ezt biztosítsuk számára, ki kell vinni az erdőbe, a mezőbe. Azt, hogy élvezhesse gyermek a természetet, meg kell szerettetni vele, ahhoz, hogy megszeresse, meg kell ismertetni vele, ahhoz, hogy sokáig élvezhesse, vigyáznia kell rá!

E folyamatban az óvodapedagógus, az óvoda többi dolgozójának, és a szülők személyes példamutatásának meghatározó szerepe van, hisz a gyermek számára mindegyik modell értékű.

Pedagógiai Programunk –ezen belül Óvodaképünk - megfogalmazásakor az alábbi helyi sajátosságainkat, értékeinket vettük figyelembe:
--

II. 2. 2. TERMÉSZETI KÖRNYEZETÜNK

*„A Bakony zúzmarás leheletétől
tömzsi hegyek karéja védi meg:
Szőlős lejtőire arany –zöld fény dől,
Barack virul ott s mandula-liget.!”
(Keresztúry Dezső: Füred)*

Valóban ilyen Füred!

Városunk a Balaton északi partján fekszik a tópart harmadik, egyben legfiatalabb városa. 1971-ban gyógyfürdővárosi rangot kapott.

A város három nagyobb részre tagolódik: Óváros, Fürdőtelep, Arács.

Az Óvárosra jellemzőek a régi családi, kertes házak, a keskeny utcák. Itt található a „piros” katolikus és a „fehér” református templom. A Fürdőtelepen van a Jókai Múzeum, a Szívkórház, előtte a Kossuth forrás, a part mentén pedig a Tagore-sétány, amely többek között emlékfáiról nevezetes. Arács központja jellegzetes falusi képet mutat. A várost völgyekkel szabdalta hegyek, dombok övezik északról. A gyermekekkel elérhető: fenyves erdő, Nagymező, Meleg-hegy, Kéki-völgy, Tamás-hegy, Lóczy barlang, délről a Balaton határolja a várost.

Csak ki kell lépnünk szűkebb környezetünkéből, és máris ott vagyunk a természetben: hegyek, mezők, erdők, rétek, patakok, a Balaton, nádasok adnak lehetőséget a séták, kirándulások során a természeti értékekkel, látványosságokkal való ismerkedésre.

E helyek sajátos élővilágukkal és hangulatos környezetükkel élményt nyújtanak, és lehetőséget adnak a megfigyelésre, melyekkel gazdagítanunk kell a gyermekek élményvilágát.

II. 2. 3. TÁRGYI KÖRNYEZETÜNK (RÉSZLETES ISMERTETÉSE AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI FEJEZETBEN - TÁRGYI FELETÉTELEK CÍMSZÓ ALATT OLVASHATÓ)

II. 2. 4. SZOCIOKULTURÁLIS KÖRNYEZETÜNK

Az Óvárosban élő családok többsége a társadalom középrétegéből kerül ki, az itt élő kisebbségek gyermekei részére is óvodánk biztosítja az óvodai nevelést. E családokkal is egymást elfogadó, tisztelő, konfliktusmentes, jó kapcsolatot tudunk kialakítani. A gyermekek családi és anyagi háttere többségében rendezett, azonban óvodánkban –a város többi óvodájához viszonyítva- igen magas a térítésmentes étkezésben részesülő gyermekek száma. E tényezők jelentősen befolyásolják nevelési attitűdünket, a családokkal szembeni elvárásainkat.

Ebben a környezetben a családok nagyobb része külön, kertes családi, vagy társasházban él. Emelkedő tendenciát mutat a három vagy többgyermekes családban élők, illetve a gyermekeiket egyedül nevelők száma.

A szülők az egész napos óvodai ellátást veszik igénybe, a gyermekek többsége 8-10 órát tölt az óvodában.

Jellemző, hogy a nyári üdülési főszezonban a kedvezőtlen munka-időbeosztás miatt kevés idő jut gyermekeikre, mivel a szülők többsége - a város idegenforgalmi jellegéből fakadóan – leginkább a vendéglátásban helyezkedik el.

Ez lehet az oka annak is, hogy a nevelési év során - a szezon elején és végén - nagyobb arányú a gyermekmozgás az óvodában.

Az évközi gyermekfelvételt folyamatosan tudjuk biztosítani minden kisgyermek számára. Megkötések kizárólag a sajátos nevelési igényű gyermekek tekintetében van, mivel csak az Alapító Okiratban meghatározott gyermekek óvodai nevelését tudjuk felvállalni.

Óvodaképünk formálásánál figyelembe vesszük szülők igényeit is, akikkel kölcsönös tiszteleten alapuló bizalom kialakítására törekszünk. Igényeik, elvárásaik megismerését kérdőíves formában folyamatosan nyomon követjük. A családok óvodával szembeni elvárásai közül első helyen az óvónő és gyermek jó kapcsolata, a gyermek centrikus légkör, valamint a be-és elfogadó, továbbá a következetes nevelés áll.

A Szülők többsége szívesen veszi, ha gyermeke már óvodáskorban megismerkedik a környezettudatos magatartás alapjaival (melybe őket is igyekszünk bevonni), a néphagyományok ápolásával, különös tekintettel a gyermek-néptáncra.

A szülők igen érdeklődőek, különösen a gyermekek értelmi fejlesztése, és az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlesztése fontos számukra. Szemléletformálásuk e tekintetben is fontos.

Egyre növekszik a beszédzavarokkal küzdő gyermekek száma, ezért az **óvodai nevelő tevékenységünkben igen nagy jelentőséget tulajdonítunk az anyanyelvi nevelésnek is.**

Fontos feladatunknak tekintjük – egyéni fejlesztéssel-, a gyermekek nyelvi lemaradásának kompenzálását.

A legkorszerűbb pedagógiai eszközök alkalmazásával, egyéni fejlesztéssel, szükség esetén speciális szakember bevonásával.

II. 2. 5. PEDAGÓGUSKÉPÜNK, NEVELŐTESTÜLETÜNK

Óvodánk szakmai arculatát leginkább nevelőink, óvodapedagógusaink személye határozza meg. Programunk sikeres megvalósítását olyan magasan és sokoldalúan képzett óvodapedagógusok végzik, akik azonosulni tudnak az intézmény pedagógiai programjában megfogalmazott célokkal és annak hitvallásával. Nevelőtestületünket a hivatástudat, a szakmai iránti elkötelezettség, és a gyermekek iránti tisztelet, elfogadás és erős szeretet jellemzi, mely jelentősen hozzájárul intézményünk jó hírnevének öregbítéséhez.

A nemzeti és emberi értékeket pozitívan közvetítjük, befogadóak, toleránsak, kísérletezőek vagyunk, továbbá a gyermekek szükségleteit követő, empátiára alkalmas, a szakmáért kiálló személyiségjegyekkel rendelkezünk. Munkavégzésünkre az önállóság, az együttműködés, a segítő – és kezdeményezőkészség, a felelősségvállalás, a pontosság és megbízhatóság jellemző. Ismerjük és tiszteljük egymás értékeit, elfogadjuk, hogy mindenki más-más tulajdonságokkal és képességekkel rendelkezik.

Kreatívak, és folyamatosan megújulni képesek vagyunk, akár a továbbképzéseken vagy önképzéssel szerzett új ismeretek alkalmazásával. Megszerzett ismereteinket beépítjük minden napi munkánkba, továbbá szíves megosztjuk egymással és lehetőség szerint a társintézmények óvodapedagógusaival is *(pl: Közös továbbképzések, szakmai fórumok, népi tánc bemutatók, és online csatornákon).*

A szakmai munkaközösségek munkájukat aktívan és felelősségteljesen végzik.

Az óvodavezetés és a munkaközösségek **kezdeményezéseibe a nevelőtestület minden tagja szívesen bekapcsolódik és együttműködik:**

- hospitálások a népi tánc foglalkozásokon;
- városi rendezvényeken, nemzeti úszó programban Erdei Óvodai és Ovifoci programokban való részvétel lebonyolításában való feladatvállalás *(pl:gyermekek kísérete)*
- pályázatok elkészítésében és lebonyolításában való részvétel *(pl: TÁMOP Óvodafejlesztési pályázat, Zöld óvoda pályázat, egyéb pályázatok);*
- óvodai programok, kirándulások, ünnepek, témahetek szervezése, lebonyolítása *(szüret, Márton-nap, Egészség hét, Vízvilágnapja, Gyermeknap, stb);*

Az óvodai nevelés színvonalasabbá tétele, valamint az eredményesebb képességfejlesztés érdekében egyre többször élünk az IKT eszközök alkalmazásával az anyaggyűjtés során vagy a gyermekek körében egyaránt *(projektor, CD –lejátsszók, fényképezőgép).*

Szerencsésnek mondhatjuk magunkat, mivel testületünk hosszabb ideje együtt dolgozó nevelőközösség, szakmai érdeklődésünket, felkészültségünket a gyermekek mélyebb megismerése és sokoldalúbb fejlődése érdekében fejlesztjük.

Ennek mozgató rugója, reális önismeretünk és önreflexiónk, amely az önfejlesztésre sarkall bennünket. Számba vesszük képességeinket, tulajdonságainkat, felkészültségünket, terhelhetőségünket, elképzeléseinket, igényeinket, a programunk, érdeklődésünk, valamint a tovább fejlődésünk irányait, melyek a gyermekek sokoldalú személyiségfejlődését eredményezik.

Nagy hangsúlyt helyezünk a nevelőtestület, továbbá a nevelőmunkát segítők, egymással, a szülőkkel és a gyermekekkel való együttműködésére, viselkedésére és kommunikációjára is, hisz a felnőttek egymással szembeni viselkedése, beszédkapcsolata, a beszéd tartalma, beépül a gyermekek saját kapcsolatrendszerébe és kommunikációjába is.

II. 3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ELVEI, CÉLKITŰZÉSEI

II. 3. 1. KIEMELT NEVELÉSI ELVEINK

Pedagógiai alapelveink meghatározásánál abból kell kiindulnunk, hogy az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságaiból fakadóan kiszolgáltatott. Ezért elengedhetetlen a **gyermekközpontú óvodai nevelőmunkánk végzése során, hogy nevelési alapelveinket valamennyi óvodapedagógus betartsa:**

- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezzé, melynek során nagy hangsúlyt helyezünk a szeretetteljes gondoskodásra és különleges védelemre.
- Tartsuk tiszteletben gyermeki méltóságát, biztosítsuk jogait az óvodai nevelés teljes eszközrendszerével.
- A külső környezet felé nyitott nevelési légkört teremtsünk.
- A gyermek – mással nem helyettesítő –játékhoz való jogát tartsuk tiszteletben.
- A gyermeki tevékenykedtetés, a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamat sikeres megvalósításának érdekében tudatosan tervezzük módszereinket, eszközeinket, szervezési feladatainkat.
- A céloknak megfelelően logikusan építjük fel a gyermeki tevékenységeket. A cselekvésbe ágyazott tanulási folyamat eredményességének érdekében tudatosan törekszünk a gyermekek motiválására, aktivizálására.
- Az óvodai nevelésünk tegye lehetővé és segítse a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek, képességeinek, kompetenciáinak kibontakoztatását az egyéni szükségleteik figyelembevételével a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.
- A nevelés folyamatában minden egyes gyermek egyenlő eséllyel jusson élményekhez, a fejlődés lehetőségeihez, a pedagógiai intézkedések a gyermekek személyiségéhez igazodjanak.
- Az óvodapedagógus fogadja el a különbözőséget, s ezt nevelőmunkájában is vegye figyelembe a társas kapcsolatok alakításánál, a sajátos nevelési igényű gyermekek differenciált fejlesztésénél, az egyéni bánásmód alkalmazásánál.
- A kiemelt figyelmet igénylő (*SNI, BTM, tehetséges, HH, HHH*) gyermekek nevelésénél, a társas együttélésre történő felkészítésnél a gyermekek egyéni fejlettségének megfelelően alkalmazzuk a differenciált fejlesztést.
- Törekedjünk a fennálló hátrányok csökkentésére, s nem adjunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
- Tartsuk tiszteletben a családok szokásait, belső ügyeit. A gyermekek viselkedésére, fejlődésére jellemző adatokat, információkat bizalmasan kezeljük.
- Fogadjuk el a szülők jól bevált szokásrendszerét, helyes és célravezető nevelési eljárásait. Ha helytelen szülői bánásmóddal találkozunk, a gyermekek érdekében tapintatos segíteni akarással, türelemmel, szakmai hozzáértéssel hassunk a szülőre addig, amíg ő képes azt elfogadni.
- A gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, személyisége teljes kibontakozásának támogatásával közvetett módon segítsük az iskolai beilleszkedést.
- Az óvodapedagógusok szakmai önállóságát a törvényi keretek között biztosítjuk.

II. 3. 1. 1. HELYI SAJÁTOSságOKBól FAKADó ELVEK:

- Az óvodában töltött évek alatt a gyermek lehetőleg **azonos személyekhez kötődjön**.
- Indokolatlanul ne kerüljön másik nevelőhöz.
- Óvodánkban a **nevelőmunkát** felmenő rendszerben csoportonként **két óvodapedagógus végzi**, akiknek jelenléte meghatározó, **személyük modell a kisgyermek számára**. Viselkedésük, együttműködésük, toleranciájuk, kommunikációjuk szakmai hozzáértésük mintául kell, hogy szolgáljon.
- A **nevelő munkát közvetlenül és közvetve segítő dolgozók** is járuljanak hozzá személyiségükkel, viselkedésükkel, bánásmódjukkal, kommunikációjukkal, figyelmességükkel az óvodai nevelés eredményességéhez.
- Helyi igényekből fakadó elvünk a **játék folyamatosságának és zavartalanságának biztosítása** a nap folyamán.
- A környezettudatos életvitel és környezeti kultúra kialakításával- a **környezettudatos magatartás alapjainak lerakásához olyan tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítunk**, és anyagot válogatunk össze, amelyek a 3-7 éves korú gyermekek érdeklődésének és életkori sajátosságainak megfelelnek.

II. 3. 2. NEVELÉSI CÉLRENDSZER

Nevelőmunkánkban törekszünk a magyar köznevelési rendszer irányelveinek, a fenntartó Önkormányzat, valamint a szülők elvárásainak megfelelni.

A nevelés szolgálat és szolgáltatás, tevékenységünknel fogva a szolgáltatást igénybevevők véleményét, elvárásait ismernünk kell.

Az óvodába lépő kisgyermeket az itt töltött 3-4 év alatt **optimális feltételek biztosítása mellett kívánjuk eljuttatni egy olyan fejlettségi szintre, amely által közvetetten elősegítjük az iskolai beilleszkedést**.

Nevelési céljaink megvalósításában, módszereink megválasztásában alapvetően támaszkodunk az óvodás gyermekek természetes megnyilvánulási formáira, **a mozgásra és a mással nem helyettesíthető játéokra**, mint a fejlődést meghatározó tényezőkre.

Szándékunk a **komplex módon történő differenciált személyiségfejlesztés**.

Egy életen át tartó tanuláshoz szükséges alapkészségek, kompetenciák fejlesztése, az anyanyelvi nevelés széles körű kiterjesztése.

Megítélésünk szerint az intézményes nevelés – mint másodlagos szocializációs szintér – alapvető feladata a kultúra átadása közvetítése az életkori sajátosságokhoz optimálisan illeszkedő nevelési módszerekkel oly módon, hogy abban az örök emberi értékek saját nemzeti kultúráink színtereivel gazdagodjanak.

Óvodai nevelésünk célja a **gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének biztosítása, a gyermeki személyiség kibontakozásának támogatása - az egyéni és életkori sajátosságoknak megfelelően-, mely közvetetten elősegíti az iskolai beilleszkedést**.

A célok eléréséhez **figyelembe vesszük** a gyermekek életkoronként és egyénenként változó testi- lelki szükségleteit, az egyéni fejlődési ütemét, eltérő fejlődési sajátosságait.

II. 3. 2. 1. ÓVODAI NEVELÉSI CÉLJAINK ÉS ALAPELVEINK MEGVALÓSÍTÁSA ÉRDEKÉBEN GONDOSKODUNK:

- az **érzelmi biztonságot nyújtó derűs**, mindenki számára egyformán magas színvonalú, **szeretetteljes óvodai légkör** megteremtéséről;
- a személyi és tárgyi környezetről,
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és a fejlettségnek megfelelő - tevékenységről, **különös tekintettel a szabad játékra**.
- a tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek **egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek** közvetítéséről.
- az **esélyegyenlőség biztosításáról**, hogy valamennyi kisgyermek, így a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (SNI, BTM, HH, HHH) egyéni fejlődési sajátosságainak megfelelően,- a differenciált fejlesztés előtérbe helyezésével- elérjék az optimális fejlettségi szintet.
- hogy a nemzetiséghez tartozó gyermekek számára az óvodai nevelés során biztosítsuk az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzeti hagyományok átöröklését, a nemzeti gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- továbbá a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítsuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
- A családi nevelés kiegészítőjeként **a családdal való együttműködésről**, hogy a nevelési folyamat segítése által, óvodásaink – a harmadik életévétől az iskolába lépésig - érhessék el az iskolai beilleszkedéshez szükséges fejlettségi szintet.
- **hogy óvodánk tevékenységrendszere és tárgyi környezete segítse elő a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.**

II. 3. 2. 2. HELYI NEVELÉSI CÉLJAINK KÖZT SZEREPEL:

- **A múltunk természeti értékeink, környezetünk örökségeinek tiszteletére, megbecsülésére nevelés**, amely hozzájárul - a környezettudatos életvitel és környezeti kultúra kialakításával- a környezettudatos magatartás alapjainak lerakásához.
- **A mély természetszeretet kialakítása.** Ennek során törekszünk arra, hogy - játékos tevékenység közben - a gyermekek minél több időt töltsenek a természetben, hogy olyan tapasztalatokat szerezzenek, melyek segítenek érzelmileg közel kerülniük, az őket körülvevő világhoz, melyet óvnak, védnek.
- **A segítségre kész/képes, kezdeményező és érdeklődő toleráns, elfogadó, önálló és kitartó, önérvénytudó, pozitív én-képpel rendelkező, szeretetteljes ember jellemének megalapozása.**
- **Az iskolavárás örömeinek megalapozása, az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítésével, a testileg, érzelmileg, értelmileg, szociálisan érett, határozott személyiségű gyermekek nevelése.**
- **Az életkornak megfelelő fejlődési jellemzők megközelítő elérése a különböző műveltségterületeken.**

II. 3. 3. ÓVODÁNK FUNKCIÓI

Óvó-védő funkció, amely biztosítja a gyermekek életkorának megfelelő biztonságos környezetet, étletteret.

Szociális funkció, amely lehetővé teszi és fejleszti a gyermekek beilleszkedési és kapcsolatteremtő készségének kialakulását.

Nevelési, személyiségfejlesztő funkció, amely a tervszerű nevelőtevékenység segítségével kialakítja az életkornak megfelelő viselkedési szokásokat, szabályokat.

E funkció érvényesülése nyomán kialakul a kívánatos neveltségi szint.

III.

AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI, A NEVELÉS KERETEI

Az óvodai nevelésünk feladata az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése, szükségleteinek kielégítése, személyiségük sokoldalú és differenciált fejlesztése, a társas együttélésre történő felkészítése, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre.

Ezen belül:

- **Az egészséges életmód alakítása**
- **Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása**
- **Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása**

Nevelési célunk, hogy óvodásaink sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse, a hátrányok csökkentése, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Az óvodai nevelés céljainak eléréséhez, nélkülözhetetlen a különböző szinteken érvényesülő hatások egysége és kölcsönhatása.

Az óvodai nevelés teljes rendszerében megvalósuló feladatok biztosítják az óvodai nevelés céljainak kiteljesedését.

Nevelési céljaink irányt mutatnak a nevelőmunka áttekintéséhez, az óvodai kimenet szabályozáshoz, a célok eléréséhez pedig, feladatokat határoozunk meg, melyet a tervezőmunkánkban területenként tagolunk.

Óvodai nevelésünk rendszerében a következő elemek dominálnak:

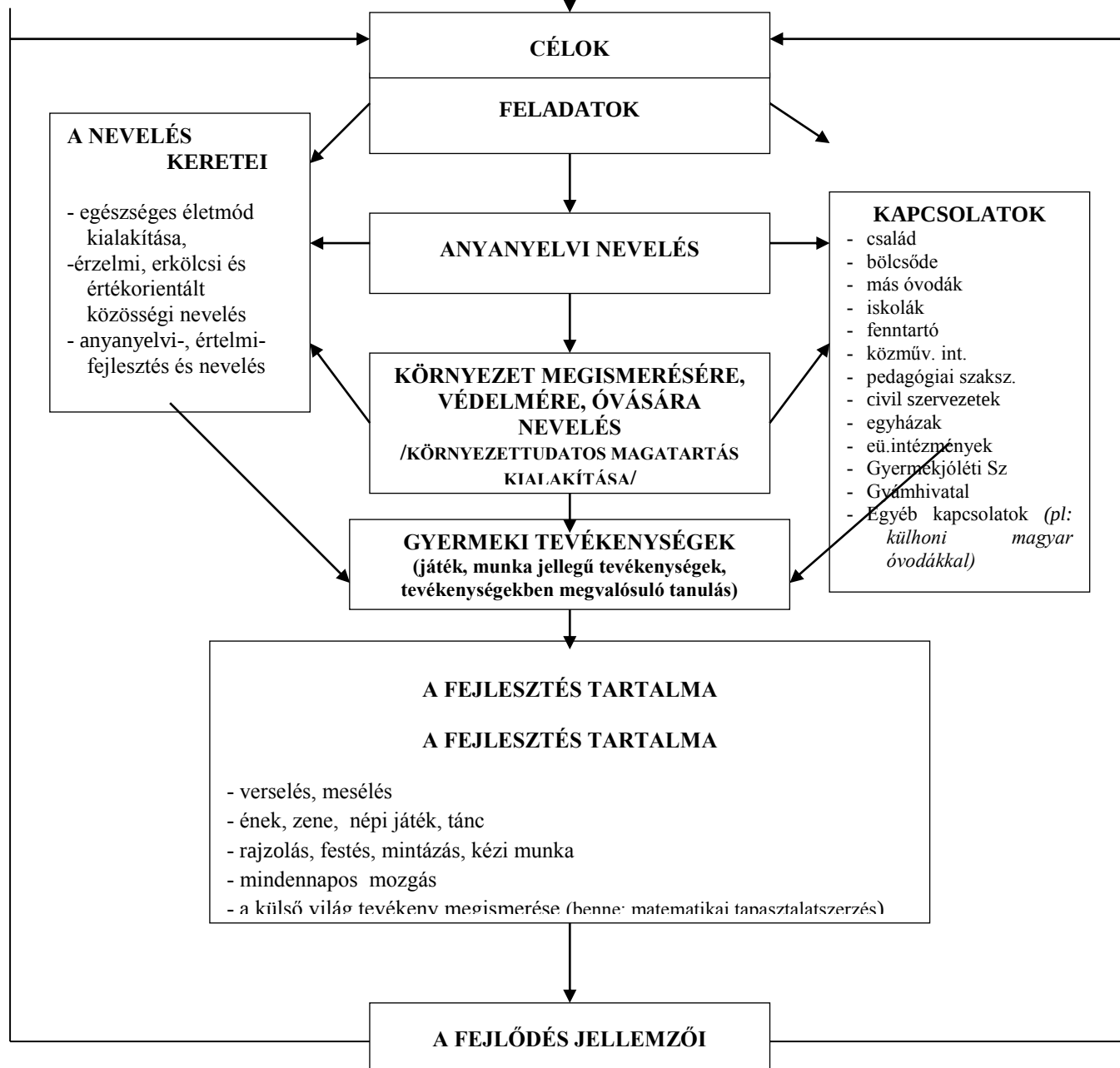
- célok,
- feladatok,
- gyermeki tevékenységek,
- alapvető nevelési keretek,
- a fejlesztés tartalma,
- kapcsolatok, a fejlődés jellemzői (a nevelés eredményei)

Az óvodai nevelés feladatai tehát szerteágazó, egymásra épülő és egymással összefüggő, *komplex módon érvényesülő tevékenységek, melyek átszövik az óvodai nevelés teljes rendszerét.* Az óvodai nevelés rendszerében megvalósuló feladatok biztosítják az óvodai nevelés céljának kiteljesedését.

Ezen összefüggések a következő rendszer modellen jól látható:

A RENDSZER MODELLJÉNEK ÁBRÁJA

A nevelési célok eléréséhez nevelési feladatokat határozzunk meg az óvodai nevelés rendszerén belül. A feladatok hatnak a gyermeki tevékenységformákra, így a játékra, a munkára és a tanulásra, de hatnak a fejlesztés tartalmára és a nevelési keretekre is.

Óvodai nevelésünk feladatrendszere, tényezőinek egymásra hatása eredményeket hoz a gyermek személyiségének fejlődésében, mely eredményeket mindig az egyénre vonatkozóan a kitűzött cél figyelembevételével ítéljük meg.

III. 1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA (EGÉSZSÉGNEVELÉS-, FEJLESZTÉS)

Az egészség fogalmát az Egészségügyi Világszervezet így definiálja:

„Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus), és a társas-társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség és a nyomorékság hiánya.”

E definíció szerint **az óvodai egészségfejlesztésünk célja**, hogy minden gyermek részesüljön a teljes testi- lelki jólétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, mindennapos egészségfejlesztő tevékenységekben. A teljes körű egészségvédelem és egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen az óvodában végzett tevékenységet, a pedagógiai programot és a szervezeti működést, a gyermekek és szülők részvételét úgy befolyásoljuk, hogy a gyermekek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézzék elő.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó-, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

A cél elérése érdekében alapvető feladatunk, az óvodáskorú **gyermek testi, lelki és értelmi szükségleteinek kielégítése**.

Az óvodai pedagógiai program egészségfejlesztő tevékenységei közé az alábbi feladatokat soroltuk:

- **a testi egészség** (gondozás, ápolás, edzés, mozgás-fejlesztés, megfelelő mennyiségű és minőségű táplálék);

- **testi épség biztosítása** (*biztonságos környezet, bel - és kültéri játékok*);
- **a lelki egészség** (*értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása, állandóság, folyamatosság, rugalmasság*);
- **a szociális kapcsolatok harmóniája** (*közösségi élet, segítség*);
- **az egészségvédő képesség fejlesztése**;
- **a gyermekek egészséges életmódjának, egészségvédő szokásainak kialakítása**;
- **az óvodapedagógusok és nem pedagógus dolgozók viselkedésének szabályozása** (*A gyermekekkel foglalkozó felnőtteket jellemezze az elfogadó, segítő-támogató attitűd*);
- **a szülők otthoni egészségnevelő feladatai** (*higiénés szokások alakítása, egészségvédő példamutatás*);

Ezen feladatok megvalósítása révén az **óvodai nevelésünk segíti az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését**, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Egészségnevelésünk így válik az óvoda megalapozó jellegű, minden nevelési mozzanatban jelenlevő (immanens) feladatává.

Az esélyegyenlőség mindannyiunk számára fontos érték. Joga van minden egyes gyermeknek ahhoz, hogy amire szüksége van az egészséges testi-lelki fejlődéshez, azt biztosítsuk számára.

Az óvodáinkban folyó **egészségfejlesztés célját szem előtt tartva törekszünk arra**, hogy:

- nevelő munkánk elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést,
- támogassa a gyermekek környezethez történő alkalmazkodását,
- felkészítse őket környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, és megoldási stratégiákat adjon, így csökkentve a káros következményeket,
- továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

Az óvoda mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű **egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra**, mint:

- az egészséges életmódra (gondozás, táplálkozás: *ezen belül különös tekintettel a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só – és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, zöldségek, gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére, pihenés,*)
- mindennapos testi nevelésre, testmozgásra,
- a testi, lelki, mentális egészség fejlesztésére,
- a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak kialakítására,
- bántalmazás, erőszak megelőzésére (jelzőrendszer működtetése),
- baleset-megelőzésre és elsősegélynyújtásra (tárgyi feltételek megteremtése),
- személyi és környezeti higiénére (öltözködés, testápolás, tisztálkodás, fogmosás).

Célunk:

- az egészséges életmód kialakítása (helyes táplálkozás, a mozgás szeretete)
- a környezettudatos magatartás és életvitel kialakítása

Nevelőmunkánk során az egyes tevékenységekben rejlő nevelési lehetőségek igyekszünk kihasználni.

Külső kapcsolatunk e téren főként az orvosi rendelővel és a védőnői szolgálattal, valamint a gyermekjóléti szolgálattal kiemelkedő. Ezen kapcsolatokat az óvoda SZMSZ-e részletesen szabályozza.

Az óvodapedagógusok feladata az egészségvédelem terén elsősorban preventív jellegű, főként a szülőkkel való kooperatív magatartás jellemzi.

III.1. 1. AZ ÓVODA EGÉSZSÉGVÉDŐ PROGRAMJA

Az egészségfejlesztés, ebből fakadóan óvodai nevelésünk feladata az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életforma igényeinek kialakítása, mely ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Az egészséges életmódra nevelés egész nap folyamán történik, a gyermekek minden tevékenységét áthatja. Lehetőségünk nyílik általa a beszédkedv felkeltésére, ösztönzésére, a gyermeki kérdések támogatására, a beszélő környezet által szabályok közvetítésére. Továbbá készségfejlesztésre, a gyermeki szükségletek kielégítésére, melynek során a pedagógiai intézkedéseket a gyermekek személyiségéhez igazítjuk.

Az egészség –mely- szomatikus, pszichikus és szociális egészséget, harmóniát jelent – megőrzésére irányuló **gondozás** egyik feltétele az óvónő és a gyermek közötti jó kapcsolat, a nyugodt, szeretetteljes, derűs, egészséges, biztonságos környezet.

Az egészséges életmód **kialakítása során figyelembe vesszük a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait.**

Az egészségre nevelésben és **gondozásban elsődleges feladatunk** a gondozást végző többi munkatárssal együtt:

- a megelőzés,
- az egyéni adottságokat figyelembe vevő testi, lelki, értelmi és szociális fejlődés elősegítése
- a gyermekekkel történő kapcsolatépítés (érzelmi, anyanyelvi), és önállóságuk fejlődésének elősegítése.

A gyermekek egészséges életrendjét a **napirendi szokások folyamatossá tétele** teremti meg, amelyben szintén fontos dolgozóink modell értékű kommunikációja, bánásmódja.

Célunk: az egészséges életmód igényének megalapozása, mozgást kedvelő, helyesen táplálkozó, egészségesen fejlődő, környezetét védő, óvó gyermek nevelése, s ez által az iskolai beilleszkedés közvetett módon való segítése.

III. 1. 1. 1. AZ EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS

Az egészséges fejlődés egyik feltétele a **táplálkozás**.

Óvodánk napi háromszori étkezést biztosít.

A változatos étrend érdekében a közétkeztetést biztosító Református Iskola élelmészvezetőjével folyamatosan konzultálunk

(Kapcsolattartók: óvodaigazgató/igazgató - helyettes).

Egyeztetünk az Egészségügyi Törvény, és a Népegészségügyi Intézet előírásainak és ajánlásainak megfelelően az élettani szükségleteknek megfelelő étrend biztosításáról (gyümölcsök, zöldségek, tejtermékek fogyasztása, gyógyteák, telített zsírtartalom, szénhidrát, cukor és sótartalom megfelelő aránya, kerülendő élelmiszerek: magas só - és cukortartalmú ételek - italok).

Különös figyelmet fordítunk az ételallergiás gyermekek érdekeinek figyelembe vételére is.

Az óvoda központi étrendje kiegészíthető programunk szerint vitamindúsabb zöldségekkel, gyümölcsökkel, ezekből a gyermekek által készített ételekkel, italokkal (*pl. frissen préselt, magas rosttartalmú gyümölcslevek, gyümölcssaláták, nyomelemeket tartalmazó saláták, ...*). A program nagyobb lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek a közösségben megismerkedjenek különböző, számukra eddig ismeretlen ételek ízével, elkészítési módjával, **modellt nyújtva ezzel a családoknak is a korszerűbb táplálkozás kialakításához.**

Nemcsak célzott, tervezett tevékenységek, hanem spontán helyzetek alkalmával is sort kerítünk arra, hogy a gyermekek táplálkozási szokásaiba beépítsük, melyek az egészséges, és melyek az egészségtelen, kerülendő élelmiszerek (*magas telített zsír, szénhidrát, só - és cukortartalmú ételek - italok*).

A szülőket is arra biztatjuk, hogy a kerülendő élelmiszerek, egészségtelen kiegészítő élelmiszerek helyett egészséges élelmiszereket adjanak gyermekeiknek.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Az önkiszolgáláson és a naposi rendszeren keresztül biztosítjuk az étkezés feltételeit, melyben kiemelt nevelő hatást tulajdonítunk az ízléses, kultúrált terítésnek, esztétikus, tiszta eszközöknek, és a megfelelő étkezési szokások elsajátításának.
- Az *önkiszolgálás* (3-4 éves korúaknál) az önállóság kialakulására gyakorol kedvező hatást.
- A *naposi feladatok* (5-6-7 éves korúaknál) elvégzéséhez az ebéd teremti meg a közösségért végzett munkajellegű tevékenység optimális feltételeit.
- A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. A szülők bevonásával naponta a tízórai vagy ebéd után gyümölcsöt fogyasztanak a gyerekek.
- A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot állandóan biztosítunk.

III. 1. 1. 2. A GYERMEK TESTI FEJLŐDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSE

Az egészséges életmódra nevelés, a növekedésben, és fejlődésben lévő gyermekek gondozása, **testi, lelki, szociális szükségleteinek kielégítése** rendkívül fontos a jó közérzet biztosításához. Az óvodáskorú gyermek testi növekedése, fejlődése új életfolyamatok megindulását és tökéletesedését teszi lehetővé.

A *helyes életritmus* kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés alapköve, melynek alapfeltételei és **óvodapedagógusi feladatai:**

- A nyugodt, derűs, szeretetteljes elfogadó, kiegyensúlyozott, sürgetésmentes élettempó alakítunk ki a csoportokban.
- A gyermekek idejét élettani szükségleteik a kiegyensúlyozott élettempó és a nevelési feltételek figyelembevételével tervezzük és osszuk be.
- A helyes napirendet alakítunk ki, melyben a mozgásos és nyugalmas tevékenységek a fentieknek megfelelően változnak;
- A gondozás folyamatában törekszünk az egyéni bánásmódra, differenciált fejlesztésre, a gyermekkel való kapcsolatteremtésre;
- Fontosnak tartjuk, hogy a kapcsolatépítés (érzelem, kommunikáció), segítse és fejlessze a gyermekek önállóságát, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.
- **A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fokozott gondozása, egészséges fejlődésük figyelemmel kísérése;**

A **mozgásigény kielégítésére**, a mozgásfejlesztésre, a játékos mozgásra, óvodai nevelésünk minden napján lehetőséget biztosítunk spontán vagy szervezett formában.

A mozgás hozzájárul a gyermekek egészséges fejlődéséhez, mozgáskoordinációjuk tökéletesedéséhez, a jó közérzet kialakításához. Sokat tartózkodunk a szabadban, eső esetén is a fedett terasz alatt. Az udvari tevékenység mellett a séta, kirándulás egészíti ki a mozgásigény kielégítését és a levegőzést.

Feladataink:

- Biztosítuk naponta a mozgás lehetőségét a gyermekek számára az udvaron, csoportszobában egyaránt;
- Évszaktól, időjárástól függetlenül biztosítuk a mozgásigény kielégítését, tartózkodjunk sokat a szabadban (rossz idő esetén a fedett terasz alatt);
- Vegyük figyelembe a gyermekek állóképességét, fokozatosan terheljük őket a sétákon kirándulásokon a gyaloglással, futással;
- Szabadidőben kezdeményezzük a mozgásos szabály és versenyjátékokat;
- A gyermekek mozgásvágyát, eszközhasználati igényét ne korlátozzuk;
- Az időjáráshoz alkalmazkodva alkalmazzuk az edzés különböző formáit: lég-, víz- és napfürdőzést;

A felnőttkori mozgásügyesség nagymértékben a gyermekkori mozgástapasztalatok függvénye, ezért meghatározó jelentősége van a szervezett **óvodai testi nevelésnek**, valamint **a mindennapos testnevelésnek** a gyermekek mozgásfejlődésében.

Az edzés növeli a szervezet ellenállását a kedvezőtlen meteorológiai behatásokkal szemben, fokozza az alkalmazkodó képességet.

Az óvodában kihasználjuk a mindennapi élet kínálta lehetőségeket (játék a szabadban, kirándulások, szabadban szervezett foglalkozások).

E tevékenységek kedvező nevelési és edzési hatásai annál jobban érvényesülnek, minél derűsebb légkört biztosítunk, minél több játékos elemet iktatunk be.

A mozgás során a térirányok megismerésével a különböző formák lemozgatásával fejlődik a testséma észlelésük, gyarapodnak mozgástapasztalataik.

Ennek érdekében **feladataink:**

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A mozgáson keresztül értelmi anyanyelvi és szociális képességek fejlesztése.
- A tartásjavítás és a mozgásügyesség fejlesztés (prevenciós szemlélet), tartásjavító gyakorlatok, foglalkozások szervezése,
- Készség, képességfejlesztés a gyermekkor mozgásfejlődési jellemzőinek és a fokozatosság elvének figyelembevételével;
- Inger gazdag környezet biztosításával, sokoldalú és megfelelő intenzitású fejlesztés (mennyiség és minőség összhang).
- Koordinációs képességek: a két test fél mozgásának összerendezése, a testtudat fejlesztése (testkép és testfogalom, testséma), az alakmozgások koordinációjának javítása, valamint a szem – kéz koordináció;
- A minden napi, levegőn történő szabad mozgás, játék biztosítása;
- A mindennapi szervezett mozgás biztosítása;
- Testedzés, testi nevelés a tornateremben, kis és nagymozgásos játékok, mozgás koordináció, lábboltozat erősítő gyakorlatok;
- A mozgáskoordináció fejlesztése érdekében az évszakok és a természeti (Balaton, Nagymező) adottságainkat használjuk ki (*labdázás, séták, kirándulások, vízhez szoktatás-úszás, szánkózás, korcsolyázás, csúszkálás*);
- Folyamatos levegőcsere és megfelelő biztonságos tornaszerek, eszközök biztosítása;
- Tanköteleskorú gyermekek számára vízhez szoktatás, úszásoktatásban való részvétel biztosítása a Nemzeti Úszóprogram által.
- A térpercepció fejlesztése;
- A gyermekek edzettségbeli különbségeinek figyelembe vétele, életkornak és egyéni fejlődési sajátosságoknak megfelelő terhelés, állóképesség fejlesztése, differenciált bánásmód;

A mozgás és a testi fejlődésének elősegítése tervezett és szervezett formában is megvalósul az óvodai nevelés folyamán. Részletesen a Mozgás (V. 2. 4.) fejezetben olvasható.

A mozgásfejlesztés bővül az **óvodai alapellátáson túl szervezett néptánc foglalkozások**, a népi játékok nyújtotta mozgásformák lehetőségével (pl. kötélhúzás, szembekötödsdi, ugróiskola) A foglalkozás gyermek néptánc oktató végzettségű óvodapedagógus kolléganő irányításával valósul meg.

A gyerekekkel gyűjtő utakat szervezünk, közösen gyűjtjük a mogyorót, a mandulát, diót, amit közös megtisztítás után közösen fogyasztanak el.

A kirándulások a gyermekeket gyaloglásra is szoktatja.

III. 1. 1. 3. MENTÁLIS (PSZICHO-HIGIÉNÉS) EGÉSZSÉGVÉDELEM

Az óvodás gyermek **mentális egészsége** olyan személyiség-működési folyamatokra, illetve olyan készségek, képességek meglétére utal, amelyek a gyermek egyéni képességeinek és társas kapcsolatainak kibontakoztatásával a kiteljesedését biztosítják.

A mi feladatunk a gyermekek mentális egészségének kialakításában a szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtése, melyben elengedhetetlen a tolerancia, és a felnőttek személyes példamutatása. Szem előtt kell tartanunk, hogy az esetleges lelki eredetű problémák negatívan hathatnak a gyermek fizikai állapotára is.

Az óvoda feladata az egészségvédelem terén

- szűrővizsgálatok előkészítése, lebonyolítása,
- az orvossal, védőnővel való kapcsolatalakítás rendjének kidolgozása,
- iskolaérettségi vizsgálatok megszervezése,
- egészségnevelő, pszichológiai előadások szervezése a szülők számára,
- krónikus betegségben szenvedők fokozott gondozása,
- viselkedési zavarokkal küzdő, vagy pszicho-szociálisan sérült gyermekek külön foglalkozásának megszervezése,
- az óvoda helyiségeinek és udvarának közegészségügyi, balesetveszélyességének ellenőrzése, a hibák elhárítása,
- az étkezés higiénijának, minőségének ellenőrzése,
- fertőző megbetegedések esetén szükséges intézkedések megtétele.
- szükség esetén a pedagógiai szakszolgálat pszichológusával való kapcsolatfelvétel és együttműködés is.

A mentális egészségvédelem terén óvodapedagógusi feladataink a következők:

- tartózkodjunk a megszegényítéstől,
- megteremtjük lehetőség szerint a nyugalmat, csendet, az intimitást,
- nem siettetjük a gyermekeket alapvető tevékenységeikben,
- nem terheljük túl a gyermekeket,
- kerüljük a kényszerítő módszereket,
- meghallgatjuk a problémákat,
- biztosítjuk a rendszerességet, e mellett a rugalmasságot,
- igyekszünk csökkenteni a konfliktusokat,
- az agresszív magatartású gyermeket vizsgálatra küldjük,
- fejlesztési tervet dolgozunk ki,
- megszervezzük a beszédhibás gyermekek logopédiai kezelését;

Az ember egészségügyi szokásai döntően a kisgyermekkorban alakulnak ki, ezért e szokásalakítás rendkívül gondos odafigyelést, és a családdal történő szoros együttműködést igényli.

III. 1. 1. 4. SZEMÉLYI HIGIÉNY

A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele **a gyermek testi komfort-érzetének kielégítése**. A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség szerint a testápolás pótlása az óvodapedagógus és a dajkák együttes feladata. **A gondozási feladatok teljesítéséhez bensőséges gyermek-felnőtt kapcsolat szükséges.** Az önkiszolgáló feladatok elvégzése a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, alakítja a gyermekek énképét, segíti önállóvá válásukat. A felnőtt (*szülő, óvodapedagógus, dajka*) cselekvésbe ágyazottan gyakoroltatja a napi élethez szükséges szokásokat, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válik.

A gondozási feladatok területei közben természetes módon fejlődik és fejleszthető a gyermek.

Az egészséges életmód szokásai, valamint a környezetvédelmét és óvását szolgáló szokások (*takarékosság: víz, energia, papír*) az emberi kultúra része, ezért elengedhetetlen ezek megismertetése. **A szokásalakítás alapja a példamutatás**, a tevékenységek gyakori végzése, ismétlése. Az óvodai szokásokról a szülőket tájékoztatjuk, hiszen azok megszilárdulásának feltétele az egységes szemlélet. A szokások kialakításához mindig kapcsoljuk a helyes viselkedési szabályokat.

Területei: TESTÁPOLÁS, ÖLTÖZKÖDÉS, PIHENÉS,

E területek az egészségmegővés alapjai, amit a gyermeki tevékenykedtetés és példamutatás alapján tudatosítunk a nevelésünk során. Fontosnak tartjuk, hogy a különböző családi háttérből érkező gyermekek (*nemzetiségi, etnikai, szociálisan hátrányos helyzetű, hazájukat elhagyni kényszerülő*) higiénés szokásait az óvodapedagógus megismerje, és ennek megfelelően segítse.

A gondozási feladatok intimitást igényelnek:

- Nevelőmunkánkkal biztosítuk az egészséges életmód tevékenységeit, a helyes életritmust, a táplálkozást, az öltözködést, a mozgást, az edzést, a pihenést, az alvást.
- Törekedjünk arra, hogy e tevékenységet lehetőleg ne csoportosan végezzék gyermekeink. A WC használatára bármikor joga van a gyermeknek.
- A felnőtt felügyeletet szükség szerint biztosítunk, főleg a kisebb gyermekeknél és a beszoktatás idején.
- A gyermekek gondozásában az önállóság elősegítése érdekében, a dajka segítségét vesszük igénybe, aki ideje nagy részét a gyermekcsoportban tölti. E feladatukat az óvodapedagógus útmutatása alapján végzik, hangsúlyt helyezve arra, hogy a dajka-gyermek kapcsolatot is pozitív attitűd jellemezze.
- **A testápolás területén fontosak a higiénés szokások, szabályok kialakítása, betartatása**, amelyek elengedhetetlen feltételei a betegség megelőzésnek, az egészségvédelemnek:
 - ✓ WC papír megfelelő használata
 - ✓ WC-n egy gyermek legyen egyszerre
 - ✓ folyékony szappannal való kézmosás,
 - ✓ víz használat szükség szerint, ügyelve a felesleges víz kiengedésére (takarékoság)

- ✓ testnevelés foglalkozás utáni mosakodás,
- ✓ körömkefe igénybevétele szennyező tevékenység után
- ✓ saját fésű, fogmosó felszerelés használata,
- ✓ megfelelő orrfújási technika,
- ✓ tiszta, megfelelő méretű ruházat,
- ✓ váltóruha biztosítása,
- ✓ a haj rendszeres gondozása,

A rendszeres testápolás a gyermek egészségének védelmét és tisztaságigényének kialakulását szolgálja.

A jó közérzet alapvető feltétele a megfelelő ruházat.

Az öltözködés területén az óvónő feladatai:

- Győzzük meg a szülőket a réteges öltözködés fontosságáról;
- A segítséget a gyermek fejlettségének megfelelően biztosítunk;
- Ügyeljünk arra, hogy a gyermek öltözete az évszakhoz igazodjon, célszerű és kényelmes legyen;
- Az esztétikai szokásokat folyamatosan alakítsuk ki:
 - ✓ *Ízléses ruházatkodás és öltözködés (egymáshoz illő színű ruhadarabok);*
 - ✓ *A színvilág harmóniájával barátságos környezet kialakítása magunk körül; A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a **napi pihenés**.*

A pihenésnek, alvásnak helye van a gyermeke napirendjében. Életkorából adódóan még naponta szüksége van a nyugodt, egészséges alvásra, pihenésre.

Óvodapedagógusi feladatok:

- Biztosítsuk a pihenéshez szükséges a tiszta levegőt, ágyneműt, a csendet, a nyugalmat, kényelmes ruházatot, testméretéhez igazodó ágyat;
- A pihenés kezdetén biztonságot nyújtó a mesemondást, halk dúdolgatást (altatók) alkalmazzunk;
- Altatáskor mellőzzük a hangos megnyilvánulásokat, a beszédet. Megnyugtató simogatással, biztonságot adó jelenlétünkkel segítjük a gyermekeket az elalvásban, pihenésben;
- Vegyük figyelembe - a dajka néniket is bevonva - a gyermekek alvásiigényét;
- Tartsuk tiszteletben egyéni szokásait és a hazulról hozott „anyapótló” eszközeit is;
- A nem alvó, korábban ébredő gyermeknek nyújtunk lehetőséget a csendes tevékenykedéshez (rajzol, mesekönyvet nézeget,).

III. 1. 1. 5. KÖRNYEZETI HIGIÉNY

Az óvodaépület helyiségei szolgálják a gyermekek kényelmét és egészséges tevékenységét. Fontos, hogy az egész óvoda területén a tisztaság, az egészséges, balesetmentes környezet optimális feltételként biztosított legyen.

Nagy hangsúlyt fektetünk a környezeti **higiénés szabályok betartására**.

A környezet, az eszközök tisztántartása, portalanítása, szükség szerint fertőtlenítés, az ivóvíz higiénája, folyamatos levegőcsere, a teremben minél több zöld növény elhelyezése, megfelelő páratartalom biztosítása, nyugtató hatású színharmónia biztosítja a szervezet általános védekezőképességének fokozását, a betegségek megelőzését, az egészség megővését.

Az egészséges életmód alakításának szinterei:

- ✓ csoportszobák
- ✓ öltözők, folyosó
- ✓ mellékhelyiségek
- ✓ udvar

Óvodapedagógusi feladatok a csoportszobákban:

- A csoportszoba berendezését körültekintően válogassuk meg;
- Gondoskodjunk a megfelelő tárgyi környezetről. A meghibásodott, elhasználódott eszközöket, tárgyakat távolítsuk el, kezdeményezzük a hiányok pótlását (minden helyiségben és az udvaron is);
- A bútorok, fektetők (utóbbi egymástól –ha a létszám engedi- 20-30cm-re) feleljenek meg a gyermekek méreteinek;
- Igyekezzünk színharmóniát teremteni a dekorációban;
- Lehetőség szerint kiküszöböljük az allergén anyagokat;
- A balesetveszély elkerülése érdekében éles, sarkos tárgyakat nem helyezünk el;
- A természetes fényt igénylő tevékenységeket az ablak mellé tervezzük,
- Biztosítsuk az egyenletes optimális hőmérsékletet (22-24C), a friss, tiszta levegőt;

Mellékhelyiségekben:

- A mosdóban figyeljünk a padló csúszásmentességére.
- Folyamatosan fertőtlenítsük a WC-t, mosdót, a gyermekek eszközeit.
- A WC-ket az intimitás érdekében függönnyel választjuk el, ügyelve ezzel a nemiség tiszteltetésére;
- A tisztítószeret biztonságos helyen tároljuk.
- Környezetkímélő tisztító szereket használunk.

Öltöző - Öltöző folyosón:

- Minden gyermeknek külön polcon, esztétikus kosárban tároljuk a ruháit.
- A gyermekek jele esztétikusan legyen elhelyezve.

Az udvar kialakítása, felszereltsége modern, az EU-s előírásoknak megfelelő. Biztosítja a gyermekek egészséges fejlődését (*külön udvarrész a kiscsoportosoknak, fák, bokrok, homokozók, burkolt rész /roller, kerékpár/, fedett terasz, virágoskert, padok-asztalok, mozgásos játékok*).

Az udvari játékok megfelelnek az előírt szabványoknak, a törvényi előírások szerint történik felülvizsgálatuk. A megállapítások során előírt és szükséges cseréjüket, javításukat jelezzük a fenntartó felé.

Óvodapedagógusi feladatok az udvaron:

- Használja ki az óvónő az udvar adta lehetőségeket a mozgásos játékokra évszaktól függetlenül;
- Gondoskodjunk a balesetet okozó tárgyak eltávolításáról;
- Az udvaron, a balesetveszélyes játék-, és sportszerek (*csúszda, mászóka*) használatánál mindig biztosítunk megfelelő számú felnőtt felügyeletet;
- A homokot időnként cseréljük, fertőtlenítyük, karbantartónk napi szinten felássa.
- Az udvaron ivókút, locsoló van, melyek révén - főleg a nyári időszakban - biztosítjuk a gyermekek folyamatos folyadék bevitelét;
- A kerti munkához gyermekméretű eszközeink is vannak, melyek zárható helyen vannak elhelyezve, használatuk csak óvodapedagógus felügyelete mellett valósuljon meg;
- Használjuk ki az udvar adta lehetőségeket a környezetvédelméhez és megóvásához szükséges szokások kialakításával, a környezettudatos magatartás megalapozása érdekében (*kerti-udvar gondozás, madárvédelem, stb.*).

III. 1. 1. 6. BÁNTALMAZÁS -, BALESET ÉS BETEGSÉG MEGELŐZÉS - EGÉSZSÉGMEGŐRZÉS, ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS

E feladatok közé soroljuk a bántalmazás-, baleset - és betegségmegelőzését, higiénés szabályok betartását, fertőző betegségek, egyéb rendellenességek megelőzését, váratlan helyzetekre való felkészülést.

Bántalmazás megelőzése

A gyermek személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani, és védelmet kell számára biztosítani a fizikai és lelki erőszakkal szemben. A gyermek nem vethető alá testi fenyegetésnek, kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak.

Az óvoda feladatai a bántalmazás megelőzésében:

- gyermekvédelmi felelős megbízása;
- gyermekjóléti, családsegítő szolgálattal kapcsolat;
- gyermekbántalmazás vélelme esetén gyermekjóléti szolgálat értesítése;
- részvétel a gyermekvédelmi rendszerben lévő intézmények által kezdeményezett megbeszéléseken (*gyermekvédelmi felelős, érintett óvónő/k, vezető*);
- szülők rendszeres tájékoztatása;
- ön - és társismeret;
- konfliktuskezelés;
- személyes példamutatás;

Baleset megelőzése

A gyermek testi épségének megóvása az óvodába történő belépéstől annak jogszerű elhagyásáig terjed, valamint az óvodán kívül tartott programok ideje alatt.

A gyermeki gondolkodásmód sajátosságából, valamint a szenzomotoros koordináció zavaraiából adódóan következnek be a tipikus gyermekbalesetek (*törések, zúzódások*), ezek teszik szükségessé a felnőtt állandó kontrollját, a tevékenységek figyelemmel kísérését. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket (*konfliktuskezelés, tolerancia*).

A baleset megelőzés elvei, feladataink:

- **A baleset-megelőzés érdekében kialakított baleset megelőzési és védelmi szabályok gyermekekkel történő megismertetése, megszilárdítása;**
- Balesetveszély rendszeres és gyakori felmérése, az eszközök, használati tárgyak ellenőrzése és karbantartása, a hibaforrások megszüntetése (ép, jó minőségű és anyagú eszközök használata);
- Folyamatosan biztosítanunk kell a gyermek felügyeletét, védelmét.
- Olyan biztonságos eszközpark és környezet teremtése, amely alkalmas a baleset-biztonsággal kapcsolatos szokások, magatartásformák kialakítására, és fejleszteni kell a gyermekek biztonságra törekvő viselkedését.
- Elsősegély - nyújtási ismeretek elsajátítása, felelevenítése;
- Egészségügyi doboz rendszeres felülvizsgálata;
- Folyadékfogyasztási szokások kialakítása;
- Megfelelő ruházat, lábbeli alkalmazása a gyermekek számára;
- Az udvar mentesítése a veszélyes, mérgező növényektől;
- Erős napsugárzás elleni védelem;
- Közlekedési szabályok átadása, megfelelő felnőtt létszám biztosítása séták, kirándulások alkalmával.
- higiénés szabályok betartatása;
- Tűzvédelem (*oktatás, poroltó használata, menekülési útvonalterv ismerete*)

Betegség megelőzése - egészségmegőrzés

A betegségmegelőzés, az egészség megőrzés szokásainak kialakítására nagy hangsúlyt fektetünk. **Ügyelünk arra, hogy csak egészséges gyermek látogassa az óvodát (orvosi igazolás).** Fontos, hogy lehetőséget biztosítsunk **a rendszeres szűrővizsgálatokra** (védőnő, fogorvos), és a családokat bíztassuk a gyermekorvosi szűrővizsgálatokon való részvételre.

Fertőzések, egyszerűbb rendellenességek megelőzése érdekében szükséges óvodapedagógusi feladatok:

- Készüljünk fel a szezonális fertőző betegségekre szellőztetés, fertőtlenítés, zsebkeendő folyamatos biztosításával,
- Különösen védjük a gyermekek érzékszerveit. Ápolásukhoz tiszta eszközöket, nyugodt feltételeket teremtsünk.

- A szabadban való fürdésnél ügyeljünk a levegő, a víz hőmérsékletére és tisztaságára.
- Rendszeresen figyeljünk napfürdőzéskor a napozás veszélyeire;
- Az óvónő a napközben megbetegedett gyermeknél a betegség kezdeti jeleit vegye észre, gondoskodjon a gyermek elkülönítéséről, minél előbb értesítse a szülőket.
- betegség miatti hiányzás után az orvosi igazolás feltöltésre kerüljön az OviKréta vagy kérje be a szülőtől;
- az anamnézis-felvétel közben derítsük fel a ritkán előforduló, az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó betegségeket (pl. *krupp, allergia, asztmatikus tünetek, lázgörcs, epilepszia, cukorbetegség*). Azokat a gyermek egyéni fejlődési naplójában regisztráljuk, figyelemmel kísérjük, elsajátítjuk az ezzel kapcsolatos alapvető tennivalókat;
- Teremtsük meg az egészségi állapot egyensúlyban tartásához szükséges környezetet.
- *A speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása érdekében:* vegyük észre a gyermek egészségi problémáit (nagyothallás, gyengénlátás, neurotikus tünetek, mozgásszervi elváltozások) és nagyfokú nevelői tapintattal vonja be és segítse a szülőket, hogy mielőbb a szakemberhez forduljanak;

III. 1. 2. A KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS MEGALAPOZÁSA

Életünk minőségét, egészségünket nagymértékben befolyásolja és meghatározza a bennünket körülölelő természeti és társadalmi környezet minősége. Földünk szennyezettsége és környezeti állapota, szükségessé teszi a környezetért felelős életvitel elősegítését, a környezettudatos magatartás kialakítását. Ennek fontos eleme az egyén és a közösség szoros kötődése.

Az egyéni értékek, beállítódások, normák módosítása és az ehhez szükséges gyakorlat a közösség támogatása nélkül nem képzelhetők el. **Elengedhetetlen, hogy óvodás gyermekeinket tudatosan neveljük szűkebb és tágabb környezetünk megóvására.**

A környezettudatos magatartás épít a tájékozottságra, az érzékenységre, a felelősségvállalásra, elkötelezettséget feltételez. Ezt kívánjuk átadni gyermekeinknek, hiszen csak így válhatnak természetet szerető, tisztelő és védő felnőttekké. Fontos, hogy ismerjük környezeti értékeinket, tiszteljük és óvjuk azokat, a családok támogatásával indítsuk el gyermekeinket a környezettudatos emberré válás útján. Így lesz **fenntartható** az a fejlődés, amely kielégíti a jelen igényeket anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő generációk lehetőségét saját szükségleteik kielégítésében.

A környezettudatos magatartás kialakításának fő színtere az óvodában, - mint tevékenységforma - a külső világ tevékeny megismerése.

Ez olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. **Komplex tapasztalatszerzés**, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető. Átala a gyermekek az őket közvetlenül körülvevő és a **tágabb természeti, társadalmi környezetről cselekvésbe ágyazottan olyan tapasztalatokat szereznek**, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz nélkülözhetetlenek.

Az óvodás gyermek életkori sajátosságaira alapozva – kíváncsiság, tevékenységvágy, utánpótlás, érzelem, játék- választjuk meg környezeti nevelési feladatainkat. Mindezek segítik a gyermekek irányítottan és spontán szerzett tapasztalatainak feldolgozását. Fejlesztik a megfigyelőképességüket, képzeletüket, gondolkodásukat, emlékezetüket. Olyan szokások, szabályokat alakítunk ki így, melyek a környezettudatos viselkedés alapjait jelentik.

A gyermeki tevékenykedtetés, és a példaadás révén olyan szokás és viselkedésformák elmélyítését segítjük elő, amelyek összhangban vannak a természetbarát viselkedéssel, életmóddal.

Az egészséges életmód kialakítása során lehetőség nyílik **a környezet védelméhez, óvásához, megbecsüléséhez, a környezettudatos magatartás megalapozásához** szükséges szokások kialakítására is.

III. 1. 2. 1. A KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS KIALAKÍTÁSÁNAK CÉLJA:

- környezettudatos, környezetre figyelő a természet törvényeivel harmonizáló magatartásformák és szokások kialakítása, amelyek magukba foglalják a szűkebb és tágabb környezet, kulturális és természeti értékek megismertetését, megszerettetését és annak megóvására való nevelését, az élő természet tiszteletét,
- olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, melyek a környezettel való harmonikus együttéléshez szükségesek, pl. törekvés a mértékletes, önkorlátozó fogyasztásra, a természet erőforrásainak kímélete.

III. 1. 2. 2. A CÉLOKAT MEGVALÓSÍTÓ FELADATOK:

- a gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, megismerési vágyára és a megismerés okozta öröme építve sokszínű viszony kialakítása az objektív világhoz,
- a komplexitás érvényesítése a tevékenységformák között,
- a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása,
- holisztikus szemlélet kialakítása, (természeti, társadalmi, gazdasági összefüggések megvilágítása),
- a pedagógusok közösségében olyan értékrend kialakítása, mely az elődök értékteremtő és természetmegőrző munkáját helyezi előtérbe. (az intézmény valamennyi dolgozójára vonatkoztatva),
- a differenciálás pedagógiai koncepciójának érvényesítése a nevelés folyamatában,
- testi-lelki biztonság megteremtése - érzelmi nevelés alapozása,
- helyi érzelmi kötődés alakítása – a gyermek közvetlen környezetében lévő világ értékeinek a megismertetése, megszerettetése,
- stressz-oldó képesség alakítása,
- kritikus és önkritikus gondolkodás fejlesztése,
- a természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása
- az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek megvilágítása a helyi sajátosságok felhasználásával.
- ökológiai szemlélet alapozása – minden mindennel összefügg,
- Szemlélet formálása:”az ember része a természetnek, nem ura. ”

- az egészség értékének tudatosítása (helyes fogyasztás, életvitel, táplálkozási szokások)
- jövőbe tekintő gondolkodás alapozása.

III. 1. 2. 3. A CÉLOKAT MEGVALÓSÍTÓ TEVÉKENYSÉGEK, ÉS TARTALMAK:

- Zöld Óvoda címmel rendelkezünk
- Madárbarát óvoda vagyunk, kiemelt figyelmet fordítunk a téli madáretetésre,
- a Madárovi programban való folyamatos részvétel;
- növénygondozás, kertészkedés, udvar rendezés;
- a Jeles Zöld Napokhoz megünneplése (*Állatok világnapja, Víz világnapja, Föld napja*),
- Néphagyományokkal való ismerkedés (*szüret, Márton-nap, Advent, Karácsony, Farsang, Tavaszhoz kötődő hiedelmek /Medve/, Pünkösd, Húsvét*)
- Egészség hét, ismeretszerző séták, kirándulások szervezése pl:
 - ✓ évszakonkénti Balaton –parti séták, „Bodorka” Balatoni Vizi - világ Látogató Központ megtekintése, Balatoni hajózás;
 - ✓ helyi természeti értékeink megismerése (*Tamás-hegy, Lóczy –barlang*)
 - ✓ a helyi nevezetességekkel való ismerkedés (*Jókai Múzeum, Városi Múzeum*)
 - ✓ a Tihanyi Belső-tó növény –és állatvilága,
- Igyekszünk környezetbarát tisztítószeret használni,
- Tervezzük a **komposztálás** lehetőségével való ismerkedést
- Energiatakarékos izzókat és csapokat használunk

A környezettudatos magatartás megalapozása- a helyi sajátosságok figyelembe vétele mellett - tervezett és szervezett formában is megvalósul az óvodai nevelés folyamán.

Részletesen a Külső világ tevékeny megismerése (V. 2. 5.) fejezetben olvasható

III. 1. 2. 4. AZ ÓVODAPEDAGÓGUSI FELADATOK:

- Ügyeljünk arra, hogy a **3-7 éves korú gyermek sajátosságait figyelembe véve tervezzük** a környező világ megismerésének hagyományos és helyi tartalmait, betartva a **fokozatosság elvét**;
- Vegyük figyelembe, hogy a környezeti nevelés igazi terepe a szabad természet, a közvetlen, **cselekvésen, tevékenységen alapuló tapasztalatszerzés, megfigyelés.**
- A gyermek személyes belső környezetének, testi, lelki, szociális egészségének gondozása során alapozzuk meg a környezettudatos magatartást.
- Alakítsuk ki a gyermekekben környezet tisztántartásának rendjét, igényét, hogy azt aktívan, kedvvel és ötletesen végezze.
- Biztosítsuk, a gyermekek számára, hogy a sokrétű, óvó-védő tevékenység során megtapasztalhassák munkájuk eredményét, környezetükre gyakorolt hatását (*kertészkedés, madáritató-, etető készítése, stb.*).
- A felszerelések megóvásában, a környezet tisztántartásában, ápolásában, védelmébe vonjuk be a gyerekeket.
- A tárgyi eszközöknél kezdeményezzük a hiányok pótlását, ellenőrizzük a felszerelések megfelelő állapotát, a folyamatos karbantartást.

- Törekszünk a megfigyelések, gyűjtőmunkák gazdagítására, a differenciálására, az élővilág sokoldalú megismertetésére (*nagyítók, földgömb, speciális könyvek*).
- Meséljünk a természetről, állatokról.
- Szeretessük, ismertessük meg a gyerekekkel az élő és élettelen világot.
- A kisgyermek elsősorban a játékot és a mesét szereti, így a környezeti nevelése is elsősorban a mese és a játék legyen.
- A játékon keresztül bővítjük a gyermekek környezeti, természeti ismereteit.
- Az óvodai környezeti nevelés érzelmi megközelítéssel történjen, s így kellő alapja lehet a természetszerető és környezetbarát életmódnak.
- A környezet alakítása során segítjük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, kortárskapcsolatainak alakulását;

III. 1. 3. AZ INTEGRÁCIÓS NEVELÉS ÓVODAPEDAGÓGUSI FELADATAI AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD KIALAKÍTÁSAKOR A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSÉRE VONATKOZÓAN:

III. 1. 3. 1. GONDOZÁS:

- *Tartsuk tiszteletben a gyermek egyéni igényeiből fakadó sajátosságait, de képességeinek megfelelően következetesen várjuk el tőle a közösség elé állított normák saját szinten történő megvalósítását.*
- *Teremtjük meg azt a biztonságot jelentő környezetet ahol bizalommal fordulhat a gyermek mindenki felé (felnőttek, gyermekek).*
- *A fokozatosság elvét szem előtt tartva ismertessük meg őket újabb tevékenységekkel.*
- *Jól megválasztott napirenddel, határozott, de szeretetteljes követeléssel, tudatos, folyamatosan ellenőrzött begyakorlással segítjük a szokások kialakulását és fenntartását.*
- *A gyakorlásnál törekedjünk, hogy az kis lépésekre bontottan történjen, s hogy a tanultakat különféle helyzetekben is alkalmazni tudja a gyermek.*
- *Az elsajátított ismeretek megerősítése érdekében (is) a gyermek egyéni, önálló törekvését folyamatosan dicsérjük, hogy ezzel további önálló feladatvégzésre ösztönözzük.*
- *A tevékenységek elvégzésére megfelelő időt biztosítunk a gyermek számára, segítséget pedig csak – kis mértékben-szükség esetén adjunk.*
- *Tartsuk szem előtt, hogy az eszközhasználatot, és a segítségadás mértékét mindig az aktuális fejlettségi állapot határozza meg.*
- *Az önkiszolgálásra nevelés területeire (étkezés, öltözködés, egészségügyi szokások, a környezet rendjének elsajátítása) nagy hangsúlyt helyezünk, melynek során törekedjünk a jó szervezésre és az ép társak bevonására.*

III. 1. 3. 2. TESTI NEVELÉS

- *A gyermek eltérő fejlődési sajátosságait figyelembe véve törekedjünk mozgás fejlődésének elősegítésére, nagy és finommozgások biztonságos környezetben történő fejlesztésére, kielégítésére, a testi képességek fejlődésének elősegítésére.*
- *Tartsuk szem előtt, hogy az eszközhasználatot, és a segítségadás mértékét mindig az aktuális fejlettségi állapot határozza meg.*
- *Törekedjünk arra, hogy az SNI gyermeket minden mozgásos játékba vonjuk be, különösen olyanokba, amelyeket képes elvégezni.*
- *Állapotuktól és lehetőségeiktől függően készítsük az SNI gyermeket az ép társak mozgásainak utánzására.*
- *Az egészséges gyermekeket neveljük úgy, hogy vonják be SNI társaikat a mozgásos játékokba. Az ép gyermekek a természetes mozgás igényük kialakítása során tanítsuk meg arra, hogy figyeljenek társaikra - épekre és SNI-re egyaránt.*
- *Szükség szerint vonjunk be a megfelelő szakembert - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki, nevelési feladatok ellátása érdekében.*
- *A tehetséges gyermekek esetében is alkalmazzuk a differenciált fejlesztést.*

III. 1. 4. GYERMEKI TEVÉKENYSÉGEK AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA SORÁN:

- Szükségleteiket önállóan jelzik, rendezik.
- A gyermekek óvodába érkezéskor, távozáskor, valamint a levegőzések, pihenések alkalmával lehetőleg önállóan, vagy kis segítséggel öltöznak vetkőznek;
- Ruhájukat összehajtva igyekezzenek a helyére rakni, Próbálkozzanak a cipőkötéssel, cipőfűzéssel, sapka és sálkötéssel;
- A rendszeres testápolás során, az óvónővel és a dajka összehangolt munkája nyomán alakuljon ki tisztaságigénye;
- Elsajátítja a műveletek technikáját, szappannal kezét mos, fésülködik, fogat mos, körmöt kefével, (a csapokat önállóan nyitja-zárja) orrfűvászkor és tüsszentéskor zsebkendőt használ, WC használat után WC papírt használ, majd kezét mos.
- Az eszközökre vigyáznak, használat után helyére teszik azokat.
- El tudják dönteni, mennyi ételt, italt kérnek, önállóan öntenek, merítenek.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek, helyesen használják az evőeszközöket, szalvétát; Az étkezési szokásokat, a kultúrált étkezés szabályait igyekeznek betartani;
- Környezetükben rendet raknak, kialakul bennünk a környezet védelmére, óvására való igény;
- Folyamatosan kialakul az igényük a tiszta, esztétikus környezet, és önmaguk megjelenése iránt.
- Ismerik a baleset megelőzés szabályait, a rájuk leselkedő veszélyeket, figyelmeztetik társaikat.
- Csendes pihenő alatt nyugodtan fekszenek, vagy alszanak.

III. 1. 5. MÓDSZERTANI ALAPELVEK:

- **Alkalmazzuk a gondozási teendők végzése során a fokozatosság, folyamatosság, következetesség elvét** *(kiemelt jelentőséggel bír a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek tekintetében);*
- Tartsuk szem előtt a gondozás során a gyermek kiszolgáltatottságát, emberi méltóságát (testápolás, öltözködés);
- Nyugodt kiegyensúlyozott óvodai légkör biztosításával alapozzuk meg a gyermek belső harmóniáját;
- Az óvónők tartsák szem előtt az életkori, egyéni sajátosságokat, mivel a gyermek jelenlegi fejlettségi szintje irányadója a fejlesztés tartalmának;
- Ösztönözzük, segítsük a gyermeket abban, hogy a szükségletei körüli teendőit az óvónővel együttműködve, de egyre önállóbban végezze el;
- Törekedjünk az óvónő-gyermek közti bensőséges kapcsolat, kommunikáció kialakítására, mert az egészséges személyiségfejlődés egyik legfontosabb feltétele;
- Kezeljük kiemelten a kiemelt figyelmet igénylő kisgyermek gondozását, egészséges fejlődésük figyelemmel kísérését, szükség esetén a megfelelő szakember bevonásával;
- Biztosítsuk az egészséges életmód kialakítása során is a multi-, és interkulturális integrációt;
- A mozgáshoz való pozitív viszony kialakítása során alakítsuk ki a gyermek mozgás igényét;
- Ismertessük meg őket a szelektív hulladékgyűjtéssel a hulladékok újrahasznosításának lehetőségével. Tapasztalják meg, hogy a hulladék nem szemét!;
- Az egészségfejlesztés a gyermek biológiai, társadalmi életkori sajátosságainak figyelembe vételével történjen;
- Az egészségfejlesztés koordinált, nyomon követhető legyen;
- Tartsuk szem előtt a prevenciót;
- Példamutató pedagógiai attitűd jellemezze az óvodapedagógusokat;
- A szülővel együttműködve szakemberek bevonása a speciális gondozó, prevenciós, és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátásába;

III.1. 6. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE –

III. 1. 6. 1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSÁRA VONATKOZÓAN:

- Alakuljon ki olyan nagyfokú önállóság, hogy személyükkel kapcsolatos teendőiket önmaguk végezzék a testápolás, önkiszolgálás étkezés, öltözködés terén;
- A testápolási szokásokat ismerik, betartják, alkalmazzák;
- Igénylik a tisztaságot, gondozottságot személyükre és környezetükre vonatkozóan egyaránt.
- Felismerik biológiai szükségleteiket, önállóan kielégítik azokat;
- A gyermek ismerje meg saját testét, váljon belső igényévé a testi higiénia;
- Az öltözködés terén csak kis segítséget igényelnek egy-egy ruhadarab felvételénél, rögzítésénél (pl: hátul kötés, csat)
- Kultúráltnak érzik, igénylik az esztétikus terítést, melynek elvégzésére maguk is képesek;
- A gyermek igényévé válik az egészséges táplálkozás: ügyeljenek arra mik az egészséges, és melyek az egészségtelen, kerülendő élelmiszerek *(magas telített zsír,*

szénhidrát, só - és cukortartalmú ételek – italok), szívesen fogyasszanak gyümölcsöt, zöldséget, valamint elegendő folyadékot igyanak,

- A gondozás és az egészséges életmódhoz szükséges eszközöket rendeltetésüknek megfelelően használják.
- Óvják a személyes tárgyaik, környezetük rendjét, helyére teszik tisztálkodó szereiket, összehajtott ruháikat.
- Szívesen mozognak a szabadban, örömet okoz számukra a fürdés, kialakul vízzel való kapcsolatuk.
- Szeretik a mozgást, szívesen vesznek részt a mindennapos szervezett és szabad mozgásos tevékenységekben, követik az óvónő verbális utasításait;
- Képesek szabályozni viselkedésüket, mozgásukat étkezéskor, öltözködéskor, testápoláskor, pihenéskor;
- Óvodáskor végére a különbségeket elfogadják, azzal természetes módon élnek együtt, koruknak megfelelően együttműködők, empatikusak, szolidárisak és toleránsak;
- A baleset-megelőzés szabályait betartja és alkalmazza, ha társát baleset éri, jelez az óvónőnek.
- Közvetlen természeti környezetüket ismerik, védik.
- Az óvoda gyermekei az óvodai nevelés során, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek a speciális szakemberekkel közösen végzett pedagógiai munka eredményeként elérik a sikeres iskolai munkához szükséges testi, lelki, szociális érettséget;

III. 1. 6. 2. A TESTI KÉPESSÉGFEJLESZTÉS EREDMÉNYEI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- Kondicionális képességek tekintetében: az életkori sajátosságoknak megfelelő erőnlét, gyorsaság, hajlékonyság és ügyesség jellemző a gyerekekre. Állóképességük jó, pszichés reakciókészségük átlagos.
- A mozgáskoordináció fejlettségét: a megfelelő téri orientáció, ezen belül a testséma kialakulása, a személyes tér megfelelő észlelése jellemzi. Képesé válik a személyes és közös tér megélésére nagymozgásokon keresztül, érett mozgáskoordináció és megfelelő spontán dominancia jellemzi.
- A szem – kéz – láb – mozgáskoordinációja érett, a szem vagy kéz spontán dominanciája adott helyzetekben megfelelő.

III. 1. 7. A SZÜLŐK BEVONÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI

- tapasztalatok közös átadása az egészséges életmód alakítása terén;
- egészséges életmóddal, a környezettudatos magatartás kialakításával kapcsolatos szülői fórumok szervezése;
- Szülőkkel közösen szervezett mozgásos programok (gyermeknap, kirándulások, játékos családi sportversenyek, stb.)
- a délelőtti gyümölcsfogyasztáshoz gyümölcs biztosítása;
- szokások, viselkedésformák közös alakítása;
- tisztálkodási eszközök biztosítása;
- óvoda udvarának esztétikus rendezése, udvari játékok karbantartása;
- a gyermekük számára a megfelelő ruházat biztosítása;

III. 2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvoda családi, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Az óvodáskorú gyermek **egyik jellemző tulajdonsága a magatartás érzelmi vezéreltsége.** Mivel **a személyiségen belül az érzelmek dominálnak, elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.**

Mindezt szükséges, hogy:

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások éri;
- a gyermek és az óvoda alkalmazottai, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

Az óvoda az az intézmény - *építve a családi és bölcsődei közösség értékeire*- ahol a gyermek megismerkedik a társas együttélés szabályaival, ahol kialakulnak a társas viselkedés szabályai, ahol végbemegy a szülőkhöz kötődés helyett és mellett a kortársakhoz való kötődés.

A társadalmi környezet ellentmondásossága, változása a régi és az új értékek összeütközéséhez vezet. A sokféle értéket képviselő családok gyermekei az óvodában találják szembe magukat a különböző értékek meglétével, amelyek megnehezítik a gyermekek tájékozódását.

Törekszünk a család-óvoda előítéletektől mentes összhangjának, nevelőpartneri viszonyának mélyítésére, fenntartására, fejlesztésére, **a „nyitott óvoda” megteremtésére.**

Eredményeket a gyermek érdekében csak akkor érhetünk el, ha kapcsolatunk feltétlen bizalomra épül a családi házzal.

Az újabb készségek és képességek módosítják a viselkedési és magatartási formákat s e folyamatban meghatározó szerepe van a játéknak is, mint a személyiség legdinamikusabban és legsokoldalúbban fejlesztő eszközének.

A harmonikus személyiségfejlesztésben az óvodás korú gyermekekre jellemző pszichoszociális fejlődés összetevőit vesszük alapul.

Az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés folyamatában megy végbe a gyermek szocializációs- individualizációs fejlődése. A két oldal egymással szoros kölcsönhatásban van, amely **feladatainkat** is meghatározza:

- Az erkölcsi, közösségi nevelés folyamatában sajátítja el a gyermek a viselkedés és magatartás normáit, értékét, e folyamatban alapozódik meg a társas együttélés **szokás és normarendszere.**
- Az individualizációs folyamatban bontakozik ki az egyén személyisége, képességei, tulajdonságai, magatartása. Eközben bontakozik ki az egészséges én-tudat, az énkép,

amely hozzásegíti a gyermeket önmaga képességeinek felismeréséhez, a reális önismeret, önértékelés alakulásához.

A gyermeknek időre van szüksége az új külső és belső körülményekhez való alkalmazkodáshoz, ehhez azonban nagy szükség van az óvodapedagógusok türelmes és megértő magatartására.

III. 2. 1. ÓVODAPEDAGÓGUSI FELADATOK:

- Biztosítsuk a gyermekek zökkenőmentes beszoktatását az óvodában, mivel az első találkozás meghatározó. Teremtsünk lehetőséget az **anyás beszoktatásra**,
- Gondoskodjunk, hogy **szeretetteljes, nyugodt, otthonos, derűs, kiegyensúlyozott légkör** vegye körül. Ennek érdekében már az óvodába lépés pillanatát is úgy készítjük elő és szervezzük meg, hogy kedvező érzelmi hatások érijék a gyermeket, amely megteremti érzelmi biztonságát.
- **Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, gyermekek és az alkalmazottak közötti kapcsolat** össze, kiegyensúlyozott szeretetteljes, együttműködő legyen, melyet **pozitív attitűd, érzelmi töltés hasson át**. Így a köztük létre jött érzelmi kötődés **a gyermek-gyermek kapcsolatot** is ennek megfelelő irányba alakítja.
- **Az óvodapedagógusok és minden alkalmazott kommunikációja, bánásmódja, viselkedése MODELLENTÉRTÉKŰ** legyen, mivel ez meghatározza a gyermeki magatartás alakulását. Legyen kedves, halk és jó humorérzékű.
- Szeretetünket mutassuk ki szóban és gesztusban is, amely által - javítgatás nélkül - ,lehetőségünk nyílik a beszédkezdő felkeltésére, a kommunikáció differenciált fejlesztésére, a gyermeki kérdések megválaszolására.
- Ösztönözzük beszédre, - ez által anyanyelvünk használatára, szeretetére, megbecsülésére - környezetével, társaival.
- Igyekezzünk minél több alkalmat teremteni a **személyes beszélgetésre**, a problémák megbeszélésére.
- Igyekezzünk érdeklődést kiváltani társaik mondanivalója iránt.
- Teremtsünk lehetőséget arra, hogy a gyermek természetes társas szükségleteit is kielégíthesse. Neveljük a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól. Erre az egymáshoz való alkalmazkodás, egyéni fejlesztések során is lehetőségünk nyílik.
- A sajátosságokból fakadó **különbözőség megismerésére való igényt**, alakítsuk ki a gyermekekben. Ennek érdekében biztosítsuk **modellértékű, befogadó attitűdöt**, hogy a különbözőségek elfogadása természetessé váljék a gyermek számára.
- **Segítsük a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, engedjünk teret önkifejező törekvéseinek.**
- **Biztosítsuk a szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlását, melynek során megalapozódnak a gyermekek erkölcsi tulajdonságai (együttérzés-, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) az akarata (önállóság, önfegyelem, önfegyelem, kitartás, feladat-, és szabálytudat), valamint a szokás- és normarendszere.**

- Tegyük lehetővé, hogy a barátok – ha kívánnák - a nap nagy részében együtt játsz hassanak, ülhessenek, alhassanak, és támogassuk- a szülők segítségével- óvodán kívüli találkozósaikat is (pl: *szülinap*).
- Támogassuk a szocializáció folyamatában a **nemi identitás** felfedezése és kialakulása mellett, a **tradicionális nemi szerepek határainak tágítását**, a sztereotípiák merevségeinek feloldását (a fiú is sírhat, a lány is lehet határozott).
- **Teremtsünk lehetőséget a közös élményekre épülő közös tevékenységekre, melyek elősegítik az érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés folyamatát**, mivel a közös tevékenységek gyakorlása által alapozódnak meg a társas együttélés szokásai és alakul magatartása, különös tekintettel a játéokra.
- Tegyük lehetővé az egy időben, de egymástól függetlenül folyó tevékenységek - közös és egyéni-, valamint a játék zavartalanságát.
- Biztosítsunk rendezett, nyugalmat sugárzó környezetet, alakítsunk ki a gyermekekkel „kuckókat”, leválasztott sarkokat, amelyek intimitást, meghittséget adnak.
- Biztosítsuk a **közös élményekre épülő közös tevékenységek során a gyermekek** érdeklődésén alapuló, különböző tevékenységekben való részvétel lehetőségét, mely során erősítsük meg a programunk szellemiségével összefüggő értékeket (*Környezet megismeréséhez, óvásához, védelméhez kapcsolódó tevékenységek, népi gyermektánc, ovitorna*)
- **Az ünnepeket emeljük ki a gyermekek mindennapi életéből**, úgy, hogy annak előzményei illeszkedjenek a gyermekek természetes életmenetébe.
- **Tevékeny készülődéssel** éreztessük a gyermekekkel, hogy az ünnepek jelentős alkalmak. A közös készülődések, tervezgetések, a várt öröm távlatot jelent a gyermekeknek, serkentik fejlődésüket. Kínáljunk fel számukra feladatokat és ösztönözzük őket arra, hogy legközelebb azt önállóan is vállaljanak. Fokozatosan alakítsuk ki a gyermekek konfliktustűrő-és megoldó képességét.
- **Alakítsuk ki a csoportok szokás-és szabályrendszerét** is, mivel a nyugalmat, biztonságot adó, kiegyensúlyozott óvodai légkör ezek által biztosítható. Az óvodapedagógusok által megfogalmazott csoportszabályok: *egymás játékanak tiszteletben tartása, nem erősítjük az árulkodást, de az elkövetett hibák őszinte vállalását elvárjuk, a felnőttek és a társak tisztelet, a problémák megbeszélése egyéni vagy csoporttal történik, a megoldásokra is közösen keressük a választ, eszközök, tárgyak védelme, a durvaság elítélése, egymás segítése, a kisebbek megóvása, udvariasság.*
- **A gyermek nyitottságára építve segítsük elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben, emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, tisztelje és becsülje azt.**
- **Ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitás tudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja.** (*a helyi természeti adottságok, kulturális és tárgyi értékek, emlékek, az ünnepek, szokások, jeles napok, nemzeti ünnepek szerepe jelentős a feladatok megvalósításában*).
- Alakítsuk ki a gyermek természeti és társadalmi környezetével való kapcsolatát, melynek során neveljük a természet és az ember által létrehozott környezet

megismerésére, az emberi, munka, alkotások megbecsülésére, hagyományok és a keresztény kulturális értékek ápolására *(a helyi természeti adottságok, kulturális és tárgyi értékek, emlékek, az ünnepek, szokások, jeles napok, nemzeti ünnepek szerepe jelentős a feladatok megvalósításában).*

- Fejlesszük, alakítsuk a környezettudatos magatartás megalapozása érdekében érzelmi viszonyulásait, környezettudatos cselekvési szükségleteit, szokásait, gondolkodását, értékrendjét, döntési képességét.
- **Segítsük elő az értékek belsővé válását, valamint erősítsük meg a környezettudatos cselekvési szükségleteket, szokásokat, érzelmi motivációs hatásokkal és komplex tevékenységi rendszerünkkel.**
- Életkoruknak, egyéni képességeiknek megfelelően ismertessük meg a gyermekekkel óvodánk jellemzőit, valamint helyi sajátosságainkat, értékeinket.
- Biztosítsunk lehetőséget, hogy a természetes élethelyzetekben szerzett, megtapasztalt élményeiket, érzéseiket a szabad játékuk során is eljuttassák.
- Segítsük elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatok, és a környezet kialakításában.
- Az egyéni bánásmód során figyeljünk arra, hogy a gyermekek a rájuk jellemző sajátos vonásoknak megfelelően szocializálódjanak. Minden gyermekben megkeressük a pozitív tulajdonságokat, és azt emeljük ki.
- Figyeljük az átlagos gyermekeket is! Hiszen ők azok, akik legjobban „elbújnak” a közösségben. Érzelmekben, önbizalmukban erősítsük őket.
- Ismerjük meg a családok helyzetét, ahhoz hogy meg tudjuk hozni megfelelő pedagógiai intézkedéseinket, és meg tudjuk adni a segítséget, bánásmódot a gyermek személyiségfejlődése érdekében.
- **Szükség esetén vegyük igénybe speciális felkészültséggel rendelkező szakembereket (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor, stb.) közreműködését.**

III. 2. 2. AZ INTEGRÁCIÓS NEVELÉS ÓVODAPEDAGÓGUSI FELADATAI AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS BIZTOSÍTÁSA SORÁN A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSÉRE VONATKOZÓAN:

- ***Különös gondoskodással, sajátos törődéssel segítsük a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek beilleszkedését, társas viselkedését.***
- Kiemelt figyelmet fordítunk a halmazottan hátrányos gyermekekkel való egyéni bánásmódra, speciális fejlesztésükre. ***Biztosítsuk őket odafordulásunkról, törődésünkről.***
- Biztosítsuk a normál csoportokban nevelhető – ***alapító okiratunkban meghatározott***-speciális nevelési szükségletű gyermekek személyiségfejlesztését.
- Igyekezzünk a lassabban fejlődő gyermeket felzárkóztatni, és megkeresni a lemaradás okát. ***A kiemelkedő képességű gyermekeket pedig külön feladatokkal bízunk meg.***
- ***A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek érzelmi igénye – a személyiség megváltozott fejlődése miatt- fokozottabb, mint ép társaiké, fordítunk kiemelt figyelmet az egyéni bánásmódra, a szeretetteljes, biztonságot nyújtó óvodai légkör kialakítására.***

- *Az SNI gyermekek szocializációja gyakran elmarad kortársaikétól, ami megmutatkozik abban is, hogy egy-egy helyhez, helyzethez, személyhez erősebben kötődnek, a változásokat nehezebben tűrik, ezért sajátos pedagógiai segítséget igényelnek.*
- *Ismertessük és tartassuk be velük –ép és SNI gyermekekkel egyaránt- a szociális viselkedés alapvető szabályait.*
- *Az integráció sajátos eleme, hogy elősegítsük a másság elfogadását, a toleranciát. Erre azonban ne csak az ép, hanem - az aktuális fejlettségi állapotot figyelembe véve - és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket is nevelje.*
- *Törekedjünk minél több élménynyújtásra, ami az érzelmi hatás legfőbb eszköze. Az élmény meghatározó erejű legyen, erősítse a gyermekekben az együttes részvétel igényét.*
- *A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott, speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.*

III. 2. 3. KIEMELT TOVÁBBI ÓVODAPEDAGÓGUSI FELADATOK:

- A szociális kapcsolatok aktív, tudatos bővítése,
- A felnőttek minta értékű modell-adásának biztosítása,
- A tapasztalatszerzési lehetőségek bővítése,
- A játék során a társas kapcsolatok alakítása, segítése,
- A kommunikációt fejlesztő játékos tevékenységek alkalmazása,
- A pozitív tulajdonságok hangsúlyozása,
- Differenciált követelmények állítása a gyermekekkel szemben.

III. 2. 4. A KÖRNYEZET MEGISMERÉSÉRE TÖREKVŐ, ÓVÓ-, VÉDŐ SZEMLÉLETŰ NEVELÉSÜNK, ÉS AZ ÉRZELMI, ERKÖLCSI, ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS ALAKULÁSÁNAK SZÍNTEREI:

III. 2. 4. 1. a beszoktatás időszaka

III. 2. 4. 2. az együttlét a mindennapokban

III. 2. 4. 3. óvodai ünnepnapok együttesen erősítik a szocializáció kialakulását

III. 2. 4. 4. jeles napok – ünnepnapok:

- ✓ *a mindennapokhoz kapcsolódó hagyományörző életmód szokásörző napjai*
- ✓ *természetóvó jeles napok*

Különös jelentőségűek a közös élményekre épülő társas tevékenységek, a természettel és néphagyományokkal, történelmi értékekkel kapcsolatos jeles napok szokásai, a gyermekek ünnepei. Viselkedésmintái, pedig gazdagítják a mindennapok együttélésében gyakorolt szociális viselkedést, megteremtik az együttélés egyedi kommunikációs kapcsolatrendszerét.

III. 2. 4. 1. BESZOKTATÁS ELVEI, FOLYAMATA

Bármely életkorban történik is a beszoktatás, *tapintat, a türelem, a gyöngédség, a szeretetteljes odafordulás az óvoda minden dolgozójával szembeni követelmény!*

Az első találkozás az óvodával szinte minden gyermek esetében alapvetően befolyásolja az óvodához fűződő viszonyát. Különösen nagy figyelmet, türelmet igényelnek a közvetlenül a családból kerülő gyerekek.

A beíratás előtti héten nyílt nap/ok keretében lehetővé tesszük, hogy a rendszeres óvodába járás megkezdése előtt a gyermekek szüleikkel ellátogassanak az óvodába, megismerkedhessenek az óvoda dolgozóival, szokásokkal, az óvoda helyiségeivel.

Beíratáskor az új gyermeknek, az óvónők által készített kis ajándékkal kedveskedünk.

Törekszünk arra, hogy a beszoktatás az anyával együtt, fokozatosan történjen.

Előnyös ugyanis, ha a szülő részt vesz gyermeke beszoktatásában, ami közvetlen betekintést enged az intézmény a belső életébe. Ilyenkor a szülő spontán, természetes benyomásokat szerezhet a mindennapi pedagógiai gyakorlatról, az óvoda pszichés klímájáról, megismerheti a gyermektársakat, kapcsolatba kerülhet a pedagógusokkal, a nevelő-oktató munkát segítő munkatársakkal. Az óvodapedagógusok pedig megfigyelés útján, illetve a szülővel való beszélgetés során információt szerezhetnek a szülő - gyermek kapcsolatáról, az otthoni nevelési elvekről, a gyermekkel kapcsolatosan a fejlődés jellemzőiről.

A beszoktatás időszakában mindkét óvónő és a dajka is együtt van a csoportban, így a délelőtti – délutáni műszakbeosztásból fakadó személycsere nem éri váratlanul a gyermeket. A beilleszkedést segíti, érzelmi biztonságot adva, az otthonról hozott apróbb játék (*alvóka*). Az óvodai jeleket is igyekszünk a gyermek és szülő igényei szerint kiválasztani (*ha megoldható bölcsis jelét próbáljuk tovább vinni*).

Lefekvéskor különösen gyengédségre van szükségük. Simogatással igyekszünk őket megvigasztalni. Egyszerű, érthető utasításokkal vezetjük be őket az óvoda rendjébe. Testi közelséget biztosító ölbeli játékkal, mondókával igyekszünk oldani a feszültséget.

Megbeszéljük a szülőkkel, hogy az első napokban a délutáni csoportösszevonás előtt érkezzenek gyermekeikért.

III. 2. 4. 2. EGYÜTTLÉT A MINDENNAPOKBAN

A gyerekek szociális viselkedési készségének szintjét befolyásolja a gyermek kommunikációs fejlettsége. A gyermek az egymás mellett játszástól az együttjátszásig, majd az együttjátszás és tevékenykedés során a „mintha” helyzetekben viselkedést gyakorol, tapasztalatokat szerez, alakul szociális készsége.

A viselkedést megerősítő jelzések segítik a gyermeket a kommunikációban és abban, hogy megtanulja értékelni saját, és mások cselekedeteit, megtalálja helyét a csoportban.

A közösen átélt élmények a gyermekben az újra- meg újra átélés vágyát erősítik, az együttműködés reményében alkalmazkodásra serkentik.

III. 2. 4. 3. ÓVODAI ÜNNEPNAPOK - A MINDENNAPOKHOZ KAPCSOLÓDÓ GYERMEKI ÉLET ÜNNEPEI

Egy-egy eseményt mindig izgalmas készülődés előz meg.

Ez az ünnepre hangoló örömteli közös tevékenykedés a gyerekek szociális viselkedésére maradandó hatást gyakorol.

- A programban hagyománya van a **gyerekek születésnapjához köszöntésének**, számukra ez várva-várt esemény. A gyermek középpontba kerül, társai ráfigyelnek, vele törődnek, őt ünneplik, kedvenc dalaival kedveskednek nekik az óvónők a gyermektársakkal együtt. Az óvodapedagógusok az általuk készített ajándékkal köszöntik fel a születésnapot.

- Az **Édesanyák ünnepnapja** a gyerekek számára fontos ünnep. Az anya köszöntésére a gyerek érzelmekkel teli aktivitással készül. Az óvónő az érzelmi kötődés mélyítését szorgalmazza. Az ünnepnap akkor teljesedik ki a gyerek számára, ha bensőséges, az „anya ölében ülés”, a közös cirógató játék által újraélteti az anyából sugárzó biztonságot. Ezen a napon a 3-4 évesek számára az óvónők kis „édesanyasarkot” (dekorációjával, elrendezésével az ünnepi hangulatot megteremtve) alakítunk ki a teremben, ahová a gyermekek egyenként meghittet leülhetnek édesanyjukkal annak megérkezésekor. Elmondva anyák napi köszöntőjüket adják át a virágot és az általuk készített ajándékot.
Az 5-6-7 évesek anyák napi műsorral, általuk készített ajándékkal, virággal készülnek édesanyjuk köszöntésére, melyre mindig délután kerül sor, megfelelő öltözetben.
- A hagyományos **gyermeknapi rendezvényünket** a délelőtti időszakban zártkörűen tartjuk, mivel az udvarunkon annak méretbeli adottságai miatt ez nem megvalósítható. Sok zenével, arcfestéssel, lufi hajtogatás a lufi bohóccal, az óvónők által szervezett kézműves tevékenységekkel, játékos feladatokkal, mesét feldolgozó interaktív zenés műsorokkal, fagyalattal kedveskedünk a gyermekeknek.
- **Nemzeti ünnepünk: Március 15-e**
Az óvodában megjelenő felnőttek világához kapcsolódó ünnepek a gyermekben érzelmi benyomásokat keltenek. Az ünnep értelmét később szerzett ismeretek világítják meg.
A **március 15-e** vonulós, zászló játéka, a közös éneklés, a kokárda kitűzése hagynak mély élményeket a gyermekekben.
Az óvodapedagógusok csoportjaik életkori sajátosságait figyelembe az eseményt felelevenítő rövid történetekkel, versekkel, dalokkal véve készülnek az ünnepre. Minden évben körforgás jelleggel egy-egy csoportban tartjuk az ünnepséget, ahol minden csoport elmondja ünnepi versét. Ezt követően versenyjátékokkal, közös énekléssel, masírozással emlékezünk meg nemzeti ünnepünkről. A nagycsoportosok a Balaton-parton lévő Széchenyi szobrot látogatják meg és helyezik el az általuk készített zászlókat, valamint ellátogatnak, és megtekintik a Jókai Múzeumot.
A Balatonfüreden működő Reformkori Hagyományörzők Társasága is elfogadja meghívásainkat, akik korhű ruhákban megjelenve mutatják be a reformkorban viselt női, férfi és gyermekruházatot.
A szocializálódás folyamatában a nemzeti ünnepkel kapcsolatos, tevékenységek lehetőséget adnak a nemzeti identitástudat kialakítására és a keresztény kulturális értékek belsővé válására, továbbá a nemzeti jelképek erősítésére a külsőségekben, és a tevékenységekben egyaránt.

III. 2. 4. 4. JELES NAPOK – ÜNNEPNAPOK

- ✓ *Népszokásörző, történelmi értékekkel kapcsolatos jeles napok*
- ✓ *természetóvó jeles napok*

A népszokásörző jeles napok cselekményeit meghatározott rituálék szabályozzák. Az évről-évre visszatérő hagyományok biztonságot, megnyugtató eligazodást jelentenek a gyerekek életében, erősödik a valahová tartozás érzése.

Az ünnepi hangulat megteremtéséhez hozzájárulnak az épületek folyosói, és a csoportszobák dekorációi is, melyek a gyermekek és óvónők keze nyomát tükrözik.

A csoportok az ünnepekhez kapcsolódóan - **a szülők bevonásával - munkadélutánokat szerveznek.** A karácsonyi vagy húsvéti dísz tárgyak készítése során, különböző technikákkal ismertetik meg a szülőket is (*pl szalmacsillag, különböző termények felhasználásával készült tárgyak, mézeskalácssütés, origami, stb*).

✓ ***A mindennapokhoz kapcsolódó hagyományőrző életmód szokásőrző napjai***

- Az évről-évre visszatérő tevékenységeink közé tartozik az óvodában megtartott **szüreti mulatság.**

A gyermekek szőlőt hoznak, és a szőlővesszőkkel, fűtökkel feldíszített udvaron szőlőt préselnek, darálnak. A munka **népzenei együttes és/vagy népi táncosok** szüreti műsorával és tánc házzal zárul. Így ez a nap ünnepnappá vált a csoportok életében.

Ősszel lehetőségünk nyílik - a természet adta lehetőségből fakadóan – meggyoroggyűjtésre a Mogyoró utcában, valamint mandulaverésre.

Lehetőség szerint a természettel kapcsolatos ünnepeknél - melyek egyben munka jellegű tevékenységek - törekszünk a természetes élettérben-, helyzetben történő tapasztalatszerzésre (*szülőnél, nagyszülőnél, ismerősnél: szüret, alma-, szilvaszedés, mandula és dióverés*).

Az őszi zöldség és gyümölcs betakarításhoz kapcsolódóan az óvó nénik a gyermekekkel közösen savanyúságot, gyümölcssalátákat készítenek, zöldséges és gyümölcsös pitéket sütnek, amit közösen el is fogyasztanak. Különleges élményt jelentenek a gyermekeknek és az óvónőknek a zöldségbábok készítése is, lehetőség szerint zöldségszobrászok bevonásával.

- **Márton-nap alkalmából** a csoportok az alkalomhoz kapcsolódó alkotásokat készítenek (*lámpások, liba-különböző technikákkal*). Uzsonna után vidám „libás” gyermekműsorral, hagymás zsíros kenyérrel, teával készülünk a szülők számára, és a szülők bevonásával lámpás felvonulást szervezünk az óvoda körüli utcákban.
- **Advent:** Adventi koszorút készítünk, meggyűjtjük a gyertyákat, miközben énekeljük az adventi dalunkat. Az óvónők különböző karácsonyi dísz tárgyak készítésével készülnek az óvodánk gyermekeiért létrehozott alapítvány javára szervezett karácsonyi adománygyűjtésre. Meghívásra népi tánc csoportunk részt vesz a városi szinten szervezett *Advent Fényei* táncgálán is.
- **Mikulás:** A csoportok külön-külön ünnepelnek, várják a mikulást. Mikulásnak öltözött felnőtt járja a csoportokat és megajándékozza a gyermekeket.
- **Karácsony:** Az adventi időszakban minden napra jut egy-egy várakozási tevékenység (*gyertyakészítés, üdvözlőlap készítés, mézeskalács-sütés, karácsonyfadísz készítés...*), mely megalapozza az ünnepre való érzelmi ráhangolódást.

Az ünnepet megelőző napon az óvoda dolgozói közösen feldíszítik a karácsonyfát.

Az ünnepnapon a csoportok együtt ünnepelnek. A nagycsoportosok ünnepi műsorral ajándékozzák meg társaikat és a dolgozókat. Az óvodapedagógusok ajándékként bábelőadással, énekekkel kedveskednek a gyermekeknek. Az ünnepet megelőző napok egyikén a Zeneiskola növendékeinek és tanárainak – helyben szervezett- karácsonyi

adventi koncertje valamint az általános iskolák 1. -2. osztályos tanulóinak karácsonyi műsorai teszik meghittebbé az ünnepet.

- **Farsang:** A gyerekekkel együtt feldíszítjuk a csoportszobákat. Különféle technikával álarcot, szemüveget, egyéb farsanghoz kapcsolódó alkotásokat készítünk. Megismertetjük őket a farsangi énekekkel, verssel, rigmusokkal, állatalakoskodással, tájjellegű szokásokkal. A farsang napja vidám, közös játékkal teli vidám nap, ahol **népzenei** együttes hagyományőrző dalaira, zenéjére vagy zenés színházi interaktív előadásokra ropjuk a táncot.
- **Húsvét:** A gyerekekkel locsolóverset tanulunk. Különböző technikák alkalmazásával készítenek dekorációs-, és ajándéktárgyakat (*tojásfestés, tojás terménybe forgatása, stb.*), melynek során felelevenítik a húsvéti népszokásokat is (*tojásfestés, fészekrakás, locsolkodás*). Az óvónők tízórai alatt csoki nyulat, tojást rejtenek el az udvaron, melyet a gyermekek megkeresnek.

✓ **Természetóvó jeles napok- (lásd: környezetvédelmi nevelés)**

III. 2. 5. GYERMEKI TEVÉKENYSÉGEK

Az óvodában minden közös tevékenység lehetőséget ad az érzelmi, társas nevelésre, a szocializáció biztosítására. Részt vesznek az ünnepek előkészítésében.

Óvodában az ünnepeket két témakörre építjük:

- A gyermekek ünnepei (*születésnap, Mikulás, Anyák Napja, Gyermeknap*)
- A természettel és néphagyományokkal, történelmi értékekkel kapcsolatos ünnepek (*szüret, Márton-nap, Advent, Karácsony, Újév, Farsang, Húsvét, stb*)

Az ünnepek fényét emeli a feldíszített óvoda és a résztvevők alkalomhoz illő megjelenése.

III. 2. 6. MÓDSZERTANI ALAPELVEK:

- Tudatosan szervezett és spontán hatásokkal jutassuk el a gyermeket az „én”-től a „mi” tudatának kialakulásáig.
- A pozitív tulajdonságok kiemelésével segítsük, hogy azok hassanak a baráti párokra, csoportosulásokra.
- Alakítsuk ki azt az igényt, hogy az egyéni teljesítményeket a társak szempontjából is mérlegeljék.
- A társas nevelés egész folyamatában fejlesszük az egymás iránti felelősség-, és kötelességtudatot.
- Modellértékű mintát nyújtson az óvoda minden dolgozója a különbözőségek elfogadásában. A nehezen szocializálható gyerekeket sajátos törődésben részesítsük.

III. 2. 7. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Óvodáskor végére a gyermekek szociálisan éretté válnak.
- Egyre több szabályhoz képesek alkalmazkodni.
- Feladattudatuk kialakulóban van, ami a megértésben, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.
- Tudatosul bennük, hogy ők a közösség részei, megfelelő én- és magyarság tudattal rendelkeznek.
- Betartják a kulturált viselkedés szabályait.
- Elfogadják az adott tevékenységek által megkívánt magatartásformákat.
- Érdeklődnek egymás és hiányzó társuk iránt.
- Elfogadják és követik az óvónő kéréseit.

- Szívesen végeznek munkát a közösségért.
- Felelősséget éreznek a vállalt feladatokért.
- Ragaszkodnak társaikhoz, az ismerős felnőttekhez, érzéseiket kifejezik szavakkal.
- Nyitottá válnak környezetük iránt, tudnak rácsodálkozni a természetben, emberi környezetben mutakozó jóra és szépre, tisztelik, becsülik azt.
- Büszkék óvodájukra, csoportjukra.
- A konfliktusokat igyekeznek önállóan megoldani.
- Ismerik értékeiket, hiányosságaikat.
- Részt vesznek közös rendezvényeken.
- A szociálisan és testileg, lelkileg is érett gyermek készen áll a sikeres iskolai munka megkezdéséhez, a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtelle és gyermektársaival egyaránt.

III. 2. 8. KAPCSOLATOK MÁ S NEVELÉSI TERÜLETEKKEL:

Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása szoros kapcsolatban áll a játékkal az anyanyelvi, a környezeti, az értelmi fejlesztéssel, neveléssel és minden más nevelési területtel, mert a tevékenységeket társaik körében végezzük. A gondozási teendőkkel is kapcsolatos, mivel a gyermekek szívesen segítenek egymásnak.

III. 3. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

III. 3. 1. ANYANYELVI NEVELÉS

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - a beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) - az óvodai nevelés egészében jelen van.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd - és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

A nyelvi kommunikációs nevelés egységes folyamat, amely magában foglalja a gondolkodás tartalmát. **Az anyanyelv használata, kulcs a világ megismeréséhez, használata az óvodai nevelés minden területén érvényesül.**

Az anyanyelvi nevelés segítségével tudjuk közelebb hozni és érthetővé tenni a gyermekek számára a fejlesztés eszközeit, a nevelés alapvető keretei, a tevékenység formáit.

A kisgyermek otthon a családban, főként az édesanya által ismerkedik meg az anyanyelvvel. Már egészen kicsi korban fontos a szép, érthető, tiszta beszéd elsajátítása.

Az óvodába lépéskor a gyermek beszéde jelzés az óvónő számára a család beszédkörnyezetéről, a gyermek fejlettségéről.

A gyermek mintát követő, utánzó tulajdonságára alapozva **az óvónő minta értékű beszédmodell szerepe** rendkívül jelentős, valamint meghatározó **a pozitív érzelmi töltésű csoportlétkör.**

Általa erősödik a gyermek biztonságérzete, bővül tájékozottsága, formálódik beszédképessége, gazdagodik anyanyelvi kultúrája. A gyermek 6 éves koráig sajátítja el az anyanyelvet, ebben a korban alakul ki bennük olyan élmény, amely meghatározhatja a gyermek anyanyelvhez fűződő viszonyát.

III. 3. 1. 1. AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK MODELL SZEREPÉBŐL ADÓDÓ FELADATOK:

- Beszédünk legyen követésre méltó, kifogástalan. Tisztán tagoltan, érthetően beszéljünk a gyermekek között. Beszédpéldánk keltse fel a gyermekben a beszéd és kérdező kedvet, teremtsen meg a követendő beszédmodellt.
- Mondatszerkesztésünk egyszerű, változatos legyen.
- Érzékeltsük a nyelv kifejező erejét, és szépségét, ügyeljünk beszédünk hangzásbeli hatására.
- Kérdéseink változatosak, logikusak, egymásra épülők legyenek, kérdéseinkkel fejlesszük a gyermek gondolkodását. A gyermek minden kérdésére adjunk választ.
- Egész magatartásunk – válaszuk, őszinte „odafordulása” – fejezze ki, hogy megértjük a gyermek szükségleteit, és törekedjünk a kapcsolat-igényének kielégítésére.
- Beszédünkben nyilvánuljanak meg érzelmeink (*öröm, bánat, felháborodás, stb*). Törekedjünk a szemléletességre, a képszerű kifejezések alkalmazására.
- A beszédünk során alkalmazzunk metakommunikációs eszközöket.
- Tartsuk szem előtt, hogy a nevelési folyamat kétoldalú.

III. 3. 1. 2. AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK ÉS A GYERMEK KAPCSOLATÁBÓL ADÓDÓ FELADATOK:

- Legyünk elfogadók és együttműködők és kezdeményezők a kapcsolatteremtésben.
- Ismerjük fel már óvodába lépéskor, a gyermekek beszédállapotát, beszédfejllettségét. Kísérjük figyelemmel a gyermekek kialakulóban lévő egyéni beszéd sajátosságait, ismerjük fel a beszédhibákat.
- A beszédtechnikai hibákat mintaadással korrigáljuk, ne javítgatással!
- A beszédtechnika fejlesztése, beszédhibák korrigálása érdekében alakítsunk ki szoros együttműködést az óvoda logopédusával.
- A tevékenységek végzése közben arról is beszéljünk, amit éppen játszanak, vagy végzünk a gyermekekkel.
- Alkalmazzuk a mesékben előforduló egyes kifejezéseket szabadidőben is a vidám hangulat megteremtéséhez.
- Serkentsük őket arra, hogy a megismert új szavakat, kifejezéseket alkalmazzák beszédükben.
- Motiváljuk és ösztönözzük őket mesemondásra, történetek elmondására. Adjunk lehetőséget társaik előtt az önálló beszédre.
- Alkalmazzuk az anyanyelvi nevelés, mesemondás módszereként a bábozást, mint modell értékű beszéd módot, játékos beszédhasználatot (*figyelem, emlékezet, szókincs, nyelvi jártasság-, készségfejlesztő hatású*).
- Gazdagítsuk a gyermek metakommunikációs ismereteit (gesztus, arckifejezés, testtartás), bővítsük szókincsüket.
- A szülők figyelmét hívjuk fel a beszélgetéssel kísért együttes tevékenységeknek a gyermek értelmi és érzelmi fejlődését serkentő, a gyermek és a szülő kapcsolatát erősítő hatására.
- A tájnyelvi szavak megőrzésén kívül ismertessük meg a gyermekkel az igényesebb irodalmi nyelvet.
- Biztosítsunk lehetőséget a napirendben nyelvi játékokra.
- Ismerjük meg a család anyanyelvi kultúráját.

III. 3. 1. 3. GYERMEKI TEVÉKENYSÉGEK:

- Kötetlen beszélgetések
- Irányított beszélgetések
- Anyanyelvi játékok
- Bábozás, mesélés, dramatizálás, verselés, dalolás a gyermekek kedve szerint

III. 3. 1. 4. A GYERMEK KOMMUNIKÁCIÓJA:

- a mindennapi tevékenysége során alkalmazza a nyelvi kifejezőmód lehetőségeit, tapasztalatai során bővíti szókincsét, megnevezi a körülötte lévő tárgyakat, személyeket, tevékenységeket.
- metakommunikációs eszközökkel fejezi ki érzelmeit, érzéseit.
- részt vesz az óvónő által kezdeményezett nyelvi játékokban.
- végig hallgatja társait, tisztelettel beszél a felnőttekkel, használja a kapcsolatteremtés udvarias formáit. Köszön, és használja a „kérem, köszönöm” kifejezéseket.

- az óvónői bábjáték során kedvet kapnak a báb használatára. A báb mögé bújva bátrabban megnyilatkoznak, ami által megismerhetők érzéseik, vágyaik, gondolataik, folyamatosan gyakorolja beszédképességét, szókincsét.
- kommunikáció közben szemkontaktust tart azzal, akivel beszél.
- fantáziája segítségével képeket készít, a képek segítségével összefüggően beszél.

III. 3. 1. 5. MÓDSZERTANI ALAPELVEK:

- Biztosítsuk a nyugodt, derűs légkört, teret adva a gyermekek spontán megnyilatkozásainak.
- Törekedjünk arra, hogy beszédünk követésre méltó legyen, képszerű kifejezéseket alkalmazzunk.
- Tartózkodjunk a túl erős, túl halk, monoton, színtelen beszédétől, motyogástól, a harsány kiabálástól. Természetes hangon beszéljünk.
- Törekedjünk a gyermek türelmes meghallgatására, a differenciált, egyéni bánásmódra.
- Szeressük, ismerjük anyanyelvünket, önképzéssel, a szakirodalom a közművelődési lehetőségek felhasználásával fejlesszük anyanyelvi kultúránkat.
- Biztosítsunk teret a gyermekek spontán megnyilatkozásának, hogy természetes helyzetekben gyűjthessenek tapasztalatokat.
- Vegyük figyelembe és kísérjük figyelemmel a gyermek kialakulóban lévő egyéni beszédsajátosságait.
- A nevelőmunkát közvetlenül és közvetetten segítő dolgozók beszéde is modell értékű legyen, feleljen meg a gyermekektől elvárt normáknak.

III. 3. 1. 6. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI:

- Érthetően, folyamatosan kommunikálnak, beszélnek.
- Aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincset.
- Összefüggő beszédükben, elbeszélésükben sok a szóismétlés, kötőszóhalmozás. Elbeszélésük folyamatos, a történetek logikai, sorrendjét még nem mindig alkalmazzák helyesen.
- Nyugodtan végig tudják hallgatni egymást és az óvónőt.
- Helyesen használják a névmásokat, a névutókat, a jövőidejű igeidőt és az igemódokat.
- Kialakult a beszédhelyezethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyú, hanglejtésű és sebességű beszéd.
- Beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.
- Tisztán ejtenek minden beszédhangot.

3-4 éves korban:

- * Szívesen beszél arról, ami összefügg saját cselekvésével, a vele megtörtént eseményekkel.
- * A megismert új szavakat, kifejezéseket alkalmazza.
- * Sok felkiáltó, kérdő felszólító mondatértékű szót használ.

4-5 éves korban:

- * Bátran és szívesen beszél.
- * Gondolatait érthetően, összefüggően fejezi ki.

- * A párbeszéd jellegzetes fordulatait alkalmazza.

- * Társai beszédére odafigyel.

5-6 éves korban:

- * Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél.

- * Különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot.

- * Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkornak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.

- * Tisztán ejti a magán és mássalhangzókat.

- * Végig tudja hallgatni és megérteni mások beszédét.

- * Alkalmazza az udvariassági kifejezéseket.

III. 3. 1. 7. KAPCSOLATA MÁS NEVELÉSI TERÜLETEKKEL:

Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának. Legfontosabb területe az irodalmi nevelés, a **mesélés és verselés** szókincs fejlesztő hatású módszereivel.

Az irodalmi nevelés vezeti el a gyermeket a szépirodalmi élményhez, fejleszti esztétikai érzéküket. Az irodalmi szövegek gazdagítják a gyermek nyelvi kifejezőképességét.

Az anyanyelvi nevelés közvetítő közege a nevelési és tanulási folyamatnak, megvalósításának legtermészetesebb módja a **játékban** rejlik.

A játékban kialakult társas kapcsolatok fejlesztik a beszédet, párbeszédet.

Fontos kapcsolatban áll a **környezeti neveléssel**, amelynek eredménye, hogy a gyermekek felfedezik a valóságban jelenlevő dolgok közötti összefüggéseket.

A gyermek természeti és társadalmi környezete gazdag anyaggal járul hozzá az anyanyelvi neveléshez.

A **rajzolás, mintázás, kézi munka** során nyelvi és képi, formai ábrázolás gyakori együttes alkalmazásával az óvónő felismerteti, hogy valamely élményt többféle úton is ki lehet fejezni.

Szoros az összefüggés a **szocializáció során**, hiszen a gyermekben él a kapcsolatteremtési vágy, a megnyilatkozási szándék.

Gondozási feladatok közben az óvónő beszélget a gyermekkel, ez jó alkalom arra, hogy a gyermek szóban kifejezhesse szükségleteit, kívánságait, valamint segíti a párbeszéd kialakítását, a szóbeli utasítás megértését és követését.

Zenei nevelés során a hangképzés, a tiszta ejtés, a hangsúly, a hangerő, a hanglejtés dallama, ritmus, tempóváltás gyakoroltatásával az élő beszéd elemeit gazdagítjuk.

A **matematikai tevékenységek** során a beszéd és gondolkodás szoros összefüggésben fejlődik.

A **testi nevelés** során a beszéd cselekvést szabályozó szerepét biztosítja.

III. 3. 2. ÉRTELMI FEJLESZTÉS, ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az aktív cselekvésbe ágyazott tanulási folyamat által tevékenységeken és élethelyzeteken keresztül fejlesztjük értelmi képességeiket *(érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség, kreativitás)* rendszerezzük, bővítjük spontán szerzett ismereteiket.

A változatos tevékenységek, élethelyzetek által szerzett tapasztalatok, ismeretek és azok gyakorlása fejlesztik a gyermekben az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, az ismeretek emlékezetben tartását.

Az értelmi nevelés/ fejlesztés megvalósítása, a szóbeli (anyanyelvi) kifejezés, a gondolkodás és a beszéd tudatossá válásnak fontos eszköze.

Az anyanyelv fejlesztése ezért elsődleges jelentőségű. Különösen fontos a beszédkedv fenntartása, a gyermekek meghallgatása, a gyermeki kérdések érvényesülése, a szép beszéd példa, a szókincs bővítése, a kifejezőkészség gazdagítása.

III. 3. 2. 1. AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI AZ ÉRTELMI NEVELÉS TERÜLETÉN:

- Biztosítsunk lehetőséget a gyermek spontán szerzett tapasztalatának, ismereteinek rendszerezésére, bővítésére, ezek különböző élethelyzetekben való gyakorlására.
- Biztosítsuk az értelmi képességek *(érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás-alkotóképesség)* különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezetet.
- Biztosítsuk a fejlődéshez szükséges tevékenységi formákat és társas kapcsolatokat.
- Buzdítással, dicsérettel segítsük elő az önálló véleményalkotás és döntési képességek fejlődését a kortárs kapcsolatok és a környezet alakítása során.
- Alapozzuk meg a környezettudatos magatartást.
- Összehangolt legyen a munkánk a pedagógiai munkát közvetlenül és közvetetten segítő alkalmazottakkal.
- A készségfejlesztést, a pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiség szükségleteinek kielégítéséhez igazítsuk.
- Biztosítsuk a migráns, és nemzetiségi, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzését, ápolását.

III. 3. 2. 2. AZ ÉRTELMI NEVELÉS TEVÉKENYSÉGFORMÁI:

- **Játék**
- **Munka jellegű tevékenységek**
- **Tevékenységekben megvalósuló tanulás**

(Részletezésük: Az Óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai című fejezetben)

Óvodai nevelésünk feladata, hogy az optimális feltételek biztosítása mellett, az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlesztése által közvetett módon elősegítsük az iskolai beilleszkedést.

Az óvodai nevelés általános feladatainak megvalósulása biztosítja, hogy a gyermekek a belső érés, valamint az óvodai és családi neveléseként elérjék **a sikeres iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szintet, melynek kritériumai a testi, lelki, szociális érettség.**

III. 3. 2. 3. AZ INTEGRÁCIÓS NEVELÉS ÓVODAPEDAGÓGUSI FELADATAI AZ ANYANYELVI ÉS ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSÉRE VONATKOZÓAN:

- *Allandó feladatunk legyen a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek: (SNI, BTM, tehetséges, HH, HHH) differenciált fejlesztése, egyéni fejlődésének elősegítése a nevelés teljes eszközrendszerével, szükség esetén speciálisan képzett szakember bevonásával.*
- *Az anyanyelv gyakorlásában helyezzünk hangsúlyt az ép gyermekek nyelvi mintaadására, mivel ez motiválja az SNI gyermeket a kapcsolat tartalmasabbá tételének eléréséhez.*
- *A beszédnevelés során törekedjünk arra, hogy az SNI gyermekben kialakuljanak a szenzomotoros és motoros feltételek a beszéd használatában.*
- *Az SNI gyermekkel foglalkozó minden felnőtt ismerje meg az SNI gyermek közlés formáit (szülői segítség).*
- *Törekedjünk olyan segítő, motiváló környezet megteremtésére, amely megfelel az SNI gyermek fejlettségi szintjének, segíti őt a környezetében való eligazodásban, tevékenykedésében és beszédkedvének felkeltésében.*
- *Biztosítsunk olyan tapasztalatszerzést, amely egyrészt feloldja az akadályoztatás miatti korlátokat, másrészt tág teret biztosít az egyéni érdeklődésre és fejlettségi szintre épülő pedagógiai munkához.*
- *Neveljük az SNI gyermeket a környezetből jövő jelzések iránti érzékenységre, azok felismerésére és a válaszadásra.*
- **Az SNI gyermek beszédfejlődést elősegítik:**
 - *A figyelem ráirányítása a különféle ingerekre, azok differenciálása,*
 - *A tárgyak tulajdonságainak különböző érzékszervek segítségével történő megismerése, elkülönítése, általánosítása,*
 - *A mozgásos tapasztalatszerzés, a pozitív érzelmi kapcsolatok kialakítása*
 - *A szemkontaktus felvétele és tartása,*
 - *A beszélőhöz való odafordulás, amely segíti a megértést és a helyes artikuláció érzékelését.*
- *A kommunikáció fejlesztésénél vegyük figyelembe és alkalmazzuk a nonverbális ismerethordozókat, melyek az emberi kapcsolatrendszerben fontos szerepet játszanak (mimika, gesztus, tekintetváltás, érintés, simogatás, a hang intenzitása)*
- *Használjunk ki minden lehetőséget a szókincs bővítés és a nyelvtani szerkezetek kialakítására és begyakorlására.*
- *Szakember bevonásával a helytelenül rögzült, más számára érthetetlen módokat fokozatosan építsük le annak érdekében, hogy kialakulhasson a társadalmi beilleszkedést segítő kommunikáció.*
- *Vegyük figyelembe, hogy a tanulásban akadályozott gyermekeknél a beszédfejlesztés során több motivációra, játékos gyakorlásra van szükség. Mivel figyelmük nem tartós, koncentrációjuk rövid idejű, ezért a hangutánzó gyakorlatoknál törekedjünk a közvetlen utánoztatásra, ahol az artikuláció jól látható, tapintható legyen.*
- *Ügyeljünk arra, hogy szükség esetén a gyermekek anyanyelvi és értelmi fejlesztése speciális módszerek, illetve eszközök felhasználásával is kiegészüljön.*

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

IV. 1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

IV. 1. 1. HUMÁN ERŐFORRÁS

Óvodapedagógusok száma:	9 fő
Pedagógiai munkát közvetlenül segítőik száma (NOKS):	7 fő
Egyéb segítő munkatársak (karbantartó)	1 fő
Szak- és egészségügyi szolgálat <i>külső</i> segítő szakemberei:	Logopédus, SNI -s gyermekeket ellátó szakpedagógusok, gyermekorvos, védőnő, családgondozók, szociális segítő

Óvodánk személyi feltételei létszám tekintetében megfelel a köznevelési törvény előírásainak. Ennek megfelelően - az épület 4 csoportjában - 9 fő óvodapedagógus végzi a nevelőmunkát (*1 függetlenített vezető és 8 óvónő a gyermekcsoportokban*).

A nevelőtestület hosszabb ideje együtt dolgozó kollektíva, ez a tény hozzájárul a mindennapi feladatok ellátásához, a Pedagógiai Program magas szintű és sikeres megvalósításához.

Az óvodavezetés: Az óvodavezetés teendőit 1 fő függetlenített igazgató látja el, munkáját 1 fő általános igazgató - helyettes segíti, aki egyben csoportban dolgozó óvodapedagógus is.

Az óvodapedagógusok: A csoportokban az óvodai nevelést 2-2 fő óvodapedagógus biztosítja egész nap időtartamában, többségük igen régóta dolgozik az óvodában, jól ismerik egymást és helyi szokásainkat. A törvény által deklarált átfedési idő (2 óra) biztosított.

Az óvónők heti váltásban dolgoznak.

Az óvónői párok kialakításánál a két óvónő együttnevelő képességét, az innovatív ismeretek meglétét, a teherbíró képességet, az egyenlő mértékű feladatelosztást tartjuk fontosnak. Munkájukat 1 fő szakirányú végzettségű pedagógiai asszisztens segíti.

A csoportban és a konyhában dolgozó dajkák mindegyike (5 fő) dajkaképzőt végzett.

A pedagógiai munkát közvetlenül segítő - **csoportokban foglalkoztatott- dajkák száma 4 fő**, akik munkájukkal hozzájárulnak a nevelés eredményességéhez. Gondozási teendőik mellett ellátják a csoportok és az egész óvoda épület takarítási munkálatait is.

Az óvoda konyhája, melegítő konyhaként működik. Itt **1 fő konyhás - dajka** készíti elő a tízórait, ebédet, uzsonnát a gyermekcsoportok számára. Rendben tartja a konyhát, a dajka hiányzása esetén helyettesít, takarít.

Az igazgató munkáját **1 fő óvodatitkár** segíti. Munkakörében ellátja a gazdasági és ügyviteli teendőket.

A meghibásodott eszközök, felszerelések javítását, az udvar gondozását **1 fő karbantartó** látja el.

Minden dolgozó teljes munkaidőben látja el munkaköri feladatait.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja. **A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.**

Az óvodai nevelés kulcsszereplője **az óvodapedagógus**, akinek személyisége meghatározó a gyermekek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, minta, a gyermekek számára, mivel az óvodás gyermek érzelmi vezéreltségénél fogva utánozza az általa szeretett személyt. Biztonságot, bizalmat, harmóniát sugárzó egyénisége hat a gyermekek személyiségfejlődésére.

Az óvónő - gyermek kapcsolat aktív és kölcsönös, mely igényli az óvónő részéről a rugalmasságot, az empátias érzékenységet, a beleélő-érző képességet, a nyitottságot, az előítélet mentességet, toleranciát, és a problémaérzékenységet.

A nevelés hatékonysága érdekében alapvetően fontos szakmai elkötelezettsége, felkészültsége, szaktudása, szakmai intelligenciája, melyhez szüksége van ismereteinek és módszertani eszköztárának bővítésére.

A tudásához párosuló befogadó-, környezeti-, attitűdje, értékrendje, társas hatékonysága, nevelési stílusa, kommunikációs kultúrája részt vesznek a nevelési folyamatban.

Az óvodai nevelés feladatai nem valósíthatók meg azonban a nevelő munkát közvetlenül segítő alkalmazottak nélkül. Nem csak az óvónő-gyermek, hanem a dajka-gyermek kapcsolat is rendkívül fontos a gyermek személyiségfejlődése során.

Az óvodapedagógus és az óvoda működését segítő alkalmazottak összehangolt munkája segíti az óvodai nevelés eredményességét.

A dajka szerepe az elmúlt években megváltozott, hiszen a pedagógiai munka közvetlen segítőinek tekintjük őket. Az óvónő-dajka **együttműködése** elengedhetetlen, mivel a nap nagy részét együtt töltik a gyermekcsoportban. Gyermekeket nevelő, rájuk hatást gyakorló felnőttként elengedhetetlenül fontos bánásmódja, kommunikációja, öltözködése.

A nevelő hatás sokszorosítása érdekében az óvónők nevelési céljait, elképzeléseit, módszereit illetően szükséges nekik megadni a kellő tájékoztatást. Fontos, hogy vegyenek részt az óvoda csoportjainak életében, rendezvényein.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

A nemzetiséghez tartozó, valamint a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek nevelése során az óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

IV. 1. 2. A NEVELŐTESTÜLET KÉPZETTSÉGI MUTATÓI

Az óvónők rendelkeznek a program megvalósításához szükséges végzettségekkel, a 9 óvodapedagógusból:

ÓVODAPEDAGÓGUSOK VÉGZETTSÉG SZERINT	FŐ
Főiskolai végzettségű főállású óvodapedagógus	9 fő
- <i>ebből főiskolai végzettségű főállású gyakornok óvodapedagógus</i>	0 fő
Szakirányú középfokú végzettségű főállású óvodapedagógus	0 fő
Főiskolai végzettségű, szakvizsgát tett (közoktatás vezetői) függetlenített vezető óvodapedagógus	1 fő
Óvodapedagógusok száma összesen:	9 fő
- Ebből:	
szakvizsgát tett egyben szakképzettséget szerzett óvodapedagógus	3 fő
- <i>Közoktatás vezetői szakképzettség</i>	2 fő
- <i>Gyermektánc-oktatói szakképzettség</i>	1 fő
Szakvizsgát tett óvodapedagógus	1 fő
- <i>Egyéni bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztőpedagógusa</i>	1 fő
- <i>Kommunikáció és beszédfejlesztő pedagógus</i>	1 fő
Szakképzettséget szerzett óvodapedagógus	1 fő
- <i>kommunikációs szakember</i>	1 fő
- <i>Tanítói szakképzettség</i>	0 fő

IV. 1. 3. TERVEZETT TOVÁBBKÉPZÉSI IRÁNYULTSÁG

Óvodánkban a Púétv. 70. § alapján a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló óvodapedagógus munkakörben foglalkoztatott pedagógusoknak a végrehajtási jogszabályban meghatározottak szerint pedagógus továbbképzésben szükséges részt venniük.

2025. 09. 02. –től a **419/2024. (XII.23.) Kormányrendelet alapján a pedagógus a pedagógus-munkakör betöltésére jogosító oklevél megszerzését követő ötödik év szeptember hónap első munkanapjától – a Gyakornokra vonatkozó (3) bekezdésben foglalt kivétellel – öt éves ciklusokban vesz részt a pedagógus-továbbképzésben.**

A pedagógus - továbbképzés öt éves ciklusonként összesen legalább százhusz kredit értékű, ami:

- az igazgató által kijelölt tartalmi megújító képzésen
- és választható képzésen való részvétellel, valamint az előírt tanulmányi követelmények teljesítésével valósul meg.

Részvétel alóli mentesülés feltételei:

- aki az ötvenötödik életévét a tanév, nevelési év kezdetének napja előtt betöltötte.
- aki pedagógus-szakvizsgát tett, a vizsgák letételét követő továbbképzési ciklusban.

A képzés – teljesítési vizsgakötelezettségről szóló 40/2024 (IX. 02.) BM rendelet, az óvodapedagógus számára a nevelő-oktató munka során alkalmazott **tartalomszabályozókkal (OAP) összefüggő ismereteinek 10 órás távoktatásos képzési forma keretében történő megújítását írhatja elő.** A tananyag feldolgozására irányuló számonkérést teljesíti, melyről a megfelelt minősítés esetén kapott Tanúsítványt, annak megküldését követő 3 napon belül munkáltatójának bemutat.

A továbbképzések tekintetében figyelemmel kísérjük a pályázati lehetőségeket, valamint az ingyenesen szervezett képzéseken, bemutatókon, illetve helyszínbiztosítással a képzésen való térítésmentes részvétel lehetőségét.

Mindig olyan továbbképzési témakörökből válogatunk, melyeket gyakorlati munkánkba is beépíthetünk, elősegítve ezzel Pedagógiai Programunk eredményes megvalósítását.

Az új elméleti és gyakorlati ismeretek megszerzése és elsajátítása érdekében törekszünk a legújabb szakirodalmi anyagok beszerzésére - akár pályázat útján is -, és az **önképzésre**.

IKT kompetenciáink fejlesztése folyamatos, leginkább az önképzés és az egymástól való tanulás lehetőségével élünk.

A továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák óvodán belül történő átadásának módszerei:

- szakmai beszámolók,
- bemutató foglalkozások (élőben, IKT eszközök alkalmazásával),
- hospitálások,
- előadások tartása /IKT eszközök alkalmazásával/
 - Folyamatosan bővülő szakmai/gyakorlati és szakirodalmi ismeretek átadása;
- Online csatornák: nevelőtestületi – dolgozói facebook csoport;

AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK 2012- 2014 KÖZÖTTI IDŐSZAKBAN A TÁMOP -3.1.11-12_2-2012 003_ÓVODAFEJLESZTÉS PÁLYÁZAT KERETÉBEN SZÁMOS AKKREDITÁLT TOVÁBBKÉPZÉSEKEN VETTEK RÉSZT AZ ALÁBBI TÉMÁKBAN A képzések lehetőséget adtak arra, hogy a képzésre kötelezett óvodapedagógusok teljesíthessék a 7 évenkénti 120 órás képzési kötelezettségüket a pedagógus –továbbképzésről és szakvizsgáról szóló 277/1997 (XII. 22.) Kormányrendelet előírásai szerint.
A fenntartó és az óvodapedagógus felkészítése Intézményvezetők elméleti és gyakorlati képzése tanügy igazgatási és gazdálkodási területen az aktuális jogforrások és informatikai eszközök felhasználásával (30 óra)
Pedagógiai módszerek, fejlesztő pedagógia, integráció: Alapozó informatikai képzés (30 óra) <i>A továbbképzés a dajkák számára is elérhető volt</i>
Környezettudatosságra nevelés: Környezettudatos magatartásra és egészséges életmódra nevelés (30 óra) „Mindenből lehet valami!” (30 óra)
Óvodai nevelés: Mozgásfejlesztés az óvodában (30 óra) Fejlődés lélektani sajátosságok az óvodában (30 óra)
Alternatív pedagógiák: Drámajáték-vezetés projektszemlélettel az óvodai egészség nevelésben (60 óra)
Alternatív pedagógiák: Mit? Miért? Hogyan? Kisgyermek testi nevelése (30óra)
Alternatív pedagógiák: Stressz kezelés és Burnout prevenció (30 óra)
Alternatív pedagógiák: Új tanulásszervezési eljárások (30 óra)
Gyermek és ifjúságvédelem: A pedagógiai gyakorlatban előforduló agresszió és konfliktus kezelése (30 óra)

AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK INTÉZMÉNYI KÖLTSÉGVETÉSBŐL, ÖNKÖLTSÉGBŐL, TÉRÍTÉSMENTESEN AZ ALÁBBI TANFOLYAMOKON, TOVÁBBKÉPZÉSEKEN VETTEK RÉSZT:
A DIFER használata és az erre alapozott fejlesztés 4 - 8 éves korban
Alapkurzus óvónőknek fogyatékos gyermekek normál csoportos integrációja
A lelki egészség fejlesztése önismereti technikák segítségével
Adaptív tudásszervezés - kooperatív tanulás
A gyermeki agresszió erőszakmentes kezelése a pedagógus mindennapi gyakorlatában
A konfliktuskezelési készség és szociális kompetenciák fejlesztése
A népmese, a népi játék és a tárgyalgatás ötvöztetésének módszertani lehetőségei az óvodában
A pedagógiai gyakorlatban előforduló agresszió és konfliktus kezelése
A pedagógus-minősítésre való felkészülés
A pedagógusok felkészítése a tanfelügyeleti ellenőrzésre és a pedagógusok minősítő eljárásban való részvételre
A szakember individuál - pszichológiai szemléletben pedagógussá vált
A tehetséges gyerekek azonosítása és gondozása a nevelés-oktatás folyamatában
Az óvodáskorú gyermekek mozgásfejlesztése magyar népi játékokkal
Családpedagógia
Családi életre és kapcsolati kultúrára nevelés
DiaPed - Diabétesz oktatási program pedagógusoknak- "Belevalók" c. gyakorlati képzés
DiabMentor - szakmai továbbképzés a cukorbeteg gyerekek támogatásáért"
Dramajáték-vezetés projektszemlélettel az óvodai egészségnevelésben
Egészséges életmód óvodás korban
Életvezetési ismeretek és készségek
Első lépések a digitális világba IKER 1. és 2. szint
Enünk alapjai
Felkészítő képzés Zöld Óvoda/Ókoiskola koordinátorok részére
Hatékony konfliktuskezelési ismeretek és gyakorlatok a vezetők-beosztottak, és a pedagógusok- tanulók (szülők, kollégák) közti összeütközések kezelésére
Hétköznapok kihívásai a paragrafusok útvesztőjében
Hulladékgazdálkodásról óvodapedagógusoknak
Hungarikumok, helyi értékek szerepe a környezeti nevelésben
Intézményvezetők felkészítése az intézményi önértékeléshez, a tanfelügyeleti ellenőrzéshez és a pedagógus minősítéshez
Játék műhely - Játék ötletek a gyermeki fantázia kibontakozásának segítésére
Játékra fel !
Kompetencia alapú oktatási programcsomagok alkalmazása
Komplex esztétikai nevelés
Konfliktusos nevelési helyzetek és megoldásuk
Korszerű pedagógiai módszerek gyakorlati alkalmazása
Környezetkultúra az óvodában
Minden csepp víz számít
Minőségbiztosítás és programfejlesztés az óvodában
Minőségirányítási program óvodában és iskolában /MIP/
Mire kíváncsi a láda? (R598 009)
Mozdulat, zene, kép és szó. Kommunikációs jelrendszerek az óvodai nevelésben
Mozgásvizsgálatok és mozgásterápiák gyermekkorban
Mozgásvizsgálatok és mozgásterápiák gyermekkorban
Műveljük kertjeinket
Népi gyermekjáték és néptánc óvónők számára
Népi játék, néptánc módszertan az óvodában és az általános iskolában
Óvodai dokumentumok és programok átdolgozása az új köznevelési törvény előírásai szerint
Önállóan használok az informatikai eszközköztet IKER2 szintű
Pompás napok: A népmese, a népi játék és a tárgyalgatás ötvöztetésének módszertani lehetőségei az óvodában
SNI gyermekek komplex korai gyógypedagógiai fejlesztő programja
Stressz kezelés – kiégés – motivációs tréning
Szövegszerkesztői modul
Tanulási zavar, veszélyeztetettség, s a vele összefüggő magatartászavarok korai felismerése, komplex és kiscsoportos terápiája
Tehetségesek motiválása
Tehetség-igéret felismerése az iskoláskor előtt(R566 001)
Tevékenység és személyiségfejlődés
Tehetséggondozás – Tehetségnevelés a gyakorlatban
Uniók ismeretek és pályázati technikák
Ünnepek a néphagyományban, ünnepek az óvodában és az általános iskolában
Zöld óvoda bázisintézmény környezeti programja
Zöld óvodában, úton a „zöld óvoda” felé
Zöld-dülő
100 % Zöld Ovi

IV. 2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Az óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Folyamatosan törekszünk az optimális tárgyi feltételek megteremtésére, a gyermekek biztonságának, egészségének megőrzésére, fejlesztésére, játékigényük kielégítésére.

Óvodánk épülete, udvara, berendezései szavatolják a gyermekek biztonságát, kényelmét, fejlődését, egészségük megőrzését.

A gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

Lehetővé teszi mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, lehetőleg természetes anyagokkal veszi körül.

A gyermekek által használt játékokat, eszközöket – változó testméretük figyelembevételével – hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyezzük el.

Egyidejűleg biztosítunk megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, és lehetőséget teremtünk a szülők fogadására.

IV. 2. 1. AZ ÓVODA ÉPÜLETE, ESZKÖZ ÉS FELSZERELÉS ELLÁTOTTSÁG:

Az óvoda épületének korszerűsítése, felújítása tekintetében meghatározó a fenntartó felé minden év novemberében leadott felújítási kérelem, melynek figyelembe vételével ütemezik a következő évre/évekre vonatkozó munkálatokat.

Az Óvárosi Óvoda épületét 1989-ben felújították (tetőcsere, falszigetelés).

A többszöri átalakítás után alakult ki jelenlegi ideális óvodaképe.

Belső átalakítás nem történt, ebből adódik, kevés a kiszolgáló helyiség.

Ennek a problémának a megoldására közel 10 éve terv készült, melynek kivitelezése a fenntartó anyagi lehetőségétől függ.

A külsőségeiben régi, de belső megjelenésében szép óvoda, jó tárgyi felszereltséggel rendelkezik.

A fenntartó lehetőségei szerint figyelembe veszi a szükséges igényeinket, melyben a gyermekek és szülők, - mint közvetlen partnereink - igényei, elvárásai is megfogalmazódnak.

Ennek eredményeként az épületben **2001-ben** a gyermek-mosdók, **2008-ban** a felnőtt mosdó felújítására került sor. 2006-ban 2 db műanyag, hőszigetelt bejárati ajtó, a nevelői szobában beépített szekrény (8 főre) került beépítésre.

2009-ben az épület belső udvarára néző nyílászárók, valamint a gyermekek öltözőpadjai, új öltözőpolcokkal bővülve újultak meg.

A felújított mosdók, új öltözőpadok-polcok ellenére is, a **közös öltözőként is használt folyosó, valamint a két csoportra jutó egy mosdó helyiség megnehezíti a minden napi nevelőmunkát.** Fokozott alkalmazkodást, toleranciát igényel a gyermekektől, felnőttektől egyaránt.

2010.-ben az Óvárosi Óvoda infrastrukturális fejlesztésére, - a fenntartó által benyújtott pályázaton -, több mint 20 millió forintot fordított az óvoda korszerűsítésére.

Így lehetővé vált a külső nyílászárók cseréje: 19 ablak (műemlékvédelem alatt álló épület!), fűtés- korszerűsítés (*gázkazánok, radiátorok cseréje*), konyha, csoportszobák, irodák és a folyosó burkolatainak cseréje, villanytűzhely, lengőajtó csere, északi fal szigetelése.

2018.-ban pedig a világítás korszerűsítése valósult meg. Az elvégzett felújítás részben elősegítette az épület kardinális problémáinak megszüntetését.

Az épületben csoportszobák száma: 5. Méretük átlagos, a csoportban folyó munkatevékenységhez biztonságos környezetet biztosít. **2006-ban** a csoport megszüntetéséből fakadóan felszabadult üres termünket–pályázati forrásból- biztonságos tornaszobává alakítottuk át és szereltük fel (*bordásfalak, zsámolyok, vastag tornaszőnyegek, stb*). Lehetőséget biztosítottunk ez által, a **biztonságos körülményeket adó** testnevelés foglalkozásoknak, az alapellátáson túli népi táncnak.

Itt nyílik lehetőség a logopédiai foglalkozások, az SNI-s gyermekek szakemberek bevonásával történő egyéni fejlesztésre, a hitoktatás, a védőnői, fogorvosi vizsgálatok, a kulturális előadások megtartására és a szülők fogadására is. *(Ez utóbbi lehetőségét a vezetői vagy az óvodatitkári iroda is biztosítja.)*

A **2013/2014.** nevelési évben a **TÁMOP-3.1. 11-12/2 -2012-0036 Óvodafejlesztési pályázat** megvalósítása során valósulhatott meg az udvari játékeszközök, bútorok, galériák és egyéb berendezési tárgyak, informatikai eszközök, fejlesztő játékok, eszközök beszerzése.

A kiegészítő eszközök, dekoráció tekintetében is természetes alapanyagokat részesítjük előnyben, melyek a kreatív óvodapedagógusok keze nyomán szelídítik meg, és teszik otthonossá csoportjainkat, a közös folyosókat. Úgy gondoljuk, hogy folyamatos fejlesztéssel a külső és belső környezet harmóniáját sikerült elérnünk.

Nevelőmunkánk és minőségfejlesztő tevékenységünk során is törekedtünk arra, hogy **óvoda udvarunkon** a mozgásfejlesztés és a környezeti tapasztalatszerzés sokoldalúságát biztosítsuk.

Óvodánkban a forgalomtól elzárt játszóudvara van, amely **2024. májustól** teljes körűen felújított, korszerű, az előírt EU –s szabványoknak megfelelő, udvari játékokkal, fedett udvarrészsel rendelkezik.

Jelenleg 1414 m² áll rendelkezésre gyermekeinknek számára a testmozgásra, levegőztetésre, a szabad játékokra és a madárvilág foglalkozások megtartására, A felújítás során - a fenntartó engedélye alapján- udvarunk területe 182 m² –rel növekedett az óvoda és a Városi Könyvtár közti területen kialakított játszóudvar létesítésével. **Az új kis udvarrészben**

4 db játékeszköz: 1 kishajó, 1 rugós játék, 1 fészek hinta és 1 homokozó **Az óvoda nagy játszóudvarára** 2db 2-es lengő hinta, 2 db kombinált mászóka csúszda, 4 db rugós játék, 2 db homokozó, 1 db egyensúlyozó híd, 1 db mászóka, 1 db trambulín, 1 db mókuserék, 2 db babaház került beépítésre.

Minden játék alá biztonságos ütéscsillapító gumiburkolat, a sportkertben és a zöld területek alá öntözőrendszer került kialakításra valamint a csapadék elvezetése is megoldottá vált.

A régi, balesetveszélyes **fedett terasz** helyére modern, a kánikula idején az erős napsugárzástól védő közösségi tér került kialakításra, mely kiváló színtere a vizuális tevékenységeknek, építő-, szerep- és társas játékoknak, zenés, mesés interaktív előadásoknak.

Az árnyat adó fák, a virágos kertek esztétikus környezetet biztosítanak gyermekeink számára.

Az Óvodában a gyermekek számára tudatosan biztosítjuk a természetközelségét. A gyermekek személyiségfejlődésére nagyon nagy hatással van a természetes környezet, mely a felfedezés örömeit biztosítja a világ megismerésében.

Környezetünket folyamatosan szeretnénk tovább javítani, célszerűségét formálni. Törekszünk arra, hogy külső és belső környezetünk kifejezze óvodánk helyi jellegzetességét, óvodánk arculatát, óvodaképünk humánus karakterét, továbbá megfelelő munkakörnyezetet biztosítson az óvoda dolgozóinak is.

Nevelő munkánk eredményességét, sikerét azzal is próbáljuk növelni, hogy az intézményi felújítások, karbantartások során, valamint udvari, tornatermi játék eszközeink beszerzésekor **szem előtt tartjuk a baleset-megelőzést, a veszélyforrások megszüntetését, elkerülését, valamint az EU-s előírásokat.**

Mindezeken a minőségfejlesztő munkánk során figyelemmel kísért partneri igények-elégedettség mérés eredményei is megerősítenek bennünket, mi pedig törekszünk az igények kielégítésére, és az elégedettség elérésére, megtartására.

A nevelési területek és tevékenységformák alapvető eszközeivel rendelkezünk, de elhasználódásuk esetén folyamatos pótlásuk szükségsszerű. Fontos szempontnak tartjuk az eszközhasználatnál, a gyermekek hozzáférhetőségét a biztonságos elhelyezés figyelembevételével, az eszközpótlásnál pedig a természetes anyagból készült eszközök előtérbe helyezését.

Óvodánk többszörös finanszírozású. **A finanszírozást igyekszünk lehetőségeinkhez mérten pályázatokkal és alapítványunk támogatása által növelni:**

- Önerőből biztosított forrásnak tekintjük az óvónő eszközkészítő és javító tevékenységét is.
- A szülők is hozzájárulnak eszközeink beszerzéséhez, társadalmi munkával, behozott használható eszközökkel, anyagokkal, valamint adójuk 1%-nak felajánlásával alapítványunk javára.

IV. 3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Óvodai nevelésünket - az óvodapedagógusok feltétlen jelenlétében és aktív közreműködésével -, jóváhagyott pedagógiai program alapján valósítjuk meg, melyet a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezünk meg.

IV. 3. 1. ÓVODÁNK SZERKEZETE, MŰKÖDÉSI RENDJE

Óvodánk egy épületből álló 88 férőhelyes intézmény. Tagóvodával 2020. 09. 01.-től már nem rendelkezik.

Óvodánk szervezetileg, valamint munkáltatói, bérgazdálkodói és gazdálkodása tekintetében is önálló intézmény.

Szerkezetét az alábbi táblázat mutatja:

Óvoda	Csoportok száma	Férőhelyek száma	Óvoda pedagógusok száma	A nevelőmunkát közvetlen segítők			Karbantartó
				Dajka	Pedagógiai asszisztens	Óvodatitkár	
Óvárosi Óvoda	4	88	9	5	1	1	1

Óvodánk épületeiben működő csoport és a dolgozói létszámok szerkezeti megoszlása:

Az óvoda közvetlen alkalmazottainak száma: 16 fő. Karbantartó: 1 fő.

Az óvoda alkalmazotti összlétszáma: 17 fő.

Az óvoda élén 1 függetlenített igazgató áll, közvetlenül egy általános helyettes segíti munkáját.

Óvodánk óvodapedagógusai között több szakirányú végzettséggel rendelkező óvónő van.

Óvodánk az Alapító Okiratában meghatározott sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését vállalja fel.

Csoportjaink száma: 4.

IV. 3. 1. 1. CSOPORTSZERVEZÉS

Az intézményben három homogén és egy heterogén csoport biztosítjuk az óvodai nevelést. A szülők körében mindkét csoportforma egyaránt keresett.

Programunk lehetőséget ad arra, hogy a csoport összetételétől, szervezeti kereteitől (*homogén, heterogén életkor*), létszámától (*optimális létszámhoz közelítve*) függetlenül a helyi adottságokhoz alkalmazkodva valósítsuk meg.

Így a csoportok szervezésénél lehetőségét biztosítunk a szülői igények kielégítésére:

- csoport (*homogén illetve vegyes életkorú*), óvónő választása;
- testvérek, bölcsis társak, ismerősök egy csoportba való elhelyezése (életkor!);

A minőség kialakítása érdekében törekszünk a köznevelési törvény által meghatározott maximált 25 fő/csoport létszám be – és megtartására.

Pedagógiai Programunk megvalósítását, annak **hatékonyságát azonban nem a csoport szervezeti kerete határozza meg, hanem az óvodapedagógus egyénisége. Ezen belül felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, empátiája, helyzetfelismerése, spontaneitása.**

IV. 3. 1. 2. NAPIREND, HETI REND

Az óvodai nevelésünk a gyermekek életének céltudatos megszervezését igényli.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez.

Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe.

A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Napi és heti rendünkben elsősorban a játék –mint a 3 – 6 éves gyermek fő tevékenysége - ad lehetőséget a gyermeki tevékenykedtetésre, a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamat megvalósítására, a naponta komplex módon szervezett, játékba integrált műveltség tartalmakat közvetítő tevékenységek által.

A napirend igazodik a gyermekek egyéni szükségleteihez, a különböző tevékenységekhez, biztosítja a gyermekek változatos tevékenységét. Figyelembe veszi a helyi szokásokat és igényeket, lehetőségeket.

Elősegíti a gyermek önkifejezését, nyugodt saját ütemben való fejlődését, a helyes életritmus kialakítását.

A napirend a folyamatos életszervezést tükrözi, melyet stabilitás és rugalmasság jellemez, kiküszöböli a várakozást. Ez utóbbit befolyásolja *a 4 csoportra jutó 2 mosdó, ami alkalmazkodást, türelmet igényel a gyermekektől*, jó szervezőkészséget, rugalmasságot az óvodapedagógusoktól.

A napirend évszakhoz, időjáráshoz is igazodik, rugalmasan alakítható, rendszeressége és az ismétlődések teremtik meg a gyermek számára az érzelmi biztonságot.

A szeptember 1-től május 31-ig terjedő időszak napirendjét a gyermek biológiai (életkor, alvás-, mozgásigény-, étkezés rendszeres időpontja), társas szükségleteit szem előtt tartva alakítjuk ki.

A nyári időszak június 1-től augusztus 31-ig tartó időszakára is tartalmaz, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, gondosan megtervezett pedagógiai munka jellemző.

Óvodapedagógusaink az év közben már kialakított szabályok, szokások megtartásával a nyári élet megtervezésénél lehetőséget adnak a gyermekeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadabban élvezzék és kötetlenebb formában biztosítanak változatos tevékenységet, lehetőséget a fejlődésre.

A hetirend általában napokhoz kötött tevékenységeket jelent, de nem nélkülözheti a rugalmasságot. Egy-egy környezeti téma köré csoportosítva, azt körbejárva komplex módon dolgozzuk fel az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket a különböző műveltség tartalmakat közvetítő tevékenység területeken keresztül. Kivételt képez a testnevelés. A heti rendben a rendszeres mozgásfejlesztést-életkortól függetlenül- naponta biztosítani kell.

Ennek megfelelően a nagy testnevelést heti 1 alkalommal minden korosztály számára kötelező tevékenységként szervezzük a tornaszobában vagy az udvaron.

A napi- és heti rend kialakítása és a többi csoporttal való összehangteremtés a csoportpáros feladata.

IV. 3. 1. 3. A TEVÉKENYSÉGI FORMÁK IDŐ – ÉS SZERVEZÉSI JELLEMZŐI

A gyermeki jogokat (*vallási, nemzeti, etnikai, hazájukat elhagyni kényszerülő*) az óvodai életrend megszervezésénél maximálisan biztosítjuk. A napi élet szervezésénél figyelembe vesszük a gyermek szükségleteit, aktuális állapotát, érdeklődését, terhelhetőségét. Mindezek kielégítésére indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk. A tevékenységek rendszerességével és ismétlődésével érzelmi biztonságot nyújtunk a gyermekeknek.

Az óvodáskorú gyermek **fő tevékenysége a játék**, így a napirendben a legtöbb időt erre a tevékenységre fordítjuk.

A különböző fejlesztési feladatok a játékban valósíthatók meg, melyekhez elegendő időt, megfelelő helyet és eszközt biztosítunk, valamint olyan légkört teremtünk, ahol a gyermekek felszabadultan tevékenykedhetnek és választhatnak a rendelkezésükre álló lehetőségek közül. Az óvodai élet megszervezése során törekszünk a személyes interakciókra, az élőlávás mese és közösségi játékélmény biztosításával.

Tevékenységeinket a gyermekek életkorának, érdeklődésének, az adott csoport viselkedéskultúrájának megfelelő szervezeti formákban valósítjuk meg.

A gondozásnak kiemelt szerepe van az óvodai élet szervezésében, melynek során az óvodapedagógus folyamatosan nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel. A gondozási folyamatban együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatárssal segíti a gyermekek önállóságának fejlődését.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik (*Az épület adottságaiból fakadóan jelenleg nem kivitelezhető!*), külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekintenünk.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszert alkalmazható.

IV. 3. 2. AZ ÓVODA DOKUMENTÁCIÓS RENDSZERE

Az óvodai nevelés szervezeti működését, a pedagógiai munka tervezését, a gyermekek megismerését, fejlesztését, fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok segítik.

Az ellenőrzés alapja, hogy az intézmény rendelkezzen a törvény által előírt, megfelelő, egymással koherens dokumentációs rendszerrel. *Ez két részre bontható, egyrészt az intézmény általános működésével kapcsolatos dokumentációs rendszerére, másrészt a pedagógiai munkát közvetlenül befolyásoló dokumentumokra.*

IV. 3. 2. 1. AZ ÁLTALÁNOS MŰKÖDÉSEL ÖSSZEFÜGGŐ DOKUMENTUMOK

- **Az intézmény Alapító Okirata**
- **Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ), Házi rend**
- **Egyéb szabályzatok**
- **Munkarend, munkaidő beosztás, munkaköri leírás**

Alapító Okirat: Az alapító okirat kötött jogi fogalom, célja, hogy egységes szerkezetben, jogi nyelven, de közérthetően közölje létrehozója különböző adatait és célkitűzéseit. Az alapító okirat egy írásbeli, egyoldalú nyilatkozat, amelyben az alapító létrehozta az alapítás tárgyát. **Esetünkben köznevelési feladatok ellátására létesített intézmény.**

SZMSZ: Az óvoda zavartalan működését **az SZMSZ-ben**, valamint az óvodai belső szabályzóknak, munkarendben, házirendben megfogalmazottak betartása biztosítja. **Egyéb szabályzatok** (*Adatkezelési Szabályzat, Közérdekű adatok megismerésére irányuló kérelmek intézésének szabályzata, stb*) az SZMSZ mellékletei.

A házirend: Az életrenddel kapcsolatosan tartalmazza a szülők jogait és kötelességeit (beiratkozáskor minden szülő megkapja).

Az SZMSZ-t és a Pedagógiai Programot a nevelőtestület bevonásával az igazgató készíti el, és a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé. Jóváhagyás előtt a nevelőtestület, döntési, véleményező és javaslattevő hatáskörében elfogadási, a Szülői Szervezet véleményezési jogot gyakorol. A Házi rendet az igazgató készíti el és az igazgató jóváhagyásával válik érvényessé. Jóváhagyás előtt a nevelőtestület, döntési, véleményező és javaslattevő hatáskörében elfogadási, a Szülői Szervezet véleményezési jogot gyakorol. A Házi rend azon rendelkezéseinek, amelyekből a fenntartóra többlet kötelezettség hárul, **a fenntartó, működtető egyetértése szükséges.**

Az SZMSZ, a Pedagógiai Program és a Házi rend az óvoda honlapján valamint az óvoda bejáratánál - jól látható helyre - kifüggesztve, valamennyi partner számára nyilvános és elérhető.

Munkarend: a gyermekek ellátását- egész nap folyamán- lépcsőzetes munkakezdés és befejezés gyakorlatával, megfelelő létszámú dolgozó végzi személyre szabott **munkaköri** leírásuk alapján.

IV. 3. 2. 2. A PEDAGÓGIAI MUNKÁT KÖZVETLENÜL BEFOLYÁSOLÓ DOKUMENTUMOK

A dokumentumok egymáshoz való kapcsolatára a felülről lefelé történő lebontás és koherencia a jellemző.

Dokumentum megnevezése	Tervezés időtartama	Időbeni hatálya	Felelőse
Pedagógiai Program	Középtávú	4 év	igazgató
Éves munkaterv	Rövid távú	1 év	igazgató
Csoportnapló	Rövid távú	1 év	Csoportvezető óvónők
Egyéni fejlődési napló	Vegyes	1-4 év	Csoportvezető óvónők
Fejlettségi jellemzők óvodáskor végén	Vegyes	3. vagy 4 év. végén (iskolába lépők)	Csoportvezető óvónők

A Pedagógiai Program az intézmény pedagógiai tevékenységének alapelveit meghatározó dokumentum. Tartalmazza az intézményben folyó nevelés és oktatás céljait, feladatait, gyermek- és óvodaképet, az óvodai élet megszervezésének elveit, tevékenységformáit, **a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járók részére szervezett célzott iskola – előkészítő pedagógiai tevékenységeket**, az óvodapedagógusok feladatait, a fejlődés várható jellemzőit óvodáskor végére. Továbbá a tehetség, a képesség kibontakoztatását, a szociális hátrányok, a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek enyhítését segítő tevékenységeket; a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet, továbbá a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programot valamint .

Az óvoda vezetője a Pedagógiai Program alapján készíti el **éves munkatervét**, melyben megtervezi óvoda adott nevelési évre vonatkozó szervezeti, működési és pedagógiai feladatait.

IV. 3. 2. 3. A GYERMEKCSOPORT NEVELÉSI –FEJLESZTÉSI PROGRAMJÁNAK DOKUMENTUMAI

A jogszabályi változások és elvárások okán –2024. szeptember 1.- től intézményünk OVIKRETA tanulmányi rendszert alkalmazza. A pedagógusok – szükséges jogosultság birtokában - a „Gyermek” és „Csoport” menüpontok alatt érhetik el az intézmény által is alkalmazott tanügy - igazgatási dokumentumokat.

Céljaink:

- Az éves munkaterv, stratégiai dokumentumokkal, a munkaközösségek terveivel, és a csoportok éves nevelő tanulást segítő tervezésével összhangban van.
- Az éves tervek és beszámolók egymásra épülnek.
- A nevelési év végi beszámoló megállapításai alapján történik a következő nevelési év tervezése.
- A beszámolók szempontjai illeszkednek az intézményi önértékelési rendszerhez.
- A pedagógiai munka megfelel az éves tervezésben foglaltaknak, az esetleges eltérések indokoltak.

Jellemző:

- koherens dokumentáció
- egységes szerkezet, tartalom
- használhatóság.

Tartalmi vonatkozás:

- A gyermek fejlődésének nyomon követése, mérési – ellenőrzés – értékelési rendszer, (önállóan kidolgozott tartalom és időintervallum alapján)
- Csoportnapló
- Felvételi - és mulasztási napló
- Adatlapok

IV. 3. 2. 3. 1. A CSOPORTNAPLÓ TARTALMA (ÓVODAPEDAGÓGUSOK VEZETIK):

Egységes vezetése az OVIKRETA tanulmányi rendszer felületen.

időkerete: naponta

- A csoport működésével kapcsolatos adatok,
 - Óvoda neve és címe, OM azonosítója, rendeleti hivatkozások.
 - Korcsoport feltüntetése, neve, pedagógusai neve.
 - Megnyitás/lezárás helye, ideje, óvodaigazgató aláírása, körbélyegző lenyomat.
 - A pedagógiai program neve.
 - Az óvodapedagógusokra és NOKS dolgozókra vonatkozó adatok.
 - Megbeszélés NOKS dolgozókkal.
- gyermekek neve, jelle, a gyermekek életkor szerinti névsora, születésnapja,
- statisztikai adatok a nevelési évre vonatkozóan: a fiúk, lányok számának összesített adatait, ezen belül a bölcsődéből érkezettek, 3 év alatti, a 3, 4, 5, 6 és 7 éves gyermekek száma,
- a gyermek jóléti adatokat (SNI, BTM, HH, HHH, kedvezményes étkezés, szociális támogatások)
- A nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- Szakértői véleményeket,
- Lakóhely szerinti adatok,
- Napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát, és a tevékenységeket;
- A hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó heti rendet napi bontásban;
- ünnepek, megemlékezések;
- fejlesztő pedagógiai, logopédiai és mozgásterápiás foglalkozásokon résztvevők,
- Befogadási/visszaszoktatási terv - értékelés,
- csoportprofil, a csoport szokás-és szabályrendszere
- Nevelési terv: az óvodai nevelés feladatainak tervezése, értékelése (féléves - éves),
 - Programterv-eseményterv, szervezési feladatok negyedév/évszak:
 - Nevelési éven belüli időszakonként: nevelési, szervezési feladatokat,
 - Tervezett programok azok időpontjai,
 - **A tevékenységben megvalósuló tanulás: Tevékenységi terv - a gyermek fejlődését elősegítő műveltségterületek a következő bontásban:** verselés-mesélés; ének, zene, énekes játék, gyermektánc; rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése - matematikai tartalommal (*differenciált képességfejlesztés tervezésével*).
 - Nyári napirend és tevékenységek tervezése,
 - Kapcsolattartás a szülőkkel: szülői értekezletek, fogadóórák rendje, emlékeztetői;
 - Szülői közösség tagjai, elérhetőségük; Szülői értekezletek rendje

- Hivatalos látogatások, a vezetői ellenőrző látogatás, a látogatás célja, időpontjai, a látogató neve és beosztása.
- családlátogatások nyilvántartása (*a személyiségi jogok figyelembe vétele mellett*),
- Az értékeléseket, hivatalos látogatásokat, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását (*szakmai ellenőrzések*)
- A csoport életéről való feljegyzéseket, egészségügyi szűrések,
- A gyermekcsoport fejlődésének nyomon követése az egyéni fejlődési naplók alapján (január és június, összevetésük alapján éves értékelés)
- A csoport egyéni arculatát, életét érzékeltető havi események (*feljegyzés, gyermeki alkotás, fotó*)
- Szülői nyilatkozatok (házirend, programokon való részvétel, családlátogatás, csoportpénz, honlap, utazás)
- Balesetvédelmi szabályok az óvodások számára;

Pedagógiai tématerv tervezésének időtartama: 1 vagy 2 hét

A tervezés egységes elvek alapján működik, a tanulást komplex módon, tématervben illetve alkalmanként minden csoportra kiterjedően projekt-rendszerben tervezzük (pl: *szünet, egészségét, vízvilágnapja*).

Tartalma: tevékenység témaköre (*a tervezett téma komplex módon összekapcsolja a műveltségterületeket*), tevékenység és annak időpontja, a fejlesztés célja, feladata, tartalma, előzménye, játék/motiváció, mozgásos játék, módszerek, eszközök, szervezeti keret, munkaforma, három szinten tervezett képességfejlesztés, differenciálás (*érzelmi- szociális, értelmi, verbális, testi*)

IV. 3. 2. 3. 2. A FELVÉTELI – ÉS MÚLASZTÁSI NAPLÓ (ÓVODAPEDAGÓGUSOK VEZETIK):

Egységes vezetésére az OVIKRETA tanulmányi rendszer felületén, de a gazdasági (*belső ellenőr, MÁK*, stb) - ellenőrzés okán, papíralapon is.

Időkerete: naponta

Óvodapedagógus feladatai:

- Az intézményi dokumentumok (*SzMSz, Házirend, Vezetői program, Munkaterv, stb.*) koherenciájának szem előtt tartása.
- A dokumentumok előírásszerű kitöltése, naprakész vezetése.

IV. 3. 2. 4. A FEJLŐDÉS NYOMON KÖVETÉSE, MÉRÉSE, EREDMÉNYEK ELEMZÉSE

Az óvodai nevelés tervezése, valamint a gyermek megismerése és fejlesztése kötelező dokumentumok alapján történik. A tervezőmunka a tudatos nevelő hatások tervezését jelenti. A tervezés a tudatos munkához szükséges, de biztosítani kell a szabadságot az óvodapedagógusnak. A jó terv szabadságot, rugalmas alkalmazkodást, a gyermekekhez való igazodást biztosítja. A tervezés segíti a gyermekek fejlődési ütemének követését, jelzi a fejlődésbeli lemaradásokat, láttatja az egyénhez kötődő feladatokat, biztosítja az egyenlő hozzáférést.

Tervezésünk alapelvei: rendszeresség, folyamatosság, fokozatosság és rugalmasság.

A csoportban dolgozó óvodapedagógusok megtervezik a csoportjuk fejlettségi szintjének megfelelően - az óvoda nevelési programja alapján - a csoportjuk nevelési, fejlesztési tervét. Tudatos nevelő munka szerves része az elemzés, értékelés, mely meghatározza a következő tervciklus feladatait - tervezés, cselekvés, ellenőrzés, beavatkozás (P.D.C.A) elv megvalósítása.

Alapelv:

- Minden gyermek „más”, egyedi kompetenciákkal rendelkezik, így a gyermek fejlődését elsősorban önmagához kell mérni.
- Az óvodai élet során a megismerés, a gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és folyamatos.
- A fejlődés nyomon követése, egyéni fejlesztési terv készítése – a magas szintű szakmai kompetencia megléte mellett - garancia számukra a legoptimálisabb fejlesztő hatások biztosítására.

Céljaink:

- Óvodakezdés előtt ismereteket szerezni a gyermekről és családjáról.
- A bizalmi kapcsolat megteremtése az őszinte és nyílt kommunikáció érdekében.
- Információszerzés, nyomon követés.
- Iskolára való alkalmasság megállapíthatósága.

Feladataink:

- Fejlesztő, nevelő munkánkhoz szükséges kiinduló pontok megállapítása.
- A gyermekek fejlesztéséhez szükséges feladatok, területek, képességek meghatározása.
- A pedagógiai munka kidolgozása.
- A tárgyi és személyi feltételek ellenőrzése, értékelése.
- A dolgozók munkájának ellenőrzése, értékelése.
- A gyermekcsoportok ellenőrzése, mérése, értékelése.
- Szükség esetén, a mérési eredmények alapján, Pedagógiai vélemény elkészítése a gyermek fejlettségállapotáról
- A pedagógiai program megvalósulásának ellenőrzése.

A gyermekek fejlődésállapotának mérésére a pedagógiai szabadság számos lehetőséget kínál. Valamennyi **mérés célja** a gyermekek - elsősorban saját magukhoz mért - képességeinek feltérképezése, fejlődésállapotuk beazonosítása, mely szükség szerint a család bevonásával a további fejlesztések kiindulópontja kell, hogy legyen.

- Közülük - az eddigi pedagógiai gyakorlatunkban **a folyamatos megfigyelésen túl - egyre inkább teret kell, hogy kapjon a DIFER**, a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járók vonatkozásában a szociális kompetencia (neveltségi szint) mérés.
- A **(DIFER)** a 4–8 éves életkorban, az iskolai előrehaladás szempontjából kritikus elemi készségek (*írásmozgás-koordináció készsége, beszédhallgatás készsége, relációszókincs, elemi számolás, tapasztalati következtetés, tapasztalati összefüggés-megértés, szocialitás*) diagnosztikus értékelésére alkalmas tesztrendszer. A DIFER a magyarországi közoktatási mérési-értékelési rendszernek a tanulók haladásának időrendjében első, az iskolában kötelezően előírt eleme.

- **A Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer (DIFER) mérés eszközei** (*DIFER- csomag + képességfejlesztést támogató könyvek*)
Az intézményben történő bevezetésének elengedhetetlen feltétele, hogy a DIFER mérés alkalmazását minden óvodapedagógus elfogadja, annak módszertanának elsajátításában részt vegyen.
- **A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható - Elektronikus Diagnosztikus Iskolakészültség Tesztek (EDIT)** - Figyelemmel kell kísérnünk az Oktatási Hivatal kijelölése szerinti országos hatókörű Elektronikus Diagnosztikus Iskolakészültség Tesztek (EDIT) mérések országos, kijelölésünk esetén pedig a saját intézményi, valamint az egyes gyermekek eredményeire. A mérés során összesen 29 szegmenset érintően az anyanyelvi és számolási képességek állapotfelmérésére kerül sor.

IV. 3. 2. 4. 1. A GYERMEKEK EGYÉNI FEJLŐDÉSÉNEK – FEJLESZTÉSÉNEK DOKUMENTUMAI

❖ A GYERMEK EGYÉNI FEJLŐDÉSI NAPLÓJA (ÓVODAPEDAGÓGUSOK VEZETIK):

Egységes vezetésükre az OVIKRETA tanulmányi rendszer felületen kerül sor.

A fejlődés jellemzőinek óvodáskor végére való kialakulását folyamatosan nyomon követjük. a gyermeki személyiséget kibontakoztató 3-4 éves nevelési folyamat során.

Ennek megfelelően az iskolára való alkalmasság megállapítása nem korlátozódik a gyermek értelmi fejlettségére, képességeinek kialakulására, hanem kiterjed az egész személyiség vizsgálatára.

- Az óvodába felvett gyermek fejlődését - a megfigyelés módszerét alkalmazva – az OVIKRETA felületen az adott gyermek adatlapján a **„Gyermek fejlődésnek nyomon követése** „ funkcióban rögzítik az óvodapedagógusok évente két alkalommal (*január - június*).
- **A fejlődés nyomon követése az alábbi területekre terjed ki: egészségi állapot, értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődés, gondolkodási műveletek, finom - motorika, érzelmi-, akarati, és szocializációs fejlődés, továbbá a játék és a gyermeki munka.**
- **A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.**
- **A gyermek fejlődésének értékelése a felületen meghatározott értékelési szempontok alapján történik.** Az ehhez tartozó pontszámok összegzésével a rendszer besorolja a gyermeket a különböző fejlődési mutatók és területek szerinti megfelelő kategóriákba, majd megjeleníti az azokhoz tartozó **alapértelmezett szöveges megállapításokat, amelyek módosíthatók, kiegészíthetők** (*Pl: a gyermek fejlesztési adatai, a beszoktatás tapasztalatai, intézkedések, megállapítások, fejlesztési javaslatok, tervek*).

- A rögzített aktuális fejlettségi állapotnak megfelelően fejlődést szolgáló intézkedéseket tervezünk. Indokolt esetben - a megállapítások alapján - az óvónő kezdeményezi a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét.
- A Véglegesítés után naplóbejegyzés jön létre, amihez tartozóan a generált dokumentum letölthető.
- Az így elkészített fejlődési naplók tartalmát - a generálást és az esetleges nyomtatást követően szükséges megismertetni a szülőkkel évente két alkalommal, akik a tájékoztatás tényét aláírásukkal igazolják.
- A szülő **e dokumentumra vonatkozóan – tájékoztatás céljából - betekintési jogosultságot kap az OVIKRETA felületen.** A megismerést követően az óvodapedagógusok által átadott **Szülői nyilatkozaton** aláírásával igazolja, hogy gyermeke adott félévre vonatkozó értékelését megismerte. A szóban történő tájékoztatást mindkét fél - szülő, óvodapedagógusok - fogadóóra keretében is kezdeményezhetik.
- A gyermek **Egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentuma nyomtatható, de az az óvodából el nem vihető és nem másolható.** Ebben az esetben a gyermek személyi anyaga tartalmazhatja, de természetesen az OVIKRETA felületen található.
- Az iskolába lépő gyermekek aktuális fejlettségi szintjét, a fejlődés jellemzőit, fejlesztési feladatokat tartalmazó dokumentum (fejlesztési javaslat) kérésére van lehetősége a szülőknek, az iskolába lépést megelőző 3 hónappal, illetve az iskolába lépést követő 6 hónapon belül.
- Az iskola felé az óvodai fejlesztési javaslat elkészítésének alapja a gyermek egyéni nyomon követése dokumentum.
- A tájékoztató jellegű javaslat továbbítása az iskola vagy az Oktatási Hivatal *(további egy évre történő óvodában maradásra beadott kérelem esetén)* felé a szülő feladata.

❖ **A GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSI TERVE TARTALMAZZA:**

Az SNI és BTMN gyermekek, valamint a további egy évig óvodai nevelésben részesülő gyermekek egyéni fejlődésével kapcsolatos dokumentáció az érintett gyermekek Fejlődési naplójában jelennek meg. A fejlesztés irányának meghatározásához az óvodapedagógus figyelembe veszi a szakszolgálat megállapításait és javaslatait.

❖ **AZ SNI GYERMEKEKRE VONATKOZÓ EGYÉNI FEJLŐDÉS-FEJLESZTÉS DOKUMENTUMAI:**

Az SNI gyermekek nevelésének dokumentációs feladatait a gyógypedagógus vagy a gyermek fejlesztését végző speciális szakember végzi, a hatályos rendeletek, és a Szakértői - és Tanulási Képességet Vizsgáló Rehabilitációs Bizottság szakvéleményében foglaltak szerint. A szakember által rögzített fejlesztési feladatokhoz igazodóan tervezik az óvodapedagógusok a gyermek egyéni fejlesztési feladatait (lsd. *egyéni fejlődési napló, csoportnapló*).

➤ **AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI:**

- Ismerkedési délelőtt/délután szervezése az óvodát választó szülők és gyermekeik számára.
- Anamnézis felvétele, szülővel való konzultáció.
- Természetes közegben minél szélesebb körű ismeretek szerzése a gyermekről.
- Intézményi szinten kialakított normák szerinti megfigyelés, mérés végzése és rögzítése.

- A megfigyelési, mérési eredményekre épülő éves pedagógiai munka tervezése.
- Az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi és írásban rögzíti. Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatja.
- A további egy nevelési évig óvodai nevelésben részesülő sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel, vagy egyéb más lemaradással küzdő gyermekek számára - a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl - a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazottan célzott foglalkozások biztosítása.
- A gyermek egyéni érésének, fejlődési ütemének tiszteletben tartása mellett a leghatékosabb fejlesztő hatások biztosítása.
- A gyermek kedvelt tevékenységére, érdeklődésére alapozott fejlesztési terv készítése, kivitelezése.
- Hagyományos és korszerű változatos módszerek alkalmazása.
- Szakpedagógusokkal való konzultáció.

IV. 4. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvoda a társadalomban elfoglalt helye szerint kapcsolatban van különböző csoportokkal, szervezetekkel, intézményekkel.

Mind az elsődleges, mind a másodlagos partnereinkkel folytatott szakmai kommunikációnkat az együttműködés és a kölcsönös bizalom jellemzi.

A partnerekkel való kapcsolat szorossága, ill. jellege alapján különbséget tehetünk a partnerek között.

Elsődleges partnerek, akik az óvoda működését közvetlenül befolyásolják, akikkel az intézmény szoros, napi kapcsolatban van:

- Gyermek
- Család

Másodlagos partnerek, akikkel az óvoda rendszeres, de nem feltétlenül napi gyakorisággal van kapcsolatban:

- Fenntartó
- Pedagógiai Szakszolgálat
- A város társóvodái
- Egyházak
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Konyha

Az egyéb partneri csoportot azok a partnerek alkotják, akikkel közvetlen kapcsolatban van ugyan az intézmény, de nem rendszeresen, hanem időszakosan:

- Bölcsőde
- Iskolák
- Zeneiskola
- Közművelődési intézmények (*Városi Könyvtár, Színház, Mozi, Községi ház, Galéria*)
- Egészségügyi Szakszolgálatok (*orvosok, védőnők*)
- Magyar Úszószövetség, Városi Uszoda

IV. 4. 1. ELSŐDLEGES PARTNER - A CSALÁD

AZ ÓVODA - CSALÁD EGYÜTTMŰKÖDÉSE, FORMÁI, A TOVÁBBFEJLESZTÉS LEHETŐSÉGEI

A gyermek fejlődése nagymértékben függ a családtól, ahonnan a gyermek érkezik.

A család az óvodai beíratástól kezdődően napi kapcsolatban áll az óvodával.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesíti a családközpontú intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A két különböző szintén szerzett információkat a gyermek hordozza és úgy közvetíti, ahogyan az benne tükröződik. A gyermek fejlődése érdekében szükség van a családdal való kapcsolattartásra különböző szervezeti formák keretében.

IV. 4. 1. 1. AZ ÓVODA ÉS A CSALÁD KAPCSOLATÁNAK ELVEI

- A gyermek személyiségének fejlesztéséhez kitűzött alapelvek, célok, feladatok egységes értelmezése és megvalósítása.
- Kölcsönös bizalom és családhoz igazodó segítségnyújtás, a gyermekre gyakorolt hatás erősítése érdekében.
- Az óvodai és a családokban folyó nevelési sajátosságok szokások kölcsönös megismerése.
- Közös célok megvalósítása az együttműködés szabályainak betartásával.
- A szülők és dolgozók egymás iránti bizalmának, tiszteletének erősítése.
- Az óvoda a gyermek és a program érdekében kezdeményező és elfogadó, amely az egyenrangú kapcsolat alapja.

IV. 4. 1. 2. PARTNERKÖZPONTÚ EGYÜTTMŰKÖDÉS

A partnerközpontú óvodai nevelés egyik alapvető feltétele, hogy a gyermekekkel, a szülőkkel, mint közvetlen partnerekkel megfelelő kapcsolat alakuljon ki. A szülővel történő együttműködés már az óvodába lépés előtt megkezdődik, az első tájékoztató szülői értekezleten.

A minőségfejlesztés során megváltozott szemléletmódunk következtében a családdal való együttműködésünket újra átgondoltuk, melyben domináns szerepet kapott a gyermeki érdeket leginkább szolgáló pedagógiai irányelvek és gyakorlat közti összhang megteremtése.

Az együttműködés egy folyamat, amelyet nem csak időszakos cselekvések sorozatának kell értelmezni. Pontosan kell tudni, hogy **mit várunk el egymástól**, amelynek alapja a **rendszeres vélemény feltárás**.

Partnerközpontú működésünk lehetőséget biztosít a szülői elvárások és igények megismerésére, kielégítésére. Az óvoda csakis akkor működik eredményesen, minőségi szinten, ha megismeri partneri igényeit-, elégedettségét-és elégedetlenségét.

A család és az óvoda jó kapcsolatának kialakítása során az első lépés, hogy az óvoda elfogadja a családok anyagi lehetőségeinek, kulturáltságának, emberi kapcsolatainak, nevelési elképzeléseinek különbözőségeit.

Az óvoda és a család együttműködése egyenrangú nevelőtársi viszonyban kell, hogy működjön, amelynek alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás.

Jó szándékkal kell megkeresni a családok életében azt a pontot, amelyen keresztül a gyermek mélyebb megismeréséhez, megértéséhez vezet az út, ugyanakkor a gyermekén keresztül pozitív hatást kell gyakorolni a szülőre.

Az óvodai nevelő-fejlesztő munkánk során fontos, hogy tiszteletben tartsuk a gyermek egyéni fejlődésének ütemét, személyiségét, annak érdekében, hogy őszintébb, kreatívabb és felszabadultabb felnőttekké váljanak. Ennek érdekében:

- Tiszteletben tartjuk a család jogát, miszerint a gyermek a családé.
- Az óvodai nevelés a családi neveléssel párhuzamosan szolgálja a gyermek fejlődését.
- A jó családi bánásmódhoz hasonló nevelői légkörben, együtt érző, de nem mindent elfogadó nevelői magatartást tanúsítunk.
- Törekszünk arra, hogy óvodák és családok kölcsönös, egyenrangú, egymást elfogadó és tisztelő nevelő partneri viszonya továbbra is jól működjön.

IV. 4. 1. 3. AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS A SZÜLŐI SZEMLÉLETFORMÁLÁSÁRA IS LEHETŐSÉGET AD SZÁMUNKRA

AZ ALÁBBI TERÜLETEKEN:

- A szülők bevonása a gyermekekkel együtt megvalósuló tevékenységekbe, a környezettudatos magatartás szemléletének kialakítása, formálása céljából,
- Valamint, hogy az iskolára való előkészítés nem külön feladat az óvodában, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató 3-4 éves nevelési folyamat eredménye.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett megsegítésével az óvoda kiegészíti a családi nevelést.

IV. 4. 1. 4. AZ ÓVODAPEDAGÓGUS KETTŐS FELADATA A FEJLESZTÉS KAPCSÁN:

- a gyermekek fejlesztésének céltudatos megvalósítása
- a szülő felé gyakorolt rendszeres, szervezett kapcsolattartás.

IV. 4. 1. 5. AZ ÓVODA MENEDZSELÉSE A SZÜLŐ FELÉ:

- nyílt napok szervezése a leendő és jelenlegi óvodásoknak
- bölcsődések látogatása az óvodába
- közös rendezvények szervezése (gyermeknap, kirándulások)
- Óvodai honlap

IV. 4. 1. 6. KAPCSOLATFELVÉTEL A LEENDŐ SZÜLŐVEL:

- szülő fogadása
- óvoda bemutatása
- helyi nevelési rendszer fő vonalának megismertetése
- az óvodát bemutató Pedagógiai program nyilvánossága, házirend rövid kivonatának átadása, már a beiratkozáskor.

IV. 4. 1. 7. A SZÜLŐK BEVONÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI:

- tapasztalatok közös átadása az egészséges életmód alakítása terén;
- a délelőtti gyümölcsfogyasztáshoz a folyamatos gyümölcs biztosítása, szokások, viselkedésformák közös alakítása;
- gyermekük számára megfelelő ruházat biztosítása;

IV. 4. 1. 8. A SZÜLŐK BEVONÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI A GYERMEKEKKEL EGYÜTT MEGVALÓSULÓ TEVÉKENYSÉGEKBE, A KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS SZEMLÉLETÉNEK KIALAKÍTÁSA, FORMÁLÁSA CÉLJÁBÓL:

- közös kirándulások szervezése;
- papír-, kupak-, és elemgyűjtés
- óvoda udvarának esztétikus rendezése (óvodakert rendezés, virágültetés, udvari játékok karbantartása);

IV. 4. 1.9. A KAPCSOLATTARTÁS LEHETSÉGES MÓDJAI AZ ÓVODÁBAN

Formális	Informális
Családlátogatás: egyeztetett időpontban a szülő hozzájárulásával	Napi beszélgetések
Beszoktatás: folyamata PP. - ben, munkatervben rögzített	Falitáblán, honlapon közérdekű hírek, információk
Értekezletek: év eleji, félévi, rendkívüli szülői értekezletek	A szülők pedagógiai és játék kultúrájának fejlesztése-óvodapedagógusi példa
Fogadóóra: előre egyeztetett időpontban óvodapedagógussal, vagy az igazgatóval	Esetmegbeszélő találkozások szakemberek bevonásával, (pszichológus, orvos, fejlesztő pedagógus, stb.)
Nyílt napok: beiratkozás előtt, évközben	
SZMK: az óvoda életébe, működésébe való bevonás, dokumentumok elfogadása előtt véleményezési jogkör gyakorlása	
Kérdőívek: Igény és elégedettség mérés, szülői kérdőívek az intézményi önértékeléshez	
Közös ünneplések, Szabadidős programok: PP. - ben, munkatervben rögzített	
Munka délelőttök/délutánok: munkatervben rögzített	

IV. 4. 1. 10. AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS LEHETSÉGES TARTALMI FORMÁI

Kapcsolattartási lehetőség	Cél	Munkaforma
Beiratkozás	- Ismerkedés az óvodával	Egyéni beszélgetés
Családlátogatás (szülő hozzájárulásával)	- Anamnézis felvétele - Gyermek életkörülményeinek megismerése, - a gyermek otthoni viselkedésének, szülő-gyermekkapcsolat, a család nevelési elveinek megfigyelése-tapasztalatgyűjtés	Játék a gyermekkel egyéni -- beszélgetés
Óvodakezdés -Beszoktatás	ismerkedés, tájékozódás - ismerkedés az óvodai élettel - minél fájdalommentes elvállalás a szülőtől - szülő-gyermek kapcsolat, nevelési elvek megismerése, - bizalom kiépítése az óvodai nevelés iránt	- anyás beszoktatás, közös játék, közös tevékenység szülővel, gyermekkel
Szülői értekezlet	- óvoda életével kapcsolatos információk megbeszélése, közlése - egy-egy csoport életének, fejlődésének megbeszélése - óvoda programjával való ismerkedés - egy probléma köré csoportosult szülők fóruma	- Értekezlet - Előadás - Csoportos értekezlet - Helyzet-megbeszélés - Megfigyelés - Közös megbeszélés - Egyéni problémák egyéni megbeszélése
Fogadóóra	Előzetes időpont egyeztetés alapján óvodapedagógusi, szülői tájékoztatás, információ csere a gyermek fejlődéséről	Egyéni problémák egyéni megbeszélése
Nyílt napok	- 1-2 nap esetén betekintés az óvoda mindennapjaiba - megfigyelési szempontok szerkesztésével a szülő-óvónő partner kapcsolat mélyítése 1. új gyermekek esetében bepillantás az óvodai életbe, ismerkedés, tájékozódás; 2. óvodába járó gyermekek esetében tájékozódás, a gyermek tevékenységének, szociális kapcsolatának megfigyelése	Közös játék, megfigyelés, egyéni problémák megbeszélése Kérdések-válaszok
Gyermeknap-Szabadidős programok (kirándulások)	- szülő-gyermek kapcsolat megismerése - a játék elsődlegességének megerősítése a szülőben - közös élménnyel az óvodai kötődés erősítése - az óvoda közösségi szellemének ápolása	Közös játék (barkácsolás, kézművesség, versenyjátékok, közös mesejátékok)
Munkadélután/délelőtt	Ünnepekhez, programokhoz kapcsolódóan - kellemes hangulatú beszélgetések kezdeményezése, közös élménnyel az óvoda-család kapcsolat és óvodai kötődés erősítése	Közös munkatevékenység, Beszélgetés
Márton - nap	- a szülők bevonásával az óvoda-család kapcsolat mélyítése; - a néphagyomány és a szokások megismertetése a gyermekekkel és szülőkkel egyaránt; közös élménnyel az óvoda-család kapcsolat és óvodai kötődés erősítése;	szervezés: munka délután keretében közösen (szülő- gyermek) lámpás készítése; felvonulást szervezünk a szülők bevonásával
Mikulásvárás	- az ünnep közös szervezésével, lebonyolításával óvoda-család kapcsolat mélyítése	Szervezés Közös ünneplés
Adventi készülődés	- óvoda-család kapcsolatának érzelmi síkra terelése - a csoportok adventi gyertyagyújtása szülőkkel együtt, közelebb hozza a család ünnepét - a közös készülődés elősegíti a karácsony eredendő mondanivalójának előtérbe kerülését	Játékdélután Közös éneklések, dramatizálások Szülőkkel munkadélelőtt/délután
Közös ünneplések	- részvétel, bekapcsolódás biztosítása (Márton – na, farsang, gyermeknap, évzáró, anyák napja) közös élménnyel az óvoda-család kapcsolatának érzelmi és óvodai kötődés erősítése;	Szervezés Közös ünneplés

IV. 4. 2. MÁSODLAGOS PARTNEREK

Ide soroljuk azokat a partnereinket, akikkel nem napi szintű, de gyakori, rendszeres kapcsolata van az óvodának.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és az egyéni szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

A felekezeti, illetve egyházi óvodák kapcsolatot tartanak az adott egyházi intézményekkel. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodaként kapcsolatot tartunk az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

IV. 4. 2. 1. AZ ÓVODA ÉS A FENNTARTÓ ÖNKORMÁNYZAT KAPCSOLATA

Óvodánk fenntartója a Köznevelési Intézményfenntartó Társulás Balatonfüred.

Fenntartó és az óvoda közötti kapcsolat a bizalmon és a kölcsönös tiszteleten alapul.

Intézményünk a Fenntartó felé folyamatos adatszolgáltatással, a Fenntartói döntések végrehajtásával tartozik. Ezek az adatszolgáltatások és döntések az alábbi területeket érintik:

- pedagógus továbbképzés és beiskolázási tervek és ezek gazdasági vonzata
- Intézményi beszámolók, munkatervek, jegyzőkönyvek, statisztikák, kért dokumentumok megküldése.
- kiemelt nevelési célok megvalósítása (kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel való integrált foglalkozás)
- óvodai beiratkozási adatok, intézményi kihasználtság mutatói
- beiskolázási adatok
- anyagi háttér az alapfeladatok ellátásához szükséges eszközök beszerzéséhez, és az esélyegyenlőség megteremtéséhez
- potenciális baleseti források felülvizsgálata (hibák kijavítása, megszüntetése)
- költséghatékony gazdálkodás megvalósítása
- A köznevelési intézmény vezetője nevelési évenként egyszer kötelezhető arra, hogy az intézmény tevékenységéről átfogó módon beszámoljon a fenntartónak (évvégi beszámoló).

A kapcsolattartás formái és módjai:

- személyes és telefonon történő tájékoztatás,
- e-mail, hivatalos levél
- írásbeli utasítások, beszámolók;
- egyeztető tárgyalások;
- városi ünnepélyeken, rendezvényeken való részvétel;
- szakmai előadásokon és megbeszéléseken való részvétel;
- társintézmények rendezvényeinek látogatása;

A kapcsolattartás tartalma, gyakorisága:

Az intézmény és a fenntartó kapcsolata folyamatos, a feladatok függvényében történik.

Ellenőrzése elsősorban a következő területekre terjed ki:

- az intézmény pénzügyi-gazdálkodási, működési tevékenységére (elsősorban a költségvetésre, költségtérítésekre, a szociálisan adható kedvezményekre stb.)
- az intézményben folyó szakmai munka értékelése, nyilvánosságra hozása;

Az intézmény és a fenntartó kapcsolata eseti is lehet. Az intézmény dokumentumainak (SZMSZ, PP, Házirend) azon rendelkezéseire vonatkozóan, amelyekből a fenntartóra többlet kötelezettség hárul, **a fenntartó, működtető egyetértését szükséges beszereznünk.**

Kapcsolattartó: igazgató vagy az igazgató – helyettes;

IV. 4. 2. 2. AZ ÓVODA ÉS A PEDAGÓGIAI SZAKMAI SZOLGÁLTATÓ INTÉZMÉNYEK KAPCSOLATA

IV. 4. 2. 2. 1. AZ ÓVODA ÉS A BALATONFÜREDI PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLAT KAPCSOLATA

Óvodánk folyamatos kapcsolatban áll a Pedagógiai Szakszolgálattal.

A kapcsolattartás tartalma, gyakorisága:

Az intézmény a gyermek fejlesztése, gondozása érdekében **szükség szerint** közreműködik a Nevelési Tanácsadó (Szakszolgálat) vezetőjével, munkatársaival. Az együttműködésért a gyermekkel közvetlenül foglalkozó pedagógus, valamint a gyermekvédelmi felelős közös felelősséggel tartoznak.

A gyermek fejlesztésének érdekében, iskolára való alkalmasságának, iskolaérettségének elbírálásában szükség szerinti a kapcsolat felvétele, a kapcsolat tartása.

A kapcsolattartás feladatai:

- Az óvónő működjön együtt a családdal, a Pedagógiai Szakszolgálattal a gyermek egyéni fejlesztése és a beiskolázás harmonikus megvalósítása érdekében.
- A kölcsönös nyitottság érvényesüljön a kapcsolatban.

A kapcsolattartás formája: elsősorban eseti, mely kiterjed:

- a gyermek fejlettségével, személyiségével, magatartásával összefüggő szakvélemény megkérésére;
- az iskolai alkalmasság, felkészültség megállapítására;
- a gyerekek Nevelési Tanácsadóban történő egyéni fejlesztésére, foglalkozására;
- a szülő, óvodapedagógusok tájékoztatása a szűrések, vizsgálatok, fejlesztések eredményeiről;
- Felkérésre rendkívüli szülői értekezlet keretében a tanköteles korú gyermekek szüleit érintő tájékoztatás a beiskolázással kapcsolatos teendőkről és az iskolaérettség kritériumairól., az OH felé benyújtott kérelmekről, határidőkről (minden év november hónapban).
- az igazgató konzultációs kapcsolatot tarthat, megállapodhat az együttműködés formáiban a Nevelési Tanácsadóval a vizsgálatra küldött, vagy fejlesztő foglalkozásokon résztvevő gyermekekkel kapcsolatban.
- az igazgató konzultációs kapcsolatot tarthat, kérhet azon gyermekekre vonatkozóan, akinél felmerülhet a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság vizsgálatának lehetősége a *különleges bánásmódot igénylő gyermek, ezen belül a* sajátos nevelési igény, BTM, illetve fogyatékosság megállapítására

vonatkozóan (tapasztalatcsere, egymás véleményének kikérése, szükség szerint a TKVSZRB vizsgálatának kérelme).

- A Nevelési Tanácsadó (Pedagógiai Szakszolgálat) logopédusa, előzetes felmérés alapján heti két alkalommal foglalkozik a gyermekekkel.

Kapcsolattartó: igazgató

IV. 4. 2. 2. AZ ÓVODA ÉS A TANULÁSI KÉPESSÉGET VIZSGÁLÓ SZAKÉRTŐI ÉS REHABILITÁCIÓS BIZOTTSÁG

A kapcsolattartás tartalma, gyakorisága:

Az intézmény a gyermek fejlesztése, gondozása érdekében - a *különleges bánásmódot igénylő gyermek, ezen belül a* sajátos nevelési igény, illetve fogyatékoság megállapítására vonatkozóan **szükség szerint** közreműködik a TKVSZRB vezetőjével, munkatársaival.

A sajátos nevelési igény, illetve fogyatékoság tényét kizárólag a szakértői és rehabilitációs bizottságok állapíthatják meg, komplex –orvosi, pedagógiai, gyógypedagógiai, pszichológiai- vizsgálat alapján.

A szakértői és rehabilitációs bizottságok feladatai:

- a fogyatékoság szűrése, vizsgálata alapján javaslattétel a gyermek különleges gondozás keretében történő ellátására, az ellátás módjára, formájára és helyére az ellátáshoz szükséges pedagógiai szolgálatra;
- vizsgálni a különleges gondozás ellátásához szükséges feltételek meglétét.

A felsorolt feladatok tekintetében az óvoda alapító okirata az irányadó:

- Az adott tárgyi és személyi feltételek alapján integrálható sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása.

A kapcsolattartás formája:

- Óvoda által (Nevelési Tanácsadóval történő előzetes konzultáció alapján) vizsgálat kérése azon gyermekekre vonatkozóan, akinél felmerül/het a *különleges bánásmód, ezen belül a* sajátos nevelési igény, illetve fogyatékoság megállapítása.
- Az óvoda Alapító okirata szerint beintegrálható SNI- s gyermek fejlesztése a szakértői szakvélemény alapján egyéni fejlesztési terv vezetésével (a sajátos nevelési igényhez igazodó szakember általi szolgáltatás igénybevétele)
- Kontroll vizsgálat kérése vagy bekérésre a szakértői szakvélemény alapján

Kapcsolattartó: A kapcsolat felvétel és tartás az igazgató feladata.

IV. 4. 2. 3. AZ ÓVODA ÉS A TÁRSÓVODÁK KAPCSOLATA

Elsősorban az óvodák vezetői számára fontos a kapcsolattartás, hiszen a fenntartó felől érkező elvárások minden óvodát egyformán érintenek, és ezeket a feladatokat összedolgozva, egymással megbeszélve könnyebben meg lehet oldani.

Ezen kívül az óvodák dolgozói is tarthatják a kapcsolatot olyan értekezletek keretében, ahol a mindenkit érintő gyakorlati problémák kerülnek megbeszélésre, vagy egy problémás területtel kapcsolatban előadás megrendezésére kerül sor. A gyakorlati problémák megoldásában különösen fontosak a szakmai tapasztalatcserek, hiszen egymás munkáját segíthetjük, ha tapasztalatainkat átadjuk egymásnak.

A kapcsolattartás formája, gyakorisága: folyamatosan, illetve szükség szerint.

Kapcsolattartó: igazgató és/vagy igazgató - helyettes

IV. 4. 2. 4. AZ ÓVODA ÉS AZ EGYHÁZAK KAPCSOLATA

Az óvoda világnézetileg semleges.

A kapcsolattartás tartalma:

A törvényi rendelkezés értelmében az óvodában helyet és alkalmat kell adni a hit gyakorlására, így heti egy alkalommal, mindegyik felekezet képviselteti magát egy-egy foglalkozás erejéig az óvodáinkban. A gyermekekkel ilyenkor külön hitoktató foglalkozik egy külön helységben. A hitoktatásra minden gyermeknek lehetősége van, akinek szülei ezt kérik.

Az igazgató kötelessége ellenőriznie a fakultatív szolgáltatás színvonalát valamint időtartama alatt a gyermekek testi épségének megőrzése biztosított –e.

A vallásgyakorlással összefüggő jogok, kötelezettségek megállapítása az alkalmazottakra az Nkt. Vhr. 3. § 8) bekezdésében foglaltak megtartásával történik.

Az óvodás gyermekek részére a történelmi egyházak által nyújtott hittan, szülői igény szerint, szakképzett hitoktatóval szervezhető, akit az egyház és a szülők bízhatnak meg. Az óvoda biztosítja a vallási neveléshez szükséges helyet. A hit és vallásoktatás idejének és helyének meghatározásához be kell szerezni a szülői szervezet véleményét.

Az óvodában szervezett hitoktatás szabályait a Házirend tartalmazza.

A kapcsolattartás formája, gyakorisága:

- katolikus, református, evangélikus hitoktatás: heti 1-1 -1 alkalommal

Kapcsolattartó: igazgató, igazgató - helyettes

IV. 4. 2. 5. AZ ÓVODA ÉS A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLAT, CSALÁDSEGÍTŐ SZOLGÁLAT, GYÁMÜGYI HIVATAL KAPCSOLATA

A gyermekek veszélyeztettségének megelőzése, valamint a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátása érdekében az óvoda gyermek- és ifjúságvédelmi felelőse rendszeres, közvetlen kapcsolatot tart fenn Gyermekjóléti Szolgálat, valamint a Gyámügyi Hivatal munkatársaival.

A Gyermek és Ifjúságvédelem Intézményeivel kapcsolatos konkrét, szintenként meghatározott feladatokat Pedagógiai Programunk tartalmazza az óvodapedagógusok, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, valamint az intézményvezetésre vonatkozóan.

Az Gyermekjóléti Szolgálat által intézményünkbe delegált **szociális segítő** az együttműködési megállapodás által meghatározott időben tartózkodik az intézményekben.

Az együttműködési megállapodásnak megfelelően az intézmény lehetővé teszi és támogatja, hogy a szociális segítő a szakmai előírásoknak megfelelően végezhesse tevékenységét, biztosítja a szociális segítő rendszeres bejutását és ott-tartózkodását az intézményben, ezzel párhuzamosan biztosítja számára a szakmai autonómiát. A jelen megállapodást a felek határozatlan időtartamra kötik.

Az Nkt. 25. §-a a következő (6) bekezdése szerint: „A nevelési-oktatási intézményben nyújtott szociális szolgáltatás során eljáró óvodai és iskolai szociális segítő a gyermekkel, tanulóval közvetlenül foglalkozik, az egyéni szociális szolgáltatások **megvalósításának ideje alatt a gyermek, tanuló felügyeletéről maga gondoskodik.**”

A tevékenység személyi feltétele: A tevékenységet óvodai szociális segítő láthatja el.

A tevékenység tárgyi feltételei: Együttműködési megállapodás alapján az intézménybe látogató szociális segítő számára biztosítjuk a szolgáltatáshoz szüksége külön helyiséget és az infrastruktúrához való hozzáférést.

IV. 4. 2. 5. 1. A KAPCSOLATTARTÁS TARTALMA, GYAKORISÁGA A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLATTAL:

Az intézmény szokásos kapcsolattartásán kívül azonnal felveszi a kapcsolatot, ha:

- a gyermek veszélyeztetettségét tapasztalja,
- a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megoldani,
- esetmegbeszélésre tart igényt,
- a szolgálat beavatkozását szükségesnek ítéli.

A rendszeres kapcsolattartás szervezése, felügyelete, irányítása az intézményvezető vagy az általa megbízott személy (igazgató - helyettes és/vagy a gyermekvédelmi felelős) feladata. Megbízott személy esetén legalább havi rendszerességgel konzultáció/beszámolás szükséges az igazgatóval.

A gyermek veszélyeztettségének megelőzése, megszüntetése valamint a gyermekvédelmi feladatok eredményesebb ellátása érdekében a gyermekvédelmi felelős folyamatos kapcsolatot tart a Gyermekjóléti Szolgálattal, amelyről az intézményvezetőnek rendszeresen beszámol. A kapcsolattartást vezetői szinten az intézményvezető tartja. A kapcsolattartás formája a kölcsönös tájékoztatás.

Az óvodavezető kapcsolatot tart a gyermekek veszélyeztettségének megelőzése és megszüntetése érdekében a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

A kapcsolattartás formái, lehetséges módjai:

- a Gyermekjóléti Szolgálat értesítése – ha az intézmény a szolgálat beavatkozását szükségesnek látja,
- eset megbeszélés – az intézmény részvételével a szolgálat felkérésére,
- a Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő Szolgálat, Gyámügyi hivatal címének és telefonszámának intézményben való kihelyezése, lehetővé téve a közvetlen elérhetőséget,
- előadásokon, rendezvényeken, éves beszámolókon való részvétel.
- hivatalos megkeresésükre adatot, jellemzést szolgáltatunk;

Kapcsolattartó: gyermek-és ifjúságvédelmi felelős, szociális segítő, igazgató vagy az igazgató - helyettes;

IV. 4. 2. 5. 2. A KAPCSOLATTARTÁS TARTALMA, GYAKORISÁGA A CSALÁDSEGÍTŐ SZOLGÁLATTAL, GYÁMÜGYI HIVATALLAL:

Az intézmény azonnal felveszi a kapcsolatot, ha:

- a gyermek, illetve a család veszélyeztetettségét tapasztalja,
- a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megoldani,
- esetmegbeszélésre tart igényt,
- a szolgálat, illetve a Gyámhivatal beavatkozását szükségesnek ítéli.

A rendszeres kapcsolattartás szervezése, felügyelete, irányítása az intézményvezető vagy az általa megbízott személy (igazgató, igazgató - helyettes, és/vagy a gyermekvédelmi felelős) feladata.

A kapcsolattartás formái, lehetséges módjai:

- értesítés (írásban, telefonon, e-mailen) – ha az intézmény a szolgálat, gyámügyi hivatal beavatkozását szükségesnek látja,
- esetmegbeszélés – az intézmény részvételével a szolgálat felkérésére,

- a Gyermejjóléti Szolgálat, Családsegítő Szolgálat, Gyámügyi hivatal címének és telefonszámának intézményben való kihelyezése, lehetővé téve a közvetlen elérhetőséget,
- előadásokon, rendezvényeken való részvétel az intézmény kérésére.
- hivatalos megkeresésükre adatot, jellemzést szolgáltatunk;

Kapcsolattartó: igazgató és/vagy igazgató - helyettes; gyermek –és ifjúságvédelmi felelős

IV. 4. 2. 6. AZ ÓVODA ÉS A KONYHA KAPCSOLATA

Az egészséges életmódra nevelés keretein belül nagyon fontosnak tartjuk az egészséges táplálkozás kialakítását a gyermekeknél. Mivel nincs az óvodának saját főzőkonyhája, így szükséges a személyes megbeszélés az ételek minőségét, mennyiségét illetően. Az iskola konyhája anyagi keretein belül törekszik a korszerű, egészséges ételek készítésére, néha újdonságok kipróbálásával, melyekkel kapcsolatosan számítanak a véleményünkre. Szakorvosi vélemény függvényében az ételallergiás gyermekek étkezését is biztosítják.

A kapcsolattartás formája, gyakorisága: folyamatosan, illetve igény és szükség szerint.

Kapcsolattartó: igazgató, igazgató - helyettes

IV. 4. 3. EGYÉB PARTNERI KAPCSOLATAINK

IV. 4. 3. 1. ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE KAPCSOLATA

A bölcsőde, mint az óvodába lépés előtti intézményes nevelés színtere, hasznos információkat adhat a gyermekek óvodáskor előtti fejlődéséről. Az átmenetet segíti a két intézmény és a gyermekek gondozásáért, neveléséért felelős felnőttek kapcsolatfelvétele.

A kapcsolattartás elvei:

- A kapcsolatfelvétélben és kapcsolattartásban fontos a kölcsönös nyitottság és folyamatosság.
- A kapcsolattartás formáit és lehetőségét a szülők bevonásával tervezzük.
- Fontosnak tartjuk, hogy az átmenet a bölcsődéből az óvodába, ne okozzon érzelmi megrázkódtatást a gyermek számára.

A kapcsolattartás feladatai:

- Az óvónő tájékozódjon a bölcsőde életéről, működéséről.
- Ismerje meg azt az életmódot, amelyből a bölcsődés gyermekek érkeznek.
- A gondozónők nyílt napra történő meghívása.

Kapcsolattartó: igazgató és /vagy igazgató - helyettes

IV. 4. 3. 2. AZ ÓVODA ÉS AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK KAPCSOLATA

Városunkban három általános iskola működik. Az iskolába kerülő gyermekek általában az „Eötvös Lóránd Általános Iskola”, a „Református Általános Iskola”, valamint a „Radnóti Miklós” Általános Iskola tanulói lesznek. Mindhárom iskolával jó munkakapcsolatot alakítottunk ki.

Az iskolákkal való kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a helyi sajátosságokhoz, szokásokhoz, szükségletekhez és feladatokhoz.

A kapcsolatok kialakításában, fenntartásában az óvodánk nyitott és kezdeményező, kihangsúlyozzuk az együttműködést, miszerint ne csak az óvoda nyisson az iskolák felé, hanem ez fordítva is megtörténjen az óvoda eliskolásodásának elkerülése érdekében.

Az együttműködés célja: egymás munkájának megismerése és a lehető legzökkenőmentesebb átmenet megteremtése az óvodai életből az iskola mindennapjaiba.

Ennek érdekében fontosnak **feladatunknak tartjuk:**

- a kapcsolattartást az óvoda és az iskolák vezetősége, valamint az óvó nénik, és a tanító nénik között.
- Lehetőséget adunk arra, hogy a tanító nénik meglátogassák leendő elsőseiket az óvodában, és ismerkedhessenek velük.
- Az óvodában igény szerint tájékoztató jellegű szülői értekezletet tartunk a leendő első osztályos gyermekek szüleinek az iskolaérettségről, az iskolai élethez szükséges képességek, készségek kialakulásáról.
- Tájékoztatást adunk a szülőknek az iskolák játékos foglalkozásairól, melyeket a leendő első osztályos gyermekeknek tartanak.
- Részt veszünk az óvodásoknak szervezett rendezvényeken.

- Ha az iskolák erre lehetőséget kínálnak, ellátogatunk a gyermekekkel leendő iskolájukba, ahol beülhetnek az iskolapadba, ismerkedhetnek az iskola környezetével, közegével.
- Sajátos nevelésű gyermek esetében igény szerint szívesen esetmegbeszélést tartunk az első osztályos tanító nénivel.
- Lehetőség szerint ellátogatunk az iskolák nyílt napjaira, ahol láthatjuk volt óvodásaink fejlődését, és megismerkedhetünk az iskolai elvárásokkal, módszerekkel.

Kapcsolattartás elvei:

- Az együttműködés alapja a kölcsönös bizalom, egymás munkájának megbecsülése, tisztelete.
- Nevelőpartneri viszonyt, a kölcsönös megbecsülés jellemezze.

A kapcsolattartás feladatai:

Az óvoda tegye lehetővé, hogy a gyermekek pozitív élmények útján megismerkedjenek az iskolai életmóddal: első osztályosok meglátogatása.

Az óvoda tegye lehetővé, hogy az iskola tanítói ismerjék meg az óvodai nevelő munkát.

Az **óvodából iskolába való átmenet megkönnyítése** érdekében **tájékoztatás adunk:** az óvoda pedagógiai programjáról, melynek működtetése során az iskolai beilleszkedés közvetett segítése természetesen megvalósuló folyamat.

Ennek megfelelően az iskolára való felkészítés nem külön feladata az óvodának.

Az óvónő kíséri figyelemmel a gyermekek iskolai beilleszkedését. (*iskola nyílt napjain - óralátogatás*).

A kapcsolattartás tartalma, gyakorisága:

Az éves munkatervben rögzítjük a kapcsolattartás formáját, időpontjait, felelőseit.

Gyakorisága: minden nevelési évben alkalmanként.

A kapcsolattartás formái, lehetséges módjai:

- Kölcsönös látogatások (*óvodai-iskolai nyílt napok*);
- Rendezvényeken, ünnepélyeken való részvétel (*Eötvös –est, intézmények évfordulói, városi rendezvények*);
- Óvodások iskolával való ismerkedése (Pl: *Egészség hét, kézműves foglalkozások*)
- Iskolások műsora az óvodai ünnepélyeken, rendezvényeken (*mikulás, karácsony, farsang, gyermeknap*)

Kapcsolattartó: igazgató, igazgató – helyettes, óvodapedagógusok

IV. 4. 3. 3. AZ ÓVODA ÉS A ZENEISKOLA KAPCSOLATA

A kapcsolattartás formája, gyakorisága:

A Zeneiskola számára az óvodás gyermekek potenciális, leendő tanítványok. Igyekeznek a gyermekek érdeklődését felkelteni a hangszerek, a zenélés iránt. Az év során meghívunk bennünket a Zeneiskolába hangszerbemutatóra, melyen minden olyan hangszerszel megismertetik a gyermekeket, amelyeket beiratkozáskor választhatnak. Ezekon a hangszerbemutatókon arra is törekednek a zeneiskola pedagógusai, hogy volt óvodásaink is szerepeljenek.

Kapcsolattartó: igazgató, igazgató - helyettes

IV. 4. 3. 4. AZ ÓVODA ÉS AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZAKSZOLGÁLATOK KAPCSOLATA

A **gyermekes rendszeres egészségügyi** felügyeletét, mint ingyenesen igénybe vehető szolgáltatást az intézmény biztosítani köteles, ennek keretében gondoskodik arról, hogy az óvodába járó gyermekek évenként legalább egyszer fogászati, szemészeti vizsgálaton vegyenek részt.

A kapcsolattartás tartalma, gyakorisága:

A nevelés egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése, a rendszeres egészségügyi vizsgálatok megszervezése.

A gyermekek egészségi állapotának megóvásáért az intézmény rendszeres kapcsolatot tart fenn az egészségügyi szolgáltatóval (*Balatonfüredi Rendelőintézettel*) és segítségével megszervezi a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatát, a 51/1997. (XII. 18) NM-rendeletnek megfelelően. A kapcsolattartás az igazgató feladata.

Az intézmény folyamatos kapcsolatot tart az óvoda orvossal, fogorvossal és a védőnővel.

A gyermekek rendszeres egészségügyi felügyelete és ellátása érdekében az óvoda fenntartója megállapodást köt a rendelőintézet vezetőjével.

A megállapodásnak biztosítania kell: a gyermekek egészségügyi állapotának ellenőrzését, szűrését az alábbi területeken:

- **fogászati szűrővizsgálat**, évente legalább egy alkalommal az Óvodában. A vizsgálat időtartama alatt az intézmény felügyeletet biztosít.
- **A szemészeti és általános gyermekorvosi szűrővizsgálatot** évente legalább egy alkalommal **a gyermek házi vagy gyermekorvosa végzi rendelőjében. A kötelező vizsgálatokra a szülő kíséri el gyermekét.** A házi illetve gyermekorvos minden nevelési év végén (május - június) igazolást állít ki és megküld az óvoda részére arra vonatkozóan, hogy a gyermek részt vett a szemészeti és az általános szűrővizsgálaton.
- a gyermekek a védőnő által végzett higiéniai – tisztasági szűrővizsgálatát, valamint egészségvédelmi, - nevelési feladatok ellátása negyedévente, illetve igény és szükség szerint.

A kapcsolattartás formáját, módját a törvény által előírt és az intézményben jelentkező jogos igények szerint rendezzük.

Az óvoda orvos, fogorvos, védőnő elérhetőségét a nevelési év első szülői értekezletén kihirdetjük.

Kapcsolattartó személy: igazgató és /vagy igazgató – helyettes

Fontosnak tartjuk az együttműködést abban a kérdésben is, hogy óvodába csak egészséges gyermek járhat. Ehhez elengedhetetlen, hogy a gyermekorvos ebben hatékonyan közreműködjön, és csak teljesen egészséges gyermeket engedjen vissza a közösségbe.

A **Járási Népegészségügyi Intézet** által meghatározott szabályokat az intézmény működése során be kell tartani (fertőző gyerekek elkülönítése, csak a szülő érkezéséig, illetve a legszükségesebb ideig tartózkodhatnak az óvodában).

Fertőző gyermekbetegség esetén a szülőnek az intézményt értesíteni kell. Fertőző megbetegedésről a szülőket értesítjük. Az intézményben a további megbetegedés elkerülése érdekében fokozott figyelmet kell fordítani a fertőtlenítésre, tisztaságra.

Közegészségügyi érdekből fontos, hogy minden gyermek óvodába lépés előtt a szülő által erre vonatkozóan kitöltött és aláírt „*Járványügyi Egészségügyi Nyilatkozat*” alapján, a betegség gyanújával hazaküldött gyermek pedig kizárólag gyermekorvosi igazolással (*Öviktába feltöltött vagy papíralapú*), léphet közösségbe valamint ha valamennyi, életkorhoz kötött védőoltását megkapta.

IV. 4. 3. 5. AZ ÓVODA ÉS A KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK KAPCSOLATA

A kapcsolattartás tartalma:

A Városi Könyvtár, a „Balatonfüred Kulturális Nonprofit kft. rendezvényeit - alkalmazkodva a gyermekek életkori sajátosságaihoz - csoportosan a pedagógus vezetésével, vagy egyénileg, szüleikkel látogatjuk: színház, múzeum (*Jókai múzeum, Vaszary Galéria*) és könyvtárlátogatások (*népmese napja, évszakokhoz, eseményekhez kapcsolódó foglalkozások a Könyvtár gyermekrészlegében*)

Az óvodai közösségi tér hiánya az óvoda által szervezett interaktív zenei/mesei előadásoknak a helyszínt – térítésmentesen – a Könyvtár biztosítja.

A tanköteles korú gyermekek számára szervezett Erdei Óvoda program részéa Vaszary Galériában szervezett múzeumpedagógiai foglalkozás.

Óvodánk nagycsoportjai évente több alkalommal látogatnak bábszínházi, művészeti (*zenés, táncos*) előadásokat, melyek városunkban kerülnek bemutatásra.

Kapcsolattartásunk alkalmasszerű, eseményekhez, rendezvényekhez kapcsolódik.

A kapcsolattartás elvei, feladatai:

- Az óvónő tudatosan használja fel a közművelődési intézmények (színház, mozi, múzeumok, könyvtár) sajátos lehetőségeit, alkalmazkodva a gyermekek életkori sajátosságaihoz, figyelembe véve érdeklődésüket.
- Az óvónő keltse fel a gyermekek és szülők érdeklődését az ott folyó tevékenységekre.
- A kölcsönös nyitottság érvényesüljön a kapcsolatban.

Kapcsolattartó: igazgató, igazgató-helyettes, óvodapedagógusok

IV. 4. 3. 6. KAPCSOLAT A MAGYAR ÚSZÓSZÖVETSÉGGEL ÉS A VÁROSI USZODÁVAL

Az egészséges életmódra nevelés keretein belül nagyon fontosnak tartjuk az egészséges élet kialakítását, melynek fontos eleme a sokoldalú mozgás biztosítása. Ennek érdekében csatlakoztak a város óvodái – így óvodánk is - az Úszó Nemzeti Programhoz, melynek során jött létre kapcsolatunk - koordinátor közreműködésével - a Magyar Úszószövetséggel és a Városi Uszodával.

A kapcsolattartás tartalma:

Az úszóprogramba azon gyermekek vehetnek részt, akik 5. életévüket adott év szeptember elsejéig betöltik. Ennek megfelelően a tanköteles korúvá váló gyermekek vesznek részt minden nevelési évben heti egy – egy alkalommal a **térítésmentes úszásoktatásban**.

A heti alkalmak számát a tanköteles korú gyermekek létszáma határozza meg. A gyermekek uszodába történő szállítása a MÚSZ által biztosított buszokkal, az oktatás pedig általuk kiválasztott szakképzett úszásoktatók irányításával valósul meg. Az Úszószövetség ingyenes biztosítja a gyermekek számára az úszáshoz szükséges felszereléseket is (*fürdőruha, úszósapka, papucs, törölköző*).

A gyermekek kíséretét, felügyeletét, a hajszárítást, öltöztetést az óvoda dolgozói végzik **térítésmentesen** a szülők bevonásával. A nevelési év végén a szülők számára nyílt órát szerveznek.

Az úszásoktatás célja: az 5 éven felüli gyermekek vízhez szoktatása, az úszás technikájának elsajátítása.

A kapcsolattartás formája, gyakorisága a MUSZ-szal: a koordinátorral a kapcsolattartás a feladatok függvényében folyamatos. Az alábbi feladatok szintén karitatívan kerülnek megvalósításra:

- Szülői nyilatkozatok kiadása, begyűjtése leadása;
- a gyermekek adatait, felszerelés igényét tartalmazó adattábla kitöltése, beküldése;
- Feladatokat tartalmazó tájékoztatókhoz igazodóan információk írásbeli megfogalmazása, közvetítése a csoportok óvodapedagógusai, a kísérők és a szülők felé.

A kapcsolattartás formája, gyakorisága a Városi Uszodával: a nevelési év folyamán heti rendszerességgel

Kapcsolattartó: *igazgató vagy igazgató – helyettes, az úszás koordinálásával megbízott óvodapedagógus*

IV. 4. 3. 7. KAPCSOLAT HATÁRON TÚLI MAGYAR ÓVODÁKKAL

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal való együttműködésre, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

A kapcsolattartás formája, gyakorisága: igény és lehetőség szerint.

Kapcsolattartó: *igazgató, igazgató - helyettes*

IV. 5. ÓVODÁNK SAJÁTOS FELADATAI ÉS SZOLGÁLTATÁSAI

IV. 5. 1. INKLUZÍV PEDAGÓGIA – INTEGRÁCIÓ (Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek)

Nagyon fontosnak tartjuk azt a szemléletet, miszerint a különböző okokból és módon hátrányos helyzetbe került gyermekeket ne különítsük el, hanem együttneveljük a többi gyermekkel. Ez az együttnevelés az integráció, ami az intézmény egészét áthatva inkluzív pedagógiában valósul meg. Igyekszünk az integrációt sikeresen felvállaló intézményként inkluzív intézménnyé válni.

Az integráció társfogalma az inklúzió, amely szemléleti elfogadást és befogadást jelent. Gyakorlatban az integráció a gyermek(ek) beillesztése ép gyermekek csoportjába.

Az inklúzió pedig a jó pedagógia, amely minden gyermekre és az intézményre is visszahat.

Az integráció és az inklúzió együtt kell, hogy jelen legyen pedagógiai gondolkodásunkban.

IV. 5. 1. 1. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEINK

(Az integráció és inkluzív pedagógia kiépítése érdekében követendő irányelveink)

A) A pszichológiai szemlélet formálása

1. Egyéni differenciált bánásmódot biztosítunk minden gyermek számára.
2. Természetesnek tartjuk az egyének közötti különbségeket.
3. Személyiségközpontúan közelítünk minden gyermekhez, elsődlegesnek tartjuk a személyiséget.
4. Minden gyermek saját adottságaihoz igazítjuk fejlesztését.
5. Fontos, hogy a gyermekek önmagukhoz képest, harmonikusan fejlődjenek.
6. A megfelelő körülmények kialakítását elengedhetetlennek tartjuk.
7. A gyermekek érdekében törekszünk minden lehetséges és szükséges partneri kapcsolat kialakítására.

B) A sikeres inklúzió feltételeinek megteremtése

1. A vezető részéről:
 - optimista hozzáállás
 - a testület ez irányú folyamatos fejlesztése
2. Segítő csoport jelentősége:
 - a fejlesztőpedagógus, a gyógypedagógus, a pszichológus jelenléte
 - az előbbiek támogató segítése az óvodapedagógusnak
 - rendszeres találkozás a szülőkkel
 - pedagógiai asszisztens
3. Megfigyelés, nyomon követési vizsgálatok, értékelés
 - A fejlődési szakaszok nyomon követése
 - Preventív szűrések
 - Változások rögzítése és értékelése
 - Egyéni bánásmód lépéseinek kialakítása
 - Folyamatos megfigyelés

4. A gyermekek támogatása
 - Megfelelő környezet kialakítása
 - Fejlesztések, terápiák, szolgáltatások
 - Élmények, programok
 - folyamatos tájékoztatás
5. Családdal való kapcsolat
 - kapcsolattartás
 - Pedagógiai Szakszolgálat

Óvodai nevelésünk során érvényesítjük az integráció elvét, az egyéni bánásmód alkalmazását. A helyi igények és lehetőségek függvényében biztosítjuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált óvodai nevelését, harmonikus személyiségfejlődését, a különbözőséget elfogadó környezet kialakításával.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, biztosítja minden gyermek számára az óvodai neveléshez való egyenlő hozzáférést. A gyermek neveléséhez szükséges optimális feltételek biztosítására törekszünk. Ennek ellenére gyengíthetik az inklúziót bizonyos objektív feltételek (külön terem, speciális szakember) hiánya.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek társadalmi megbecsülésének kérdése gyermekkorban kell, hogy kezdődjék, mivel az egészséges kisgyermek az óvodába bekerülve szerzik első benyomásait fogyatékkal élő társaikról. Az esélyegyenlőség felé tett első, legfontosabb lépés az együttnevelés. Ha a gyermekek integráltan együtt, egymást megbecsülve, egymást nem zavarva nevelkedhetnek, akkor a felnőttkori társadalomban élés számos problémája már eleve megoldható, megelőzhető.

Célunk:

- A gyermekek fejlődéséhez alapvetően szükséges érzelmi biztonság megteremtése és megtartása.
- Optimális körülmények biztosítása a folyamatos fejlődéshez.
- Egyéni fejlődési ütem, képesség, tehetség, szociokulturális háttér figyelembevételével a hátrányos helyzetből való felzárkóztatás segítése, a tehetség kibontakoztatása.
- Ezen gyermekek hátrányainak enyhítése, az előítéletek csökkentése.

IV. 5. 1. 2. AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI AZ EGYÉNI BÁNÁSMÓD, A DIFFERENCIÁLT FEJLESZTÉS TERÉN:

- Biztosítjuk, hogy a gyermekek a rájuk jellemző sajátos vonásuknak megfelelően váljanak a közösség tagjaivá.
- Az óvónők mindig igyekeznek tetteikkel és szavaikkal kifejezni, hogy a gyermekek közötti különbségek, az eltérő fejlettségi szint, a feladatmegoldásban megjelenő teljesítménykülönbség természetes jelenség. Senki sem kaphat semmiféle „címkét”, megkülönböztető jelzöt vagy elmarasztalást, mert a többitől eltérő külsejű vagy az adott helyzetben másképp gondolkodik, cselekszik, másképp fejezi ki magát, teljesítménye magatartása különbözik a többiekétől.

- Az egész közösség előtt álló feladatokat minden egyes gyermek számára közelívé, érthetővé, érzelmileg elfogadhatóvá, vonzóvá tesszük.
- Többféle helyzetre, több fokozatban, minőségben tervezünk, hogy a gyermekek megkapják a választás lehetőségét. Ha a gyermek az általa választott szinten teljesít, továbblépésre ösztönzi sikerélménye, így bonyolultabb, újabb feladatokat vállal. Bízunk a gyermekben, s ha ezt érzi, eredményes lesz, önmagát fejleszti tovább segítségünkkel.
- A követelményeket a gyermekhez igazítjuk, a gyenge pontokat nem hibaként kell értékelnünk, hanem a lassabban fejlődés jeleként.
- Az óvodapedagógusok személye, attitűdje együttműködésre kész, éreztetik támogató figyelmüket, a segítségnyújtás biztonságát.
- Biztosítjuk minden gyermek számára a differenciált, egyéni bánásmód elvét.
- A csoporton belüli foglalkoztatás, tevékenykedtetés során hangsúlyt helyezünk a részképességek fejlesztésére.
- Az óvodai nevelés során megfelelő arányérzékkel segítjük az egyén kiteljesedését, szorongás, büntudat nélküli fejlődését és a másokkal való együttélést, mások elfogadását, az együttműködést, az önérvényesítést és az alkalmazkodást.
- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve változatos tevékenységeket szervezünk, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről.
- Óvodánkra a szeretetteljes, családias, a gyermekek számára biztonságot nyújtó, derűs óvodai légkör jellemző, ahol a gyermekek képességeiknek megfelelően tudnak fejlődni.

IV. 5. 1. 3. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK

Az inklúzió folyamatába az alábbi elosztás alapján integrálhatóak a **kiemelt figyelmet igénylő** gyermekek:

1.) Különleges bánásmódot igénylő gyermek:

- 1.1.) sajátos nevelési igényű gyermek
- 1.2.) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- 1.3.) kiemelten tehetséges gyermek

2.) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

3.) A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

1.) A Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

Az intézmény **Alapító Okiratában megfogalmazott** ellátási kötelezettségünknek igyekszünk maximálisan eleget tenni (*tárgyi és személyi feltételeinknek megfelelően*)

Minden gyermeknek az egyéni szükségletei szerint biztosítjuk az óvodai nevelést, akár különleges bánásmódot igénylő, nemzetiségi, hazáját elhagyni kényszerülő vagy szociális helyzete okozza a gyermek speciális igényeit (prevenciós és rehabilitáció és rehabilitációs tevékenységek).

Inkluzív nevelésünk eredményessége az óvónő és a dajka, valamint a speciális szakemberek közös, összehangolt munkáján alapszik.

1. 1.) - 1. 2.) A Sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek nevelése óvodánkban

Sajátos nevelési igényű az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján az életkorához viszonyítottnan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartás szabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

A sajátos nevelési igény kifejezi

- a gyermek életkori sajátosságainak a részleges vagy teljes körű módosulását,
- a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Alapelveink:

- minden gyermek fejleszthető;
- segítő- támogató szemlélet;
- egyéni bánásmód;
- a gyermek meglévő képességszintje a kiindulási alap;

A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése

Az alapidokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Óvodai nevelésünk a sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. Nevelésünk hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítjuk a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Célunk:

- A gyermekek inkluzív és integrált nevelésének megvalósítása oly módon, hogy
 - az elvárásaink igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
 - fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
 - a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, fejlesztés ne terhelje túl,
 - önmagukhoz képest eljussanak a fejlődőképességük optimális fokához.

Amennyiben a beíratáskor, illetve a gyermek óvodánkba lépésekor a szülő tájékoztatást ad arról, hogy a gyermek sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, akkor elkérjük az orvosi, szakorvosi, vagy szakértői bizottsági véleményt, diagnózist. Abban az esetben, ha beíratáskor nem derül ki a kisgyermek különbözősége, akkor a következők szerint történik a befogadás:

Elsődleges feladataink:

- a kisgyermekről anamnézis felvétele;
- a tünetek felismerése, problémák feljegyzése;
- megfigyelésre épülő bemenetmérés elkészítése mérőeszközeinkkel;
- egészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása az igazgató feladata;
- az óvodapedagógusok- szülővel történő egyeztetése, megbeszélés lefolytatása;
- a tünetek okainak keresése;
- szakvélemény kérése (*Pedagógiai Szakszolgálat, Szakértői Bizottság*) az igazgató feladata;
- a felzárkóztatás megszervezése;
- szükség esetén szakember, specialista igénylése, módszertani segítségkérés, ön és továbbképzés (igazgató feladata);
- a különleges bánásmód típusának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása (az alapító okirat szerint felvehető, és Szakértői Bizottság véleménye szerint integrálható gyermekek esetében);
- a szakvélemény alapján, a szakember fejlesztési tervéhez igazodóan egyéni fejlesztési terv készítése (SNI);
- Óvodapedagógusaink érzelmileg azonosulnak az SNI gyermekekkel, illetve a csoportban való jelenlétükkel.
- Óvodapedagógusaink felkészítik a többi szülőt és a dajkát a gyermekek fogadására.
- A befogadás utáni állapotra a türelem, megértés, segítség, támogatás jellemző.
- egyéni tehetséggondozás;

További feladataink:

- A kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével.
- Annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes lehet.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához.

- Pedagógusaink, a pedagógiai munkát segítő alkalmazottaink, a gyermekcsoport és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadásának megkönnyítése érdekében, együttműködés a sérült gyermek családjával.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének, fejlesztésének módszertani szempontjai:

- A fejlődés, nyomon követés területei, módszerei megegyeznek a többi gyermekével;
- Együttműködés az SNI-s gyermekek szüleivel;
- Kapcsolatrendszer kiépítése a specialistákkal, a Szakértői Bizottság véleményének, fejlesztési javaslatainak alkalmazása;
- Az élmények és tapasztalatok felhasználása a fejlesztésben;
- Törekedni kell a szükségleteik maximális kielégítésére;
- Képességek kultúrára épülő egyéni bánásmód, differenciálás, tevékenység- és feladatorientált fejlesztés;

Feladataink:

- anamnézis lap felvétele
- a gyermek környezetének minél teljesebb, pontosabb megismerése
- tünetek felismerése, problémák feljegyzése
- megfigyelésre, mérésre épülő bemenetmérés elkészítése mérőeszközeinkkel;
- egészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása *(az igazgató feladata)*
- együttműködő kapcsolat kialakítása a családdal, a szülők megnyerése a megfelelő munka érdekében.
- a tünetek okainak keresése
- szakvélemény kérése *(Pedagógiai Szakszolgálat, Szakértői Bizottság) (óvodavezető feladata)*
- a felzárkóztatás megszervezése
- egyéni fejlesztési terv készítése a szakvélemény alapján;
- szükség esetén szakember, specialista igénylése, módszertani segítségkérés, ön és továbbképzés *(igazgató feladata)*

1. 3. Kiemelten tehetséges gyermekek

„Vegyétek észre, ha egy gyerek különleges, nem azért különleges, mert különb akar lenni, hanem azért, mert nem tud más lenni.” (Szabó Magda)

„...**Kiemelten tehetséges gyermek** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.” (Kt.)

A tehetséges gyermekek kivételes képességeinek területei:

- **intellektuális tehetség** (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, nyelvi stb.)
- **művészi tehetség** (képzőművészeti, zenei)
- **pszicho-motoros** tehetség (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
- **szociális tehetség** (vezető, szervező, irányító)

A tehetséges kisgyermek korai jellemzői:

- meglepő pontosságú és részletességű hosszú és rövidtávú memória;
- hosszú távon képes figyelni és egy dologgal foglalkozni;
- gyorsan kialakuló és változatos szókincs;
- fejlett képzelőerő a szerepjátékokban;
- korai figuratív rajzolás;
- valóság és fikció korai elkülönítésének képessége;
- humorérzék;
- absztrakt gondolkodás – főleg a nyelvi készségekben, időviszonyokra utaló szavak használata, kiemelkedő matematikai képességek;
- saját személyről való tudatosság – önreflexió korai megjelenése („szerintem erre gondoltál”);
- szenvedélyes érdeklődés a külvilág iránt;
- fejlett koordináció, finommotoros mozgás;

A gyermek viselkedési jegyei, amelyek tehetségre utalhatnak

- a számára érdekes feladatokban nem igényel biztatást;
- amit elkezd, be is akarja fejezni;
- sokszor foglalkozik felnőtt kérdésekkel (háború, halál);
- kicsi az alvási igénye;
- korán érdeklődik az olvasás iránt, erre nagyon oda kell figyelnünk;
- az anyagokkal, a színekkel, a formákkal érzékletesen bánt a gyermek;
- magánál idősebb játszótársakat preferál, vagy sokkal fiatalabbakat, akiket irányíthat;

Feladataink a tehetséggondozás során:

- felismerni a kreatív gyermekeket;
- ösztönözni, motiválni kreativitásukat;
- kielégíteni ilyen irányú szükségleteiket;

- „önmagukra taláztatni őket”;
- elkallódásuk veszélyét elhárítani;
- harmonikusan fejleszteni őket;
- a kreatív nevelés eszközeivel segíteni fejlődésüket;

Speciális céljaink a tehetséggondozás során:

- a tehetséges gyermek erős oldalának támogatása;
- a gyermek tehetségével összefüggő gyenge területek kiegyenlítése;

Óvodás korban a tehetség felismerésének színterei:

A játék, mely élmény, élvezet, az örömszerzés, a lelki egyensúly alakítója, fenntartója, hatással van a gyermek értelmi képességeinek fejlődésére, gazdagítja érzélemvilágát, kreativitását és szociális képességeit. Fontos a kognitív fejlődés szempontjából, fejleszti a szociális készségeket, ösztönzi a motoros funkciók fejlődését.

Az irodalomban a gyermek másképpen éli át a valóságot, mint a felnőtt. Élményei mögött nem tudás van, hanem készség a ráérzésre. sok apró részletet vesz észre, amit mi felnőttek nem. Látásmódja kitágul, a valóságot is többértően tudja majd értékelni, megérteni. Közismert tény, hogy a mesének a gyermek fejlődésében pedagógiai és lélektanilag jelentős hatásai vannak.

A zenei nevelés területén

A zenehallgatással és tér kiterjedésével szorosan összefügg a tánc, mint a mozgáskultúra alapja, az önkifejezés egyik eszköze. A zenére történő ritmusos mozgás, sokszínű formavilággal rendelkezik. Régen a mindennapok elválaszthatatlan részét képezte és szorosan kapcsolódott az emberi élet különböző eseményeihez. Óvodánk életében jelen van a néptánc, mint a személyiségformálás egyik remek eszköze.

Fontosnak tartjuk a *motiváció* szerepét, mely azt jelenti, hogy érvényesülni hagyjuk a gyermek valamely szükségletét, a már meglévő szükségletének bekapcsolását az általa végzett tevékenység folyamatába, így lehet számára vonzó a tevékenység, ő maga pedig befogadóvá válik a nevelő-formáló - fejlesztő hatás iránt.

A helyes motiváláshoz azonban tisztában kell lennünk a gyermek életkori sajátosságaival, egyéni szükségleteivel, személyiségével.

A *tehetséget* mutató terület fejlesztése, kibontakoztatása mellett fontos feladatunk az egész személyiség támogatása, valamint az elfogadó, az egész személyiséget támogató légkör kialakítása.

Gyengeség, fejletlenség mutatkozhat a pszicho-motoros képességek, az érzelmi-szociális érettség, esetleg motivációs területen is a tehetséggel összefüggésben. Szükséges a gyenge oldalak diagnosztizálása és szakember segítségével történő fejlesztése. Amellett, hogy fontos a tehetséges gyermeket ráébreszteni tehetségére, fel kell ismertetnünk vele azt is, hogy ne becsülje túl önmagát (gyakran előfordul szociálisan kevésbé érett gyermekek esetében). Szükséges rávezetnünk őket arra, hogy nem csak az intellektuális kiválóság az érték, egy embernek sok más értékes tulajdonsága is lehet.

Óvodánkban fontosnak tartjuk, hogy a tehetséges gyermekek a napi közös csoportos tevékenységek, élmények során, illetve a mikro - csoportos tehetséggondozó foglalkozások keretében fejlődjenek.

Fontos a szülőkkel való együttműködés, például mi okoz gondot a nevelésben, megbeszélések, tapasztalatcserék, egymás segítségét.

A tehetség kibontakozásának alapja a szabadság és a kultúra (környezet), amely a gyermeket körül veszi. Szabadság alatt a mindennapok nyújtotta gazdag lehetőségét értjük, kultúra alatt pedig szűkebb és tágabb értelemben vett környezetünket, a családot és az óvodát.

A szabadsággal szorosan összefügg az óvodai követelményeknek megfelelni nehezen tudó, szociokulturálisan elmaradott gyermeknél a szertelenség, a rohangálás, az egyszerre megtapasztalni való vágy megjelenése. Az óvónőnek egyetlen dolga van ilyenkor, türelemmel viszonyulni hozzájuk. A gyermeknek nem csak a testi, lelki, hanem a szellemi fejlődéséért is felelősek vagyunk. Ezt szem előtt tartva végezzük pedagógiai munkánkat.

2.) Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenység

Óvodai nevelésünk egyik feladata megteremteni azokat a feltételeket, amelyek a gyermek egészséges fejlődéséhez szükségesek.

Ehhez olyan támogató háttérrel nyújtunk, amely egyrészt biztonságot ad a gyermeknek, másrészt új képességek kifejlesztését teszi lehetővé számára.

A nevelésünk központi feladata, hogy megerősítse az „ÉN”-t, továbbá serkentsük, irányítsuk a gyermek öntevékenységet a tanulási folyamaton belül, hogy egyre jobban kézbe vehesse saját tanulási folyamatait, támogassuk, hogy ki tudja használni saját lehetőségeinek teljes tartományát.

Óvodapedagógusi feladataink:

- Törekszünk a gyermek és körülményeinek megismerése, folyamatosan figyelemmel kísérjük.
- Megállapítjuk, hogy képességei kibontakozásában elsősorban mi akadályozza.
- Meghatározzuk a lemaradás mértékét, minőségét, a fejlődési utat, a mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása érdekében.
- Praktikus ismeretek, tevékenységek, szokás és szabályrendszer kialakítására törekszünk.
- A családi életre és egészséges életmódra nevelésre nagy hangsúlyt helyezünk.
- A mozgás megszerettetésével az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot alakítunk ki.
- Élményszerzés biztosítása, kulturális rendezvényeken részvétel, kirándulások szervezése.
- Folyamatos alakítjuk ki a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét.
- Hangsúlyt helyezünk a tolerancia, segítőkészség kialakítására, a másság, a nemzetiségi kultúra elfogadására, a hagyományápolásra.

- Tájékoztatást adunk a térítési díjkedvezmény, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, óvodáztatási támogatás igénylésének lehetőségéről, folyamatáról.

Szülőknek felajánlott segítség:

- szülői értekezletek, csoportmegbeszélések;
- folyamatos rendszeres tájékoztatás a család működését segítő szolgáltatásokról;
- közös programokba (óvoda – család) való részvétel szorgalmazása;

2. – 2.) Óvodai integrációs program a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésére

Az óvodai integrációs program jellemzői

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Az iskoláskor kezdetéig a gyerekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első éveit meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában. Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig – megterhelés nélkül – rendkívül hatékonyan fejleszthetők. A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarokat.

A hátrányos helyzetű családok gyermekei öt éves korukra lényegesen elmaradnak kognitív fejlődésükben kedvezőbb helyzetű társaikhoz képest. Az elmaradás oka a gyermeki fejlődés nem megfelelő ösztönzése, a szülők korlátozott erőforrásai, a megélhetési nehézségek okozta terheltség és az otthoni környezet hiányosságai miatt. Tudatos óvodai pedagógiai munkánkkal csökkentjük a hátrányokat. A szülőkkel való együttműködést a szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítjuk meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Óvodapedagógusi feladataink:

1. Szervezési feladatok

1. 1. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása (a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében)
1. 2. Integrációt elősegítő csoportalakítás.
1. 3. Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
1. 4. A szülők munkába állását elősegítjük a két és féléves kortól igénybe vehető óvodai nevelés biztosításával.

2. Nevelőtestület együttműködése: rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások

3. Pedagógiai munkánk kiemelt területei

3. 1. Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés *(részletes anamnézis)*
3. 2. Kommunikációs nevelés
(szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
3. 3. Érzelmi nevelés, szocializáció
(az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés.)
3. 4. Egészséges életmódra nevelés *(egészségtudat kialakítása, táplálkozás)*
3. 5. Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése.
3. 6. Korszerű óvodapedagógiai módszerek
(a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)

4. Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka

4. 1. Egészségügyi szűrővizsgálatok *(a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi – fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia – vizsgálatának) kezdeményezése, megszervezése.*
4. 2. Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás
(a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított kapcsolat).
4. 3. Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése
(ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése).
4. 4. A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés;

5. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:

5. 1. Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat *(a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása).*
5. 2. Védőnői hálózat *(korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás)*
5. 3. Szakmai szolgáltatók (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása).

6. Óvoda-iskola átmenet támogatása

- 6.1. Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka *(a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb rész-képesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotás vágy szükséges szintjének kialakítása).*
- 6.2. Iskolaválasztás *(a kijelölt iskolával, a szabad iskolaválasztással, a halmozottan hátrányos helyzetűek előnyben részesítésével, a sajátot nevelési igényűvé minősítéssel kapcsolatos felvilágosítással, tanácsadás) támogatása.*
- 6.3. A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében *(óvodapedagógusok iskolai nyílt napokon való részvétele).*

7. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

- 7.1. Személyes, tiszteleten alapuló kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- 7.3. Rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése.

7.4. Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése (*családlátogatás, fogadóóra*)

7.5. Partnerközpontú működés.

3.)A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek ellátása:

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek kategóriája a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek körével bővült (*Nkt. 4. § 13. pont c*) alpont. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek az, akinek egészségügyi ellátása a szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben a harminchat nevelési napot várhatóan meghaladja, és emiatt a legalább napi négy órai tartamban meghatározott óvodai foglalkozásokon nem tud részt venni. (*Nkt. 4. § 18. pont*)

Az óvodába járási kötelezettség alóli felmentés iránti kérelem a tárgyév április 15. napja után is benyújtható/ *Nkt. 8. § (2) /*.

A tartós gyógykezelésre vonatkozó adatok, továbbá a gyermek speciális köznevelési ellátásához elengedhetetlenül szükséges szakorvosi diagnózisának adatai az óvoda és az egészségügyi szakellátó között továbbíthatók (*különleges adatok*) *Nkt. 41. § (8) a) pont*.

IV. 5. 2. MULTIKULTURALIZMUS ÉS INTERKULTURALIZMUS

A gyerekek sokszínű társadalmi, kulturális háttérének felismeréséhez, tudatosításához, a megfelelő nevelési módszerek kiválasztásához pozitív és elfogadó pedagógusi attitűdre, folyamatosan fejlesztendő pedagógiai képességekre, valamint megfelelő ismeretekre van szükség.

Alapvető kíváncsi a nyitottság, a tolerancia, a mások elfogadásának követelménye, a gyerekek otthonról, a családból magukkal hozott értékeinek, normáinak, szokásainak figyelembevétele, az erre való alapozás a nevelőmunka folyamatában.

A szülőkkel való kapcsolat is a multikulturális nevelés fontos aspektusa, ezen belül különösen az együttműködés minél sokoldalúbb formáinak kihasználása; a szülők bevonása az óvoda életébe, a család elfogadása; a családi nevelés partnerként való kezelése; tapintatos, elfogadó kommunikáció kialakítása.

Maga az interkulturális tanulás folyamata segíthet rádobni arra, hogy a valóságot nagyon sokféle módon lehet megélni, értelmezni és megtapasztalni.

IV. 5. 2. 1. AZ INTERKULTURÁLIS NEVELÉS ALAPELVEINEK ÉRTELMEZÉSE ÓVODÁNKBAN

A különböző országokból hozzánk érkező migráns gyermekek anyanyelve, kultúrája, sok vonatkozásban eltér egymástól, valamint a magyar jellemzőktől. Éppen ezért fontos, hogy nevelőtestületünkben a más kultúrát elfogadni, annak értékeit hasznosítani tudó nevelői szemlélet határozza meg a pedagógiai eljárásokat. Igyekszünk olyan pedagógiai környezetet teremteni, ami erősíti az egymás iránti tiszteletet, a toleranciát az ismeretlennel, a szokatlannal szemben. Ezáltal a gyermekek megélhetik identitásukat, ugyanakkor megtanulják elfogadni másokét, amely fokozza az érdeklődést és a kíváncsiságot, a gyermekek kommunikáció iránti igényét, a közös kapcsolatokat minden nemzeti, kulturális és nyelvi határon túlmenően.

Az óvoda egyik alapvető célja, hogy a nem magyar állampolgárságú gyermekek óvodai nevelése az Európai Unió irányelvében foglaltakkal összhangban történjen. Mindenekelőtt nagy hangsúlyt fordítunk a magyar, mint idegen nyelv elsajátításának megalapozására, fejlesztésére. Interkulturális tanulási környezetet biztosítunk, ahol a magyar és nem magyar gyermekek integráltan együtt nevelődnek, a nem magyar gyermekek megismerkedhetnek a magyar kultúra kisgyermekkorú érintő szeleteivel, valamint valamennyi gyermek kölcsönösen ismerkedhet az érkező gyermekek származási országának bizonyos jellemzőivel.

IV. 5. 2. 2. CÉLJAINK AZ INTERKULTURÁLIS NEVELÉS TERÉN:

- A gyermekek bizalmának elnyerése, biztonságérzetük növelése, különös tekintettel a beszédértési, kommunikációs problémával küzdő külföldi gyermekekre.
- Olyan készségek, képességek kialakítása, amelyek segítségével a gyermekek interakcióba léphetnek a környezetükkel, ezáltal megismerhetik egymást, képessé válnak az együttműködésre, a tanulásra.
- A kulturális, nyelvi sokszínűség megtapasztaltatása, igazodva a kisgyermekkor tanulási sajátosságaihoz.
- A társak között lévő különböző anyanyelvű, más nemzetiségű, - bőrszínű, öltözködésű, vallású, étkezési szokású, azaz a tőlük eltérő gyermekekkel szembeni nyitottságra, kölcsönös elfogadására való nevelés. Ezzel együtt annak az elsajátíttatása, hogyan kezeljék a különbségeket.
- Nemzeti hovatartozásuk, identitásuk elismerése, támogatása, ugyanakkor az egymás iránti toleráns, tiszteletteljes, udvarias viselkedés megalapozása, fejlesztése.
- Pozitív viszony kialakítása a magyar hagyományok és kultúra óvodás gyermekek által felfogható, befogadható elemeinek közvetítésével.

IV. 5. 2. 3. ÓVODAPEDAGÓGUSI FELADATAINK:

- A gyermekeket bevonjuk a közös játékokba, feladatokba, ahol a szerepek cserélődnek, azaz kommunikatív együttműködés, interakciók megteremtése.
- Próbálkozásokra, kísérletezgetésekre, kreativitásra ösztönözzük a **kooperációs technikák alkalmazásával**: *mutasd meg, értesd meg, segíts, engedd, hogy segítsünk, légy türelmes, próbáld újra, próbáld másként, engedd magad rávezetni.*
- A tanult szavak, ismeretek alkalmazására biztatjuk.
- Tisztelettel fordulunk a gyermekek szülei felé és számukra kompetens beszélgetőtárs felé,
- Folyamatosan megbeszéljük a kollégákkal az interkulturális nevelés terén felmerülő kérdéseket.

A gyermekeket nem kényszerítjük, de készítjük az óvodai tanulásra. Helyzetük stabilizálódását követően elvárásainkat a gyermekek személyiségéhez, képességeihez, viselkedéséhez igazítjuk. Nagyon sokat biztatjuk, dicsérjük, szeretet megnyilvánulásokban részesítjük őket.

IV. 5. 3. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGÜNK

Az óvodás korú gyermek életkori sajátosságaiból fakadóan kiszolgáltatott.

Alapvető követelmény a kisgyermek emberi jogainak biztosítása az óvodai nevelés teljes eszközrendszerével. A gyermekvédelmről szóló törvény alapgondolata szerint a gyermekek családban történő neveléséhez biztosítani kell a feltételeket és megadni a kellő segítséget. Ennek folyamán ***minden óvodapedagógus részére kötelező etikai szabály: a tapintat, a türelem, a megértés és a diszkréció.***

Óvodánkban minden dolgozó feladata a gyermekvédelemmel kapcsolatos törvény szellemiségének és előírásainak ismerete, betartása, a gyermekek óvása, védeése és az általános prevenció.

Az óvoda, mint a 3-7 éves gyermekek hétköznapi életének színtere, különösen fontos szereppel bír a hátrányos helyzet, és a veszélyeztetettség felismerésében, a szükséges segítségnyújtás kezdeményezésében.

A kedvezőtlen szociális, gazdasági, családi hatások, az érték- és norma-válság, az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültség szintje és csökken a feszültségtűrő képesség, ami a családi otthonokban érezteti hatását és leggyakrabban a gyermekeken vezetődik le. A fentiek káros hatása megjelenik az óvodában is a gyermekek teljesítmény-, magatartás- és kapcsolatzavarainak formájában.

Az óvodai gyermekvédelem az egyik legfontosabb jelzőrendszer, hiszen a gyermekek minden problémája itt érzékelhető először.

A gyermekvédelmi munkát a humánus, a segítőkészség, a megértés és a támaszkodás jelenti. A gyermekvédelmi munka fő céljának a prevenciót tekintjük, amely során szeretnénk megakadályozni a veszélyeztetett státusz kialakulását. A gyermekvédelmi munka során rendkívül fontosnak tartjuk a család tiszteletben tartását, a családi nevelés erősítését, ezzel együtt a gyermek iránti felelősség ébrentartását. Nagyon lényeges a tapintatos, személyes kapcsolat kialakítása különösen azokkal a családokkal, akik segítséget kérnek, vagy segítségre szorulnak.

Törvény határozza meg (1997. évi XXXI. törv. 17. §. (1)), hogy a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat el kell látnia minden közoktatási intézménynek, különösen a nevelési-oktatási intézményeknek, az alaptevékenységük keretében a gyermek családban történő nevelésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében.

Ha a gyermek személyiségfejlődését a szülő vagy a környezet nem biztosítja, a gyermek fejlődését veszélyeztetik.

A 1997. évi XXXI. törvény (Gyermekvédelmi törvény) 17. §-ának 2. bekezdése szerint jelzéssel kell élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál, és hatósági eljárást kell kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén. Ilyen jelzéssel, kezdeményezéssel bárki élhet.

Ugyanezen törvény 3. bekezdése alapján minden érintett köteles együttműködni, és egymást tájékoztatni.

Összefoglalva tehát az intézmény feladatai:

- Kooperáció a gyermekvédelmi rendszerrel
- Gyermekvédelmi stratégia kidolgozása (ki, miért felelős, feladatok, felelősök rögzítése)
- Esetmegbeszélések

IV. 5. 3. 1. A GYERMEKVÉDELMI MUNKÁNK SORÁN ALKALMAZOTT FOGALMAK ÉRTELMEZÉSE:

Hátrányos helyzetű gyermek: az a gyermek, akinek alapvető szükséglet kielégítési lehetőségei korlátozottak, családja életkörülményei, életmódja, élethelyzete a társadalmi többségnél lényegesen rosszabb.

Kialakulásához vezető tényezők:

- Alacsony jövedelem és fogyasztási szint;
- Munkanélküliség;
- Gyenge érdekérvényesítés;

Veszélyeztetett gyermek: olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. A veszélyeztetettség miatt a gyermek személyisége az egészséges fejlődésben akadályozott.

Kialakulásához vezető tényezők:

- Halmozottan hátrányos helyzet
- Hátrányos helyzet tartós fennállása
- A közvetlen lakó és családi környezet, életvezetési, nevelési, erkölcsi veszélyeztetés hatásai (*nevelési hiányosság; elhanyagolás, italozó szülők, bűnöző életvitelű családi környezet, megromlott családi kapcsolat*)

IV. 5. 3. 2. A GYERMEKVÉDELMI MUNKÁNK CÉLJAI ÉS ELVEI

A gyermekvédelmi célok megegyeznek Pedagógiai Programunk célrendszerével, de a terület specialitása miatt egyéb célokat is meghatározunk:

Gyermekvédelmi tevékenységünket a Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, valamint a Köznevelésről szóló törvény és módosítása, és a végrehajtásához kapcsolódó jogszabályok határozzák meg:

- Minden gyermeket érintő döntésben „a gyerek mindenek felett álló érdekeit” kell figyelembe venni, azt más érdekek nem előzhetik meg.
- A gyermekek jogait minden megkülönböztetés nélkül biztosítani kell: fajra, nemre, vallásra, származásra, egyéb.
- Személyes adatokat kezelni csak meghatározott célból és kötelezettség teljesítése érdekében lehet, ezt megelőzően erről a szülőket tájékoztatni kell.
- A gyerekeket hátrányos megkülönböztetés nem érheti. A gyerekeknek joga van, hogy a nevelési intézményben biztonságban és egészséges környezetben nevelődjön.
- A gyerekeket védeni kell fizikai, lelki erőszakkal szemben.
- Sajátos nevelést igénylő gyerekekkel való kiemelt bánásmód, foglalkozás minden óvónő kötelessége.

- Az óvodában nem szervezhető olyan foglalkozás, illetve nem folytatható olyan tevékenység, amely a gyermekek számára népszerűsíti:
 - a pornográf, a szexualitást öncélúan ábrázoló tartalmakat,
 - a homoszexualitást,
 - a gyermek születési nemének megváltoztatására irányuló beavatkozásokat,
 - a transzszexualitást,
 - a társadalmi nemek elméletét (genderideológia).

Célunk: A prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve szükség szerint segítségnyújtás, valamint együttműködés a különböző intézményekkel és szakemberekkel.

Elveink:

- Mindenek előtt a családok tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése a rászoruló körében.
- Szoros kapcsolatot alakítunk ki a közvetlenül, vagy látens módon segítséget kérő családokkal, melynek során folyamatosan együttműködünk a szociális segítővel.
- Legyen természetes mind gyermekeink, mind a dolgozók körében a különbségek elfogadása.

IV. 5. 3. 3. AZ INTÉZMÉNYI GYERMEKVÉDELEM FOLYAMATA

A megelőzés

- Rendszeres kapcsolattartás a gyermekek szüleivel, jogaik ismertetése és érvényesítésének segítése az óvodában.
- Együttműködés a gyermekvédelemben partner társszervekkel.
- A családot, a gyermeket megillető kedvezményekhez való juttatás elősegítése.
- Irányító dokumentumok ismerete (Köznevelési törvény, Gyermekvédelmi törvény, egyéb rendelkezések).
- Célok, feladatok, felelősök kijelölése.

A feltárás

- A veszélyeztetettség, hátrányos helyzet tüneteinek felismerése, problémák feljegyzése, megkülönböztetése a helyi kritériumok alapján.
- Helyzetelemzés: anamnézis felvétele, személyi feltételek, intézményi feltételek.

A megszüntetés

- Megvalósítás stratégiájának kidolgozása: feltételek biztosítása; módszerek megjelölése, megvalósítása; határidők kijelölése, betartása; mutatók meghatározása, amelyek alakulását figyeljük.
- Értékelés: a program működésének értékelése, a program hatásai a gyermekre és a családra.
- Együttműködés konkrét esetekben a segítővel (társszervekkel).

IV. 5. 3. 4. KOMPETENCIA SZINTEK A GYERMEKVÉDELEM TERÜLETÉN

- 1. szint: Az óvodapedagógusok szintje,** ahol az óvónőknek elsőként adódik alkalmuk
 - A gyermekek és a szülők **jelzéseinek fogadására.**
 - A hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet **felfedezésére.**
 - Az ebbe a körbe tartozó gyermekek személyiségéhez illeszkedő **differenciált és egyéni fejlesztésre.**
- 2. szint: Gyermekvédelmi felelős szintje**
 - Ahol a pedagógusoktól beérkező **információk gyűjtése** zajlik. A meglévő információk alapján a gyermekvédelmi felelősnek lehetősége nyílik a **tanácsadásra** (szociális támogatás, étkezési támogatás...lehetőségei) a hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetben lévő szülők felé, illetve a **kapcsolattartásra** a családsegítő szolgálat felé.
- 3. szint: Igazgató szintje**
 - Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.
 - A gyermekek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése, és az érvényesítés ellenőrzése.
 - Akinek feladata **határozottan felvenni a kapcsolatot** az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel.

A cél elérése érdekében – szintenként - a következő prevenció és korrekció feladataink vannak:

3. szint - Az igazgató feladatai:

- A pedagógiai programban a gyermekvédelem feltüntetése.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi munka irányítása.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős kijelölése, gyermekvédelmi éves munkaterv és beszámoló bekérése (éves vezetői munkaterv része).
- A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkájához szükséges feltételek megteremtése.
- Gondoskodik a gyermekvédelmi felelős a gyermekvédelemmel kapcsolatos továbbképzéseken való részvételéről.
- A szülők tájékoztatása a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, és hogy mikor és hol kereshető fel.
- A pedagógusok gyermekvédelmi kultúrájának kialakítása.
- A gyermek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítése, és az érvényesítés ellenőrzése.
- A nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése, gyermekbalesetek megelőzése.
- Az egészséges életmód biztosítása.
- Fontos feladat, hogy a gyermek bekerüljön az óvodába abban az évben, mikor a mindenkor hatályos jogszabályok szerinti életévét (3) betölti , hogy a hátrányos helyzetű gyermekek óvodáztatása időben megtörténjen.
- Javaslattevél a segélyezettek körébe való bevonásról.
- Rendszeres támogatás iránti kérelmekről a gyermekvédelmi felelőssel, a családsegítővel és az érintett óvónőkkel folyamatosan egyeztet, és a megfelelő intézkedéseket megteszi.

- A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme.
- A gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén - szükség szerint - segítséget nyújt / gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek.
- Segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.
- Kapcsolattartás minden olyan intézménnyel, amely a gyermek érdekében szükséges.

2. – szint - A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Szervezi, irányítja, koordinálja, segíti az óvoda pedagógusainak gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját.
- A szülők tájékoztatása, hogy milyen problémával hol, milyen időpontban fordulhatnak hozzá, és milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel. Jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó intézmények (gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó) címét, illetve telefonszámát.
- A pedagógusok, és szülők jelzése, a velük folytatott beszélgetés alapján megismert veszélyeztetett gyermekeknél - a veszélyeztető okok feltárása érdekében – családlátogatáson megismerni a gyermek környezetét.
- Gyermekbántalmazás védelme vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén kezdeményezi, hogy az vezető értesítse a gyermekjóléti szolgálatot.
- A gyermekjóléti szolgálat felkérésére részt vesz az esetmegbeszéléseken.
- A gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi, hogy az óvoda vezetővel tájékoztassák a szülőt és támogassák abban, hogy forduljon a megfelelő helyre a rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítása érdekében.
- Az óvoda nevelési programjában a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok kidolgozásának segítése, végrehajtásának figyelemmel kísérése, szükség esetén intézkedés megkezdésének kezdeményezése a vezetőnél. Segítse a hátrányos helyzet, és a veszélyeztetettség kritériumainak intézményi szintű megállapítását.
- A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek felmérése az óvodapedagógusok közreműködésével: nyilvántartásba vétel, a hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség súlyosságának mérlegelése. Javaslattétel további teendőkhöz.
- A gyermekek, illetve családjukkal kapcsolatos intézkedések és azok eredményeinek feljegyzése.
- Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait.
- Nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkatervet, és a nevelési év végén értékelést készít.
- Kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Családsegítő Szolgálattal.
- Munkájáról, az ügyek intézéséről folyamatosan tájékoztassa az intézmény vezetőjét és az érintett pedagógusokat.

1. - szint - Az óvodapedagógusok feladatai:

- A pedagógusaink alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelességünk különösen, hogy közreműködjünk a gyermek-, és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- Szakértelmünkkel, tapasztalatainkkal segítsük a gyermeket abban, hogy sikeresen illeszkedjenek be az óvodai közösségbe, meglévő képességeik kibontakozhassanak, hiányzó képességeik fejlesztése folyamatos legyen, a gyermek szocializációja során elszenvedett hiányosságait a család segítsége mellett pótoljuk, javítjuk.
- Ha a gyermek veszélyeztetettségét észleljük, kötelességünk a magunk eszközeivel, gondozási tanácsokkal, pedagógiai eszközökkel ezt elhárítani, illetve amennyiben ez sikertelen marad, jelezzük a gyermekvédelmi felelősnek.
- A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség kialakulását igyekszünk megelőzni, feltárni, megszüntetésében részt venni. Észlelnünk kell a gyermekek viselkedésében, rendezettségében adódó változásokat.
- Biztosítjuk a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodában, szükség esetén védő, óvó intézkedésekre javaslatokat teszünk.
- A gyermekeket és családjukat, a rájuk ható tényezőket a lehetőségekhez képest minél jobban megismerjük.
- Az egyéni lemaradásokat csökkentjük, a tehetséggondozást elősegítjük.
- Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködünk.
- Az integrált nevelést elősegítjük a gyermek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelő ellátási formában.
- A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérjük, szükség esetén jelezzük a hiányzást.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájárulást javaslatainkkal segítjük.
- A szülőkkel együttműködő kapcsolatot alakítunk ki.
- Ismerjük a helyi társadalom gyermekvédelmi rendszerében érintett szerveket.
- A prevenciót minden gyermekre kiterjesztjük.
- Folyamatos kapcsolattartás az óvodai gyermekvédelmi felelőssel.
- A titoktartási kötelezettséget minden családot érintő kérdésben érvényesítjük.

IV. 5. 3. 5. A GYERMEKVÉDELMI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK ERŐFORRÁSAI, FELTÉTELEI

Személyi	- gyermekvédelmi felelős alkalmazása - a technikai dolgozók folyamatos fejlesztése e témában - az óvodai dolgozók képzése gyermekvédelmi tanfolyamokon
Tárgyi	- egészséges, nyugodt környezet kialakítása - külön helyiség biztosítása a szülőkkel való érintkezésre
Anyagi eszközök	- pályázati lehetőségek kihasználása - szponzorok, civil szervezetek támogatása

IV. 5. 4. ÓVODÁNK EGYÉB SZOLGÁLTATÁSAI

Pedagógiai programunk arculatához igazodóan óvodánk az alapellátáson felül, - a közösségfejlesztés és az egyéni képességfejlesztés érdekében is-, változó tartalommal fejlesztő foglalkozásokat is szervez, pedagógiai kontroll mellett. Ezeket a külön foglalkozásokat plusz szolgáltatásként kezeljük, a gyermekek és a szülők igénye és jelentkezése alapján.

A különböző kéréseket és igényeket mérlegelve általában olyan témájú és tartalmú foglalkozásokat szervezünk, melyek illeszkednek helyi programunk arculatához, jellegzetességeinkhez. E foglalkozásokat óvodapedagógusaink vezetik, érdeklődésüknek, és ez irányú szakképesítéseiknek megfelelően.

IV. 5. 4. 1. NÉPI TÁNC FOGLALKOZÁS

Az óvoda tornaszobájában külön csoportban szervezeten továbbá saját csoportjában heti rendszerességgel (4 éves kortól) gyermek néptánc foglalkozást tart óvodapedagógusunk, aki ez irányú szakvizsgával rendelkezik. A foglalkozás elősegíti olyan dal-zenei- és mozgásanyag átadását, melynek tervszerűen és tudatosan kidolgozott fejlesztési módszerei a 3-7 éves gyermekek mozgás- és tánc kultúrájának fejlődését szolgálják.

A táncon keresztül lehetővé válik a népi kultúra iránti elmélyülés felkeltése, a magyar népszokások, jeles napok, élet ünnepének megismerése is (Ősz-, téli-, tavaszi ünnepkörben).

A **zeneválasztás** során legfontosabb szempont, hogy a kisgyermek szívesen és kedvvel hallgassa, gyermeki világához közel álljon, a zene mindig ízlés formáló legyen számára. Népzenei ihletésű, tánc házi muzsikára valamint énekekre illetve óvónői énekekre táncolnak a gyermekek.

A foglalkozás kapcsolatban áll, és elősegíti a nevelés alapvető feladatainak, a gyermeki tevékenységformák, a fejlesztés tartalmi eszközeinek megvalósulását, a korrekciót valamint a tehetséggondozást.

(A foglalkozás térítésmentes, nem kötelező, a gyermekek érdeklődésén, szülő kérésén, döntésén alapszik.)

IV. 5. 4. 2. ÚSZÁSOKTATÁS

Az egészséges életmódra nevelés keretein belül nagyon fontosnak tartjuk az egészséges élet kialakítását, melynek fontos eleme a sokoldalú mozgás biztosítása. Ennek érdekében csatlakozott óvodánk is az Úszó Nemzeti Programhoz.

Az úszóprogramba azon gyermekek vehetnek rész, akik 5. életévüket adott év szeptember elsejéig betöltik. Ennek megfelelően a tanköteles korúvá váló gyermekek vesznek részt minden nevelési évben heti egy – egy alkalommal a **térítésmentes úszásoktatásban**.

A heti alkalmak számát a tanköteles korú gyermekek létszáma határozza meg. A gyermekek uszodába történő szállítása a MÚSZ által biztosított buszokkal, az oktatás pedig általuk kiválasztott szakképzett úszásoktatók irányításával valósul meg. Az Úszószövetség ingyenes biztosítja a gyermekek számára az úszáshoz szükséges felszereléseket is (*fürdőruha, úszósapka, papucs, törölköző*).

(A foglalkozás nem kötelező, a gyermekek érdeklődésén, szülő kérésén, döntésén alapszik.)

A gyermekek kíséretét, felügyeletét, a hajszárítást, öltöztetést az óvoda dolgozói végzik **térítésmentesen** a szülők bevonásával. A nevelési év végén a szülők számára nyílt órát szerveznek.

Az úszásoktatás célja: az 5 éven felüli gyermekek vízhez szoktatása, az úszás technikájának elsajátítása.

IV. 5. 4. 3. OVI - FOCI:

Az egészséges életmódra nevelés keretein belül nagyon fontosnak tartjuk az egészséges élet kialakítását, melynek fontos eleme a sokoldalú mozgás biztosítása. Ennek érdekében csatlakozott óvodánk is a **Bozsik Programhoz**.

Az Ovi –foci programban azon gyermekek vehetnek rész, akik 5. életévüket adott év szeptember elsejéig betöltik. Ennek megfelelően a tanköteles korúvá váló gyermekek(30 fő) vesznek részt adott nevelési évben heti egy alkalommal a **térítésmentes Ovi foci foglalkozásokon, ahol a főhangsúly a labdával végzett játékos gyakorlatokra, mozgásra és a játékokra helyeződik.**

A gyermekek kíséretét, felügyeletét az óvoda dolgozói végzik.

Az Ovifoci célja: A mozgás igény felkeltése, kielégítése, a sport a foci és egyéb labdával kapcsolatos játékok megszerettetése, az egészséges életmódra nevelés, valamint a tehetségek felfedezése. Emellett a foglalkozások segítik a labdakezelési technikák elsajátítását, a mozgáskultúra sokoldalú fejlesztését, a közösségépítést, és az esetleges tehetségek továbbirányítását sportegyesületekbe.

IV. 5. 4. 4. HITOKTATÁS:

Az óvoda világnézetileg semleges.

A hitoktatás a törvényi előírásoknak megfelelően évente a szülői igényekre alapozva biztosított.

4 éves kortól lehetőség nyílik külön katolikus (egyházi kérésre), valamint református és evangélikus hitoktatás igénybevételére heti 1-1- 1 alkalommal (A foglalkozás térítésmentes, nem kötelező, a szülő kérésén, döntésén alapszik).

IV. 5. 4. 5. LOGOPÉDIA:

A Nevelési Tanácsadó (Pedagógiai Szakszolgálat) szakembere heti rendszerességgel foglalkozik a gyermekekkel.

A logopédia a beszédhibák megelőzésére, fejlesztésére irányuló tevékenység, a beszéd, hang, nyelvi zavarban szenvedő gyermekek egész személyiségét érintő pedagógiai jellegű gyógyító tevékenység.

V.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Óvodai programunkban a tevékenységi formák és nevelési területek felvázolásával, meghatározásával alapot teremtünk a gyermeki személyiség sokoldalú kibontakoztatására.

A gyermek tevékenységformái:

- Játék
- Munka jellegű tevékenységek
- A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A fejlesztés eszközei:

- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Mozgás
- A külső világ tevékeny megismerése

Az egyes tevékenységi formáknál és a fejlesztés eszközeinél megfogalmazzuk az óvodapedagógus feladatait, konkrét tennivalóit.

A nevelési program feladatsorát bontják le a csoportban dolgozó óvodapedagógusok az adott gyermekek életkorának megfelelően.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma és a fejlesztés tartalmi eszközeinek keretében megvalósítandó feladat.

Nevelésünk eredményességének egyik záloga, a különböző nevelési módszerek alapos ismerete és hogy, azokat a megfelelő körülmények között is képesek legyünk alkalmazni.

Nevelési módszereink kiválasztása jelentősen befolyásolja a nevelési folyamat eredményességét, sikerét. A nevelési módszerek azt mutatják meg, hogyan történjen a fejlesztés.

Nevelési módszereink jellemzői:

- a nevelés céljainak és feladatainak megvalósítását szolgálják;
- a nevelési célnak alárendelve alkalmazzuk;
- kiválasztásuknál figyelembe vesszük a gyermekek személyiségét, az egyéni és életkori sajátosságait, illetve képességeiket;
- rugalmasak az adott szituációkhoz és személyekhez;
- együttesen, rendszerként fejtik ki hatásukat;
- a közösségfejlesztés és önfejlesztés erősítését segítik;

Pedagógiai Programunk tartalmi kidolgozásánál a gyermek fő tevékenységi formáira, és alapvető megnyilvánulási módjára a **mozgásra** és **játékra** alapozva szervezzük a nevelési területeken végzendő pedagógiai és pszichológiai feladatainkat.

V. 1. JÁTÉK

*„Csinálgon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait.
Ő azt hiszi: csak játszik,
De mi már tudjuk, mire megy a játék,
Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleveneszű és tevékeny ember váljék belőle.”*

(Varga Domokos)

A játék az óvodáskorú gyermekek alapvető, legjellemzőbb és legfejlesztőbb tevékenysége, ennél fogva az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játék a gyermeki élet megnyilvánulásának legtermészetesebb kerete, a 3-7 éves gyermek „lélek megnyilvánulása” **életforma, életmód és viselkedésforma,** a fizikai és szellemi fejlődés alapfeltétele.

A játék az óvodás gyermek világa, a személyiségfejlesztés színtere, valamint a tanulás, a készség-, képesség, és a kreativitás fejlesztés és erősítés leghatékonyabb módja.

A játék semmi mással nem helyettesíthető, magáért a tevékenység örömeért, végzett önként, szabadon választott cselekvés, amely nap, mint nap folyamatosan bonyolódik, visszatérő módon szövi át az óvodai élet egészét.

A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A játék, mint élményt adó tevékenység, a gyermek autonóm, önindított, önérvényesítő magatartása, amely egyensúlyt teremt önmaga és a környezete közt, ahol a gyermek a külvilág jelenségeit, ingereit, késztetéseit életkorára jellemző sajátos tevékenységi formában, a játékban vetíti ki.

E tevékenység során felfedezi, megismeri környezetét, felismeri önmaga lehetőségeit és korlátait. A gyermek számára a játék, - belső indítékai és vágyai közvetítésével- megismerő és tájékozódó tevékenység is egyben. Tükrözi a gyermek valóságról alkotott képét, felszínre kerülnek általa élményei, tapasztalatai, ugyanakkor a játékban minden lehetségessé válik számára.

A játéktevékenység feszültségoldó, nyugtató hatású, továbbá e cselekvés közben jönnek létre gondolkodási tevékenységének első formái, fejlődik képzelete, fantáziája, figyelme, megfigyelőkészsége, nagy-, és finommozgása.

Gazdagodik érzelmvilága, és szociális ismereti, erősödik akarata, kitartása, alakul szabálytudata, valamint társas kapcsolata.

V.1. 1. CÉLUNK:

A 3-7 éves korú gyermekek optimális személyiségfejlődése érdekében a szabad játék elsődlegességének és megfelelő feltételeinek biztosítása és pedagógiai, pszichológiai szakértelemmel való támogatása indirekt módszerekkel, a szülők szemléletformálásával.

V.1. 2. A JÁTÉK SZEMÉLYI FELTÉTELEI:

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban és az óvodában is a felnőtt: a szülő és az óvodapedagógus.

Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.

Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.

V.1. 3. A JÁTÉK OBJEKTÍV FELTÉTELEI:

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, agyakorló játékhoz, a szimbólikus játékokhoz, a szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz és a szabályjátékokhoz.

V.1. 3. 1. A NYUGODT LÉGKÖR

A felszabadult játékhoz nyugodt, derűs légkörre van szükség. Ennek egyik fontos feltétele az óvodapedagógus védő, segítő és megértő gondoskodása, akihez bizalommal fordulhatnak.

A derűs légkör fontos feltétele: játszósarkok kialakítása, természetes anyagok használata, folyamatos napirend, az óvónő egyénisége, kisugárzása, az óvónő és a dajka hatékony együttműködése.

V.1. 3. 2. JÁTÉKIDŐ

A játék térben és időben valósul meg, ezért a játékhoz időre van szükség. A játékra fordított idő meghatározásánál az óvodában előforduló valamennyi játékra kell gondolni. Elsőbbséget élvez azonban a gyermekek önálló szabad kezdeményezésén alapuló játék. Időt kell hagyni a „kijátszásra”, nem szabad megrövidíteni a játékidőt, mert akkor a gyermek személyisége sérül. Biztosítani kell a folyamatos játékidőt.

Napirendünk maximálisan biztosítja az összefüggő játékidőt.

V.1. 3. 3. MEGFELELŐ HELY

Az óvodai játék színhelye a csoportszoba és az óvoda udvara.

Termeink méretei és a minden csoportba beépített galériák lehetőséget biztosítanak a tágabb játéktér kialakítására is. A mozgalmasabb és csendesebb tevékenységek elkülönítése, megfelelő elhelyezése fontos szempont. A különböző játékeszközöknek állandó helye van. A csoportszobában is helyet biztosítunk a természetes anyagokkal történő játéki igény kielégítésére.

V. 1. 3. 3. 1. A JÁTÉK TERE AZ UDVARON

Az óvoda udvara a gyermekek létszámához viszonyítva megfelelő méretű.

Több fedett árnyékolót, padot helyeztünk el, ahol szerepjátékokat is tudnak a gyermekek játszani. Az udvar tagolt, füves, betonozott részek, valamint fedett terasz is rendelkezésünkre

áll. Az udvar alkalmas a mindennapi játékok mellett a népi játékok játszására, kézműves tevékenységek végzésére, óvodai rendezvények (*gyereknap*) szervezésére is. A csoportszobában megkezdett tevékenységek az udvaron is folytathatók.

V.1. 3. 4. TAPASZTALATSZERZÉS, ÉLMÉNYEK SZEREPE

A kisgyermek a játékban a saját elképzeléseit, vágyait szeretné megvalósítani. Fontos számukra az előzetes élmény, hisz játék közben átismétlik azt, amit a környezetében látnak, hallanak, tapasztalnak. Törekszünk az óvoda nyitottságára a játék lehetőségek kiszélesítése érdekében (*erdő, rét, Balaton, ház körüli kertek, múzeumlátogatás, szülői segítség igénybe vétele, kulturális intézmények és a város egyéb intézményeinek látogatása*).

V.1. 3. 5. JÁTÉKESZKÖZÖK

Játékeszközökkel szemben támasztott **követelmény**, hogy feleljenek meg a pedagógiai követelményeknek, a gyermek számára a hozzáférés biztosított legyen, ne veszélyeztessék a gyermekek testi épségét, és igazodjanak a társadalmi változásokhoz.

Fontos az életkornak megfelelő, az elmélyült játék kialakítását segítő és motiváló, esztétikus, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő, fejlesztő hatású anyagok, eszközök, játékszerek biztosítása.

A gyermekek által készített játékeszközök azontúl, hogy gazdagítják a játékfajtákat, erősíti a kreativitást, az önkifejezést, az alkotókedvet, az együttműködés interakciós kultúra kibontakozását.

V.1. 4. A JÁTÉKFORMÁK BEMUTATÁSA A GYERMEKI TEVÉKENYSÉGEKEN KERESZTÜL:

V.1. 4. 1. GYAKORLÓ JÁTÉK (KONSTRUKCIÓS JÁTÉK):

Manipulációból, rakosgatásból, örömteli mozgásokból álló tevékenység.

A 3-4 éves gyermek fő játék fajtája a szabad játékválasztás során (*húzogató, rakogató, tologató*)

Ebben az életkorban a gyermek még főleg egyedül játszik. Tapintással, próbálgatással, mozgatással, rakosgatással tapasztalja meg a játékok használatát, tulajdonságát, azt, hogy mi mire való (*szenzomotoros érzékelés, észlelés még a jellemző*).

A gyakorló játék kereti között kialakulnak a konstruáló, szerep-és szabályjáték elemei.

Az építő, **konstruáló játék** kedvelt tevékenysége a gyermekeknek. Rakosgatják a kisebb-nagyobb kockákat, építőelemeket. Megtapasztalják tulajdonságaikat, térben való elhelyezhetőségüket. Később már egymásba illeszthető játékokból különböző építményeket készítenek előre gondolt, meghatározott céllal. Fejlődik a térérzékelésük, kreativitásuk, kitartásuk, fantáziájuk, szervezőképességük.

Kirakó, összerakó, szétválogató játékok, rendkívül hasznos tevékenységek a gyermekek számára. Fejlesztő hatásúak, gondolkodásra készítő, érzékeltetik a rész és egész viszonyát.

V. 1. 4. 2. SZIMBOLIKUS ÉS SZEREPJÁTÉK: SZÍNLELŐ-, SZEREP-, FANTÁZIA JÁTÉK, BÁBOZÁS, DRAMATIZÁLÁS, ALKOTÓJÁTÉK, BARKÁCSOLÁS:

A szimbolikus és szerepjáték során a gyermek a valóságot vágyaihoz és érdeklődéséhez asszimilálja. Lényeges sajátossága az utánzás a kettős tudatállapot.

A legfejlesztőbb játékfajta a játékon belül.

A szabadon választott, élményein alapuló szimbolikus szerepjáték gazdagítja a gyermekek érzelmvilágát, tükrözi lelkiállapotát. Kötetlen módon fejezi ki a gyermekek hétköznapi életének történéseit, ismereteit, élményeit. E játék során utánozzák a felnőttek életét, munkáját, élethelyzeteket, magukra vállalják személyek, állatok, dolgok szerepét.

Leginkább az érzelmileg hozzá közelállókat utánozza. A szabad játék során lehetővé válik a szabad társválasztás, igénylik a társak jelenlétét, aktív részvételét.

Nő a találékonyságuk, leleményességük, fejlődik fantáziájuk, gondolkodásuk, beszédképességük, kommunikációs, szocializációs készségük.

A játék során életkoruknak, fejlettségüknek megfelelő eszközöket kreatívan alkalmaznak, melyek használata során egyszerűbb technikai fogásokat sajátítanak el.

A dramatizálás, bábozás a szerepjátékot egészíti ki, a gyermekirodalmi élményeit gazdagítva. Ily módon az irodalmi alkotások érzelmileg megragadják a gyermekeket, esztétikai élményt jelentenek számukra.

A cselekmény menetét, a szereplők mondanivalóját, hangját, mozdulatait saját elgondolásuk alapján játsszák el.

A bábjátékban a gyermekek a „báb mögé bújva” közvetlenül, bátran nyilvánulnak meg. Bábos tevékenységük a környezethez való viszonyukat, egyéni megnyilatkozásaikat, átélt élményeiket, vágyaikat fejezik ki.

A barkácsolás, a gyermek játékigényéből indul ki, ennek érdekében a játékhoz szükséges eszközöket készítik a gyermekek önállóan vagy segítséggel. Ez a tevékenységfajta a gyermekeket találékonyságra, kezűgyességre neveli. A barkácsolás során könnyen megmunkálható, természetes anyagot használnak, (pl: séták, kirándulások alkalmával gyűjtött termények) melyek felhasználása a gyermeki fantázia kibontakozását segíti elő.

Vágnak, ragasztanak, összeillesztenek különböző anyagokat (papír, textil, karton, fa, műanyag, csuhé, stb.) ismerkednek tulajdonságaikkal, egyszerűbb technikai fogásokkal. Fejlődik a manipulációjuk, alaklításuk és kombinatív készségük.

V. 1. 4. 3. A SZABÁLYJÁTÉK pontos, meghatározott szabályok szerint folyik. A szabályok határozzák meg a játék kezdésének módját, menetét, befejezését. A játék jellegéből fakad a szabályok pontos betartása, a szabályoknak megfelelő viselkedés. A szabályjáték kialakulását egyértelműen a gyermekek fejlettsége határozza meg.

Kezdetben fontos az óvodapedagógus jelenléte, később fokozatos önállósodással képesek önmaguk ellenőrzésére, a szabályok betartására. A szabályokhoz való alkalmazkodás közben fejlődik a gyermek sikerátélő és kudarcűrő magatartása, akarat tulajdonsága, logikus gondolkodása.

V.1. 5. AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI:

- Állandó, tudatos jelenlétünkkel biztosítjuk a gyermekek közötti élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását, a játékkapcsolatok alakulását.
- Mindezt feltételteremtő tevékenységünk mellett, a szükség és igény szerinti együttjátszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartásunkkal, indirekt reakcióinkkal érjük el.
- Biztosítjuk az életkornak megfelelő, az elmélyült játék kialakítását segítő és motiváló, fejlesztő hatású játékeszközöket.
- Biztosítjuk a játék objektív feltételeit, melyek kedvezően befolyásolják a szabad játékot, tartalmassá, élmény gazdaggá teszik.
- Törekedünk az ötletességre, a játék tartalmának gazdagítására (egy-egy eszközzel, textília, stb.), lendületadás a játék folytatásához.
- Kezdeményezünk, segítünk a játékban, ha annak folyamata elakad.
- Szoros együttműködést és jó munkakapcsolatot alakítunk ki a csoportban dolgozó felnőttekkel (*dajka, pedagógiai asszisztens*).
- Szem előtt tarjuk, hogy kommunikációnk, viselkedésünk mintaértékű, és követendő példa legyen a gyermekek számára.
- Személyes példaadással elősegítjük a gyermekek beszédkedvének felkeltését.
- A játék helyzetének megfelelően mintát adunk a metakommunikációs eszközök használatára.
- Biztosítjuk a spontán szabadjáték túlsúlyát a csoportszobában és az udvaron.
- Igyekszünk formálni a szülők szemléletmódját, felhívjuk figyelmüket a szabad játék elsődlegességére.
- Törekedünk arra, hogy minél hosszabb, egybefüggő játék időt nyújtsunk, s lehetőséget arra, hogy ugyanazt a játékot több napon, esetleg több héten át is játszhasák a gyerekek.
- Óvjuk a kialakult játékszituációt, biztosítva ezzel a játék zavartalanságát.
- **A belső terek tagolásával és a galériával biztosítunk helyet a különböző jellegű játékok (*kuckó, mesesarok, babakonyha, stb.*) kibontakozásához, melyekhez egyszerűen alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását elősegítő anyagokat, játékszereket alkalmazunk.**
- Lehetőséget adunk arra, hogy otthonról hozott játékaikkal bővíthessék játékeszközeiket.
- A játékfajta elsajátításánál kialakítjuk a játékok használatának szabályait, és azokat elvárásként tudatosítjuk a gyermekekben.
- Lehetővé tesszük, hogy a társakkal való együttműködés során átélhessenek különböző helyzeteket, melyek önálló döntésre, választásra készítik őket.
- Hagyjuk egyezkedni a gyermekeket a játékokon, szabadságot biztosítva ezzel a megoldásra.

- Szükség esetén segítünk a gyermekeknek a konfliktus helyzetek megoldásában, de szem előtt tartjuk, hogy a játék folyamán a gyermekek közti egészséges versengés soha ne csapjon át az egymással szembeni negatív érzelmek kifejezésére.
- Tapasztalatokon alapuló élményekhez juttatjuk a gyermekeket */Posta, könyvtár, iskola, kulturális intézmények látogatása/*, és törekszünk arra, hogy azok inspiráló élményként hassanak a játékra.
- Kihasználjuk a szabad játék által felkínált nevelési lehetőségeket, mintaadással neveljük őket találékonyságra, kreativitásra, formáljuk ízlésüket, személyiségüket, érzékeltetjük, hogy egyben bevonható társak is vagyunk.
- Beleéljük magunkat a játékhelyzetbe, és csak indokolt esetben, tapintatosan avatkozunk bele-indirekt irányítás.
- Biztosítjuk a gyermekek számára, hogy a gyakorló játékok során a sokszori ismétléssel különböző funkcióik fejlődhessenek.
- A konstruáló játékok során készítjük őket arra is, hogy az elemekből a valóság tárgyaihoz, játékszerekhez vagy az élet egyszerű modelljeihez hasonlót készítsenek.
- A szerepjátékoknál lehetővé tesszük az együttjátszást, s törekszünk azok sokszínűségére. Támogatjuk az egészséges versengés kibontakoztatását.
- Kialakítjuk a gyermekekben azt az igényt, hogy alkalmanként maguk készítsék játékukhoz (szerepjáték, konstruáló játék, bábozás stb.) eszközeit.
- Természetes anyagokat is adunk a kezükbe: kukorica, csuhé, kavicsok, kagylók, termések, stb. az eszközök használatát a gyermekek fantáziájára bízuk *(mindenből lehet valami)*.
- Törekszünk a természetes anyagokból készült játékeszközök használatára.
- Figyelünk a tárgyi eszközök hozzáférhetőségére, biztonságos elhelyezésére.
- Törekszünk arra, hogy a gyermekeket eljuttassuk az alkotás öröméhez.
- Fejlesztjük és erősítjük kreativitásukat, a helyes viselkedési szabályok kialakulását.
- Kihasználjuk a szerepjáték, bábozás, dramatizálás adta alkalmakat a magatartásmódok, szerepek rugalmas alakítására, felcserélésére, mások ötletei iránti nyitottságra.
- Lehetőséget adunk, hogy irodalmi élményeiket saját elgondolásaik alapján eljátsszák (bábozás, dramatizálás).
- A gyermekekkel közösen sík és egyszerű fakanálból, terményekből, egyéb természetes anyagokból bábukat készítünk, annak érdekében, hogy a bábjátékhoz szükséges eszközök készítése váljon a gyermekek szívesen végzett tevékenységévé.
- Szabályjáték kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek fejlettségét, a csoport létszámát, a gyermekek kívánságait, a helyi adottságokat.
- A szabad játéktevékenység során, nemi identitásuk megőrzése mellett nyíljon lehetőségük a hagyományos nemi szerepektől való eltérés kipróbálására is/ a kisfiú is babázhat, a kislány is autózhat/.

V. 1. 6. AZ INTEGRÁCIÓS NEVELÉS ÓVODAPEDAGÓGUSI FELADATAI A JÁTÉK SORÁN A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSÉRE VONATKOZÓAN:

- **Szem előtt tartjuk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermek játéktevékenységét:**
 - *Nem az életkor, hanem a fejlettségi szint határozza meg.*
 - *Az SNI- s gyermek akadályozottsága miatt, a játéktanulás egyes fázisait később érheti el, mint ép társaik.*
 - *Jellemző lehet rá a monoton játék, amiből nehéz kimotozni.*
- **Feladataink a játékfejlődés előmozdítása érdekében a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozóan:**
 - *A közösen szervezett, irányított játékba mindig bevonjuk a gyermekeket.*
 - *Törekedünk arra, hogy lehetőség szerint minden fajta játéktevékenységben részt vehessen a gyermek.*
 - *Szem előtt tartjuk, hogy a játék minden fajtájában nagy szerepe van az utánzásnak, melyekben az SNI gyermek részére az ép gyerekek tudnak megfelelő példát nyújtani. Ez a szerep pozitív élménnyel gazdagítja a gyermekek személyiségét.*
 - *Biztosítjuk az SNI gyermek számára a megfelelő mennyiségű, valóságű játékeszközt az elvonatkoztatás nehezítettsége miatt.*
 - *A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket és éveket egyaránt egymás játékának, alkotásainak megbecsülésére neveljük.*
 - *Lehetőséget adunk a pozitív és negatív élmények „kijátszására”.*
 - *Kialakítjuk az egészséges speciális versenyszellemet.*
 - *A tehetség ígéretes gyermekeket ösztönözzük, motiváljuk, hogy a játék során kreativitásukat kifejezésre juttathassák.*
 - *Kiemelt figyelmet fordítunk a **HH és HHH gyermekek** játékára is, támogatjuk beilleszkedésüket, anyanyelvi fejlesztésüket.*

V. 1. 7. AZ ANYANYELVI NEVELÉS FELADATAI A JÁTÉK SORÁN:

- *Beszédkedv és közlésvágy motiválása.*
- *A gyermeki szerepjátékot kísérő párbeszédok támogatása verbális ismeretekkel, fogalomalkotással, a beszéd prózai elemeinek gazdagításával.*
- *A beszédalkalmak során új szavak, szófajok, igeidők, módok ragozás tanulásának, valamint fogalmak megértésének és a magyaros mondat alkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés segítése.*

V.1. 8. MÓDSZERTANI ALAPELVEK:

- *Jelenlétünk érzelmi biztonságot nyújtson a gyermekeknek, ugyanakkor a gyermek játékát lehetőleg indirekt módon (közvetetten) irányítsuk.*
- *Biztosítsuk, hogy a gyermek a játékban saját elgondolásait megvalósíthassa, fantáziája, hangulata, érzelmei szabadon megnyilvánuljanak.*
- *Minden gyermek számára biztosítsuk a szabad játéktéma, játékeszköz választását, a szabad társválasztást, a kreatív eszközhasználatot.*

- Ismerjük meg a gyermek óvodán kívüli tapasztalatait.
- A játék kiemelt jelentőségének a napirend időbeosztásában biztosítsunk lehetőséget.
- Személyünkkel képviseljük a társas együttlét elemi szabályait. *(Ne zavarják egymás játékát, ne rongálják az eszközöket, a játék végén a következő tevékenységhez szükséges mértékű rendet rakjanak.).*
- Vegyük figyelembe a fejlődés egyéni sajátosságait is: fejlettségük különböző szintjét, aktivitásuk eltérését, érdeklődésük különbözőségeit.
- Hívjuk fel a szülők figyelmét a szabadjáték elsődlegességére, s kíséreljük meg felébreszteni a szülők igényét a gyermekükkel való együttjátszásra.

V.1. 9. KAPCSOLATOK MÁS NEVELÉSI TERÜLETEKKEL:

A játék az összes nevelési területtel kapcsolatban van.

Legszorosabb kapcsolata a játéknak a külső világ tevékeny megismerésére neveléssel van, mert a külvilágról szerzett ismereteit a játékban dolgozza fel a gyermek.

Ugyanakkor a munkajellegű tevékenységek és a tanulás is játékos formában történik.

Mindezekhez szorosan kapcsolódik az anyanyelvi és az érzelmi nevelés, mert az együtt játszás során elengedhetetlen egymás meghallgatása, a társakhoz való alkalmazkodás.

Bővül szókincsük, fejlődik beszédkészségük, alakulnak társas kapcsolataik.

V.1. 10. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI

GYAKORLÓ JÁTÉK	3-4 Hangok, szótagok, halandzsza szöveg, szavak, játékos szabály szerinti ismétlése játékszerek rakosgatásával. Nem a szöveg, hanem annak ritmusa és a sokszor hozzá kapcsolódó mozgás a lényeges. Ez szerez örömet, ez készíti a gyermeket ismétlésre. Az óvónő ösztönözte a gyermekeket újabbak és újabbak elmondására.	4-6-7 Akkor jelentkezik tartósan, ha a gyermek fejlődésében lemaradt, vagy amikor egy új játékszer, eszköz használatát még nem ismeri.	
ÉPÍTŐ, KONSTRUÁLÓ JÁTÉK	Gyakorló játék jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeiként is. Bonyolult építményeket alkotnak, melyeket még nem képesek megismételni.	Bonyolultabb alkotásokat tudatosan hoznak létre, eredményességre töreksenek, gyakran a szerepjátékhoz kapcsolódik. Bonyolultabb játékelemeket biztosan kezelnek. Az építés, a konstruálás gyakran a szerepjátékokhoz kapcsolódik: az élethelyzetek reprodukálása közben építenek, szerelnek, szerkesztenek vagy a létrehozott alkotás hatására képzelik bele magukat különböző élethelyzetekbe. A konstruálás fejlettebb fokán a gyermekek mind igényesebbé válnak. Az óvodáskor végén alkotásaikat már önállóan, sok egyéni ötlet alapján hozzák létre és képesek a különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására is.	
SZEREPJÁTÉK	3-4 Elsajátítják és betartják a játékszerekkel és az együttjátszással kapcsolatos elemi szabályokat. Szívesen játszanak egyedül, egymás mellett, vagy két-három gyerekből álló csoportban. A játékuhoz önállóan megkeresik az eszközöket, azokra vigyáznak és a játékszerek használatában általában megegyeznek. Képesek olyan szerepjátékok kezdeményezésére és elsajátítására, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaznak, amelyekben a résztvevők jellegzetes műveleteket végeznek, különböző szerepeket töltenek be.	4-5 Együttjátszási igénye kialakul, képesek a cselekvések összekapcsolására. megértik környezetük egyszerűbb jelenségeit, és készek ezek játékukban újraalkotni. A gyakori szerepcsere és az eszközökhöz ragaszkodást főlátja a szerephez való kötődés. A gyerekek képesek a cselekvések összehangolására.	5-6-7 Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. Le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről. Tudnak vezetni és játszótársaikhoz alkalmazkodni is. Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolatait. Megfelelő tapasztaltok és élmények birtokában önállóan a játék előzetes tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában, a szabályok betartásában. A játzócsoportok tagjai között tartós szoros kapcsolat alakul ki.
BARKÁCSOLÁS	Figyelik az óvónő játék- és eszközkészítő és javító munkáját.	Segítenek a játékok megjavításában.	Maguk kezdeményezik a maguk által választott módon és eszközökkel.
DRAMATIZÁLÁS, BÁBOZÁS	Figyelik és felkelti érdeklődésüket a bábu mozgása.	4-6-7 Szívesen, kreatívan mókáznak, saját élményeiket is lejátszzák. A bábjátékhöz szükséges eszközök készítése válnak a gyermekek szívesen végzett tevékenységévé.	
SZABÁLYJÁTÉK	Nem tudnak együttműködni, csak azt a szabályjátékot fogadják szívesen, amelyben nincs különösebb kötöttség és nem szükséges hozzá az egész csoporttal való együttműködés sem (pl. körjáték).	A győzelem elérése érdekében a gyermekek egyéni kívánságait egyeztetik társaik érdekében. Közösén öröködnék a szabályok betartása felett.	Bonyolultabb szabályjátékot is tudnak játszani, amely nagyobb ügyességet vagy nagyobb szellemi erőfeszítést igényel. Bonyolultabb szabályjátékok megtanulására és gyakorlására is képesek, s miközben azt nagy kedvvel, örömmel játsszák egymást a szabályok betartására is figyelmeztetik.

V. 2. A FEJLESZTÉS ESZKÖZEI, A FEJLESZTÉS TARTALMA

V. 2. 1. VERSELÉS, MESÉLÉS

Az ősi forrás a mese, vers az óvodáskorú gyermek alapvető lelki szükséglete.

Az anyanyelvi nevelés legfontosabb eszköze, a gyermek, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Biztonságot ad, esztétikai élményt nyújt, erkölcsi értékeket közvetít, néphagyományokból táplálkozik.

A kisgyermeket születésüktől fogva „irodalmi környezet” veszi körül. Az altatók, a dúdoló, az ölebe vevők érzelmi biztonságát erősítették. A természettel, az emberi környezettel kapcsolatos népköltészeti alkotások végigkísérték a gyermekkor.

A mese, a vers az óvodáskorú gyermekek életkorának megfelelő műfaj, melyet régen a szájhagyomány éltetett. Hallgatása élmény számukra, melyet napról napra átélhetnek.

A magyar népköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre, amely megalapozza az esztétikai, irodalmi fogékonyság és a nemzeti identitástudat kialakulását, a keresztény kulturális értékek belsővé válását, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevel.

Az irodalmi élmények hatására a gyermek tapasztalatokat szerez. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel- feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást.

A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

Az élıszavas mese különösen alkalmas az óvoda gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására.

Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál.

A mese tárgyi világot is megelevenít, átlelkesít szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg.

A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A mese, vers, a mondóka a gyermek számára varázslat. A mindennapos mesélés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. A mesének, versnek állandó helye van a napirendben, mivel a készülődés, ráhangolódás rituáléja motiváló hatású. A nap bármely szakában kezdeményezhető.

A verset, mesét oly módon kell közvetíteni, hogy kedvet ébresszünk újabb és újabb megismétlése iránt, hogy hallgatása közben belső képet teremthessen a gyermek.

A mesemondás csendet, nyugalmat, meghittséget kíván, de egyben nyugtat, és gyönyörűséget okoz. Ez a nevelési terület, kötelező jellegű tevékenység óvodánkban.

Az óvodáskorúak verse elsősorban a népi mondóka, melyeknek nagy része mozgással is lejátszható. Ezen mozgásos játékok, nagy segítséget nyújtanak a mozgáskoordináció, az egyensúlyérzék fejlesztéséhez, a térérzékeléshez, az egymásra figyeléshez, testünk, érzékszerveink megismeréséhez, a ritmusérzék alakításához. Fontos szerepük van az érintésben, az óvónő gyermek közötti érzelmi kötődés megszilárdulásában.

Az óvónő megteremt a meséléshez szükséges családi, szeretetteljes légkört.

A rendszeresen visszatérő hangulateltérítő elemek (furulya,) és a gyermeki várakozást kielégítő irodalmi élmények hatására a gyermekek önként vállalt „kötelező” foglalkozásává, mindennapos igényévé válik.

A **bábozás-dramatizálás** az anyanyelvi nevelésnek és a játéknak egyaránt szerves része, melyen keresztül tükröződnek a gyermekek irodalmi élményei, kiegészülve hangulatukkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal. A gyermekeink kifejezhetik, átélhetik, eljátszhatják saját érzéseiket, érzelmeiket ezáltal fejlődik személyiségük. A bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges eszközöket, díszleteket, kiegészítőket együtt is elkészíthetjük barkácsolás keretében, ezzel a játék örömét az önálló alkotás élményével párosíthatjuk.

Óvodánkban a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi (*népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi*), a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

V. 2. 1. 1. AZ IRODALMI NEVELÉS CÉLJA, FELADATA:

- A gyermek szívesen hallgassa a mondókát, mesét, váljék az irodalmi élmények érzékeny, aktív befogadjává.
- Az irodalom iránt érdeklődő, igényesen válogató, majdan szívesen olvasó, színházat, múzeumot látogató, egyértelműen kommunikáló személyiség megalapozása.

V. 2. 1. 2. AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI:

- Biztosítjuk, hogy a mese mindennapos élmény legyen az óvodában.
- Alkalmait mesehallgatásra utaló, ismétlő szokásokkal teremtik meg, melyek a „mesélés hagyományává” válnak egy csoportban.
- Igényesen válogatott, nyelviileg tiszta, esztétikailag irodalmi anyaghoz juttatjuk a gyermekeket.
- Érdeklődést fenntartó előadásmódunkkal biztosítjuk a mese zavartalanságát.

- Emlékezetből arc és hangjátékkal keltjük életre a mesét.
- Az irodalmi anyag összeállításánál előtérbe helyezzük a környezetünk megismerését, megszerettetését, a fantázia, képzelet segítségével a belső vizuális kép erősítését, az érzelmi, erkölcsi megerősítést.
- A gyermekek számára összeállított irodalmi anyagban helyet adunk a mindennapi élet hagyományaihoz, a jeles napokhoz, ünnepekhez, a természet jelenségeihez, változásaihoz kapcsolódó mondókáknak, meséknek, találós kérdéseknek, szólásoknak, közmondásoknak, dramatikus játékoknak.
- A gyermekek által hallgatott, később előadott irodalmi anyagban a vers-mese és mondóka anyagot főként a népi alkotások köréből merítjük.
- A népköltészetten túl klasszikusaink, mai magyar költőink gyermekek számára írt verseinek, elbeszéléseinek is kapjanak helyet adunk.
- Szem előtt tartjuk az anyagválogatásban az egyensúly megteremtését.
- Az irodalmi anyagok kiválasztásánál ügyelünk a korcsoportonkénti felosztásra, azok egymásra épülésére.
- Bátran nyúlunk az egyszerűbb, rövidebb mondókákhoz, ezzel erősítve történelmi, nemzeti hagyományainkat, a tágabb környezet megismerését.
- A versek, mesék ismétlését dramatizálással, bábozással is biztosítjuk. A bábozás szerepe fontos, mert szóra késztet.
- Ösztönözzük őket, hogy bátran alkalmazzák az ismertebb, többször hallott versek, mesék dramatizálását, ami váljék kedvenc tevékenységeik közé.
- A hallott mesék eljátszása, tanult versek elmondása napirenden van minden csoport irodalmi nevelésében.
- Irodalmi repertoárunkat folyamatosan bővítjük, így a nap folyamán bármikor felidézünk mondókákat, verseket, meséket.
- A gyermekek kommunikációs képességeinek fejlesztése érdekében ösztönözzük őket, saját mese alkotására, amely más tevékenységekkel kombinálva az önkifejezés egyik módja.
- A mese, vers változatos lehetőségeinek megteremtése által az irodalom megszerettetésére, pozitív érzelmek alakítására törekszünk.
- Sokszor alkalmazunk találós kérdéseket, melyek a játékos ráismerés örömein kívül fejlesztik a gyermekek kérdező kultúráját, megfigyelőképességét.
- Lehetőséget adunk a nemzetiségi, etnikai kisebbségi és migráns gyermekeknek, hogy irodalmi kultúrájuk meséit, verseit bemutathassák.
- Fontos feladatunk a könyvtár használatának megismertetése, valamint a gyermekek vágyának felébresztése a színház iránt (színház- és könyvtárlátogatás szervezése).

V. 2. 1. 3. AZ INTEGRÁCIÓS NEVELÉS ÓVODAPEDAGÓGUSI FELADATAI A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ, NEMZETISÉGI, ETNIKAI, HAZÁJUKAT ELHAGYNI KÉNYSZERÜLŐ GYERMEKEK NEVELÉSÉRE VONATKOZÓAN:

- *Vegyük figyelembe, hogy az SNI gyermek a beszédtanulás különböző fokán áll, nyelvhasználata pontatlan.*
- *A beszédindításban és fejlesztésben alkalmazzunk egyszerű mondókákat, verseket, melyeket ritmikus utánzó gyakorlatokkal kísérjünk.*
- *Fejlettségének megfelelően biztosítsunk számára leporellókat, képes könyveket.*
- *Gyakran éljünk a bábozás lehetőségével, mivel erős hatással bír az SNI, BTM, HH, HHH gyermekekre. Beszédre serkenti őket. A tehetséges gyermek esetében pedig fejlődik általa önkifejezése, bővül szókincse.*

V. 2. 1. 4. AZ ANYANYELVI NEVELÉS FELADATAI A VERS, MESE TEVÉKENYSÉG TERÜLETÉN:

- *A mesélés és verselés közvetítője az anyanyelv.*
- *Az anyanyelv gazdagságának ismertetése, a beszédészlelés/megértés/reprodukció fejlesztése (helyes légzés, artikuláció, beszédtempó, ritmus, hanglejtés és hangsúly, szókincs, stb.)*
- *Példaértékű, szép, tiszta beszédünk minta legyen a gyermekek számára.*
- *A mesélőmód, szóhasználat etikus, maradandó élményt teremtsen a gyermekekben.*
- *Beszédfejlesztő módszereket változatosan alkalmazzunk (mesereprodukció, drámajáték, dramatizálás, bábjáték, anyanyelvi játékok).*
- *Helyezzünk hangsúlyt a megfelelő anyagválasztásra, kifejező előadásmódra, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználására, a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlesztése érdekében.*

V. 2. 1. 5. GYERMEKI TEVÉKENYSÉGEK:

- *Dúdolt, ritmikus mondókázás: lovagoltatók, ujjszámolók, tenyeresdik, hintáztatók, egyenként sorban játszhatók a gyermekekkel, ameddig a játékkedv tart.*
- *A versek, a mesék hangulatos elmondását figyelmes hallgatással segítik elő.*
- *Igyekeznek nem zavarni társaikat mesehallgatás, képek nézegetése közben.*
- *Szívesen részt vesznek a bábozásban, dramatizálásban.*
- *Játékukban felelevenítik egy-egy érdekes mese, történet legvonóbb részét.*
- *Alkalmazzák a hétköznapi beszédben is a ritkábban használt szavakat.*
- *Örömeiket lelik a hangutánzó versekben, találós kérdések mondogatásában.*
- *Óvatosan bánnak könyvvel, újsággal, képekkel.*

V. 2. 1. 6. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a feltételek megteremtésében.
- Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz szükséges szokások.
- Szeretik, igénylik a meséket, szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Önállóan is képesek egy-egy mese és néhány vers elmondására.
- Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét, s viselkedésükön, tekintetükön, látszanak a belső képzeleti képek alakulásának jelei.
- A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.
- Kedvelt mesehősükkel történet dolgokat bele tudják vinni játékukba.
- Ismert mesei motívumokat szívesen bábozzák, dramatizálják, rajzolják.
- Tudnak történetet, mesét kitalálni, befejezni, mozgással, mímeléssel, bábozással, dramatikus játékokkal megjeleníteni, kifejezni.
- Tudnak képről mesét, történetet elmondani.
- Készítenek saját mesekönyvet, leporellót, gyűjteményeket.
- A mesében elhangzottakról szívesen beszélnek, kedvenc mesehősükkel a játékukban is azonosulni tudnak.
- A meséskönyvek képeit önállóan és hosszan nézegetik, egymásnak mutogatják.
- Az olvasást utánozzák, egy-egy betű iránt érdeklődnek.
- Az óvoda gyermekkönyvespolcán a könyvek között eligazodnak, vigyáznak a könyvekre.
- Szívesen vesznek részt könyvtár-foglalkozásokon, ismerik a könyvtárhasználat szabályait.
- Szívesen járnak színházba, vesznek rész színházi és bábelőadásokon.

V. 2. 1. 7. MÓDSZERTANI ALAPELVEK:

- Biztosítsunk nyugodt, derűs hangulatot az irodalmi élmények befogadására.
- Törekedjünk arra, hogy a mesemondást, verselést a gyermekek tiszteletben tartsák, ne zavarják meg.
- Tartsuk szem előtt, hogy a mesemondó hely és egyéb szimbólumok segítik a mese varázsanak kibontakoztatását.
- Törekedjünk arra, hogy csak nyelvileg tiszta és értékes mesét, verset halljanak a gyermekek.
- Érjük el, hogy a gyermeknek öröm legyen az irodalommal való találkozás.
- Igyekezzünk minden spontán lehetőséget megragadni a verseléshez, mondókázáshoz, a gyermekek szókincsének bővítéséhez.

V. 2. 1. 8. KAPCSOLATOK MÁS NEVELÉSI TERÜLETEKKEL:

A mese, vers, legszorosabban az anyanyelvi neveléssel, a zenével, az énekkel, a mondókákkal, a mozgásos játékokkal fonódik össze. A komplexitás eredményeként más nevelési területhez is kapcsolható.

V. 2. 2. ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC

*„Ha nem ültetjük el a zene szép magvát a legzsengőbb korbán,
később hiába próbálkozunk vele, ellepte a lelke a gyom.
Van-e szebb hívás, mint új kertbe az első jó magot vetni,
(Kodály Zoltán: Visszatekintés)*

A gyermek már három éves kor előtt is érzékeny a zenére. Reagál rá mozdulataival, tekintetével, hangadásaival. A kisgyermek ritmusérzéke, hallása a rendszeres játék és éneklés hatására spontán fejlődik, éneklési készsége kialakul.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Mindez a gyermek számára örömszerzést jelent, amit csak oldott légkörben, jól elsajátított készségekkel lehet nyújtani.

Az élményt nyújtó közös ének- zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás, a tánc szépségét, a közös éneklés örömet. A népdalok éneklése, hallgatása, a néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik elő.

Az óvodai ének - zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az anyanyelv megalapozásában **a mondóka** a legelső költői műfaj, amellyel a gyermek találkozik. Általa a kisgyermek kiegyensúlyozott, derűs lesz, öröm számára a közös játék, biztonságban érzi magát az ismétlődő, könnyen megtanulható mozdulatok, érintések, és a testközelség hatására. Sikerélményhez juttatja őket, közben bővül a szókincsük is.

A zenei nevelés alapja ezt követően **az énekes játék** (népi gyermekdal), és a gyermektánc, mert általuk nem csak a zenei készségek fejlődnek, hanem a gyermek teljes személyisége is. Alkalmazásuk révén megvalósul a gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, érzékelési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.

A kisgyermek ritmusérzéke, hallása a rendszeres játék, tánc és éneklés hatására spontán fejlődik, éneklési készsége kialakul.

Később a gyermekdalok, mondókák mellett **a zenei nevelés anyaga bővül a művészi értékű komponált zenével, és a világirodalom remekeivel.**

A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (*egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás*) és zenei kreativitásának alakításában. (Pl: *Kalácsa, Kormorán, Nyírettyű együttes, Gryllus, Szvorák Katalin, stb*)

Minden nép zenei nevelésének azonban először a saját néphagyományából kell kiindulnia.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Olyan szavakkal is találkozunk a gyermek, amelyeket hétköznapi beszédünkben már nem fedezhet fel, s ezek megértését a játékszituáció segíti.

Az éneklés, zenélés, **népi játékok, néptánc** a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A zenei képességfejlesztési anyag feldolgozása leginkább az óvodákban használt, elterjedt zenei nevelést segítő szakirodalom (*Forrai Katalin: Ének az óvodában*) alapján történik.

Az ízlésformálásban nagyon fontos, hogy az óvodapedagógus miből válogat a gyermek számára zeneműveket. Fontos, hogy az óvoda mindenben a legjobbat, a legértékesebbet nyújtsa.

A zene, a mozgás, a tánc szorosan összekapcsolódó fogalmak. A zene mozgásra serkenti a kicsinyeket. Mozgáskoordinációjukat javítja. Egy idő után igyekeznek a zene egyenletes löktetéséhez, súlyaihoz alkalmazkodni.

A gyermek néptánc elemeinek megismerése nevelésünk része. A néptánc játékos tanulása, a társakkal való együttmozgás, együttjátzás, a szép táncos öltözet többlet élményt nyújt a gyermekek számára, sajátosan fejleszti mozgásukat, zenei képességeiket.

Fontos, hogy gyermekeink örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek, mozogjanak, táncoljanak.

Az éneklés, a zene, a táncos mozgás részévé váljon a gyermekek mindennapi tevékenységének, amely által fejlődik esztétikai, viselkedési és magatartási kultúrája.

A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

V. 2. 2. 1. AZ ÓVODAI ZENEI NEVELÉS CÉLJA:

A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.

V. 2. 2. 2. AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI:

- Nyugodt, biztonságot jelentő légkört teremtünk, hogy a gyermekek bátran kifejezésre juttathassák gondolataikat, ösztönös módon érzelmi indítékból fakadó énekléssel is.
- A gyermekeket zenei élményhez juttatjuk, felkeltjük zenei érdeklődésüket, formáljuk ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Élményszerű motivációval szeretettjük meg a gyermekekkel az éneklést, a gyermekdalokat, a népi énekes gyermekjátékokat, táncokat
- Megfelelő mintaadással szoktatjuk őket a szép, tiszta éneklésre.
- Fejlesztjük a gyermek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, mozgáskultúráját.
- Céltudatosan fejlesztjük a mozgáskészséget, változatos mozdulatok kitalálásával. Erre a gyermekek is biztatjuk, hogy alkotó fantáziájuk a táncban is kibontakozhasson.
- Egyöntetű mozgás, esztétikus játék és táncmozdulatok gyakorlása.
- **A zenei nevelés feladatait beillesztjük a komplex tanulási folyamatba.**
- Igényesen a gyermek életkorának megfelelő zenei anyagot válogatunk.
- A helyi néphagyományok ápolása érdekében olyan zenei anyagot is keresünk, amely tükrözi a környék népzenei emlékeit, hagyományait (pl: *Balatoni, szüreti dalok*)
- **A tudatosan szervezett zenei tevékenység mellett- kihasználjuk a nap folyamán adódó alkalmakat is, az ének-zenei nevelés érdekében.**
- Zenehallgatásra, énekes játékokra a délutáni időben is alkalmat teremtünk.

- Zenei programunk, ünnepeink gazdagítása érdekében bevonjuk zenei nevelésünkbe a városi zeneiskola növendékeit és tanárait (*karácsonyi koncert, hangszer bemutatók*), valamint a szürethez, farsanghoz, karácsonyhoz kapcsolódóan népi együttes, táncosok népi és gyermekdalokból álló interaktív műsora, gyermekeink bevonásával, táncházzal.

V. 2. 2. 3. AZ INTEGRÁCIÓS NEVELÉS ÓVODAPEDAGÓGUSI FELADATAI AZ ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC SORÁN A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ, NEMZETISÉGI, ETNIKUMHOZ TARTOZÓ, HAZÁJUKAT ELHAGYNI KÉNYSZERÜLŐ GYERMEKEK NEVELÉSÉRE VONATKOZÓAN:

- **Vegyük figyelembe, hogy kiemelt figyelmet igénylő gyermek:**
 - Számára nehezített lehet a ritmus és tempó érzékelése, az esetleges légzési és artikulációs problémák az éneklésben jelenthetnek akadályt, a lassabb mozgás, pontatlanabb célmozgás, koordináció, gyengébb térérzékelés miatt a térformalakítása okozhat nehézséget neki.
 - Személyiségfejlődésére a zenélés minden formája hat, melyek segítik a kognitív funkciók fejlődését, valamint a tanulási folyamatokat.
 - Személyiségének olyan részei is megérinthetők a zenével, amelyeket a szavak nem érnek el.
 - Számára a zene elemei (ritmus, dallam, dinamika, tempó) nonverbálisan fejtik ki fejlesztő hatásukat. Maga a zene megnyugtató, elringató, figyelemfelkeltő, motiváló hatással bír.
 - A dalok, mondókák, táncok mozgásának megtanulását utánzással sajátítja el.
 - Zenei fejlesztése által a mozgás, az éneklés, ritmikus beszéd összehangolása elősegíti a belső ritmus kialakulását, a helyes mozgás és beszédritmus fejlődését és magát a beszédfejlődést.
 - Beszéde, s majdan írás képessége hatékonyan fejleszthető a zenével, ezért jelentőséggel bír a diszlexia és diszgráfia prevencióban.
- **Feladataink:**
 - Biztosítsunk minél több és változatos zenei élményt és alkalmat a gyermekek számára.
 - Adjunk lehetőséget a ritmushangszerekkel való ismerkedésre, a zene mozgásban való megjelenítésére.
 - Ügyeljünk arra, hogy mozgás mindig kapcsolódjon a játékos utánzó énekekhez, mondókákhoz, mivel ha a szöveget esetleg nem is érti a gyermek, de érzi a ritmust, a dallamot, és a tempót.
 - Alkalmazzunk minél több körjátékot, népi gyermekjátékot, mivel azok elősegítik a társas kapcsolatok alakulását, biztosítják az együttjátszás örömét, a szabályok betartását, a kommunikációt, és a zenei képességek fejlődését.
 - Fejlesszük **a tehetséges gyermek** zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, mozgáskultúráját.

V. 2. 2. 4. A GYERMEKI TEVÉKENYSÉGEK:

- A fejlesztés tartalma a korosztálynak megfelelően: mondókák, dalanyag, zenehallgatási anyag, népzenei anyag.
- Csoportosan és egyénileg énekelnek óvónői vagy egyéni indítással.
- Az egyenletes lüktetést és ritmust megkülönböztetik, játékos mozdulatokkal érzékeltetik.
- A halk- hangos, magas-mély megfigyelése és térben való érzékeltetése.
- Dallamfelismerés dallam és ritmusmotívumok alapján.
- Dallambújtatásra segítséggel képesek.
- Felismernek hangszíneket, zörejeket (állatok hangja, a természet egyéb hangja) és egymás hangját.
- Különböző tempók felismerése, kifejezése énekkel, mozgással (normál, gyors, lassú)
- Dallam, ritmus visszaéneklése, tapsolása.
- A ritmushangszereket önállóan használják.
- Dallamok kitalálása, énekes beszélgetés, kérdés-felelet játékok.
- Ünnepekhez, dalokat, táncokat, mondókákat tanulnak (szüreti, vásári dalok, kikiáltások, rigmusok, pásztorjáték).
- Egyöntetű mozgás, esztétikus játék és táncmozdulatok gyakorlása.

V. 2. 2. 5. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Szeretnek énekelni, maguk is kezdeményeznek énekes játékokat.
- Képesek megkülönböztetni az egyenletes lüktetést és a ritmust.
- A mondókák és dalok ritmusát belső hallás alapján felismerik és összekapcsolják.
- A mondóka és dalritmusban kiemelik a negyed szünetet.
- Felismerik, megkülönböztetik a normál, a gyors és lassú tempót, a magas és mély hangzást, a halk és hangos éneklést.
- Tudnak tisztán énekelni egyedül és csoportosan, dallammotívumot visszaénekelni.
- Értik a fogalompárokat, és képesek azokat mozgással alkalmazni.
- Szívesen kitalálnak dallamot, mozgást, ritmust, játékot.
- Számos népdalt ismernek, szívesen hallgatnak zenét, fogékonyak új dallamok iránt.
- Elfogadják az énekléshez, zenéléshez megkívánt viselkedési szabályokat.
- Az egyszerű, játékos, táncos mozgásokat, tánclépéseket, forgásokat szépen megformálják.
- Képesek érzékeltetni ütőhangszereken a ritmust, az egyenletes lüktetést, és a motívumhangsúlyt.

V. 2. 2. 6. MÓDSZERTANI ALAPELVEK:

- Az óvónők teremtsenek jó zenei légkört, ahol a gyermekek érzelmeiket énekléssel is kifejezhetik.
- Jutassuk érvényre a zenei nevelési feladatok és a zenei képességfejlesztés feladatait a zenei anyag kiválasztásában és összeállításban.
- A dalanyag kiválasztásakor vegyük figyelembe a gyermekek fejlettségi szintjét, érdeklődését.

- Kövessük a fokozatosság elvét a zenei anyag feldolgozásában, a játékok sorrendjében, a zenei képességek fejlesztésében is.
- Törekedjünk arra, hogy a gyermekek tisztán énekeljenek és mozgásuk rendezett, esztétikus legyen.

V. 2. 2. 7. AZ ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC HATÁSA, A GYERMEK NYELVI-, KOMMUNIKÁCIÓS FEJLŐDÉSÉRE:

Az attitűdök, gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élményekkel. Választékos kifejezések, párbeszéd, dramatizálás gyakorlása.

Szókincsbővítés, fogalomalkotás, beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédhibák javulása.

Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok).

V. 2. 2. 8. KAPCSOLATOK ÉS NEVELÉSI TERÜLETEKKEL:

A legszorosabban az anyanyelvi neveléssel, a játékkal, a mondókákkal, a mozgásos játékokkal fonódik össze. A komplexitás eredményeként más nevelési területhez is kapcsolható.

V. 2. 3. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

A vizuális nevelés tevékenység formái: a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés, fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Az összetett, sokszínű nevelési terület, a gyermekek egyéni fejlettségéhez és képességéhez igazodva segíti a képi, plasztikai kifejezőképesség és a térbeli tájékozódó képesség alakulását. Elősegíti a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését.

Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára. Áthatja az óvodai nevelés egészét.

V. 2. 3. 1. AZ ÁBRÁZOLÓTEVÉKENYSÉG CÉLJA: maga *az örömteli cselekvés* és nem maga a tevékenység során létrejövő bármiféle alkotás, vagy annak esztétikai értéke. A létrejövő "Mű" a gyermek gyakorlati ismeretének, érzelmi életének, kezűgyességének a bizonyítéka.

A nevelési cél a vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá, könnyedebbé tétele, a tér-szín-formaképzetük, esztétikai igényességük, nyitottságuk gazdagítása.

A kibontakoztatásához minél több, mélyenható - egyéni és közös - élményre van szükség, ami a vizuális bevésoedést is pontosabbá teszi. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A különböző **technikák gyakorlásával, pontosításával** előbb utóbb elér arra a technikai szintre, amikor "Művei" kifejezővé válnak, **tükrözik a világról szerzett ismereteit, de elsősorban érzelmi megnyilvánulásait.**

A vizuális önkifejezés során a gyermek arra törekszik, hogy alkotásai egyre inkább hasonlítsanak a valóságra, ugyanis hiányosságai újabb, pontosabb megfigyelésre készítetik, s ennek eredményei tükröződnek későbbi alkotásaiban. Fejlődésének **mozgatórugója ezáltal az önfejlesztés** lesz, amit pedig nem tud ábrázolni, azt hozzámeséli.

E tevékenység közben erősödik önkifejezése, önbizalma, esztétikai érzéke, pontosabb ismereteket szerez a tárgyi világról.

Mindennek érdekében fontos, hogy a gyermekeknek mindennap nyíljon lehetősége a változatos ábrázoló tevékenység gyakorlására, melyhez az óvodapedagógus az egész nap folyamán teret és változatos eszközöket biztosít.

A tevékenységek okozta **örömezés** által alakuljon ki igényük az alkotásra, az önkifejezésre, a környezetük esztétikai alakítására, esztétikai élmények befogadására.

V. 2. 3. 2. AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI:

- Felkeltjük a gyermekekben az ábrázolás eszközeivel, egyéb anyagaival való tevékenység vágyát.
- Megismertetjük a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Az alkotó tevékenységhez az egész nap folyamán lehetőséget teremtünk – a szabad játékban is – teret, változatos eszközöket, elegendő időt, megfelelő kényelmes, védett

helyet és alkotó légkört maga a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

- Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek szabadon bekapcsolódhassanak és kiléphessenek a tevékenységbe/ből.
- Törekedünk a közvetlen tárgyi környezet esztétikájának megteremtésére, mivel ez formálja elsődlegesen a gyermekek ízlését.
- Bevonjuk a gyermekeket környezetük alakításába! Eközben spontán ismeretekre tesznek szert.
- A gyermekeket az ábrázolás élményéhez juttatjuk, Felkeltjük bennünk a gyönyörködést, a csodálkozást, a díszítő kedvet, az alkotás örömét.
- Hagyjuk, hogy a gyermekek a saját szintjükön, saját elgondolásaik szerint, saját élményeiket újra alkothassa. Csak akkor segítünk, és irányítjuk a gyermeket, ha elakad, ha instrukcióra van szüksége.
- Fontos feladatunk az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.
- Az alkotó tevékenysége a játékra épül, a játék egy formájaként kezeljük. A nagyobbakkal együtt alkotási alkalmakat, ami lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek egymástól is inspirációt kapjanak!
- Kialakítjuk a gyermekekben a természet szépségeinek észrevételéhez szükséges képességet, a környező valóság gyakori megfigyeltetésével, felfedeztetésével.
- Lehetőséget adunk a téri viszonyok megtapasztalására, mivel az őket körülvevő tér hat a testséma alakulásra.
- Hangsúlyt helyezünk arra, hogy játékaik között legyenek vizuális részfunkciókat fejlesztők, amelyek szórakoztatóak, egyben segítik a látását, észlelést, finom-motorikát, szem-kéz koordinációját.
- Előtérbe helyezzük a természetes anyagok, termékek felhasználását.
- Törekedünk a természetes és jó minőségű anyagok használatára a változatos technikák alkalmazása, gyakorlása során (termékek, termények, textilanyagok).
- Az eszközök kiválasztásában a minőséget, célszerűséget, a praktikusságot, és az esztétikumot tartjuk elsődleges szempontnak.
- Megismertetjük a gyermekeket a hagyományos óvodai ábrázolás eszközei mellett népi kismesterségeket őrző eszközökkel és technikákkal (*mézeskalácssütés, szövés, egyszerű szalmaformák*, stb.) is.
- Folyamatosan alakítjuk kezűgyességüket, vizuális alkotókészségüket, esztétikai igényességüket a múlt és jelen értékei iránt.
- A környezet formálásában az igényességre és mértéktartásra törekszünk (*díszítés természetes anyagokkal*).
- Figyelembe vesszük az egyes gyermekek közötti ábrázolás képességbeli különbségeket.
- Elősegítjük, hogy a szülők otthon is adjanak lehetőséget az ábrázolásra, s kész alkotásaikat becsüljék meg.
- Az óvodai nevelésben törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére, bátorítására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér - forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

V. 2. 3. 3. AZ INTEGRÁCIÓS NEVELÉS ÓVODAPEDAGÓGUSI FELADATAI A RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA, VIZUÁLIS NEVELÉS SORÁN A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK NEVELÉSÉRE VONATKOZÓAN:

➤ **Tartsuk szem előtt, hogy:**

- A nagy- és finommozgások fejlődése egymással szoros kapcsolatban áll.
- A mozgásos tanulás közben a vizuális, akusztikus, taktilis ingerek fejlesztik az észlelést, hatnak a kognitív funkciókra és a beszédre, valamint segítik a manipuláció fejlesztését. Ennek érdekében - játékos módon - minél több érzékszerv legyen bekapcsolva az ismeretszerzési folyamatba.
- A kézfejlődés lassabb üteme miatt az eszközhasználat kialakulása nehezebb.
- Az érzékelés, észlelés fejlesztésével alkalmassá tehető az SNI gyermek keze az egyszerűbb feladatok elvégzésére, az ábrázolásra.

➤ **Feladataink:**

- Törekedjünk arra, hogy az ép gyermekek mellett a kiemelt figyelmet igénylő gyermek is szívesen ábrázoljon.
- Ennek érdekében teremtsük meg az egész napos tevékenykedés lehetőségét.
- A közösen végzett tevékenységek által keltsük fel az alkotó kedvet.
- Biztosítsunk elegendő időt, kielégítő feltételt, megfelelő eszközt a tevékenységekre.
- Tanúsítsunk fokozott türelmet, alkalmazzunk tudatos tervezést, lelassított munkafolyamatot, speciális módszereket.
- Adjunk lehetőséget a különböző anyagokkal, eszközökkel, munkafogásokkal, technikákkal történő ismerkedésre.
- Oldjuk félelmüket az anyagokkal, eszközökkel szemben, ennek érdekében alkalmazzunk szükség esetén segédeszközt.
- Értékként kezeljük a gyermek valamennyi alkotását, erre a szülők figyelmét is hívjuk fel!
- A tehetséges gyermeket újabb alkotások létrehozására ösztönözzük. Fejlesszük, alakítsuk képességeiket, vizuális alkotóképességüket, esztétikai igényességüket. Ragadjunk meg minden lehetőséget a pályázatokon való részvételre, mely a gyermek számára dicséretet, elismerést adhat önbizalma megerősítése érdekében.

V. 2. 3. 4. AZ ANYANYELVI NEVELÉS FELADATAI A RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA TEVÉKENYSÉGBEN:

A vizuális tevékenységhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, kérdés, tudakozódás, mondatfajták használata, aktív és passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek megnevezése, magyarázata, a különböző technikákhoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése, kiállításához kapcsolódó élmények megbeszélése, stb.

V. 2. 3. 5. A GYERMEKI TEVÉKENYSÉGEK:

- Életkoruknak megfelelően ismerkednek az ábrázolás alaptevékenységei a rajzolás, festés, mintázás, képalakítás, a kézimunka különböző fajtáival, a műalkotásokkal.
- Különböző mintázási, formázási technikákat figyelnek meg.
- A folyosókon elhelyezett dekorációs táblákon megcsodálhatják saját és egymás munkáit (a szülők is!).
- Szülő, szakember bevonásával ismerkedhetnek népi kismesterségekkel.
- Közös játékhoz, bábozáshoz, dramatizáláshoz, építéshez szükséges eszközöket, kellékeket készítenek.
- Szűkebb, és tágabb környezetüket alakítják, díszítik, rendezik.
- Alkalmi ajándéktárgyakat, plasztikai munkákat készítenek, díszítenek.
- Természetes anyagokat gyűjtenek, felhasználnak (fonal, textil, bőr, karton, termések, termények, dobozok).

V. 2. 3. 6. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- A gyermekek ismereteik, gondolataik kifejezésére bátran, biztonsággal használják az ábrázolás eszközeit.
- Élményeiket, elképzeléseiket egyéni módon jelenítik meg.
- Örülnek alkotásaiknak, közösen készített kompozícióknak.
- A téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- Rácsodálkoznak a szépre, gyönyörködni tudnak benne.
- Szívesen, saját kezdeményezésre is ábrázolnak.
- Alkotásaikra jellemző a részletező formagazdagság, a bátor egyéni színhasználat.
- Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket.
- Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák, a legegyszerűbb mozgások jelzései.
- Beszélgetnek alkotásaikról, megfogalmazzák értékítéletüket.
- Közös munka értékelése során véleményt nyilvánítanak.

V. 2. 3. 7. MÓDSZERTANI ALAPELVEK:

- Tartsuk szem előtt, hogy a gyermekek kapjanak minél több választási lehetőséget a technikák és témák alkalmazásában.
- Tanítsuk meg az eszközök célszerű kezelését, technikák változatos használatát.
- Adjunk egyenlő esélyt minden gyermek számára a fejlődéshez.
- Törekedjünk arra, hogy a gyermekek feladatait fejlettségüknek és fejlesztésüknek megfelelően, differenciáltan határozzuk meg.
- Biztosítsunk lehetőséget a képességek kibontakoztatására, a tehetséggondozásra.
- Alkalmazzuk a fokozatosság elvét.
- Adjunk témákat, hogy észrevetessük a gyermekkel, hogy körülöttük minden megjeleníthető, ábrázolható.
- Várjuk ki, mit alakít magától, abban segítsük, hogy saját művét minél részletesebbé, tökéletesebbé fejlessze.
- Segítsük minél több sikerélményhez jutni a gyerekeket.

V. 2. 3. 8. KAPCSOLATOK ÉS NEVELÉSI TERÜLETEKKEL:

A legszorosabban az anyanyelvi neveléssel, a játékkal, a külső világ tevékeny megismerésével fonódik össze. A komplexitás eredményeként más nevelési területhez is kapcsolható.

V. 2. 4. MINDENNAPOS MOZGÁS

A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás.

A rendszeres, örömmel végzett, közösségekben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A mozgás az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepet tölt be a gyermekek fejlődésében. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok formálják és fejlesztik a pszichomotoros készségeket és képességeket.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, és a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza.

Fontos, hogy ezen időszakban érzelmi biztonságban zajló, sokszínű, változatos, örömteli játékokat és gyakorlási formákat alkalmazzunk, melyek fejlesztő hatásúak, és egyben elősegítik a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását is.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.

Kihat a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly alakulására, valamint kiegészítik, felerősítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell.

V. 2. 4. 1. A TEVÉKENYSÉG ALAPVETŐ SZERVEZETI KERETEI A KÖVETKEZŐK:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

A komplex testmozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi, így együttesen hat a gyermeke személyiségének fejlődésére (*pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás*).

A mozgás a testnevelési foglalkozásokon túl jelen van a **szabad játékban**, a gyermek spontán, természetes mozgása közben, a környezeti és esztétikai nevelés, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységekben is.

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az **irányított mozgásos tevékenységek**, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A **mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik** a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését.

A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

A szabad játéktevékenységen belül az a **célunk**, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgásos, egészségfejlesztő tevékenységet az egyéni szükségleteinek megfelelően.

A testnevelési foglalkozások anyaga az atlétikai, torna, játékjellegű fő gyakorlatokból tevődik össze. A játékot a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben. A játék egy foglalkozáson belül sokszor megjelenik, a feladattól függően hol mint eszköz, hol mint cél.

A mindennapos testnevelés anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlattal. A játékokat céltudatosan a kötelező foglalkozásokhoz és a korosztály számára legmegfelelőbb fejlesztési feladatokhoz igazodva választjuk ki.

A didaktikai és pszichológiai szempontok mellett jó, ha gondolunk helyi adottságokra és az időjárás változásaira is.

Lehetőség szerint a levegőn vagy a tornaszobában használunk ki minden lehetőséget és helyet a kötött és szabad mozgásra.

V. 2. 4. 1. 1. MOZGÁSFEJLESZTÉS A SZABAD JÁTÉKBAN:

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szeretnek ugrándozni, futkározni, csúszni-mászni, vagyis **mozogni**. Az őket körülvevő felnőttek szemléletétől és a megfelelő feltételek megteremtésétől függ, hogy megmarad-e természetes mozgáskedvük. Fontos feladatunk, hogy megőrizzük, ha szükséges, felkeltsük ezt a mozgáskedvet és tudatosan építsünk rá. Lényeges a megfelelő motiváció, a mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása.

A gyermekek napirendjét úgy kell kialakítani, hogy a nap folyamán biztosítsunk minden gyermek számára megfelelő teret és eszközöket a mozgásos tevékenységekre, az egészségfejlesztő testmozgásra a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Az **eszközök** és tevékenységek **kiválasztásánál a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez** igazodva, differenciáltan tervezünk az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve.

Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A gyermekeknél a **természetes nagymozgások** fejlődését kívánjuk segíteni. Ezért leginkább a csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket kell biztosítanunk a csoportszobában is. Ebben az életkorban a gyermekek gyakran kezdeményeznek csúszó-mászó-bújó játékokat.

Nagy hangsúlyt kap a **szem-kéz, szem-láb koordináció** és az **egyensúlyérzék fejlesztése**.

A **szem-kéz, szem-láb koordináció** fejlesztését szolgálják a különböző célbadobó játékok, a kugli, az ugróiskola, ugrókötelezés, valamint a barkácsoló tevékenységek is.

Az **egyensúly** fejlesztése a szabad játékban a hintázó, ringató, pörgő mozgások, tánc, lépcsőzés, körjáték, mászások, futások, trambulinozás, ugrálás, ugróiskolázás, labdázás (kidobó, foci..stb), rollerezés, biciklizés ..stb. közben történik.

Az udvaron is kihasználunk minden lehetőséget és helyet a szabad mozgásra.

A szabad játéktevékenységben célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet egyéni szükségleteinek megfelelően.

A gyermekek mozgásigénye különböző. Nagyon fontos, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást és a nyugodt tevékenységet kedvelő gyermekek megtanuljanak egymáshoz alkalmazkodni, tartsák tiszteletben egymást.

Ehhez elengedhetetlen bizonyos alapvető szabályok megtanítása, betartása. A megfelelő, nem túl sok szabályozásra a gyermekeknek is szükségük van. Ezek alapján, ehhez igazodva mérjük be kompetencia határaikat. Túl sok szabály betartására azonban még nem képesek. Ha túl vannak szabályozva, nem tudnak szelektálni és a legfontosabbakat sem tartják be. Meggyőződésünk, hogy a kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermekek örömmel vesznek részt. A sikeresen jó hangulatú tevékenység a gyermekek számára pozitív élményt nyújt, ez újabb cselekvésre készíteti őket. Így a mozgás természetesen beépül a gyermek spontán tevékenységeibe, szokássá, igénnyé válik.

A rendszeres mozgás során fejlődnek pszichikai, testi, értelmi és szociális képességei, ezek eredményeként egészségesebb lesz.

V. 2. 4. 1. 2. MOZGÁSFEJLESZTÉS A TESTNEVELÉS FOGLALKOZÁSOKON:

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képességek – fejlődésére.

A foglalkozások anyaga atlétikai, (futások, ugrások, dobások) torna, játékjellű főgyakorlatok.

A **3-4 évesek** testnevelési anyaga nagyrészt **a természetes mozgásokat tartalmazza**. Ezért ennél a korosztálynál a nagymozgások fejlesztése kiemelt feladat. Pl. különböző járások, futások, csúszások, mászások talajon, szereken, tárgy alatt vagy fölött, szer megkerülésével.

A testséma fejlesztés anyaga:

- a testének megismerését célzó gyakorlatok,
- a tárgyakhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása,
- a test személyi zónájának alakítása,
- az oldaliság gyakorlása

4-5 éves korban a mozgásfejlesztésből már nagyobb szerepet kap a **tér mozgásos megismerése**. (különböző irányokba mozgás, különböző formák bemozgása, elhelyezkedés szereken)

A mozgásfejlesztésnél ezen kívül előtérbe kerül:

- Az egyensúlyérzék fejlesztése, (pl. különböző mozgások végzése emelt felületen, forgások, fordulatok, testhelyzetváltozások, futás közbeni megállások).
- Szem-kéz, szem-láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok, (pl. babzsák feldobása, elkapása, célbadobás, egyensúlyozó járás létra fokai között, célba ugrás).

Az **5-6-7 éveseknél az észlelés fejlesztése** lesz a legcélzottabb (az alaklítás, formaállandóság fejlesztése, körforma kialakítása), valamint a finommotorika fejlesztése.

Testnevelés foglalkozáson ezt természetes módon a szerek különböző fogásmódjával, kisebb testrészekkel végzett mozgásokkal lehet fejleszteni. Nagyon jól használhatók erre a célra a különböző méretű labdák, botok, szalagok.

A foglalkozáson lehetőség nyílik a **keresztcsatornák fejlesztésére is**.

A bemutatott gyakorlatokat látják, hallják a tevékenység pontos megnevezését és ez alapján elvégzik a látott, hallott feladatokat.

V. 2. 4. 1. 3. MOZGÁSFEJLESZTÉS A MINDENNAPOS TESTNEVELÉSEN:

Az óvodai testnevelés szerves része a **mindennapos testnevelés** is. Ezt minden korcsoportban naponta legalább egyszer, 5-10 perces időtartammal szervezzük meg.

Ha lehetőség van rá, megfelelő időben, ruházatban ezt is a szabadban, jó levegőn tartjuk meg.

A mindennapos testnevelés anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlattal. A játékokat céltudatosan a kötelező foglalkozásokhoz és a korosztály számára legmegfelelőbb fejlesztési feladatokhoz igazodva választjuk ki.

Az örömmel jó hangulatban végzett gyakorlatok, játékok lehetővé teszik a fejlesztési feladatok megvalósítását, társas kapcsolatok alakítását.

V. 2. 4. 2. A MOZGÁSFEJLESZTÉS FŐ FELADATAI

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása.
- A mozgástapasztalatok bővítése, sok gyakorlással, a mozgáskészség alakítása.
- A testi képességek . (kondicionális, koordinációs), fizikai erőnlét fejlesztése
- Mozgáson keresztül az értelmi és a szociális képességek fejlesztése.

V. 2. 4. 3. AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI:

- A spontán érzelmi motivációkra építünk, az egyéni fejlettséget figyelembe véve.
- A napirendet úgy alakítjuk, hogy megfelelő hely és eszköz biztosított legyen.
- A játékos mozgásoknak teremben, és szabad levegőn spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján lehetőséget teremtünk.
- Az eszközök és tevékenységek kiválasztását a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez, csoportösszetételéhez igazítjuk.
- Lehetőség szerint a friss levegőn vagy a tornaszobában tornáztatjuk a gyermekeket.
- Kihasználjuk az időjárás, és az udvar lehetőségeit: napfürdőzés, mászókázás, egyensúlyozás, labdázás, csúszkálás, szánkózás.
- Törekszünk a mozgáskedv felkeltésére, megőrzésére és tudatosan építünk rá.
- Figyelembe vesszük a gyermekek mozgásigényét, fejlettségét terhelhetőségét.
- A mozgás és a mozgásigény különbözőségeinek figyelembevételével a mozgásigény kielégítésére törekszünk.
- Az egyéni lemaradást mutató gyermekeket mozgásos játékok ajánlásával ösztönözzük mozgásra.

- Megteremtjük a mozgásra inspiráló biztonságos környezetet, a szükséges és elégséges szabályok megtanításával és betartatásával.
- A gyermekeket arra biztatjuk, hogy vigyázzanak saját és társaik testi épségére, tiszteljék egymást.
- A rendszeres mozgás által alakítjuk ki az egészséges életvitel igényét.
- Az egyes foglalkozások megtervezésénél figyelembe vesszük a csoport általános fejlettségét, a fejlődés ütemét. Ehhez igazodva döntjük el az egyes mozgásformák ismétlésének számát.
- A torna és a mozgásos játékok által fejlesztjük a testi képességeket: erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség a gyermek természetes mozgását: járás, futás, támasz, függés, egyensúlyozás, ugrás, dobás.
- A 3-4 éveseknél a természetes nagymozgásokat, a 4-5 éveseknél az egyensúlyérzékét, az 5-7 éveseknél pedig a finom -motorikát és az észlelést fejlesztjük hangsúlyosabban.
- A nagymozgások, szem-kéz-láb koordináció, egyensúlyérzék, finommotorika fejlesztését - természetes módon építjük be a gyermekek tevékenységébe.
- Biztosítjuk a gyermekek megfelelő terhelését az aktivitási szintek változtatásával, mert az ezáltal kiváltott fizikai aktivitás előhívja és erősíti a szellemi aktivitást is.
- A feladatokat úgy tervezzük, hogy ne legyenek se túl könnyűek, se túl nehezek, mert a túl könnyű nem készíti erőfeszítésre, a túl nehéz viszont gátlásokat okoz.
- Helyes mintát mutatva, ösztönözzük és biztatjuk a gyermekeket az esztétikus, pontos mozgásra.
- Megtervezzük azokat a feladatokat, amelyek kedvezően hatnak a gyermek biológiai fejlődésére, növeli a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét.
- Megismertetjük és gyakoroltatjuk a gimnasztikát, labdagyakorlatokat és a változatos testnevelési játékokat.
- A testnevelés feladatainak teljesítésére alkalmazzuk a mindennapos testi nevelést és a heti testnevelési foglalkozást.
- Változatos tornaeszközöket (torna-, és kézi szerek) alkalmazunk és használunk.
- Pozitív értékeléssel erősítjük és támogatjuk a gyermekek önbizalmát.
- Az értelmi struktúrákat és a szociális képességeket a mozgáson keresztül fejlesztjük.
- Hangsúlyt fektetünk a prevencióra.
- Kiemelt figyelmet fordítunk a rendellenesség felfedezésre, a szülőnek jelezve, javasoljuk a szükséges korrekciót.
- Tudatosítjuk a szülőknél és gyermekeknél a mozgás, az edzés egészségmegőrző szerepét.
- Nyomon követjük és regisztráljuk a mozgásfejlődést, ugyanis csak a meglévő szinthez igazodva lehet tervezni és segíteni a gyermek fejlődését.

V. 2. 4. 4. AZ INTEGRÁCIÓS NEVELÉS ÓVODAPEDAGÓGUSI FELADATAI A MOZGÁS SORÁN A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK NEVELÉSÉRE VONATKOZÓAN:

➤ **Vegyük figyelembe, hogy:**

- *Az alapmozgások nagy részét már használja az SNI gyermek, de előfordulhat, hogy végrehajtásuk pontatlan, koordinációs problémái miatt nem alakul ki ezen egyszerű mozgások harmóniája.*
- *A fejlesztéshez jó alapot nyújtanak a meglévő mozgásminták, amik a gyermek számára örömet és sikerélmény nyújtanak, ami magasabb teljesítmény elérésére ösztönzi, motiválja.*
- *A gyermek fejlődésének elengedhetetlen feltétele, hogy megismerje saját testének határait és viszonyát az adott térhez, a térben lévő tárgyakhoz, személyekhez.*

➤ **Feladataink:**

- *Biztosítsunk gazdag mozgás lehetőséget a teremben, udvaron egyaránt.*
- *Törekedjünk az alapmozgások kialakítására, gyakorlásra, korrigálásra, az egyensúlyérzék fejlesztésére. Ezen belül:*
 - *biztosítsuk a mozgásigény kielégítését,*
 - *segítsük a pontos mozgáskivitelezést,*
 - *korrigáljuk a hibás összerendezetlen mozgásokat,*
 - *oldjuk a mozgásos gátlásokat,*
 - *növeljük az erőt, ügyességet, állóképességet, gyorsaságot,*
 - *fejlesszük az érzékelést, figyelmet, emlékezetet, gondolkodást, beszédfejlődést, a statikus és dinamikus egyensúlyt.*
- *Alapozzuk meg a tájékozódást síkban és térben, jobb és bal irányban.*
- *Törekedjünk arra, hogy mozgásállapotának megfelelően részt vegyen az SNI gyermek a csoport mozgásos tevékenységeiben, ügyelve a veszélyes helyzetek elkerülésére.*
- *Használjuk a rendelkezésre álló, speciális fejlesztő eszközöket, tornaszereket.*
- *A tehetséges gyermekeknél alkalmazzuk a differenciált feladatadás lehetőségét.*

V. 2. 4. 5. AZ ANYANYELVI NEVELÉS FELADATAI A MOZGÁS TEVÉKENYSÉGBEN:

A mozgásformák megnevezésével a szókincs, az elvont gondolkodás, keresztcsatornák fejlesztése. A világos, konkrét értékelés segíti a pozitív énkép alakulását.

V. 2. 4. 6. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- *A folyamatos edzés hatására, egyéni adottságaiknak megfelelően rendelkeznek álló-, és teherbíró képességgel.*
- *Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé megfelelő ritmusúvá válik.*
- *Megszeretik és igénylik a mozgást.*
- *Örömmel mozognak, tornáznak csoportszobában, szabadban.*
- *Ismerik a különféle mozgásformákat, gyakorlatokat.*

- Értik a vezényszavakat, képesek szóbeli utasítások alapján elvégezni a torna-gyakorlatokat.
- Önállóan végzik a szabad és gimnasztikai gyakorlatokat.
- Kis segítséggel végeznek tanult és ismert talaj-, és szergyakorlatokat.
- Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és ugrásban növekednek.
- Cselekvésük gyors, mozgásban kitartóak.
- Egyéni, csoportos, sor-, és váltóversenyt játszanak, a szabályokat pontosan betartják.
- Megértik az egyszerű vezényszavakat.
- A természetes járást ütemes járással változtatják.
- Tempót tudnak váltani a járásoknál, futásoknál.
- Képesek lassú és gyors iramban futni, szökdelni.
- Pontosán, ügyesen és tempósan hajtják végre és kapcsolják össze a főgyakorlatokat; csúszást, kúszást, mászást, gurulásokat, ugrásokat, egyensúlyozó járásokat, átfordulásokat
- 20-30 métert futnak, talicskáznak, akadályt átugranak (6-8 lépés nekifutással), ugrásukat talajéréskor fékezni tudják.
- Kislabdát dobnak, labdát vezetnek.
- Télen csúszkáznak, korcsolyáznak, szánkóznak.
- Biztosan használják az alapvető sporteszközöket, felszereléseket.
- A mozgásos versenyjátékok során kialakul bennük a küzdő-, és csapatszellem, a versengeni tudás.

V. 2. 4. 7. MÓDSZERTANI ALAPELVEK:

- Alkalmazzuk a fokozatosság és rendszeresség, valamint a tapintatosság elvét.
- Biztosítjuk a mozgásszabadságot, az egészséges mozgásformák gyakorlásának lehetőségét.
- A különböző mozgások elsajátításának folyamatát a gyermek mozgástapasztalatára, játékos kedvére építjük.
- Tartsuk szem előtt, hogy a testi nevelés legértékesebb anyagai a játékok.
- Tartsuk tiszteletben a gyermekek egyéni adottságait, fejlődési ütemét, fizikai terhelhetőségét.
- Fejlesztési feladatok megvalósítása során ne sietessük, hanem tapintattal segítsük a gyermek fejlődését.

V. 2. 4. 8. KAPCSOLATOK ÉS NEVELÉSI TERÜLETEKKEL:

A legszorosabban az anyanyelvi neveléssel, a játékkal, a külső világ tevékeny megismerésével fonódik össze. A komplexitás eredményeként más nevelési területhez is kapcsolható.

V. 2. 4. 8. 1. HATÁSA AZ ÉRTELMI KÉPESSÉGEK FEJLŐDÉSÉRE

- A mozgásos játékok, gyakorlatok, téri helyzetek felidézésével fejlődik a gyermekek vizuális memóriája.
- A testrészek, téri irányok, formák bemozgásával, megismerésével, megnevezésével bővülnek a térről való ismereteik, fejlődik térészlelésük, gyarapodik szókincsük.
- A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját, a keresztcsatornák és a fogalomalkotás fejlődését is.

V. 2. 4. 8. 2. HATÁSA A SZOCIÁLIS KÉPESSÉGEK FEJLŐDÉSÉRE

- A saját testének és mozgásos képességeinek a megismerése segíti az "éntudat" fejlődését a "szociális én" erősödését.
- A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolatai kiszélesednek. A társakhoz való alkalmazkodás közben fejlődik önuralmuk, együttműködő és tolerancia képességük, megtanulnak figyelni a másokra. Lehetőségük nyílik különböző viselkedésminták tanulására.
- A mozgásos versengések során átélik a sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezeknek a kezelését, elviselését.

V. 2. 5. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

*„A környező világ iránti érdeklődésünk velünk születik,
Születésünk pillanatától egy bonyolult és elkápráztató világ felfedezői vagyunk.”
(Gerald Durrell)*

V. 2. 5. 1. A GYERMEK TERMÉSZETI ÉS TÁRGYI KÖRNYEZETE

A környező világ, a természeti és társadalmi környezet megismerése létfontosságú része a gyermekek fejlődésének.

A környezeti nevelés óvodai szemlélete a társadalmi változásokkal új értelmezést nyert.

Megjelent a **fenntarthatóság** fogalma, mely a célok és feladatok megfogalmazását is átértékeli.

A környezeti nevelésnek személyiségformáló, szokásalakító ereje van.

Ebben a folyamatban **kiindulópontnak kell tekinteni a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat**, hiszen a környezet a fejlődés forrása.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Ezekre a tapasztalatokra építve, ezeket új élményekkel, ismeretekkel gyarapítva juttatja el az óvodapedagógus a gyermeket egyéni és életkori fejlődési ütemét figyelembe véve magasabb szintre.

A családdal való együttnevelés során az óvodapedagógus figyelembe veszi, hogy különböző otthoni környezetből érkeznek óvodai környezetbe a gyermekek.

Tekintettel van a családban kialakult kulturális, világnézeti, etnikai hagyományokra, figyelemmel kíséri és elősegíti ezek spontán gyermeki megnyilvánulásait, egymásra való hatását.

Az óvodai nevelés alapozó jellegű, meghatározó szerepet játszik az egyén környezetkultúrájának alakításában. A következő generációk jövője, hite függ attól, hogy milyen szemlélettel, értékrenddel viselkedéskultúrával rendelkeznek, hogyan viszonyulnak természeti, és társadalmi környezetükhöz.

Óvodai nevelésünk a kultúraátadás folyamatában,- **a gyermek természetes megnyilvánulásaira építve tudatosan átörökíti, közvetíti az örök emberi értékeket.**

Mi pedig példamutatással, **tudatos szemléletformálással** járulunk hozzá a bolygónk sorsáért felelősséget érző új generáció neveléséhez.

V. 2. 5. 1. 1. A KÖRNYEZET MEGISMERÉSE

A környezet megismerése áthatja a gyermek életét, az óvodai tevékenységek egészét.

Ennek során környezet megismerésére nevelés **célja:**

- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák kialakítása, amelyek meghatározók a természeti és társadalmi környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában.
- hogy a gyermekek minél több tapasztalatot (mozgásos és érzékszervi) szerezzenek az őket körülvevő szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetből életkoruknak megfelelő szinten. Ez azért szükséges, hogy teljes biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben. A gyermek **tapasztalataira, élményeire támaszkodva** nyújtunk új ismereteket, illetve a meglévőket elmélyítjük. Eközben építünk a gyermek **spontán érdeklődésére**, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára.

A környezet megismerésére nevelés során kialakulnak a gyermekben a kultúrált élet szokásai, az elfogadott viselkedési formák, az érzelmi és erkölcsi viszonyok.

A gyermek változatos tevékenységek közben felfedezi környezetét, fejlődik megfigyelőképessége, képzelete, gondolkodása, emlékezete. Olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott lévő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Ha mindehhez hozzájárul az óvodapedagógus érdeklődése, lelkesedése, empátiás készsége, színes egyénisége, biztos, hogy miközben gyermekeink felfedezik környezetüket, olyan tapasztalatok birtokában jutnak, amelyek által **meg is szeretik, ragaszkodnak** ahhoz, s megfelelő ismeretekkel rendelkezve életkoruknak megfelelően **elgazodnak, tájékozódnak** benne.

A környezet megismerésére nevelés hagyományos témái kevésbé behatároltak, s ezáltal tartalmi és módszertani ötletek kipróbálására is lehetőséget nyújtanak. A témák szinte kínálják a valóság megtapasztalásának, a játékos cselekedtetés lehetőségét. Óvónőink a témák kiválasztása közben lehetőségeikhez mérten a lakóhely, a környezet sajátosságaihoz igazodnak.

A természeti és társadalmi környezet témái az ezekről szerzett tapasztalatok, ismeretek az életkor előrehaladtával lineárisan bővülnek és koncentrikusan mélyülnek. Ez teszi lehetővé az alapos megismerést. **A környezet megismerése áthatja a gyermek életét, az óvodai tevékenységek egészét.**

A spontán játékokhoz kapcsolódva, az önkiszolgáló tevékenységbe építve, az óvodapedagógussal történő beszélgetés során, séta, kirándulás, udvari tevékenység közben legalább olyan hatékonyságot érhetünk el, mint a tudatos kezdeményezéseken, foglalkozásokon. **A természeti és társadalmi környezet témakörei átfogják, körülölelik a többi nevelési területet.** Maguk a természeti és társadalmi témakörök is több ponton kapcsolódnak, összefüggnek egymással.

A Program megvalósítása során **azokat a módszereket lehet hatékonyan alkalmazni**, előnyben részesíteni, **amelyek igazodnak a gyermekek életkori sajátosságaihoz**. Mozgásos játékokra, cselekvésre és az érzékszervi megtapasztalásra épülnek. A gyermeket alkalmassá kell tenni a megfigyelésre, elsősorban látni kell megtanítani. A folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel lehetővé tehetjük a gyermekek számára, hogy maguk fedezzék fel környezetüket. Folyamatos megfigyelést igényelnek pl. az évszakok, az időjárás elemeinek változásai, az évszakra jellemző jegyek, színek megfigyelése, az évszak esztétikája. Alkalmi megfigyelésekre sokszor kínálkozik lehetőség egy-egy érdekes jelenség, cselekvés, tevékenység stb. kapcsán. Az óvodapedagógus arra törekedjen, hogy amit csak lehet a **helyszínen, a természetben, élőben figyeltessen és tapasztaltasson meg a gyermekekkel**.

A környezet megismerésére nevelésnek fontos szerepe van a gyermekek nevelésében, hogy általa, a felnőttekkel együttműködő, kreatívan gondolkodó, érdeklődő gyermeket neveljünk.

V. 2. 5. 1. 2. KÖRNYEZETTUDATOSSÁGRA, TERMÉSZETVÉDELEMRE ÉS FENNTARTHATÓSÁGRA NEVELÉS

A természetvédelem lényegét egy kínai bölcs mondás hűen tükrözi, mely egyben Pedagógiai szemléletünk és Programunk mottója is:

*"Ha a jövő évről akarsz gondoskodni - vess magot,
Ha egy évtizeddel számolsz - ültess fát.
Ha terved egy életre szól - embert nevelj!"*

A környezeti nevelés nem képzelhető **el környezet-, és természetvédelmi nevelés** nélkül, a kettő szorosan összekapcsolódik egymással.

A környezetet védeni csak úgy tudjuk, ha szeretjük és ismerjük.

A fenti célt az óvodában úgy valósítjuk meg, hogy az általunk nevelt gyermekekben **megalapozzuk a természet** megismerésével a **természet szeretetét**, a természet **tisztaságának, szépségének védelmét** (pl. szelektív hulladék-, papír-, és elemgyűjtés energiatakarékosság).

Ezt a **Zöldbetűs ünnepeink**: A víz világnapja (március 22); A Föld napja (április 22.) ;Állatok világ napja (október 04.) Kézmosás világnapja (október 15.) is elősegítik.

Az a gyermek, aki megismeri, megbarátkozik a természet szépségeivel, törvényszerűségeivel, a természeti folyamatok kölcsönhatásaival, később természetes módon védi is ezeket az értékeket. Várhatóan felnőttként környezetvédő életmódot fog élni, megértve azt, hogy az ember a természet elválaszthatatlan része.

Fontos feladatunk, hogy az óvodás gyermeket megismertessük a természet szépségeivel, ezáltal tanulják meg csodálni, szeretni és megóvni. Mindeközben elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezünk fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.

Ennek legfontosabb színtere a **gyermek közvetlen természeti környezete**.

Az óvodában a fenntarthatóságra való felkészítés egy olyan tanulási és szocializációs folyamat, amely tájékozott és tevékeny gyermekek nevelését célozza. Kreatív,

problémamegoldó gondolkodásmódra törekszik, mely által a gyermekek eligazodnak a természet és környezet terén.

De a fenntarthatóságra nevelés fogalma bővebb a környezeti nevelésnél. Túlmutat azon, társadalmi, gazdasági, jogi, politikai, technikai értékeket is képvisel, beletartozik az egyenjogúság, a jólét, a biztonság, az iskoláztatás, az élethosszig tartó tanulás...stb.

AZ ÓVODÁBAN FONTOS A KÖVETKEZŐ ALAPELVEK FIGYELEMBE VÉTELE:

- A személyiség kibontakozásában fontos szerepet játszik a természetközelség, az életközelség, életszerűség, a munkálkodás, alkotás és a szabad önkifejezés.
- Becsüljük és óvjuk a természet értékeit.
- Nevelésünk célrendszere túlmutat az óvodáskoron. Környezetünk jelenlegi állapota sürgeti a szemléletváltást, amely a gyermekeken keresztül fejti ki hatását a családra, a családon át a tágabb környezetre.

A FENNTARTHATÓSÁGRA NEVELÉS CÉLJAI:

- „Minden gyermeket ahhoz segíteni, hogy elérje önmaga lehetőségének maximumát.”
- A családi neveléssel együtt olyan nemzedék felnevelése, amely visszafordul a természethez, gondolkodásában, cselekedeteiben, beállítottságában keresi az utat, ami összeegyeztethető környezetével.
- A gyermek szeretettel és kellő alázattal forduljon a természet valamennyi létezője felé, és ez jellemezze emberi kapcsolatait is.

Az a gyermek, aki megismeri, megbarátkozik a természet szépségeivel, törvényszerűségeivel, a természeti folyamatok kölcsönhatásaival, később természetes módon védi is ezeket az értékeket. Várhatóan felnőttként környezetvédő életmódot fog élni, megértve azt, hogy **az ember a természet elválaszthatatlan része**. Óvodáskor végére kialakulnak a gyermek alapvető személyiségjegyei, ezért fontos feladatunk ebben az életkorban a napi életet átható, tudatos természetszeretetre, gondozásra nevelés. A gyermek érzelmi alapon válogat a család, az óvoda által nyújtott hatásokból. Az óvodás korú gyermekek először saját, közvetlen környezetükkel, majd élőhelyükkel ismerkednek, ezekről szereznek használható ismereteket. Ezért törekszünk arra, hogy a gyermeket olyan hatások ériék, amelyek környezetük felfedezésére, a rácsodálkozásra ösztönzik őket. Ehhez arra van szükség, hogy nyugodt, békés körülmények között módja legyen szemlélődni az őt körülvevő világ rejtelmeiben, s minden érzékével megtapasztalhatta azt. (Úgy, hogy se a természetben, se önmagában ne tegyen kárt!) Hívjuk fel figyelmét arra, hogy a természet látszólagos nyugalma mögött folyamatos változás rejlik!

A környezet megismeréséhez kapcsolódóan valósulnak meg komplex módon a tradicionális nevelési területek (anyanyelvi-, irodalmi-, zenei-, matematikai-, vizuális nevelés.) a természetes gyermeki megnyilvánulások eszközével.

"A Földet nem nagyapáinktól örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön."
(indián közmondás)

A KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS MEGALAPOZÁSA:

KÖRNYEZETI NEVELÉS, KÖRNYEZETVÉDELME A HELYI LEHETŐSÉGEK ÉS ADOTTSÁGOK FIGYELEMBE VÉTELÉVEL

Balatonfüred gyógyüdülőhelyi jellege miatt olyan nemzeti érték, amely fokozott védelmet igényel. Ennek a védelemnek a megvalósítását szolgálja a Balatonfüred Város környezet- és természetvédelmi programja, amelynek jelmondata: Szövetkezzünk a természettel, hogy ne váljék ellenségünké!

A környezetvédelmi törvény célja, hogy megóvja környezeti és településszerkezeti értékeinket, valamint az ifjúság megtanítása a természet szeretetére és védelmére.

Városunk a Balaton északi partján fekszik, a tópart harmadik és legfiatalabb városa. Füred három nagyobb részre tagolódik: a fürdőtelep, a falu és Arács.

A falura jellemzőek a régi családi kertes házak, keskenyebb utcák, itt áll a „piros” katolikus és a „fehér” református templom. Ez utóbbit fogja közre óvodánk két épülete.

A fürdőtelepen van a Szívkórház, előtte a híres savanyúvíz kúttal, a Jókai múzeum, a Kiserdő, közvetlenül a tóparton pedig a Tagore sétány.

Arács jellegzetes falusi képet mutat.

Az óvodások ezekkel a jellegzetességekkel mind találkoznak, sétáik során megtapasztalják a különbségeket.

A Balaton és az erdő kapcsolata elválaszthatatlan ezen a tájon.

Ennek a vidéknek legértékesebb eleme a tó és az azt körülvevő egyedülálló táj dombjait, hegyeit beborító erdőkkel, szőlőkkel, és ez ad az óvónőknek és a gyermekeknek különleges egyedülálló lehetőséget a természet megismerésére.

Az óvodás korú gyermekek először saját, közvetlen környezetükkel, majd élőhelyükkel ismerkednek, ezekről szereznek használható ismereteket.

A Lóczy barlang megtekintése is remek lehetőséget ad a felfedezésre, a kalandozásra.

A Kiserdő,- amely természetvédelmi terület - és az óvoda felett elhelyezkedő Nagymező igazán alkalmas arra, hogy a gyermekek megfigyeljék az erdő élővilágát, növényeket, állatokat ezen kívül a természet változásait.

*Balatonfüredtől elválaszthatatlan a tó, a tópart jellegzetes növény és állatvilága, melyekkel sétáink során megismerkedhetünk. Ezen kívül a természet változásai is csodálatosan nyomon követhetők. **A Balatont és élővilágát védenünk kell.***

Fő feladatunk olyan tudatformálás, amely a gyermekeket megtanítja a környezettel való tudatos együttélésre, a környezetbarát életvitelre.

V. 2. 5. 1. 3. AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI:

- Megalapozzuk és megerősítjük a gyermek környezettel való pozitív kapcsolatát.
- Érzelmi oldalról közelítünk a gyermekekhez, s felkeltjük érdeklődésüket a környezet iránt.
- Tervszerűen biztosítjuk a lehetőséget a környezet megismerését szolgáló sétákra, kirándulásokra, gyűjtögetésre.
- Minden évszakban biztosítjuk a tapasztalat-, ismeret és élményszerzést a szabadban folytatott megfigyelések során. (Kiemelt fontosságú feladatunk e tekintetben a Balaton és környezetének évszakonkénti megfigyelése.)

- Törekszünk arra, hogy amit csak lehet a **helyszínen, a természetben, élőben figyeltessen és tapasztaltasson meg a gyermekekkel**
- A folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel elősegítjük, hogy a gyermekek maguk fedezhessék fel környezetük tárgyait, jelenségeit.
- A környezet tevékeny megismerése érdekében elősegítjük, hogy a gyerekek mind szélesebbkörben szerezzenek ismereteket természeti- és tárgyi környezetükről. (családról, testükről, testrészek funkciójáról, testápolásról, öltözködésről, közlekedési eszközökről, növényekről, állatokról, szabályokról, stb)
- **Lehetővé tesszük, hogy ismerjék meg lakóhelyünket, városunkat, az itt található nevezetességeket, természeti értékeket, (Balaton, és élővilága, Jókai múzeum, Nagymező, Kiserdő, Lóczy barlang, Siske forrás, stb.)**
- Lehetővé tesszük, hogy ismerjék meg az óvoda környezetében található középületeket, szolgáltató egységeket (*bolt, posta, orvosi rendelő, templomok, könyvtár*)
- Lehetőséget adunk sokféle tevékenység megszervezésével, alkalmi és folyamatos megfigyelésekre (*piac, könyvtár, posta, rendőrség, tűzoltóság, mentők, pékség, valamint a háziállatok helyszínen történő megfigyeltetésére*)
- A gyermekeket felfedező közléseit, kérdéseit türelmesen meghallgatjuk, válaszainkkal természetes kíváncsiságuk kielégítésére törekszünk.
- A gyermekeket megismertetjük a környezet megismeréséhez, védelméhez kapcsolódó társasjátékokkal (*Kukatiündér, „Vigyázz Rám!” környezetvédelmi társasjáték a Balatonról*)
- Figyelembe vesszük a gyermekek természeti és társadalmi környezetére vonatkozó tapasztalatait, azok különbözőségét, tudatosan használjuk fel és építjük be tervezésünkbe.
- Ébren tartjuk a gyermek kíváncsiságát, érdeklődését és elégítse ki megismerési vágyát.
- Elősegítjük a gyermekek önálló vélemény alkotásának, döntési képességének fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Tervezzük és megismertetjük a gyermekekkel az évszakokhoz kapcsolódó népszokásokat, hagyományokat (*Szüreti mulatság, karácsony, húsvét, stb.*)
- Erősítjük a gyermekek érzelmi kötődését a környezetükhöz (*szülőföldhöz, az ott élő emberekhez, hazai tájhoz, helyi-, és néphagyományokhoz, szokásokhoz, családi és tárgyi kultúra értékeihez*) megalapozva ezzel a hazaszeretet érzését.
- **A fenntartható fejlődés érdekében nagy hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartásformálás megalapozására, alakítására.**
- **Felhívjuk a gyermekek figyelmét a környezetszennyezés élővilágra gyakorolt káros hatásaira, megalapozzuk, kialakítjuk a gyermekekben a környezetvédő, környezetbarát magatartást.**
- **A családdal szorosan együttműködünk, lehetőség szerint bevonjuk a szülőket a környezet megismerését, védelmét, a környezettudatos magatartás alakítását szolgáló tevékenységekbe.**
- Segítsük a szülőket a gyermekek környezet iránti érdeklődésének felkeltésében.

V. 2. 5. 1. 4. AZ INTEGRÁCIÓS NEVELÉS ÓVODAPEDAGÓGUSI FELADATAI A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE SORÁN

A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK NEVELÉSÉRE VONATKOZÓAN:

- **Vegyük figyelembe, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermek:**
 - Önmagáról és a környezetéről való ismerete olykor szerényebb a megelőző tapasztalataik és fejlettségi állapotukból adódóan (percepció, mozgás, kognitív területek érintettsége).
- **Feladataink:**
 - Törekedjünk arra, hogy a gyermekek minél több közvetlen és közvetett élményben részesüljenek.
 - Hagyjunk elegendő időt az események és a tapasztalt jelenségek feldolgozására.
 - A fejlesztésnél támaszkodjunk a gyermek már meglévő tapasztalataira, ismereteire, élményeire
 - Törekedjünk arra, hogy a gyermeket egy megértő, minden rezdülésére figyelő, közölni akarására azonnal reagáló környezet vegye körül.
 - Ennek érdekében teremtsünk egy olyan, biztonságot jelentő környezetet, ahol bizalommal fordulhatnak egymáshoz a közösség tagjai.
 - Segítsük a gyermeket abban, hogy a közvetlen környezetükben eligazodjanak, tárgyait megismerjék, megnevezzék.
 - Törekedjünk arra, hogy egy-egy témakört alaposan, minden oldalról megközelítve, minél több érzékszerv bevonásával sokféleképpen feldolgozhasanak.
 - Alkalmazzunk egyéni, a differenciált képességekhez igazodó bánásmódot.
 - A tanulásban akadályozott gyermekek téri, időbeli tájékozódásának kialakulatlansága miatt minden lehetőséget ragadjunk meg a közvetlen környezet megfigyeltetésére, amely az ok-okozati következtetések felismerését is segítheti.
 - Törekedjünk arra is, hogy az SNI gyermek a tágabb környezetével is megismerkedhessen.
 - Teremtsünk ennek érdekében minél több lehetőséget, segítsük a tágabb környezetben való tájékozódás biztonságának megszerzését (színházlátogatás, kirándulás, járművön való közlekedés)
 - A tevékenységeket, a képességek fejlesztését kiscsoportos (3-5 gyermek) vagy egyéni formában szervezzük.
 - Célravezetőbb, ha a pedagógiai munkát folyamatosan speciális szakember bevonásával végezzük.

V. 2. 5. 1. 5. GYERMEKI TEVÉKENYSÉGEK:

- A gyermek beszélget a családról, családtagok otthoni munkájáról, szülei foglalkozásáról, a családtagok egymáshoz való viszonyáról (családi képet hoz).
- Megfigyeli a természet változásait, jelenségeit, az időjárás és öltözködés összefüggéseit (séta, kirándulás).
- Megfigyeli a napszakokat, gyakorolja az ehhez kapcsolódó tevékenységeket.
- Beszélgetnek a megfigyelő sétákon, kirándulásokon tapasztalt felfedezésekről, növényekről, erdőről, rétről, állatokról, természeti jelenségekről, képződményekről, vizekről (Balaton, Siske forrás), hegyről (Tamás-hegy).

- Megismerkednek az évszakok adta munkálatokkal kertben, udvaron, esetleg családoknál. Zöldségekkel, virágokkal, gyümölcsökkel, házi állatokkal természetes közegükben.
- Összefüggést keres az ember természethez való viszonya és a tevékenységek között.
- Tapasztalatot szerez az orvos, védőnő betegellátás feladatairól.
- Tapasztalatszerzés során sajátítja el a helyes közlekedés viselkedési szokásait.
- **Védi, óvja a környezetet, megtanul harmóniában élni a természettel.**
- **Ismeri lakóhelyét!**
- **Alkalmazza a környezettudatos magatartás alakítása során elsajátított ismereteket.**

V. 2. 5. 2. KÖRNYEZETÜNK MENNYISÉGI ÉS FORMAI ÖSSZEFÜGGÉSEI **- MATEMATIKAI TAPASZTALATSZERZÉS-**

„A természet a matematika nyelvén szól hozzánk.” (Galilei)

A világ dolgaiban való eligazodáshoz kapcsolódik **a matematikai tapasztalatok gyűjtése.**

Célunk, hogy a gyermekek a környezet megismerése során az őket körül vevő világról matematikai tapasztalatokat, ismereteket szerezzenek, és azokat tevékenységeiben alkalmazzák. Ismerjék fel a környezetükre jellemző mennyiségi, formai, kiterjedésbeli, nagyságbeli és téri viszonyokat, melynek során alakul ítélőképességük, fejlődik tér – sík - és mennyiségi szemléletük.

Mindezt a gyermekek ötleteihez, igényeihez igazodva, játékos formában, ugyanis a játékban ott rejlik mindig a gondolkodás lehetősége.

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik a gyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük, érzékszerveik útján, cselekvés közben. Fejlődnek általa értelmi képességeik.

A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

Az összehasonlítás közben azonosságokat, különbözőségeket ismernek meg, melyeket később szavakban és kifejeznek.

Alakul ítélőképességük, fejlődik tér-síkmennyiség szemléletük, logikai képességük, térbeli tájékozódásuk, felismerik a rész-egész viszonyát.

V. 2. 5. 2. 1. AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI:

- Felkeltjük a gyermekek **matematikai érdeklődését (elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása).**
- Lehetőséget adunk, hogy a gyermekek szabadon végezzék halmazok összehasonlítását, szétválogatását, csoportosítását.
- Játékos formában gyakoroltatjuk a sorbarendezést megadott mennyiségi és formai tulajdonságok alapján.
- Lehetőséget adunk geometriai formákkal, síkidomokkal építeni, gyurmázni a fejlesztő játékok során.
- Hangsúlyt helyezünk arra, hogy a tükörrel való tevékenység során fejlődjön tájékozódásuk térben és síkban egyaránt.

- Lehetőséget biztosítunk, hogy tapasztalatokat szerezhessenek különböző használati eszközök úrtartalmát illetően.
- Mérésekre, összemérésekre is lehetőséget biztosítunk a számfogalom alapozása érdekében.
- Kihasználunk minden alkalmat a játék, a testi és zenei nevelés során a tér és síkbeli tájékozódás fejlesztésére.
- Pozitív viszonyt alakítunk ki a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása érdekében.
- Minél több, érdekes problémahelyzetet hozunk létre, ami aktivizálja a gyermekeket a logikus gondolkodásra.
- Folyamatosan megfigyeljük a gyermekeket, megismerve érdeklődésüket, képességeiket, **előkészítjük és megtervezzük** az egyénekre szabott fejlesztési területeket.
- **Folyamatosan kihasználjuk a környezet megismeréséből fakadó matematikai helyzeteket.**
- Hagyjuk a gyermeket saját logikája szerint gondolkodni! Ha a felvetett probléma érdekli őket, belső késztetés hatására igyekeznek ezt megoldani.
- Ha a kínálgató lehetőségek közül nem fedezi fel mindegyiket, több oldalról próbáljuk rávezetni, megközelíteni.
- Érdeklődésüket ébrentarjuk, míg rá nem jönnek minden variációs lehetőségre. Ezzel fejlődik logikus gondolkodásuk, problémafelismerő és megoldó készségük.
- Megerősítéssel sikerélményhez juttatjuk őket.
- Ösztönözzük őket arra, hogy cselekvésben és gondolkodásban, a tapasztalataikat más tevékenységeikben is alkalmazzák.
- Különböző helyzeteket teremtünk a hatékony képességfejlesztésre, új ismeretek nyújtására, tapasztalatok, ismeretek rendszerezésére.
- Fejlesztjük egyéni megismerő erőiket, problémalátásukat, problémamegoldó képességüket, összehangolva, a csoport egészének fejlesztésével.

V. 2. 5. 2. 2. AZ INTEGRÁCIÓS NEVELÉS ÓVODAPEDAGÓGUSI FELADATAI A MATEMATIKAI TAPASZTALATSZERZÉS SORÁN
A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSÉRE VONATKOZÓAN:

- **Vegyé figyelembe, hogy:**
 - *Az óvodába kerülő tanulásban akadályozott (értelmileg enyhe fokban) gyermeknél a kognitív funkciók sérülése miatt nehezített az ismeretszerzés, így a matematikai gondolkodás fejlődése az egyik leglassabban fejlődő terület.*
 - *A közvetlen környezet konkrét tárgyai és a személyek bőséges tapasztalatokat szolgáltatnak azon ismeretek megszerzéséhez, melyek megalapozzák a mennyiségi viszonyban való tájékozódást.*
- **Feladataink:**
 - *Segítsük az SNI-s gyermeket a legegyszerűbb mennyiségi tulajdonságok felismerését, a környezet tárgyainak és jelenségeinek megfigyeltetésével és a velük való cselekedtetéssel.*
 - *Keltsük fel a gyermek érdeklődését és tegyük érdekeltté a különféle feladatok végzésében.*

- *Segítsük elő, hogy a közvetlen környezetből vett gyakorlati feladatok megoldásához ismeretet szerezzenek a tárgyak nagyságáról, formájáról, számáról.*
- *Biztosítsuk a folyamatos ismétlés, gyakorlás lehetőségét, mely hozzájárul az ismeretek elsajátításához.*
- *Tegyük lehetővé, hogy a már elsajátított ismereteket mindennapi élethelyzetekben gyakorolhassák.*

V. 2. 5. 2. 3. GYERMEKI TEVÉKENYSÉGEK:

- Összehasonlítást végez a természetes környezetben található tárgyak, személyek egy-egy kiemelt, megnevezett tulajdonságai szerint.
- Szétválogat (osztályoz) saját szempont szerint, megnevezett, ismert tulajdonság szerint.
- Sorba rendez mennyiségi tulajdonságai szerint (pl. gyermekek, vagy tárgyak sorakoztatása magasság vagy nagyság szerint).
- Számfogalom megalapozására mérési, összemérési feladatokat végez mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel.
- Geometriai tapasztalatokat szerez.
- Térben és síkban való helyes tájékozódás érdekében mozogjanak sokat a tükör előtt, tevékenykedjenek a tükörrel.

V. 2. 5. 2. 4. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről.
- Tudják nevüket, lakcímüket, szüleik foglalkozását. Kérésre bemutatkoznak.
- Ismerik szűkebb lakóhelyüket, ott képesek eligazodni.
- Vannak ismereteik a szülőföldről, városunkról.
- Ismerik városunk jellegzetességeit, fontosabb intézményeit, azok rendeltetéseit, a város életéből fakadó hagyományokat, a város nevezetességeit.
- Vannak emlékképeik a kulturális eseményekről, könyvtár, mozi, színházlátogatásról.
- Ismerik a környezetükben élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét.
- Tudják, hogy az időjárás és a növények fejlődése között összefüggés van. Önállóan képesek egyszerű növénygondozásra.
- Felismerik a zöldség és gyümölcsféléket, ismerik ízüket, zamatukat, tudják miért egészséges fogyasztásuk.
- Ismerik a környezetükben élő állatokat, képesek csoportosítani az állatokat élőhelyük szerint.
- Felismerik az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismerik a napszakokat, a hét napjait. Különbséget tesznek az évszakok jellemző jegyi között.
- Ismerik a gyalogos közlekedés szabályait, csoportosítja a közlekedési eszközöket.(vízi, légi, szárazföldi).
- Ismerik a viselkedés alapvető szabályait.
- Szeretik a természetet, jellemző rájuk a környezetvédő, tisztelő magatartás.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

- Az óvónő kérdéseit és kéréseit megértik, követik.
- Önálló megfigyeléseket végeznek, s közben konkrét összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat is képesek felfedezni. Szándékos figyelmük időtartama eléri a 10-15 percet.
- Saját gondolataikat elmondják a matematikai jellegű helyzetről, problémáról egymás állításának igazságát megítélik, megbeszélik, kijavítják.
- Ismert tulajdonságok alapján képesek válogatásra, sorba rendezés folytatására, sorba rendezésre.
- Értik és helyesen használják az összehasonlítást kifejező szavakat.
- Össze tudnak mérni két halmazt párosítással.
- Tárgyakat tudnak számlálni tízig.
- Másolással képesek a minta alapján megépíteni színben és eltérő nagyságú elemekből térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint szétválogatni térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Jobbra - balra irányokat megkülönböztetnek, értik és követik az irányokat „labirintusban”, való tájékozódás.

V. 2. 5. 2. 5. MÓDSZERTANI ALAPELVEK

- Tegyük lehetővé a gyermek számára a felfedezés örömét, biztosítsuk élményeket, azok feldolgozását.
- Segítsük az ok-okozati összefüggések megláttatását.
- Saját példánkkal ösztönözzük a gyermekeket a természet szeretetére, védelmére.
- Tartsuk szem előtt a gyermekek egymástól eltérő környezeti tapasztalatait.
- Az óvoda minden dolgozójától, s a szülőktől is kívánjuk meg a mintakövető környezetvédő magatartást.

V. 2. 5. 2. 6. AZ ANYANYELVI NEVELÉS FELADATAI A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENYSÉGÉNEK MEGISMERÉSÉBEN:

A tapasztaláson alapuló megismerés, információ szerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének minőségi és mennyiségi gyarapítása.

Ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalmak kialakítása. A beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása.

V. 2. 5. 2. 7. KAPCSOLATA MÁS NEVELÉSI TERÜLETTEL:

A külső világ tevékeny megismerése – matematikai tartalommal, valamennyi nevelési területhez kapcsolódik. Elemei megjelennek a játékban, a mesében, a zenei nevelésben, mozgásban, hisz valamennyi tevékenység környezeti tapasztalásra épül.

A módszerek komplexitása magában hordozza a fejlesztés sokszínűségét, érdekességét.

*„ A jó tanárokon múlik, hogy a gyermekek megszeressék a természetet,
és helyes megvilágításban lássák, amivel a világ küzd!*

(Konrad Lorenz)

V. 3. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A munka a gyermekeknek olyan célra irányuló tevékenysége, amit a felnőttek segítő irányításával végeznek.

A gyermek mindennapi tevékenységének része a munka jellegű tevékenység, amely az **óvodai élet egészében érvényesülő folyamat**. A munka – épp úgy, mint a játék- a gyermek számára szívesen vállalt tevékenység, ami abból adódik, hogy játékos formában végezzük.

A játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység a személyiségfejlesztés fontos eszköze.

Idetartozik: az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

Ugyanakkor a kétféle tevékenység (játék, munka) között megmutatkozó különbség a munka aktív jellegéből és indításából fakad.

Külső szükséglet motiválja, van célja, és eredménye. Felelősséggel jár, végzése közben a gyermekek tapasztalatokat, ismereteket szereznek társadalmi, természeti környezetükről.

V. 3. 1. A GYERMEK, MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGÉNEK CÉLJA, SAJÁTOSSÁGAI:

Célunk: A munka jellegű tevékenységek során cselekvő tanulással a gyermeki személyiség formálása, annak érdekében, hogy minden gyermek örömét lelje a munkában.

A munka a gyermektől belső fegyelmet, kötelességvállalást és annak teljesítését igényli. Ez az a terület, ahol a gyermek erőfeszítéseinek eredményét közvetlenül érezheti, átélheti. A visszajelzés pedig a legnagyobb motiváló erő, amely tovább ösztönzi őt arra, hogy **a munka jellegű tevékenységeket önként, szívesen, örömmel és aktívan végezze.**

A munka, mint aktív tevékenység fontos lehetősége a tapasztalatszerzésnek, a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és készségek, képességek, tulajdonságok (*kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság*) alakításának.

A munka egy közösségért végzett tevékenység, ami elsősorban **a közösségi kapcsolatok, kötelesség – és felelősségvállalás alakításának eszközei**, valamint a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A munka végzése közben fejlődnek a gyermekek testi-értelmi képességei és erkölcsi tulajdonságai. Megalapozódik a munka iránti tisztelete, eredményének megbecsülése, fontosságának, hasznosságának értelme.

V. 3. 2. AZ ÓVODÁBAN A GYERMEKEK ÁLTAL VÉGZETT MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK:

- Önkiszolgálás
- Naposi munka
- Segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek
- A csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízatások
- Környezet-, növény-és állatgondozás
- Egyéb munka (minden olyan munka, amihez kedvük van és testi épségüket nem veszélyezteti).

Nevelési céljaink elérése érdekében igyekezzünk felhasználni a gyermek önkéntes tevékenységi vágyát.

V. 3. 3. AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI:

- Lehetőséget adunk a gyermekeknek olyan munkák elvégzésére, amelyek fejlesztik képességüket, gazdagítják egész személyiségüket.
- A gyermekekkel együttműködőek vagyunk.
- Értékelésünk a gyermekhez mérten folyamatos, fejlesztő, konkrét és reális.
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek munkavégzés közben tapasztalatot és ismereteket szerezhessenek az élő és élettelen környezetről.
- Rávezetjük a gyermekeket a munkavégzés céljára, hasznára, szükségességére.
- Fokozatosan vezetjük be az egyes munkafajtákat.
- Megteremtjük az önálló munkavégzés feltételeit.
- Megalapozzuk a munkaerkölcst, és felelősségérzetet.
- Törekedünk arra, hogy a munkavégzés rendszeres és folyamatos tevékenység legyen.
- A gyermeket a munka szeretetére, tiszteletére neveljük, hogy becsüljék saját és mások munkáját, és annak értékét.
- Figyelembe vesszük az egyes gyermekek egyéni sajátosságait, minden gyermek a képességeinek megfelelő munkafeladatot kapjon (differenciálás).
- Biztosítjuk, hogy éljék át a közös munka örömét, legyen természetes, hogy a csoportban mindenki dolgozik.
- Biztosítjuk, a legalkalmasabb eszközöket, s a gyermekeket az eszközök rendben tartására szoktatjuk.
- Megismertetjük a gyermekekkel az adott munka eszközeit, azok használatát, a célszerű munkafogásokat, azok sorrendjét.
- Ügyelünk arra, hogy a munkavégzés szabályai betartsák, alkalmazkodjanak egymáshoz a munkavégzés során.
- Ügyelünk arra, hogy a gyermekek pontosan és alaposan végezzék el a munkát, és a megkezdett munkát fejezzék is be.

- Lehetőséget biztosítunk- az évszakoknak megfelelően is - az udvar vagy állat gondozásban, növények ápolásában.
- Biztosítjuk a közvetlen tapasztalatszerzésen alapuló különböző élményeket, pl: szüret, alma-, szilvaszedés, dió-, mandulaverés stb (*szülőnél, nagyszülőnél, ismerősnél*)

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

V. 3. 4. AZ INTEGRÁCIÓS NEVELÉS ÓVODAPEDAGÓGUSI FELADATAI A MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK TERÜLETÉN A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK NEVELÉSÉRE VONATKOZÓAN:

- *Vegyük figyelembe, hogy a gyermek számára a munka jellegű tevékenységekbe való bevonás örömforrás, mert érzi, hogy számítanak rá, sikerei vannak, mindez növeli önbizalmát. A munkába való bevonás az ép környezetbe való integrálódást nagymértékben elősegíti.*
- *Vonjuk a gyermeket a mindennapi tevékenységek végzésébe (naposi munka, a környezet gondozása, stb).*
- *Lehetőségei és képességei szerint adjunk számára alkalmi megbízatásokat, de tartsuk szem előtt, hogy a gyermek elsődleges feladata a saját személyével kapcsolatos teendők elsajátítása.*
- *Mindig csak olyan munkafeladattal bízunk meg, amely megfelel fejlettségi sajátosságainak.*
- *Hagyjunk számára több időt munkavégzésre és azt türelmesen várjuk ki. Az ép társakat is erre neveljük.*
- *Ne végezzünk el helyette semmi olyan tevékenységet, amelyre a gyermek maga is képes. Segítséget csak abba és annyit adjunk számára, amely az önállósodási folyamatot nem gátolja.*
- *A munkafogásokat apró lépésekre bontva a műveleti sorrend megtartásával gyakoroltassuk.*

V. 3. 5. GYERMEKI TEVÉKENYSÉGEK:

- **Önkiszolgálás:** A gyermeket először a testápolási során alapvető szükségleteinek kielégítése motiválja. A kezdeti hiányosságokat felváltja a jól kialakított szokásokon alapuló igényes testápolás, a hozzá kapcsolódó alapvető fogásokkal. Étkezésnél megismertetjük a terítéshez szükséges tevékenységeket, mozgásokat, majd készség szintre emeljük azokat.
- **Öltözködés** folyamán a hőmérsékletnek megfelelő öltözködés igényét igyekszünk kialakítani. A ruhadarabok nevét, célszerű használatát, illetve az öltözés helyes sorrendjét és módját gyakoroltatjuk.

- **Naposi munka:** közösségi megbízatás. A naposság időtartamában és feladataiban leszűkül. Illeszkedik a folyamatos napirend kereteihez-formáihoz. A reggeli és a délutáni étkezések idején szerepét az önkiszolgálás veszi át. A naposi tevékenység a déli napszakhoz kapcsolódik. Feladattudatot, figyelemösszpontosítást igényel, ezért 4-5 éves kortól vezetjük be.
- **A környezet rendjének megőrzését** (elrakodás, rendrakás) belső igény né szeretnénk alakítani. Sokat jelent a felnőtt példa és a rendszeresség.
- **Közösségért végzett munka**
 - teremrendezés, takarítás, díszítés
 - ünnepi készülődés, ajándékkészítés
 - házimunka jellegű tevékenységek
 - az óvoda előtti füves terület takarítása
 - udvari játékok pakolása
- **Alkalomszerű munkák:** segít a környezet rendjének kialakításában, segít az óvónőnek, társainak, ajándékot készít, egyéb megbízatásokat végez, ünnepek előtti készülődésben segít (*sütés, díszek készítése, stb.*)
- **Növénygondozás:** locsolás, száraz levelek leszedése, stb.
- Teremben és az udvaron végezhető tevékenységek: csíráztatás, rügyeztetés, falevelek összegyűjtése, homokozó körüli homok összeszeprése.
- A munka jellegű tevékenységek során a gyermekek megtanulják az eszközök használatát.
- Az ünnepekre való készülődés sajátos tevékenységeinek megismerése, elvégzése.

V. 3. 6. AZ ANYANYELVI NEVELÉS FELADATAI A MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK SORÁN:

A tevékenységhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra készítés, kérdés, buzdítás, dicséret, verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

V. 3. 7. MÓDSZERTANI ALAPELVEK:

- Alkalmazzuk a munkára nevelésnél a tudatos pedagógiai tervezést, a fokozatosságot, és folyamatosság elvét.
- Vegyük figyelembe a gyermekek életkori sajátosságait, a munkafeladatok kiválasztásánál.
- Csak addig végezzék a munkát, amíg annak örömszínezete van.

V. 3. 8. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- Önállóan és örömmel végzik a naposi és alkalmoszerű munkákat.
- Ismerik a számukra ismerős munka menetét, kérésükre az óvónő segítséget ad.
- A munkához szükséges eszközök használatát ismerik, azokat biztonsággal használják.
- Részt vesznek a csoportszoba díszítésében, rendezésében, az átrendezésre vonatkozóan ötleteket adnak.
- Az elkezdett munkát be is fejezik, a munkaeszközöket rendbe tartják.
- Megalapozódik bennük a munka iránti tisztelet, eredményének megbecslése, fontosságának, hasznosságának értelme.

V. 3. 9. A MUNKA KAPCSOLATA MÁS NEVELÉSI TERÜLETEKKEL:

Legszorosabb a kapcsolata az anyanyelvi neveléssel és szocializációval, mert a munka jellegű tevékenységek hozzájárulnak:

- a munkavégzéssel kapcsolatos szókincsük bővítéséhez, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezéséhez, mondatba foglalásához,
- valamint a gyermekek közötti társas kapcsolatok alakulásához, a közösségért végzett tevékenység értelmének, szükségességének és örömének átéléséhez.
- Elősegíti a személyes kapcsolatok színesebbé, bensőségesebbé válását.

V. 4. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A cselekvésbe ágyazott ismeretszerzés, a gyermeki tevékenykedtetés támogatja és fejleszti a gyermekek teljes személyiségét.

Bármit tesz, cselekszik, kapcsolatba kerül környezetével, így társakkal, felnőttekkel, tárgyakkal, jelenségekkel. Ezek a kapcsolatok teremtik meg a tanulás motívumait, hiszen ebben a korban igen erős a megismerési vágy. Megismeri, hogyan lehet játszani ott, ahol rajta kívül még sokan mások, esetleg egyazon eszközzel szeretnének valamit csinálni. Megtanul alkalmazkodni, együtt élni másokkal, különböző igényű, viselkedésű gyerekekkel.

Ez egyben a **szociális tanulás** alapját jelenti. Megtanul a csoportban úgy közlekedni, hogy mások játékát ne zavarja. Ha a választott eszközével nyugodtan szeretne foglalatoskodni, helyet keres magának, alkalmazkodva társai játékához. Mindezek közben megtanulja azokat a szokásokat, amelyeket az óvónővel együtt alakítanak ki az együttlét békés feltételeként.

A gyermek játék közben figyeli társait, mit csinálnak, hogyan tevékenykednek, mivel játszanak, hogyan szólnak egymáshoz, hogyan viselkednek egymás között a jó játék érdekében. Szinte állandóan tanul, társai viselkedése mintát jelentenek, amelyek utánzására késztetést érez. Nem utánoz mindent azokból, amit tapasztal, csak olyanokat, amelyekre vágyat érez, amelyek a tapasztalás alapján kialakult vonzódás szintjén cselekvésre késztető erőt jelentenek.

V. 4. 1. A TANULÁS ELSŐDLEGES CÉLJA:

Az óvodás gyermekek kompetenciáinak, képességeinek fejlesztése, attitűdök erősítése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

A belső szükséglet és a külső tényezők megfelelő kölcsönhatásában létrejövő folyamatot, a folyamat hatására kialakult változást tekinthetjük tanulásnak.

Ahhoz, hogy ez létrejöhessen, szükséges, hogy ne tévesszük szem elől a gyermeki szükségleteket, életkori és egyéni sajátosságokat, a gyermek fejleszthetőségének lehetőségeit. Ha mindig megértjük a gyermek érzélemvilágát, tevékenységvágyát,

mozgásigényét, játékhoz való kötődését, amelyekhez képes alkalmazkodni, akkor várható, kellő motiváltsággal elérhető a gyermek aktivizálása valamilyen fejlesztő tevékenységre. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Óvodáskorban ténylegesen a gyermek sok mindent megtanul, ebben az életszakaszban igény fogékony, különösebb erőfeszítés nélkül sajátít el ismereteket. A tanulásban nem a tanulási folyamatra, hanem a tanulás tárgyára összpontosít. Ebben a korban nem is nevezhetjük tanulását szándékosnak, csak a spontaneitás jellemzi, belső igényéből fakadó tevékenység. A tevékenység sokszor nem igényel külső segítséget, a gyermek saját tapasztalatai, kezűgyessége elegendő a sikerhez. De fontos számunkra és a gyermek fejlődése érdekében is a folyamat figyelemmel kísérése. A gyermek cselekedetei révén megismerhetjük gondolkodását, azokat a képességeit, készségeit, amelyek vezérlik vágyai kielégítését. Megismerhetjük tevékenységének indítóokait, kíváncsiságának irányát, érzelmvilágát.

Az óvodáskorú gyermek fő tevékenysége a játék, így tanulási motívumai ezzel kapcsolatosak. A játék készlet megismerésre, a gyermeki tevékenység során jelentkező problémák felismerésére, megértésére és a lehetőségekhez mért megoldásra.

Az óvodai tanulás folyamatában legfontosabb a játékosság és a cselekedtetés.

Ennek megfelelően a teljes óvodai életet, de elsődlegesen a játéktevékenységet tekintjük a tanulás színterének.

A személyiségfejlesztést a játékra alapozva az óvodai élet tevékenységrendszerében valósítjuk meg. Játszunk, de a játék tele van a valósággal való ismerkedés sokoldalú lehetőségével.

Az óvodában végzett sokféle tevékenység lehetőséget ad az érdeklődés kielégítésére, tapasztalatszerzésre, a gondolkodás örömeinek átélésére, az emberi és tárgyi környezet szépségeinek felfedezésére.

A gyermekeket a tanulásban a kíváncsiság, az óvónőhöz fűződő érzelmi kapcsolat, a foglalkozási helyzet motiválja. A megfigyelés, az emlékezetbe vésés és felidézés ebben az életkorban, a gyakorlati tevékenységbe ágyazottan fejlődik. A megismerés fokozatosan áttevődik a képszerű, szemléletes gondolkodás szintjére, a fogalmi gondolkodás csak később kezd kialakulni. A tanulást támogató környezet megteremtése során az óvodapedagógus épít a gyermekek előzetes tapasztalataira.

A tanulás befolyásolja a gyermek világképének alakulását, valamint hatására a gyermekek tapasztalatai rendeződnek. Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk, képessé válnak problémák felismerésére és megoldásukra.

A tanulás a szóbeli kifejezés, a gondolkodás és a beszéd tudatossá válásának, az értelmi képességek fejlesztésének fontos eszköze.

A tanulásban alapvető tényezőnek tartjuk, hogy minden kisgyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjön.

V. 4. 2. A TANULÁS LEHETSÉGES FORMÁI AZ ÓVODÁBAN

- **Az utánzások, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások kialakítása;**
 - Fontos tényezője a megfelelő minta- és példaadás. A gyermek mintát követ, megfigyel, utánoz.
- **A spontán játékos tapasztalatszerzés;**
 - A tanulás köre a gyermek önálló tevékenysége.
 - Önkéntelen, bármikor, bárhol tanulhat.
 - A felnőtt beavatkozással nem zavarja meg a gyermek játékát, elfogadja azt.
 - Lehetséges partner, aki szükség esetén segít, aki érdeklődve figyeli a gyermek játéktevékenységét.
 - Akkor avatkozik csak be, ha kéri, vagy balesetveszély van.
- **A játékos, cselekvéses tanulás;**
 - A gyermek aktív, cselekvő részvétele által saját tapasztalatai alapján ismereteket szerez.
- **A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés**
 - A gyermek kíváncsiságából, megismerési vágyából fakadóan feltett kérdéseire, a gyermek életkorához, fejlettségéhez igazodó reális válaszokat kap (mindig kapjon választ!), ami által ismeretei bővülnek.
- **Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;**
 - Az óvónő a gyermek kognitív funkcióit előre tervezetten és tudatosan speciális témák felé irányítja úgy, hogy közben igazodik a gyermekek igényeihez. Fejlődik a gyermekek cselekvésbe ágyazott gondolkodása. A felfedezés lehetősége a gyermek számára az ismeretszerzés mellett, örömet is biztosít, ami pozitív megerősítéssel, értékeléssel további felfedezésre, ismeretszerzésre ösztönzi. A gyermeket alkalmassá kell tenni a megfigyelésre, elsősorban látni kell megtanítani. A folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel lehetővé tehetjük a gyermekek számára, hogy maguk fedezzék fel környezetüket.
- **A gyakorlati problémamegoldás;**
 - A gyermek a meglévő ismeretei birtokában képes önállóan vagy segítséggel problémákat, feladatokat megoldani.

Az óvodai nevelésünkben a tanulás a nevelés egész rendszerét áthatja.

A feladatok az anyanyelvi nevelésen, a kommunikáción keresztül hatnak és segítségével teljessé válnak a fejlesztés tartalmi eszközei.

A tevékenységi ágak az élethelyzetekből adódó, gyermeki tapasztalatok köré rendeződő élményfeldolgozások alakulnak át. A komplexitás összekapcsolja a nevelési területeket, átjárást, választhatóságot biztosít a tevékenységek között a téma eredményes feldolgozása és a hatékony megértés érdekében.

A tanulás óvodánkban komplex módon az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A kötetlenség egyben kötelezettséget jelent, de nem jelenti a gyermek spontán érdeklődésének és aktivitásának korlátozását.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során egyéni, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A gyermek sikerorientált, ezért állandó buzdítás, dicséret, elismerés szükséges ahhoz, hogy tevékenységeiben megjelenő problémáit megértse, megoldja.

A gyermek figyelni a környezetét nélkülünk is, de a látott dolgok, jelenségek megértéséhez, majd újabb dolgok felé fordulásához a mi segítségünkre is szüksége van.

V. 4. 2. 1. SZERVEZETT TANULÁS:

A tanköteles korú gyermekek számára szervezett, kötelező, **kötött és kötetlen formában** megvalósuló tanulás.

➤ **Kötetlen forma:**

A gyermek érdeklődésének és fejlettségének megfelelően választhat a felkínált alternatív tevékenységek és megvalósítási módok, technikák között;

A cselekvő-játékos helyzetek provokálják és mozgósítják a gyermeki késztetéseket. A résztvevők mellett, a többiek játszanak.

➤ **Kötött forma:**

Valamennyi 4-5-6-7 éves gyermek számára a mozgásfejlesztés kötött csoportos szervezésű.

Kötött vagy kötetlen formában szervezhető a verselés, mesélés, ének, zene, népi játék, tánc illetve a külső világ tevékeny megismerése (matematikai tartalommal) is az óvodapedagógus szakmai megítélése és indoka alapján.

V. 4. 2. 2. MUNKAFORMÁK

- **Egyéni munkaforma:** a gyermekek saját elképzelésük szerint, önállóan oldják meg a feladatokat.
- **Páros munkaforma:** különösen alkalmas a társas kapcsolatok fejlesztésére.
- **Mikro csoportos munkaforma:** a nagyobbak itt tanulják meg, hogy társaikkal együttműködve, egymást segítve vegyenek részt a tanulásban.
- **Frontális foglalkoztatás:** a csoport itt együtt, a társakra és az óvónőre figyelve oldja meg a feladatokat.

V. 4. 2. 3. AZ ÁTLAGTÓL ELTÉRŐ TANULÁS (EGYÉNI FEJLESZTÉS)

A tanulás-fejlesztés- az egyes gyermek rész képességeinek ismeretére épül.

A fejlesztés a felnőtt által tervezett, teremtetett és befolyásolt, de a gyermekhez igazodó. Megvalósulhat a gyermekcsoportban és a fejlesztő szobában, a délelőtti időszakban.

V. 4. 3. A TANULÁSI FOLYAMATTAL KAPCSOLATOK ÓVODAPEDAGÓGUSI FELADATOK:

- Összerendezett, tudatos tervezés az ismeretek sokoldalú átadásának megvalósítása, a játékba épített tanulási folyamat sikeres szervezése, annak érdekében, hogy az a gyermekeknek tényleg élmény és tudásforrásává váljon.
- Biztosítsunk sokszínű, változatos, cselekedtető játékos elemeket tartalmazó tevékenységeket.
- Biztosítsuk a gyermekek cselekvő aktivitását a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalatszerzés lehetőségével.
- Támogassuk az egyéni tanulási utakat a gyermekek szükségleteihez és egyéni képességeihez igazodva.
- A gyermek egyéniségét, érdeklődését tiszteletben tartva segítsük őt az önkifejezésében, személyiségének természetes fejlődésében.
- Egyéni program (fejlődési napló) alapján tudatosan és tervszerűen fejlesszük - a folyamatos megfigyelésekre építve- az egyes gyermekeket önmagukhoz és saját lehetőségeikhez viszonyítva.
- Teremtsük meg a tanulást támogató környezetet, melynek során építünk a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Biztosítsuk a felfedezés lehetőségét, erősítsük a gyermekek kreativitását.
- Biztosítsunk olyan elfogadó, érzelm gazdag, megértő légkört, ahol a gyermekek választhatnak, alakíthatnak, felfedezhetnek és tévedhetnek.
- A játékba integrálódó tanulási folyamatban fogadjuk el, hogy a gyermekek differenciáltan reagálhatnak mindarra, ami körülöttük és velük történik.
- A tanulás irányítása során egyéni, fejlesztő hatású, pozitív értékeléssel segítsük a gyermekek személyiségének kibontakozását.
- Közvetett módon alakítsuk ki az iskolakezdéshez szükséges motivációt, tanulási vágyat, a változásokhoz való alkalmazkodási képességet, akaratit tulajdonságokat.

V. 4. 4. AZ INTEGRÁCIÓS NEVELÉS ÓVODAPEDAGÓGUSI FELADATAI A TANULÁSI FOLYAMAT SORÁN A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSÉRE VONATKOZÓAN:

- **Vegyük figyelembe, hogy:**
 - *A tanulás sokszor akadályokba ütközik, így lassabb tempóban történik.*
 - *A tanulás folyamata, mozzanatai az ő esetében minőségében, mértékében, a felhasználható eszközökben olykor eltér az ép társaikétól.*
 - *Speciális terápiákra szükség lehet, de sokszor az ép példa és az apró megsegítés elegendő és eredményt mutat.*
 - *A speciális segítségnyújtás mértékét és módszereit a gyógypedagógus határozza meg.*
- **Feladataink**
 - *Minden gyermek esetében keressük meg az egyéni adottságokat és vegyük figyelembe az optimális terhelhetőségi szintet.*
 - *Olyan tevékenységekre építünk, amelyek a gyermektől erőfeszítést igényelnek, de sikerrel meg tudja oldani azokat.*
 - *Teremtsünk utánpótlásra alkalmas helyzeteket a tanulási folyamat során.*
 - *Alkalmazzunk személyre szabott motivációt az érdeklődés, a figyelem fenntartása, az akarat, a tanulási szándék erősítése céljából.*

V. 5. A GYERMEK ÉRÉSI FOLYAMATÁHOZ IGAZÍTOTT DIFFERENCIÁLT TERVEZÉS

Minden gyermek egyedi, különböző adottságokat örököl a szüleitől, eltérő környezeti ill. nevelő hatás éri, így differenciálásra van szükség, melynek hatására személyisége formálódik, alakul. A gyermek, ha a neki megfelelő nevelésben, oktatásban részesül, lehetőséget kap arra, hogy elérje teljesítőképessége maximumát. Óvodánkban biztosítjuk a gyermeki jogok érvényesítését és a gyermeki személyiség szabad kibontakoztatására törekszünk.

Az individualizálás, differenciált fejlesztés nélkül nem valósítható meg. Differenciálás nélkül a lassabban haladó gyermekek, - akiknek többszöri gyakorlásra van szükségük -, sok kudarcot élnek meg. A negatív élményeik pedig csökkentik, vagy kioltják a tanulás örömét. Akik viszont gyorsabban haladnak, az alulterhelés következtében megszokják a kis erőfeszítéseket, a könnyű sikerek pedig unottá teszi őket. Azok a gyermekek, akik fejlődési szintjüknek megfelelő kihívásokkal találkoznak, jó közérzetűek, magabiztosak, kreatívak. Az eltérő fejlettségű gyermekeknek minden helyzetben joguk van más ütemben haladni.

Fejlesztésről akkor beszélhetünk, ha a foglalkozások szintje egy lépéssel megelőzi a gyermek aktuális fejlettségi szintjét. A tervezés tartalmát nem feltétlenül az életkor határozza meg. Tudatosan és tervszerűen kell biztosítanunk a fejlődéséhez szükséges, differenciált tevékenykedés feltételrendszerét.

Nevelő munkánk során a játékba integrált komplex tevékenyszeervezésre törekszünk, de emellett a tevékenységek és a téma tükrében kötelező tevékenyszeervezést is alkalmazunk.

A tevékenységtől távol maradó gyermekekre is szükséges odafigyelnünk, hogy ne zavarják a foglalkozáson résztvevő társaikat. Ügyelünk arra, hogy a témakörökhöz kapcsolódó tevékenységekből sorozatosan ne maradjon ki egy gyermek sem.

A játékba integrált tevékenység már önmagában differenciálást tesz lehetővé, hiszen a gyermek választ, differenciál saját képességei alapján.

A kötött tevékenyszeervezés választása esetén is törekszünk a játékoságra, az élményt adó, oldott légkör megvalósítására.

Óvodapedagógusaink joga és feladata, hogy csoportjuk ismeretében, adott témakörben és szituációban a megfelelő tevékenyszeervezés lehetőségét válasszák.

A gyermekek érdeklődése szerint az elkezdett tevékenységek délután, esetleg napokon keresztül is folytathatók. Ehhez a két óvodapedagógus összehangolt munkája szükséges.

Ha azt tapasztaljuk, hogy egy gyermek bizonyos funkciójában (funkcióiban) lemaradt, vagy tartósan stagnál (ez nyomonkövethető a fejlettségmérő lapon), abban az esetben az vissza kell térnünk a gyermeknek arra a szintjére, amelyben még biztonságosan mozog (vagyis a mozgáshoz, a cselekvéshez), és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat kell őt eljuttatni a következő szintre. Időt és lehetőséget biztosítunk az egyik területen hiányosan elsajátított, vagy gyakorlásra szoruló ismeretek más területen való elmélyítésére, korrigálására.

V. 6. AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Alapvető feladatunk, hogy maximálisan biztosítsuk a gyermek alapvető szükségletét, az **érzelmi biztonságot**. Úgy szervezzük az óvodai környezetet - személyi és tárgyi feltételrendszer, - hogy hatásrendszerével elősegítsük minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot.

A szakmában elfogadott általános elvárások közül (pl. tolerancia, nyitottság, elfogadó attitűd, szeretetteljesség, következetesség) kiemelten fontos, hogy nevelő-fejlesztő munkánk során mindig figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítjük tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.

Pedagógusaink használják ki az infokommunikációs eszközök adta lehetőségeket is, hogy mélyítsék szakmai tudásukat, új információkat szerezzenek, ezáltal gazdagítsák pedagógiai felkészültségüket és módszereiket, biztosítsák a folyamatos kapcsolattartást az óvoda partnereivel (internet: pedagógiai oldalak, szakmai fórumok, e-mailek, facebook..stb.).

V. 6. 1. A GYERMEK ÉS KÖRNYEZETÉNEK SOKOLDALÚ MEGISMERÉSE

Ahhoz, hogy az óvodapedagógus a fenti követelményeknek megfelelően, először a gyermeket és annak környezetét, szociális háttérét kell megismernie. Ehhez nyújt segítséget a szülővel folytatott beszélgetés, és ennek alkalmával kitöltött anamnézis, mely megelőzi a gyermek óvodába lépését. Fontos, hogy az óvodapedagógus úgy kérdezzen, hogy kérdéseiből kitűnjön az együttműködési készség, a segíteni akarás.

A szülőkkel való rendszeres kapcsolattartás fontos feladat, szükség van a családdal való együttműködés érdekében arra, hogy rendszeresen tájékoztassuk egymást a gyermekkel kapcsolatos fontos információkról, a gyermek fejlődéséről, fejlettségéről.

V. 6. 2. A FEJLŐDÉS NYOMONKÖVETÉSE, AZ EREDMÉNYEK ELEMZÉSE

A gyermekek fejlődését kis, középső, és nagycsoportban évente két alkalommal az OVIKRETA felületen az erre szolgáló megfigyelési szempontsорт tartalmazó **Egyéni fejlődési naplóban** követjük nyomon az óvodába lépéstől az iskolakezdésig.

Az így elkészített fejlődési naplók tartalmát - a generálást és az esetleges nyomtatást követően megismertetjük a szülőkkel évente két alkalommal, akik a tájékoztatás tényét aláírásukkal igazolják. *(Részletesebb ismertetése a IV. 3. 2. 4. fejezetben olvasható!)*

A gyermek tudatos megfigyelése mellett saját munkánk eredményességét is nyomon tudjuk követni, illetve a gyermek folyamatos fejlődését elsősorban önmagához, de társaihoz, saját korosztályához képest is tudjuk viszonyítani.

Az óvodai nevelési folyamat eredményeként eljut a gyermekek többsége az óvodáskor végére az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szintre.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

VI. 1. AZ ISKOLAI ALKALMASSÁG

Az óvoda az iskolai beilleszkedés közvetett módon történő segítségével egészíti ki a családi nevelést. Az óvodában az iskolai életre való előkészítés nem külön feladat, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató 3-4 éves folyamat eredménye.

VI. 1. 1. A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt **AZ ÓVODAI NEVELÉSI FOLYAMAT CÉLJA, FELADATA:** a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget adhat a fejlettség szerinti iskolakezdésre. *(A Szülő kérelmére indított eljárásban az Oktatási Hivatal által bekért Szakértői vélemény alapján engedélyezheti, hogy a gyermek tényleg akkor kerüljön iskolába, mikor megfelelően érett és felkészült rá.)*

VI. 1. 2. AZ ISKOLAKEZDÉSHEZ TESTI, LELKI ÉS SZOCIÁLIS FELTÉTELEK MEGLÉTE SZÜKSÉGES,

melyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

- **A testileg egészségesen fejlődő gyermek** hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, eltűnik a kisgyermekes pocak. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes.
- **A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek** óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különösen jelentős a téri észlelés, a vizuális és akusztikus differenciáció, a térbeli tájékozottság, a térbeli mozgásfejlettség, a testséma kialakulása.
- **A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek** készen áll az iskolai élet, és a tanító elfogadására. Kedvező iskolai légkörben képes fokozatosan kialakuló együttműködésre a felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését. Feladattudata kialakulóban van, mely a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg. Ezt a tevékenységét kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja.

VI. 1. 3. AZ EGÉSZSÉGESEN FEJLŐDŐ GYERMEK BIOLÓGIAI, PSZICHOLÓGIAI JELLEMZŐI:

- ✓ Érhetően, folyamatosan **kommunikál**, gondolatait, érzelmeit mások számára érhető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal képes kifejezni.
- ✓ Használja a szófajokat, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- ✓ Tisztán és érhetően ejti a magán-és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő eltérések előfordulhatnak.
- ✓ Képes végighallgatni és megérti mások beszédét.

VI. 1. 4. AZ ISKOLAÉRETTE GYERMEK ELEMISMERETEKKELDRENDELKEZIK ÖNMAGÁRÓL

ÉS KÖRNYEZETÉRŐL:

- ✓ Tudja saját és mások nevét, lakáscímét, szülei foglakozását, felismeri a napszakokat.
- ✓ Felismeri és alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- ✓ Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket azok gondozását és védelmét.
- ✓ Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- ✓ Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a társadalmi és természeti környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- ✓ A mennyiségekről elemi ismeretei vannak, tud viszonyítani, felismeri a különböző kiterjedések közötti különbségeket.
- ✓ Önkéntelen *emlékezeti* bevésés és felidézés továbbá aközvetlen felidézéssel megjelenik a szándékos bevésés és felidézés. Megnő a megőrzés időtartama.
- ✓ A felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- ✓ Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos *figyelem*, fokozatosan növekszik annak tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- ✓ Kialakulóban van a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett a **fogalmi gondolkodás**.

VI. 1. 5. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK ISKOLAÉRETTSÉGI KRITÉRIUMAI tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VI. 1. 6. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhetőek el a fentiekben leírt iskolába lépéshez szükséges fejlettség.

A gyermekek fejlődése eltérő, az iskola megkezdése előtti nyár is fejlődést hozhat.

VI. 2. AZ ISKOLÁBA LÉPÉS TÖRVÉNYI FELTÉTELEI, HÁTTERE:

VI. 2. 1. A TANKÖTELESSÉG

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik.

A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. Szülői kérelem hiányában a gyermek tankötelezettsége megkezdésének halasztását a gyámhatóság is kezdeményezheti. A szülő, a gyámhatóság a kérelmét legkésőbb az iskolakezdés évének január 18-áig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. **Az eljárás ügyintézési határideje ötven nap.** A szülő kérelme alátámasztására kérelméhez csatolhatja a gyermek fejlettségét alátámasztó óvodai dokumentumokat is. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség.

A sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít

VI. 2. 2. TANKÖTELES KOR ELŐTTI ISKOLAKEZDÉS

Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését. A bíróság eljárására alkalmazni kell a (6b)–(6f) bekezdésében foglaltakat.”

VI. 2. 3. A TANKÖTELEZETTSÉG HALASZTÁSÁNAK ELJÁRÁSRENDJE

Az Nkt. 45. § (2) bekezdése értelmében a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A törvényes képviselő, vagyis a szülő/gyám/gyámhivatal kérelmére az Oktatási Hivatal döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.

A tankötelezettség halasztására két lehetőséget biztosítanak a jogszabályok:

VI. 2. 3. 1. A KÉRELEM BENYÚJTÁSA

A tankötelezettség megkezdésének halasztása (vagyis egy évvel tovább óvodai nevelésben maradás) ügyében kezdeményezett eljárás kérelemre indul.

A kérelmet kizárólag a szülő/gyám/gyámhivatal nyújthatja be. A beadványnak tartalmaznia kell a kérelmező nyilatkozatát arra nézve, hogy ő jogosult a kérelem

benyújtására, mivel a szülői felügyeleti jogot egyedül gyakorolja, vagy – közös szülői felügyelet esetén – a másik szülő kifejezett hozzájárulásával jár el.

A kérelem benyújtásához szükséges kéreleműrlap az Oktatási Hivatal honlapján érhető el.

A kérelmet az Oktatási Hivatalhoz minden év **január 1. napjától január 18. napjáig** lehet benyújtani.

Az eljárás a szülő kérelmére indul. A szülő bármilyen indok alapján vélelmezheti, hogy gyermeke számára az iskola megkezdése még nem indokolt. Az eljárást megindító kérelemben bármilyen releváns ok, körülmény, állapot, tény megfogalmazható, amely indokolttá teszi az iskolakezdés halasztását. Az eljárásban ezen körülmények vizsgálatára kerül majd sor. A szülő a kérelméhez bármilyen általa lényegesnek tartott dokumentumot mellékelhet, elkérheti az óvodától a gyermek fejlődését nyomon követő nyomtatványt is, és azt is csatolhatja.

A szülő által benyújtott kérelemre az Oktatási Hivatal közigazgatási hatósági eljárást indít. Ha az Oktatási Hivatal úgy ítéli meg, hogy a megalapozott döntéshez különleges szakértelemre van szükség, akkor a területileg illetékes szakértői bizottsághoz fordul, amelynek munkatársai megfelelő szakértelemmel rendelkeznek ahhoz, hogy megítéljék a gyermek fejlettségét. **A szakértői bizottság komplex pedagógiai – gyógypedagógiai – pszichológiai, szükség szerint orvosi vizsgálat alapján alakítja ki szakvéleményét, és az Oktatási Hivatal ez alapján dönt.**

VI. 2. 3. 2. PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLAT SZAKVÉLEMÉNYE:

A jogszabályok alapján azonban **nincs szükség arra, hogy a szülő vagy a gyám kérelmezze a tankötelezettség halasztását az Oktatási Hivatalnál, ha az illetékes pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottsága** a sajátos nevelési igény, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség megállapításával összefüggésben, **a kérelem benyújtására nyitva álló határidő lejárta előtt (azaz január....**

napjáig) kiállított szakvéleménye tartalmazza azt a javaslatot, hogy a gyermek **maradjon további egy nevelési évig óvodai nevelésben.** Ebben az esetben a gyermek az Oktatási Hivatalhoz benyújtott kérelem hiányában is további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.

A szülőnek ilyen esetben a szakértői bizottság szakvéleményét a gyermek óvodájában mielőbb be kell mutatnia, amely alapján az óvoda a köznevelési információs rendszerben (a továbbiakban: KIR) rögzíti ezt a tényt, és a tankötelezettség egy évvel való elhalasztását.

Az óvoda és a szülő által kitöltendő **szakértői vélemény iránti kérelem** az óvodának a gyermek aktuális fejlettségére, iskolaérettségére vonatkozó megállapítások megtételére szolgáló nyomdai úton előállított, papíralapú nyomtatvány: *Szakértői vélemény iránti kérelem - 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet 1. sz. melléklet*

A tankötelezettség megállapításához szükséges kérelemben fel kell tüntetni:

- A gyermek nevét, születési helyét, idejét,
- lakóhelye, tartózkodási címe, Oktatási azonosító számát, egyéb személyes adatait
- az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, elérhetőségeit
- a gyermek eddigi intézményes fejlesztését, azok gyakoriságát, eredményeit
- az óvodába járásra vonatkozó adatokat,
- a gyermek egészségügyi, testi, értelmi, érzelmi, szociális jellemzését és ezek alapján
- az óvoda javaslatát arra vonatkozóan, hogy a gyermek további egy évig történő óvodában maradása indokolt - e
- egyéb, a szülő és az óvoda által szükségesnek tartott információkat
- a szülők, az óvodapedagógusok, és az óvodavezető aláírását
- A dokumentum eredeti példányát a Pedagógiai Szakszolgálat felé küldi meg az óvoda, fénymásolt példánya pedig az óvodában a gyermek személyi anyagában marad.

VI. 2. A PEDAGÓGIAI GYAKORLAT ELLENŐRZÉSÉNEK TERÜLETEI

Az óvodai csoportok:

- szokás és szabályrendszerének,
- játékanak,
- társas kapcsolatok alakulásának,
- viselkedéskultúrájának ellenőrzése.

A gyermek fejlettsége: (Az OVIKRETA felületen egyéni fejlettségi lapon rögzítve)

Annak vizsgálata, hogy a gyermek önmagához képest mennyit fejlődött egy adott időszak alatt.

Az óvodapedagógus gyakorlati munkája:

Az ellenőrzés és értékelés formája	Az ellenőrzés és értékelés tárgya, tartalma	Az ellenőrzés és értékelés célja	Az ellenőrzésre és értékelésre jogosult	Az ellenőrzés és értékelés megrendelője
Külső	Szakmai-pedagógiai (Minden köznevelési intézményben: 5 évenként, fenntartótól függetlenül)	A pedagógusok munkájának egységes kritérium rendszer szerinti megítélése	Köznevelési szakértő	Szakterhatóságok Fenntartó, Intézményvezető, Kormányhivatal, Pedagógus, Szülő
Belső	Szakmai-pedagógiai	<u>Teljesítmény értékelés:</u> <i>A pedagógusok munkájának egységes kritérium rendszerszerinti megítélése:</i> - Pedagógiai munka minősége, eredményessége, hatékonysága; - Feladatvállalás mennyiségi mutatói; - Munkavégzés megbízhatósága, határidők betartása; - Kommunikáció, együttműködés; - Tehetség gondozás, felzárkóztatás/esélyteremtés; - Motiváció, elkötelezettség, etikus magatartás; - Intézményi értékelési szempont	igazgató	A pedagógusok teljesítményértékeléséről 18/2024. (IV.4.) BM rendelet (a továbbiakban TÉR-rendelet

VII.

A PROGRAM BEVÁLÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSE

Óvodánk 2015 szeptemberében megkezdte a törvény által előírt intézményi önértékelés bevezetését, végrehajtásának megszervezését, a szükséges dokumentáció kidolgozását.

Az önértékelés végrehajtása az intézmény összes pedagógusát érinti, és mindenkitől elvárja az informatikai eszközök tudatos használatát (e-mail, KIR és egyéb dokumentum feltöltés, Word, Exel, OVIKRÉTA felület használata, nyomtatás...stb.), továbbá Pedagógiai Programunk alapos ismeretét, alkalmazását, az elért eredmények függvényében a dokumentum beválásnak folyamatos nyomon követését, értékelését. Szükség esetén a korrekciós intézkedések megtételét, elvégzését (PDCA –ciklus).

VIII.

ZÁRÓGONDOLAT

Programunk pedagógiai és pszichológiai megalapozottsága maximálisan biztosítja az egyéni differenciált bánásmód pedagógiai elvének érvényesülését, a tehetséggondozást, felzárkóztatást, a gyermekek kompetenciáinak kialakítását, fejlesztését.

Nevelési céljaink meghatározásakor abból a szakmai meggyőződésünkből indultunk ki, hogy az óvodás gyermek fejlesztésében elengedhetetlenül szükség van az óvónők tudatosságára. Pedagógiai feladatunknak tekintjük a gyermekben rejlő készségek kibontakoztatását, elősegítve ezáltal a pozitív képességek kifejlődését. Fejlesztési feladatainkat differenciáltan valósítjuk meg, melynek során támaszkodunk az óvodás gyermek természetes megnyilvánulási formáira, a mozgásra, és a játékra, mint a fejlődést meghatározó tényezőkre.

Úgy gondoljuk, hogy az óvodás gyermekek szeretetteljes légkörben, elsődleges tevékenységükön a játékon keresztül egyéni adottságainak megfelelően fejlődhetnek, amely által képessé válnak az őket körülvevő világ tevékeny megismerésére és az abban való eligazodásra.

Pedagógiai Programunknak megfelelően a környezettudatos magatartást komplex módon próbáljuk megalapozni a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások, gondolkodás, értékrend, döntési képességek alakításával, fejlesztésével.

A gyermekek személyes belső környezetének, testi, lelki, szociális egészségének gondozását, védelmét szem előtt tartva, az értékek megerősítése, belsővé válásának elősegítése kiemelt és fontos feladatunk.

Példamutató magatartásunkkal, erkölcsi kisugárzásunkkal, beszédkultúránkkal, modellt nyújtunk minden óvodás gyermek számára.

Pedagógiai elhivatottságunkat tükrözi, hogy szakmai tudásunkat folyamatosan bővítjük annak érdekében, hogy a gyermek testi, lelki, szellemi fejlődését magas szinten biztosítani tudjuk.

Tapasztalataink és az iskolák visszajelzései azt bizonyítják, hogy a nálunk nevelődő gyermekek az óvodáskor végén megfelelően fejlett képességekkel, magabiztosan kezdik meg az iskolai életet.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Balatonfüredi Óvárosi Óvoda **Pedagógiai Programját** érintő módosításokat az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a nevelőtestület bevonásával **készítette Kovács Alíz** igazgató.

Kelt: Balatonfüred, 2025. 08. 25.

óvodaigazgató

A Balatonfüredi Óvárosi Óvoda **módosított Pedagógiai Programjáról a nevelőtestület** a 2011. évi CXCV. tv. 70. § (1) bekezdésében biztosított **döntési, véleményező és javaslattevő jogait** - elfogadás előtt - korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról véleményt alkotott.

A nevelőtestület a dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.

A **Pedagógiai Programot** 100% - os igenlő szavazattal a **3/2025. (VIII. 25.)** határozat számon elfogadta.

Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai a csatolt Nevelőtestületi nyilatkozatban hitelesítő aláírásukkal tanúsították.

Kelt: Balatonfüred, 2025. 08. 25.

a nevelőtestület nevében

A nevelő – oktató munkát segítők közössége a módosított Pedagógiai Programban foglaltakkal kapcsolatosan a magasabb jogszabályban biztosított tájékoztatói jogát korlátozás nélkül gyakorolta.

A módosított **Pedagógiai Program** tartalmáról a nevelő- oktató munkát segítők közössége a tájékoztatást megkapták.

Kelt: Balatonfüred, 2025. 08. 25.

a nevelő-oktató munkát segítők nevében

Az Nkt. 72. § (5) bekezdése a) pontja és a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 82. § (6) bekezdése alapján a **Szülői Szervezet** megismerte, **véleményezte** az óvoda módosított **Pedagógiai Programját** és támogatja annak megvalósítását.

Kelt: Balatonfüred 2025. 08. 25.

szülői közösség/szervezet vezetője

A Balatonfüredi Óvárosi Óvoda módosított Pedagógiai Programját az **intézmény felelős** igazgatója az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján a fenntartónak jóváhagyásra benyújtotta és a csatolt igazgató nyilatkozattal tanúsította, hogy a **Pedagógiai Program** megvalósítása a rendelkezésre álló költségvetési kereten felül a fenntartóra többletkötelezettséget nem ró.

Kelt: Balatonfüred, 2025. 08. 25.

óvodaigazgató

A Balatonfüredi Óvárosi Óvoda módosított Pedagógiai Programját az Nkt. 26. § (1) és 83. § (2) bek. g) pont bekezdése által felhatalmazva, a fenntartó Balatonfüredi **Közoktatási Intézményfenntartó Társulás** megismerte és/2025. (.....) számú határozatával jóváhagyta.

Kelt: Balatonfüred, 2025.....

fenntartó képviselőjében

PH

JEGYZŐKÖNYV

Készült

Időpont: 2025. augusztus 25.

Helyszín: Balatonfüredi Óvárosi Óvoda
8230 Balatonfüred, Kossuth L. u. 37. /Babóca csoport/

Esemény: 1. Alkalmazotti értekezlet; 2. Nevelőtestületi értekezlet a Szülői Szervezet bevonásával

Téma: A módosított Pedagógiai Program (PP), nevelőtestületi elfogadása, fenntartói jóváhagyásra történő előkészítése, felterjesztése:

- Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Kormányrendeletet módosító 77/2025. (IV. 15.) Kormányrendelet *módosításaival* **koherensen az intézményi Pedagógiai Program módosítása**

Jelen vannak: *(Jelenléti ív szerint!)*

Igazoltan távollévők:

Igazolatlanul távol lévők:

Jegyzőkönyvvezető:

Hitelesítők:
(Lentebb aláírások is szükségesek)

Hozzászólások:-----

Határozat:

Az óvoda nevelőtestülete a Balatonfüredi Óvárosi Óvoda módosított Pedagógiai Programját a 2025. év augusztus 25. napján tartott határozatképes rendkívüli nevelőtestületi ülésén megismerte, megtárgyalta, és **át nem ruházható jogkörében 100.. %-os** igenlő szavazattal az **3/2025.** (VIII. 25.) határozat számon elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai az alábbiakban valamint Nevelőtestületi Nyilatkozatban is hitelesítő aláírásukkal tanúsították.

Jelenléti ív

mely készült

00 00

Időpont: 2025. 08. 25.-én 9 - 12***A Balatonfüredi Óvárosi Óvoda (8230 Balatonfüred, Kossuth L. u. 37.)*****Babóca csoportjában az óvoda alkalmazotti - nevelőtestületi értekezletén a Szülői Szervezet bevonásával.****Téma:** Intézményi Dokumentumok: **A módosított Pedagógiai Program nevelőtestületi, szülői véleményezése, elfogadása, fenntartói jóváhagyásra történő előkészítése, felterjesztése.**

Sr	NÉV	BEOSZTÁS	ALÁÍRÁS
1.		ÓVODAPEDAGÓGUS	
2.		ÓVODAPEDAGÓGUS	
3.		ÓVODAPEDAGÓGUS	
4.		ÓVODAPEDAGÓGUS	
5.		ÓVODAPEDAGÓGUS/ IGAZGATÓ - HELYETTES	
6.	KOVÁCS ALÍZ	IGAZGATÓ	
7.		ÓVODAPEDAGÓGUS	
8.		ÓVODAPEDAGÓGUS	
9.		ÓVODAPEDAGÓGUS	
	NOKS DOLGOZÓK	BEOSZTÁS	ALÁÍRÁS
10.		PEDAGÓGIAI ASSZISZTENS	
11.		DAJKA	
12.		PEDAGÓGIAI ASSZISZTENS	
13.		DAJKA	
14.		ÓVODATITKÁR	
15.		DAJKA	
16.		DAJKA	
17.		DAJKA	
	MEGHÍVOTT, VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÓ	A MEGHÍVOTT ÁLTAL KÉPVISELT SZERVEZET	ALÁÍRÁS
1.	A SZÜLŐI KÖZÖSSÉGEK (CSOPORTOK) NEVÉBEN ELJÁRÓ KÉPVISELŐ	A SZÜLŐI SZERVEZET ELNÖKE	

A Balatonfüredi Óvárosi Óvoda –Szülői Közösségének/Szülői Szervezetének nyilatkozata a véleményezési jog gyakorlásáról

A Balatonfüredi Óvárosi Óvoda (Székhely: 8230 Balatonfüred, Kossuth L. u. 37.)

Szülői Közössége az intézmény módosított **Pedagógiai Programját** megismerte, véleményének kifejezésére az intézmény lehetőséget biztosított.

A Szülői Közösség a Pedagógiai Program megvalósítását támogatja, az abban foglaltakkal egyetért.
Jó egészséget, eredményes és sikeres megvalósítást kíván.

Balatonfüred, 2025. 08. 25.

A Szülői Közösség/Szervezet nevében:

.....
a Szülői Szervezet Elnöke

A Balatonfüredi Óvárosi Óvoda – Óvodaigazgatói nyilatkozata

Alulírott *Kovács Alíz* a Balatonfüredi Óvárosi Óvoda felelős igazgatójaként nyilatkozom, hogy a Balatonfüredi Óvárosi Óvoda (Székhely: 8230 Balatonfüred, Kossuth L. u. 37.) módosított

Pedagógiai Programjának megvalósítása a rendelkezésünkre álló költségvetési kereten felül a fenntartóra többletkötelezettséget nem ró.

Kelt: Balatonfüred, 2025. 08. 25.

Ph.

óvodaigazgató

A Balatonfüredi Óvárosi Óvoda –

Nevelőtestületének nyilatkozata

A Balatonfüredi Óvárosi Óvoda nevelőtestülete 100%-os igenlő nyilatkozata alapján

2025. 08. 25. napján a Balatonfüredi Óvárosi Óvoda módosított **Pedagógiai Programját** megismerte és elfogadta.

Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai az alábbiakban hitelesítő aláírásukkal igazolják.

Sr.	NÉV	DÁTUM	ALÁÍRÁS
1.		2025. 08. 25.	
2.		2025. 08. 25.	
3.		2025. 08. 25.	
4.		2025. 08. 25.	
5.		2025. 08. 25.	
6.	KOVÁCS ALÍZ	2025. 08. 25.	
7.		2025. 08. 25.	
8.		2025. 08. 25.	
9.		2025. 08. 25.	

MEGISMERÉSI NYILATKOZAT

A Balatonfüredi Óvárosi Óvoda 2025. szeptember 01. - től hatályos

Pedagógiai Programjában foglaltakat megismertem.

Tudomásul veszem, hogy az abban foglaltakat a munkavégzésem során köteles vagyok betartani.

SR.	NÉV	BEOSZTÁS	DÁTUM	ALÁÍRÁS
1.		ÓVODAPEDAGÓGUS	2025. 09. 01.	
2.		ÓVODAPEDAGÓGUS	2025. 09. 01.	
3.		ÓVODAPEDAGÓGUS	2025. 09. 01.	
4.		ÓVODAPEDAGÓGUS	2025. 09. 01.	
5.		PEDAGÓGIAI ASSZISZTENS	2025. 09. 01.	
6.		ÓVODAPEDAGÓGUS/ IGAZGATÓ- HELYETTES	2025. 09. 01.	
7.	KOVÁCS ALÍZ	IGAZGATÓ	2025. 09. 01.	
8.		ÓVODATITKÁR	2025. 09. 01.	
9.		DAJKA	2025. 09. 01.	
10.		PEDAGÓGIAI ASSZISZTENS	2025. 09. 01.	
11.		ÓVODAPEDAGÓGUS	2025. 09. 01.	
12.		DAJKA	2025. 09. 01.	
13.		DAJKA	2025. 09. 01.	
14.		DAJKA	2025. 09. 01.	
15.		ÓVODAPEDAGÓGUS	2025. 09. 01.	
16.		DAJKA	2025. 09. 01.	
17.		ÓVODAPEDAGÓGUS	2025. 09. 01.	
18.		KARBANTARTÓ	2025. 09. 01.	